Leonard Oprea
Cămaşa de forţă
APEL DIN TIMIŞOARA
TREZEŞTE
DOAMNE, ŢARA
LiterNet.ro
2005

Leonard Oprea

CĂMAŞA DE FORȚĂ

Redactor: Manuela Andrei mandrei@literne.ro

Tehnoredactare: Manuela Andrei mandrei@literne.ro

Coperta: © 2005 Manuela Andrei mandrei@literne.ro

Editor format Adobe PDF: Anca Şerban
aserban@literne.ro

Ilustrații: Hieronymus Bosch, N. Coliban.

Text: © 2005 Leonard Oprea
Toate drepturile rezervate autorului.

© 2005 Editura LiterNet pentru versiunea .pdf Acrobat Reader. Este permisă descărcarea liberă, cu titlu personal, a volumului în acest format. Distribuirea gratuită a cărții prin intermediul altor situri, modificarea, sau comercializarea acestei versiuni, fără acordul prealabil, în scris, al Editurii LiterNet sunt interzise şi se pedepsesc conform legii privind drepturile de autor şi drepturile conexe, în vigoare.

ISBN: 973-7893-05-0

Editura LiterNet
http://editura.literne.ro/
office@literne.ro

INTRODUCERE

„Cămaşa de forță" sau povestea *tribulațiilor* unui inocent…

Această carte esențiala, scrisă la sfîrşitul ceauşismului şi tipărită întîia oară, în condițiile editoriale tulburi ale postrevoluției, la editura ***Nemira***, in 1992, are în spate o întreagă istorie a cenzurii şi a circulației clandestine. În ultimii ani ai ceauşismului, a fost interzis de la editare de către tristul „Consiliu al culturii şi educației socialiste", apoi a trecut din mînă in mina între prietenii şi cunoscuții autorului, participînd in acest fel la parcimoniasa, lacunara istorie a samizdatului autohton.

Editat imediat după eliberarea de cenzură, romanul nu a avut ecoul binemeritat, publicul românesc fiind foarte ocupat, fie cu lectura ziarelor, *că după un interludiu de jumătate de veac aveam şi noi o presă*!, fie cu devorarea literaturii de dezvăluire non-ficțională şi a nenumăratelor traduceri recuperatoare, fie cu asimilarea grăbită a bestseller-urilor discutabile, gen Sandra Brown. O reacție, pînă la urmă normală în condițiile anormalității oricărei tranziții de la totalitarism spre libertate. Nu doar Leonard Oprea şi cărțile sale au căzut victime, ci şi autori mai cunoscuți şi cu o amprentă non-ficțională apăsată, cum ar fi Paul Goma – să ne amintim că a fost un întreg scandal mediatic, atunci cînd, cea mai celebră editură a momentului a trimis părți din tirajele cărților lui Goma la topit !

Trebuie să recunosc că editura ***Liternet*** a ales o tactică mai bună şi un moment mai propice pentru aceste re-lansări. Mai întîi, pentru că publicul românesc s-a mai „calmat" şi a devenit mai receptiv la literatură, şi la literatura română!, decît era în urmă cu un deceniu. În al doilea rînd, pentru că Leonard Oprea nu mai este acel autor - foarte puternic e drept - dar aproape necunoscut, cum era la începutul tranzitiei postdecembriste. Între timp, Leonard Oprea nu doar şi-a consolidat cariera de scriitor român, prin editarea la ***Polirom*** a remarcabilei ***Trilogii a lui Theophil Magus***, dar el a început deja si o carieră de autor american. Al doilea volum al acestei trilogii, ***Cartea lui Theophil Magus sau 40 de Povesti despre Om*** a fost publicat in editie „paperback", dar şi in editie "electronic book" peste Ocean şi se bucură deja in SUA de o excelentă primire ; astfel încît, traducerea celorlalte două volume ale trilogiei este, ca să spun aşa, „on its way", stă să vină. În sfîrşit, dacă informațiile mele sînt exacte, se vorbeşte si despre o versiune franceză la ***Radiografia clipei***, ceea ce nu poate decît să mă bucure, ca şi pe editori desigur, pentru că mai trebuie să şi exportăm literatură, nu doar să importăm – „traducțiile" nu fac (ele singure!) o literatură.

Dacă interzicerea volumului de proza scurta ***Radiografiei clipei*** ține de absurdul cotidian al cenzurii comuniste, cu romanul ***Cămaşa de forță*** se schimbă situația, începînd chiar de la titlu şi sfîrşind cu parabola

antitotalitară, mult mai transparentă. În fond, cum ar fi putut accepta sinistra instituție, „Consiliul culturii şi educației socialiste”, povestea suferinței unui inocent, în tot dramatismul acesteia ? Că doar nu degeaba prenumele personajului principal este chiar Inochentie ! Şi cum, pentru numele Domnului, ar fi putut ei tipări această splendidă metaforă a ceauşismului tîrziu, ca azil, deci ca loc eminent de recluziune, tortură si represiune? Are dreptate Sorin Antohi, în scurta prezentare de pe ultima copertă a acestei ediții – pînă la urmă, este povestea, drama individuării în lumea, pe dos, cum alt fel ?, a irealismului socialist. Cum dreptate are şi Vladimir Tismăneanu s-o alăture, ca gen, ca tip de situație, dar oare comparația, in cel mai bun inteles al ei, se opreşte aici?, ***Muntelui Vrăjit*** a lui Thomas Mann. Şi, pentru că sîntem între autori, între prieteni cu mult mai vechi decît postcomunismul tulbure de astăzi, voi cădea de acord şi cu al treilea critic, Mircea Mihaies, si al sau text de pe respectiva copertă.

Da, romanul ***Cămaşa de forță*** este o distopie, dar una atît de plină de „sînge şi carne”, atît de marcată de semnele concrete ale pătimirii, încît nuanțele etice şi profetice nu devin o clipă teziste la modul cel vulgar al evidenței. Poate de aceea, eu aş fi lăsat la o parte rama religioasă care încadrează corpul cartii in actuala ediție; text ce ține, mai degrabă, de paradigma de azi a gîndirii autorului. Dar, cum acest text, la inceput si la final de carte, fusese in manuscrisul original si era prevăzut şi pentru cea dintîi ediție, cea din 1992, dar cenzurat in amblele situatii, cred că reconstituirea este necesară. Şi, apoi, cine sînt eu ca să dau sfaturi unui autor cînd, unde şi cum să-şi încheie treaba, să pună punct cărții sale? Nu ştie el mai bine decît cititorul, decît oricare dintre cititori, cînd o carte a lui s-a încheiat cu adevărat şi îşi merită întru totul punctul final ?

Pentru că, înainte de a fi un moralist şi un profet, adesea sumbru, cîteodată luminos, Leonard Oprea este un prozator adevarat, unul plin de forță, vulcanic, torențial, cu incredibile note de duioşie, un prozator pe lîngă care nu poți trece fără a fi marcat – şi, atunci cînd spun marcat, nu e vorba de palide ecouri în memorie, ci mă gîndesc la urme la fel de definitive, atît de plăcut şi dureros, de fapt, de plăcut-dureros definitive precum cele lăsate pe trupul condamnaților, de maşinăria inventată de Kafka în ***Colonia penitenciară***. Şi chiar n-am făcut aiurea această trimitere !

25 Februarie 2004, în Iaşi

Liviu ANTONESEI

◄ ►

„Forța de persuasiune a omului Leonard Oprea a trecut, prin sublimare alchimică, şi asupra scriitorului. El trăieşte parabola, simbolul negru şi distopia cu un firesc în egală măsură deconcertant şi seducător. Deşi vibrațiile negative ale *Cămăşii* sale *de forță* ajung la cititor nealterate de nici un calcul retoric, nu-ți poți dezlipi ochii de pagina de hârtie, hipnotizat de iradiațiile unor sensuri atât de la îndemână şi-atât de stranii totodată.

Leonard Oprea instituie un miraj al existenței trăite nu doar cu un respect religios pentru valorile eticului, dar şi cu spaima inerentă oricărei trestii gânditoare ce-şi pune în criză înseşi fundamentele ontologice. Autor exemplar al categoriei rare a scriitorilor profetici, Leonard Oprea ştie, ca puțini alții, să răscumpere deşertul ființei umane mizând cu o sublimă încăpățânare pe triumful rațiunii şi al bunătății.

(*Mircea Mihăieş – 15 Decembrie, 2003, Timisoara*)

„De la prima lectură a cărții lui Erving Goffman despre azile şi alte instițutii totale, am socotit-o cheia perfectă pentru înțelegerea experienței de viață sub comunismul de stat, deşi autorul discuta materiale americane.

Prin „Cămaşa de forță”, Leonard Oprea ne aduce dovada că România ceauşistă poate fi reconstruită ficțional ca uriaş azil: tribulațiile eroului său, Inochentie Damian, configurează pregnant dramele individuării în lumea demențială a irealismului socialist.

„Cămaşa de forță” se citeşte astăzi cu aceeaşi pasiune ca în 1988, când circula în samizdat. Atunci, deşi la fel de sensibil la calitatea ei literară excepțională, eram copleşit de dimensiunea sa istorică; astăzi, în fine, ne putem abandona plăcerii textului'.”

(*Sorin Antohi - 9 decembrie 2003, Budapesta*)

„Cartea lui Leonard Oprea, „Cămaşa de forță" merita pe deplin prea lung amânată reintrare în circuitul valorilor autentice ale culturii româneşti democratice, anti-totalitare.

Trăind fiorul unic al unei experiențe de tip „Muntele Vrăjit"

(Thomas Mann), acest roman aparține în chip legitim literaturii genuine a samizdatului est european, este pur şi simplu profund lucid, onest şi tulburător oriunde şi oricând."

(*Vladimir Tismăneanu - octombrie 10, 2003, Washington DC*)

Dedic această nouă ediție a „Cămăşii de forță" neprețuitei mele soții, Brigitte, pruncului ce va să vină, însă şi zânei casei, fox-terrier-itza Ara şi familiilor noastre.

Dar nu-i uit pe cei atât de puțini prieteni – nu-i mai numesc, se ştiu singuri cei care m-au sprijnit cu inima şi fapta în astă nouă înfăptuire literară, nu-i uit deloc şi le mulțumesc fain de tot.

(Leonard Oprea – Iulie, Boston, 2004)

Motto :

„Ucenicul acesta este cel care mărturiseşte aceste lucruri şi care le-a scris; şi ştim că mărturia lui este cea adevărată.” (Ioan 21/ 24)

Confesiune:
„CRIVĂȚ ŞUIERA
plăpândă flacără – simt:
e veşnic vie”
***
„...dincolo de nori
necuprinsă e calea:
să zbori acolo...”
(Nardi)

Şi, iată-mă acum, aşa, gârbovit stând pe marginea patului alb, groaznic de alb.

Iată-mă stând şi privind la Biblie şi la volumul roşu din operele lui Nicolae Ceauşescu, aflate pe noptieră…

Îmi amintesc cuvintele unui bătrân evreu întâlnit aici:

…locul Lui Dumnezeu este lumea, dar lumea nu e locul Lui Dumnezeu.

Ştiu că dacă voi lăsa Biblia să se deschidă singură, se va desface la

„Rugăciunea Lui Iisus”, capitolul 17 al Evangheliei după Ioan.

Nu ştiu niciodată unde se va deschide volumul lui Ceauşescu.

Suntem douăzeci două de milioane de români şi sunt peste 4 milioane de membri de partid. Peste douăzeci la sută din populația țării.

Cum de s-a întâmplat astfel? Cum de se întâmplă astfel?

Sunt un laş sau sunt un nebun? Ori amândouă?

Voi scrie. Măcar atât.

Şi mereu îmi voi aduce aminte cuvintele apostolilor:

Doamne, măreşte-ne Credința.

***

Damian împrăştie cu vârful piciorului frunzele uscate. Foşnetul lor îl făcu să tresară. Privi cu atenție sutele de petice smulse din veşmântul arborilor. Îşi aduse aminte cum, cu ani în urmă, într-o noapte, în munți, ieşind din cort auzise la câțiva metri deasupra capului său un foşnet asemănător. Se simțise dintr-o dată cumplit de singur. Neajutorat. Se speriase atât de tare, încât cu greu nimerise apoi intrarea cortului.

Damian era trist. Şi singur. Pietrişul aleii amesteca galbenul cu verdele, ruginiul cu roşul. Se gândi la o tipsie abia scoasă din foc şi lăsată să se răcească încet în aerul umed al dimineții. Oftă. De lehamite şi de posomoreala care începuseră să-l cotropească. Sau aşa mi se pare mie? se nedumeri de starea lui sufletească. Mai făcu doi-trei paşi, întoarse palma stângă în sus întinzând degetele: poftim, mă doare capul! Din mers îşi aprinse o țigară. Pufăi de câteva ori. Dar fără poftă. Aruncă țigara. Nu prea obişnuia să fumeze pe stomacul gol. Poate o țigară să elimine durerea de cap? Unii spun că da. Pe naiba! A elimina să însemne a dispărea, a nu mai exista deloc, a deveni invizibil?! mul nevăzut, un mutilat, imaginea lui cu capul bandajat mi se pare idioată, dar să dispari complet … există oare o altă formă de conştiență? Zâmbi amuzat. Clătină din cap. Apoi chipul i se înăspri. Durerea de cap devenise zgomot surd modulat, astfel încât îi amintea de o melodie care-l exaspera ori de câte ori o auzea. Cuvintele ei chinuindu-l: ba da, ba nu, să aleg nu ştiu, apoi viorile: din corzi sunete îngrozitor de parfumate şi dulci, şi din nou: ba da, ba nu, aşa e în viață, să aleg nu ştiu. Îşi frecă fruntea cu mâna dreaptă. Simți cum pielea grasă i se adună în cute obligate de degete să se atingă, rostogolindu-se una după alta spre rădăcina părului. Zgomotul din urechi se stinse treptat. Umbra unei ființe întinsă încet spre picioarele lui. Înălță privirea. Fragilă în dimineața proaspătă?! Călcând neauzit pe giulgiul uscat?! O rochie de nea fluturată uşor prin fața lui. Şerpi arămii, plete lungi părură a se întinde spre buzele lui. Aburul dimineții şi-a zămislit creatura?! şi rămase pironit locului. Femeia se îndepărta pe aleea unduită, printre copacii parcului. Ar trebui să alerg după ea, s-o urmăresc pas cu pas, pe stradă, prin magazine, neobservat agent secret, să aflu unde locuieşte, unde munceşte, a doua zi să-mi reiau cursa aşteptând momentul în care, cu aere de *gentleman*, s-o întreb, mă iertați, nu cumva …? în sfârşit, inspirația clipei, ea poate va zâmbi, iar eu, cerându-mi insistent scuze, s-o invit, la fel de insistent, bem o cafea? se va arăta surprinsă, apoi uşor indignată, şi va pleca cu mers unduitor, o trestie gânditoare? dar eu, demn şi tenace, dacă nu atunci, în ziua următoare, nesățios adulmecând-o voi repeta invitația, pe urmă mă apropii, îi ating umărul, preludiu,

vorbesc puțin afectat, dicție exemplară însă din când în când din glasul meu răzbate un tremur, femeia simte, simte, trestia gânditoare, dar cea care mi-ar învia şederea aici … S-au scurs trei zile şi încă nu simt că timpul nu-mi mai e împărțit în opt, opt, opt, raționalele opt-opt-opt, neîndurătorul opt ori trei, monotonia repetiție a optului, platele cercuri puse de trei ori câte două cap la cap, pierderea cunoştinței într-un optoptopt inseparabil de nesfărâmatul lanț cu şase verigi ferecând mintea sufocând sufletul provocând moartea lentă la un câine păduchios şi ros de viermi intestinali paralizat de jigodie dinți îngălbeniți rupți ochi holbați plini de urdori, cățelul care chiar dacă ar vrea să turbeze chiar dacă ar avea fericirea să contacteze cumva turbarea nu se mai poate repezi la cei din jur să-i sfâşie, crapă zvâcnind spasmodic şi lamentabil, astfel că dacă aş găsi un solitar ca mine … ce gânduri îmi trec prin țeasta asta ovoidală, barem de-ar fi ceva revelator, să aibă un sens revelator … cum poate fi despletit un sens din gândurile ce curg într-o direcție neştiută? sau direcția dă sensul şi trebuie descoperit semnul? care e semnul? bună dimineața, domnule Inochente, şi, surprins de gravitatea glasului, Damian se răsuci brusc. De ce v-ați speriat? răsună acum blând vocea. Aa, bună dimineața, nu v-am observat, domnule doctor, se scuză Damian. Bărbatul zâmbi. Cu buzele sale cărnoase. Cu ochii săi mari şi căprui. Cum vă simțiți pe la noi? Încă nu mi-ați făcut nici o vizită. E timp, e timp, domnule doctor. Mă simt excelent. Aerul e grozav. Într-adevăr, doctorul, aerul de aici face minuni. Stațiunea are locuri şi, bineînțeles, privelişti magnifice. Mai ales acum, toamna. Mda, mormăi Damian. Renunțați la masa de dimineață? doctorul. O, nu. Nicidecum. Dar cât e ceasul? Aproape opt, doctorul. Trebuie să mă grăbesc, încercă Damian. Haideți, doctorul, avem acelaşi drum. Şi eu am întârziat. Îmi place să iau masa împreună cu cei care ne vizitează. Întotdeauna aflu câte ceva nou. Oamenii, mă voi exprima oarecum profesional, sunt un material inepuizabil. Credeți? râse scurt Damian. Nu trebuie să vă grăbiți chiar în halul ăsta, doctorul, restaurantul e la doi paşi. Dacă aş cunoaşte parcul ca dumneavoastră …, replică Damian, dar e abia a doua oară când mă plimb pe aici şi e neobişnuit de întins. Aş putea să-l numesc - o mică pădure. Nu greşiți. Pentru asta e vestit, doctorul. Câteva minute merseră în tăcere. Apoi doctorul reluă discuția. Să ştiți că am dreptate, domnule Inochente: oamenii sunt un material inepuizabil. Încercați să realizați acest adevăr. Pipăiți atent carnea asta. Damian privi pe sub sprâncene. Doctorul, uite restaurantul! Ați avut dreptate, recunoscu Damian.

Damian se trezi cu gura năclăită şi având încă în minte, vie, ultima imagine a visului de peste noapte, lung şi încâlcit, aproape un coşmar - de câteva ori se deşteptase speriat, dar nu într-atât încât să nu-şi reia imediat somnul continuând depănarea poveştii ireale şi aparent ilogice, nu, n-are totuşi cum să fie ilogică, îşi spuse căscând şi rămase aşa, cu gura deschisă, fiindcă îşi închipui figura sa suprapusă peste ultima imagine din vis: gura de piatră neagră acoperită de pete gălbui,

eczemă scârboasă, văgăuna cu buze neobişnuit de groase având deasupra celei de sus, săpate adânc şi umede de sânge roz, înspumat, Doamne, cum strălucesc, se minună Damian, cât de frumoase sunt, litere, literele astea şi abia acum văzu cuvintele, *ogni pensiero vola*, îşi închise gura, cealaltă rămase deschisă şi, fascinat de grota căscată înăuntrul minții sale, Damian începu să caute febril în fişierul memoriei. În scurt timp ajunse la concluzia că nu reuşea să dibuiască, nu imaginea cuvintelor, asta ştiuse de la bun început, ci de unde provenea imaginea. Zvârli plapuma într-o parte şi sări din pat. Privi în jurul lui. O încăpere cu atâtea camere de hotel. Şi totuşi nu trebuie să arate astfel, dimpotrivă, trebuie să-mi dea senzația că mă aflu la mine acasă. Cu paşi repezi se apropie de măsuța rotundă de lângă fereastra balconului. dădu drumul casetofonului. *No more, no more*, şi, balsam ritmic şi melodios, plin de tristețe uşor răguşită, vocea născând în suflet extazul venit din altă lume; invizibil şi omniprezent, Ray Charles pulverizează pentru un moment senzația lui Damian: părăsit într-o lume străină.

Se privi atent în oglindă. Fiecare astfel de imagine e noul portret, un alt portret … parcă de fiecare dată o altă mână îmi pictează chipul în aşa fel încât mă recunosc sau nu? sunt ori nu un craniu princiar mascat de țesuturi şi organe care mă pot face atât de uşor confundabil cu oricare alt gropar? ca şi cum toți am fi gropari … nu înțeleg de ce spațiul ăsta, camera, împrejurimile hotelului mă duc mereu între astfel de gânduri cam neobişnuite pentru mine, sunt perfect conştient, sau poate şi înainte?… m-am subestimat? în oglindă aceiaşi ochi galben-verzui părând întotdeauna uşor speriați, sunt sau nu timid? aceleaşi buze, cam subțiri, dar frumos conturate, mă enervează desenul lor, arc destins peste arc uşor încordat, două fâşii decupate din petale de trandafir roz, ofilit, nasul coroiat, parcă prea scurt, par un hrăpăreț, da, da, aşa par adeseori, oftă şi continuă studiul, părul sur şi puțin cam rar, poate că ar trebui să mă tund, îşi trecu degetele prin părul de la ceafă, îl răsfiră, îl ridică, mai rămâne să mă întreb ce vârstă am … gata, ajunge pentru azi!

Se mai privi în oglindă preț de câteva clipe. Nu arăta rău. Proaspăt îmbăiat, îmbrăcat în costumul de velur mărunt, cafeniu, bluza stacojie, pantofii din piele gălbuie, mda, arăt chiar bine, trase aer în piept, simți mirosul fin, aspru totuşi al apei de colonie „Safari-220”, zâmbi încântat şi se gândi că ar fi plăcută o nouă întâlnire cu femeia care traversase ieri parcul. Spun unii că adevărata fascinație rezultă numai din cucerirea unei femei, care? şi cum ar trebui să arate? rămâne o problemă deschisă tuturor variantelor de descifrare, nu-i aşa? se întrebă satisfăcut de buna dispoziție care-l cuprinsese. Oho, acum n-am dreptul să-mi pun întrebări de genul existență? sens? pentru ce şi de ce? De fapt voi repeta acelaşi lucru, plictisitor? da, plictisitor şi lipsit de substanță când doreşti fierbinte să spui, uneori chiar să urli: vreau să trăiesc! exact, vreau să trăiesc! asta vreau acum, ce afirma doctorul ăla ieri? materialul inepuizabil?! întoarse capul şi se uită la aşternutul nestrâns. Se gândi, pentru prima oară, după mulți ani,

lăsa patul în dezordine, dar se scuză, cameră de hotel. Închise casetofonul frângând ca pe un vreasc glasul voalat al lui Al Jarreau. *Scat*-ul din *Take five*, cascadă când a unui pârâu, când a râului năpustit peste spinări şi colți de calcar, alteori zbor abia auzit şi, brusc, hohot de plâns, de bucurie, iar între toate astea, râsul cald şi neaşteptat al copilului uimit de descoperirea făcută, oricare ar fi fost ea, în clipa aceea însă încununarea vieții lui, alcătuirea sonoră mirific ritmată îi rămase în auz şi când închise uşa în urma lui şi când parcurse holul lung acoperit de covorul ce absorbea ca un burete imens orice zgomot al paşilor, apoi când a coborât scările şi a ajuns în fața clădirii nefiresc de albe în lumina dimineții; întorcându-se cu fața spre ea o asemui cu un femur. Contemplarea, ca de altfel şi improvizația lui Al Jarreau fu întreruptă de glasul hârşâit care răsună în spatele lui: ce mai faceți, domnule inginer? şi Damian se întoarse încruntat. Mic de statură, dar bine legat, bătrânul îşi scoase pălăria şi-l salută ceremonios. Ce să fac, domnule Caraiman? răspunse după ce înclină capul în semn de salut şi, exact ca ieri, la masa de prânz, când îl cunoscuse pe bătrân şi intrase în vorbă cu el, de fapt Caraiman îl interpelase, amabil, e drept, avu senzația penibilă că nu are mai mult de nouăsprezece ani - deşi avea treizeci şi cinci - ce să fac? repetă, admir această arhitectură îndrăzneață, mie nu-mi prea inspiră siguranță, îi luă vorba din gură Caraiman, în fiecare dimineață când mă scol, şi stau la etajul unu, extrem de avantajos, nu? mă gândesc că toate celelalte etaje sunt gata să mi se prăbuşească în cap, se descoperi, şi imediat îşi pipăi chelia, şi-o mângâie tandru, râse înfundat, apoi o acoperi cu pălăria, o panama nouă, da, construcția asta nu-mi inspiră încredere deloc, întări el şi continuă repede, aproape fără pauză, dar n-ați venit la masa de dimineață, nici nu mă mai duc, răspunse cu hotărâre în glas Damian, e deja nouă, adăugă el privindu-şi ceasul, nu, nu e bine, îl dojeni părinteşte Caraiman, aici nimeni nu-şi poate permite să-şi creeze un dezechilibru fiziologic, altfel de ce a mai venit? ca să se distreze? țst, st, să nu confundăm relaxarea tonică, nu, nu, să n-o confundăm cu distracția, doar sunteți un bărbat matur, domnule inginer, domnule inginer! Îl amenință Caraiman cu arătătorul său subțire şi galben - şarpe mic, încordat, gata să muşte. Damian îl privi intrigat gândind că nu are nici o şansă să scape de propovăduitorul cu aere de tată ideal, ba nu, mai degrabă bunic despre care ți-e imposibil să crezi că va atinge vreodată vârsta senilității, şi trebuie să recunosc că nici nu pot afirma: mi-e nesuferit, la naiba, îmi închipuiam altfel dimineața asta, cum să scap de el? nu vă e cald, domnule Caraiman? îl întrebă privind costumul gri din stofă de lână al bătrânului, poate se enervează: văd că purtați şi vestă, închisă la toți nasturii, splendidă nuanța asta de bordo, na, că i-am dat apă la moară în loc să-l fac să-i sară țandăra, o, domnule inginer, noi aici, ştiți, ne respectăm statutul, râse satisfăcut Caraiman, nu înțeleg, întrerupse Damian, ei, parcă e greu! dădu din cap bătrânul, *mens sana in corpore sano*, şi prin asta noi, privilegiații acestui minunat loc, da, da, domnule inginer, în curând o să gândiți şi dumneavoastră la fel,

nu, hotărât lucru, nu văd nici o soluție să scap în afară de a fi mitocan, dar nu-mi stă în fire şi apoi e păcat, e totuşi un moşuleț simpatic şi manierat, pentru noi înşine o facem, domnule inginer, suntem aici pentru a ne aerisi mintea şi a ne descărca sufletul de tot balastul, care balast? hm, zâmbi dojenitor Caraiman, ştiți prea bine, dar hai să-i spunem teama de a nu putea fi liniştiți, într-adevăr, e o afirmație confuză, adăugă repede Caraiman observând expresia de nedumerire ivită pe fața lui Damian, dar mai bine haideți cu mine, ne plimbăm împreună şi astfel vă voi face cunoştință cu câțiva dintre pensionarii acestei stațiuni, unii dintre ei sunt de-a dreptul veterani, însă şi eu, credeți-mă, mă gândesc uneori că aş fi în stare să-mi petrec aici tot restul zilelor mele şi, slavă Domnului, abia acum o lună am împlinit cincizeci şi şapte de ani! mulți înainte, domnule Caraiman! arătați bine, neaşteptat de bine, Caraiman îi aruncă o privire circumspectă. Damian o observă imediat şi se bucură. Poate îl deranjase cumva pe bătrân, deşi nu-şi închipuia cum anume. Spusese un adevăr. Dar Caraiman nu-i oferi satisfacția aşteptată, adică, eventual, pretextând că a uitat de o întâlnire destul de importantă, în sfârşit, ceva în genul ăsta, să se îndepărteze grăbit. Dintr-o dată Damian simți că-i vine să urle. Fals! Atât de fals …ca-ntr-un vodevil de prost-gust, ca şi cum vodevilul ar putea fi şi altfel, ehe, domnule Caraiman, cum scap eu de dumneata?! în dimineața asta am chef să mă simt ca un adolescent, de ce? nu ştiu, dom'le! dar simt că aşa vreau, e bine?! Damian îşi apropiase sprâncenele deasupra rădăcinii nasului şi cu privirea îl ațintea pe Caraiman. Dar bătrânul, plin de amabilitate, consider deci că ați acceptat invitația mea? mm …, îngăimă Damian, ne vom întâlni cu pensionarii, mai bine spus fericiții care se bucură de binefacerile acestei minunate stațiuni! haidem! îl îndemnă Caraiman şi porni înainte cu paşi mărunți şi legănați. Domnule Caraiman, domnule Caraiman! credeți-mă, cu toată plăcerea însă în dimineața asta trebuie să dau un telefon acasă şi să vizitez comuna din apropiere, scuzați-mă! Caraiman se întoarse încet spre Damian, îl măsură calm cu privirea apoi spuse cu bunăvoință, prea multă linişte, nu? bine, bine, veți înțelege mult mai târziu, o, nu, asta nu înseamnă decât zile, sunteți încă neştiutor şi rătăcit, sănătatea, domnule inginer, sănătatea psihică e totul, to-tul, duceți-vă, duceți-vă în pace, cunoaşteți, nu? cât de frumoase sunt picioarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce vestesc cele bune! Biblia, încercă timid Damian, mda, încuviință blajin Caraiman, mergeți, ne vedem mai târziu, sănătate, domnule Caraiman, strigă vesel Damian.

Era deja trecut de ora unu după-amiază şi Damian Inochente continua, de mai bine de o jumătate de oră, să stea tolănit pe iarba încă verde a văii din care puteai cuprinde cu privirea comuna Mănăstiri, aflată la cinci kilometri de stațiune. Panorama îi sugera un tablou cunoscut şi se chinuia să-şi aducă aminte atât numele pictorului cât şi titlul tabloului.

Coborâse şi până în Mănăstiri, dar nu pentru a-i demonstra lui Caraiman că, într-adevăr, dorise să viziteze comuna şi din cauza asta nu se putuseră plimba

împreună, ci fiindcă nutrea speranța ascunsă ca acolo să întâlnească ființa care ieri dimineață traversase parcul, acea Artemis, aa, ce prețios, dar plăcut, neînchipuita, neprihănita fecioară pe ulițele îmbâcsite de praf … de ce nu?! vreo interdicție?! nu cred, câți n-au scris despre încântătoarele țărăncuțe? nu se cântă încă, obsesiv, țărăncuță, la, la, bujori în obrăjori, la, la izvor …? am bătut atâta drum degeaba, oftă Damian şi se întinse cât mai comod pe iarba moale, apoi îşi aranjă sub cap haina făcută sul, după care încercă să refacă imaginea femeii, fecioarei, schimbă el repede savurând mierea ascunsă a acestui cuvânt, dar tabloul de alcov pe care-l întrezărise în dimineața proaspătă de ieri avea pânza cuprinsă de valuri galbene şi mov, semitransparente, ce lăsau să se întrevadă când şi când doar o fâşie de pânză mai albă şi mai strălucitoare decât prima zăpadă, iar în rest, în ciuda concentrării intense a lui Damian, zbaterea unor ape de culoarea cărnii tumefiate …, ptiu! exclamă nervos, iar în clipa următoare îşi aminti numele tabloului şi al pictorului, într-adevăr, de aici Mănăstiri seamănă cu Sainte-Victoire a lui Cezanne. Îşi şterse fruntea îmbrobonită. Zâmbi mulțumit. Mândru chiar. Pentru că îşi amintise. Pentru că făcuse asemănarea. Pentru că numai de aproape o lună încoace i se întâmpla acest lucru, dar i se întâmpla. Lui. Se sculă în picioare. Încercă să privească înspre soare. Timp de o fracțiune de secundă reuşi. Şi i se păru că, acolo sus, nu prea departe, atârnată de nişte cabluri invizibile, ba nu, având o toartă agățată de tării, imensă oală plină cu oțel incandescent gata să se reverse …, al naibii de cald, nu vorbea aiurea Caraiman, e minunată vremea, nu, se referea la stațiune, tot aia e … cum mă simt? Se aplecă încet. Îşi luă haina de jos. Şi-o scutură de câteva ori apoi o aruncă pe umăr. Vru să se întoarcă cu spatele la comună şi să pornească spre stațiune. Să nu piardă şi masa de prânz. În răsucirea trupului, mai aruncă o privire tabloului din vale. Şi rămase aşa, pe jumătate întors, cu bărbia atingându-i umărul drept: căsuțe albe, apoi câteva clădiri masive, cu muchii uşor ondulate, tot albe având zidurile - poşta, căminul cultural, magazinul universal - apoi, urcând panta opusă a văii albe, dar şi cenuşii, unele crem - alte căsuțe - iar între ele, cu pereții de un verde-muştar, dominând cu autoritate împrejurimile, clădirea primăriei, Damian o recunoscu imediat; pe panta pe care se afla el, tot albe în majoritatea lor, unele însă de un mov diluat, altele galbene, căsuțele înconjurau mica biserică - săgeată nedesprinsă-n zbor drept, fiindu-i turla din şindrilă sclipitoare - plăcuțe de ceară, mii, lustruite cu osârdie de razele soarelui, se răsfrângeau orbitor în ferestrele ogivale ale bisericii şi, vreme de o clipă, Damian fu cucerit de scânteierile lor, ochii lui ațintiră crucea din vârful turlei şi o văzură egretă vie cu picioarele prinse într-un lat al credinței, în veşnicie, murmură fără să vrea şi, ca în copilărie, se trezi făcându-şi semnul crucii cu limba-n gură, apoi privirea lui se simți împodobită de: verdegalbensiniliu şi putredroşucatran, iar lângă primărie, bruncenuşiu şi lemnvopsit - garduri şi porți înalte, ca la munte, şi printre cuburi prisme, legate între ele de nesfârşite paravane, ce să ascundă? se întrebă Damian, şurile goale, pitonii, uneori anacondele drumuri

colbuite, cârciuma … copacii, i-am neînsemnat, hâm, i-am ne-în-semnat, curios, tocmai ei, umbra lor, la fel lătratul, cotcodăcitul şi amorțeala, liniştea locurilor, cumpănirea mişcărilor oamenilor, cum am putut să caut femeia aceea tocmai în timpul-uitat-de-timp!? dar cum gândesc eu oare? mă simt cum? … şi iar pierd masa de prânz, e pentru a doua oară, Caraiman o să mă mustre … ce observație exactă, Sainte-Victoire … O porni înspre stațiune. După primii paşi, ar trebui să caut în biblioteca clubului stațiunii, trebuie să existe o bibliotecă, fără să fie convins întru totul, un album Cezanne, poate am noroc şi-l găsesc în reproduceri Skira, nici nu sunt pretențios, e bun şi în Meridiane, dar Mănăstiri - Sainte-Victoire alb negru …, cât de idiot sunt, se opri din mers, cum de mi-am închipuit că o voi găsi în comună?! aşa, doar întrebând o bătrânică aşezată-n fața unei porți, hei, mătuşică, ştii cumva o cuconiță drăguță, subțire cu părul lung şi arămiu, cumpără ouă, zarzavaturi şi găini de pe la dumneata? şi bătrâna să mă privească cruciş ducând o mână la ureche, ai?!! sau să fi întrebat la cârciumă, pardon, pe firmă scrie restaurant, ori la poştă, are cineva, o doamnă aşa şi aşa, un post-restant la dumneavoastră? cât de idiot sunt! şi reîncepu să meargă, cred că mai degrabă mi se făcuse dor de ducă … Îşi umezi cu vârful limbii buzele uscate. O bere proaspătă şi rece. Soarele părea, sau chiar e acum, privindu-l cu coada ochiului, tortă de magneziu - splendid orbitor artificiu; căci se va consuma; odată, într-un târziu; ce e o astfel de femeie? o silfidă, devorând cadavre, aproape numai cadavre. Deci: vom mânca pe banii noştri. Şi vom bea. Avem voie să bem? Nu. Dar dacă insistăm … Oricum, atenție! Şi mâine, mâine??? Ei, vorbeşte odată! Mâine … Până mâine mai e o jumătate de zi. La o masă în restaurant. La altă masă în bar. La două mese fără ore fixe. În două situații lipsite de constrângeri. Dar nu neapărat independente. Începu să alerge uşor. Renunță. Transpira abundent. Văzu o vilă izolată. Peste vârfurile copacilor se zărea hotelul în care locuia. Nu, nu! Nu, neapărat independent.

Splendidă zi, rosti cineva aflat în spatele lui Damian. Atât de senină şi atât de strălucitoare încât e păcat să spurci lăsând radioul deschis pentru a-l asculta pe satrapul nesărat, *catch*-istul ăsta triumfător vorbind despre literatură, despre eroul ideal, clătină din cap Damian privind cu silă înspre aparatul portabil al bătrânilor aşezați la o masă apropiată de a lui. Inochente studie fizionomiile celor doi bătrâni - soț şi soție, în jur de şaizeci de ani şi probabil evrei din înalta societate. Cum pot doi vârstnici cu trăsături nobile să-l asculte nepăsători, nu, să-l asculte doar, pe demagogul fără splină? Îşi reaminti figura acestuia şi presupuse, poate cei doi savurează momentul cabotinului total? Putregaiul cabotinismului: mârlanul camuflat. Asta e, deodată, asta e, au uitat aparatul deschis, ascunşi de lentilele cafenii, ochii închişi în somn de hau-haul părintesc al bravului om de artă mă împiedică să le aud sforăitul. Întoarse capul, distrat, la bazinul plin ochi cu apă gălbuie. Minerală. Termală. Broscoi, broaşte vesele, bărbați şi femei în puroiul diluat. Duse paharul la buze. Ezitare.

Apoi, limonada are gust de leşie. Scârbos, totul scârbos. Puah! Şi slipul meu bleu cu buzunar albastru țesut cu ață portocalie, dar altceva la mărimea patruzeci şi patru, nu. Aer în piept şi senzația de broscoi închipuit taur. Plesnise. Nu vreau. Expiră lent. Din nou leşia din pahar. Pentru o clipă - stomacul întors pe dos. Terasa piscinei îl înconjura, spațiu insurmontabil. Insurmontabil. Şi cald. Nefiresc pentru septembrie. De ce nefiresc?! Ca la şcoală deci: septembrie rămas-bun al verii şir de zile se îmbălsămează în culoare în parfumuri întrepătrunse tristeți în amurguri excitații cromatice prelungi nebuneşti … bravo, Inochente, ai zece, cum te inspiră mizeria din jur? hai, spune colegilor tăi, dar de ce mizerie, domnule, tovarăşe domnule profesor? oare nu vindecă apa asta?! n-am dreptul să mă îndoiesc. îndoi drept. mă revitalizează-mi trupul şi neprețuitele sale organe şi sexe ca texte recondiționate, bravo Inochente, terasa zguduită de murmure de încântare şi acoperită de plăci de marmură, mese, şezlonguri din răchită, miroase bine lemnul uscat şi lăcuit, ireproşabili chelneri, nu băuturilor alcoolice, infirmiere apetisante, chioşcul chinezesc cu medicul de serviciu din porțelan de China, o, cerule, unde s-a mai văzut atâta grijă pentru noi, semenii oamenilor?! iar radioul ăsta blestemat ne condamnă, nu, nu pe toți, poate doar pe mine să-l aud acum pe celălalt corifeu al artei noastre, bardul cu bardă şi chimir de negustor, singurul care, în afară de Alecsandri, a avut şi are țigani robi, păunul obez, uite, până şi apa din bazin a devenit patriotică, mai limpede, uşor să hulueşti, însă e greu să te mențiii, fiecare clovnerie un sacrificiu şi la un moment dat, poc, dispare sacrificiul, sau n-a existat niciodată … Doamna se sculă brusc din scaunul său de nuiele împletite. Scârțâit scurt. La a treia masă din stânga celei a bătrânilor cu radioul portativ, făptura care-i încântase privirea cu două zile în urmă. Acea dimineață proaspătă. I se păru inexplicabil că: în fața ochilor îi apăru capacul lăzii de acasă, cu aşternutul de noapte; în formă de liră, scândura galbenă şi lustruită, imprimați pe ea, datorită fibrelor, doi peşti - stilizate pisici de mare neaşteptat de grațioase, imponderabile. Cu paşi de organism programat anume, spre masa femeii. După ce parcurse mai bine de jumătate din distanță, reuşi s-o desluşească în ceața imaginilor ecranului minții - alcătuiri de basm, aidoma fantasticelor, şi necăutate pentru a fi iubite, cristale de mină -, ea, făptura ca alte femele frumoase, aşadar una dintre ele, nu, una anume fiindcă o contaminase cu virusul fantasmei şi-al aşteptării. Cine suntem şi de unde venim? apoi, imediat, impresia că nu e decât un noian de întoarceri în timp şi-n citate, parafrazări, inutile? nu cred … decât că, sărut mâna, îmi permiteți, nu vă supărați … ah, sunt un dobitoc, un fante de mahala, am … v-am confundat, scuzați-mă …, o, nu, nu m-ați confundat, nu dumneavoastră erați alaltăieri pe aleea principală a parcului, v-ați uitat după mine împietrit, nu-i aşa? n-aş putea … doamnă, în schimb eu v-aş putea ruga să-mi spuneți domnişoară, dar aş fi caraghioasă, nu credeți, la vârsta mea, luați loc, scaunul e liber, mulțumesc, dar n-aş vrea să interpretați greşit …, o, lăsați, sunt obişnuită, atât ca asistentă medicală, dar şi ca femeie, domnule …? Damian Inochente, se grăbi

◄ ►

Damian, da, da, poate că vă ştiam numele, însă există o plăcere a prezentărilor, nu credeți? cum să nu, cum să nu, detest impolitețea, ce serviți? ce se poate servi aici în afară de limonadă şi cafea? o cafea? nu, mulțumesc, mi-ajunge soarele şi, eventual, o baie, acolo în bazin, să ştiți că în ciuda culorii apa e curativă, aha, din câte am înțeles sunteți asistentă, medicală, îl ajută ea, dar şi sufletească, socială, dacă preferați, dar de ce atâta cinism în tonul …, cuteză Damian, o, nu, nu mă supăr, ea, eu v-am abordat, şi eu mi-am oferit toată corabia, Damian, bine, bine, îi domoli femeia teama că devenise obraznic, ce-ați zice de următoarea propunere: să petrecem restul zilei împreună?… mda, da, da, cu glas răguşit Damian. Apoi făcu un gest larg şi grațios cu mâna. Un vechi nobil. Mă cheamă Clavdia, ca pe doamna Chauchat a lui Mann, Thomas Mann, şi sper să nu fii un Hans, vrăjit, nu ştiu, nu înțeleg, Damian, *Muntele vrăjit*, amabilă Clavdia, da, da, parcă mi-aduc aminte, povestea aia cu sanatoriul, a existat şi un român internat acolo, încercă ea să-i reîmprospăteze memoria, aha, Damian, deşi habar n-avea de acel român, oricum erau bolnavi de plămâni, aerul acela îi nenorocea, nu? cam aşa ceva, iar amabila Clavdia, ieri mă întrebam dacă pe-aici nu aveți cumva un club, o bibliotecă, bineînțeles, vreau să răsfoiesc din nou romanul, snob Damian, am impresia că te-a şocat coincidența de nume, există o bibliotecă, într-adevăr, îi răspunse Clavdia, poate că m-a şocat, Damian, şi zâmbi stângace …, părinții mei, obsedați de cultură, fals obsedați, curioasă identitate, ai mei, autodidacți, uzină, casă, lectură, ciclu zilnic, am apărut şi m-au destinat, au vrut să fiu o carte vie, cine are carte …, de ce-ți spun toate astea?! pentru că, timid Damian, eh, trist şi râse zgomotos, iar Clavdia: mi-e lehamite, lasă, o încurajă Damian, după care, hotărât, când şi unde ne întâlnim, sau plecăm de-aici împreună? Clavdia surâse. Şi Damian. Cu un sentiment de triumf pe care nu şi-l putea explica. Se ridicaseră de pe scaune. Paşi nesiguri spre bazin. Intrară în apă şi se bălăciră. Broaşte. Lichidul din bazin li se păru binefăcător. Nu li se păru: acolo, sub apă, genunchi lipit de genunchi, degete, coapse atinse întâmplător - aşa preferau să-şi închipuie în acele momente - simțurile înfiorate, creierii prelucrară rapid cartele perforate de nervi: trebuiau să se întâlnească, ei doi, într-un bazin cu apă terapeutică. Şi de mai multe ori îşi zâmbiră stânjeniți. Ca doi infirmi.

Sunt atâtea lucruri pe care poți să le faci, sau îți închipui că le vei face cu negrăită bucurie, îți imaginezi plăcerea acelei munci ca pe o binecuvântare cu adevărat Dumnezeiască, dar, de fapt, mereu îți va fi teamă de acea plăcere şi bucurie, astfel că, de fiecare dată când vei simți această mâncărime a creierului şi a sufletului nu vei reuşi decât să-ți laşi închipuirea să desfăşoare grandioase planuri concretizate în imagini minunate, tu, adică eu fiind un neputincios, un mizerabil neputincios încheie amar Damian scurta reflecție. Apoi îşi umplu lingura cu supa cam grasă, suflă şi sorbi fără zgomot.

Caraiman îl privea atent pe sub sprâncene. Damian venise la masa de prânz cu aproape un sfert de

oră înainte de servirea ei. Prânzul era programat între orele unu şi două jumătate, în trei serii. Damian sosise deci pe la unu fără un sfert şi Caraiman avea de ce să fie mirat. Tânărul lui prieten, îl considera pe Damian prieten şi îşi baza această concluzie pe respectul şi amabilitatea, sincere, surprinzător de sincere cu care Damian îl ascultase în cursul celor două întâlniri, doar două, fiindcă în cele şase zile de când venise în staţiune Inochente, tânărul lui prieten deci, nu reuşise decât o dată să ia masa cu ceilalţi pensionari ai staţiunii, iar a doua oară întâmplător îl întâlnise în faţa hotelului. S-ar putea să nu suporte ideea de restaurant-cantină? se întrebă Caraiman, dar chelnerii sunt ireproşabili, poţi comanda şi altceva pe lângă meniul prevăzut în program, ca atunci când mergi în vreo staţiune prin O.N.T., de pildă o bere …? Bătrânul se încruntă. Nu, hotărât lucru, nu putea să-l considere pe Damian un străin, cu atât mai puţin un cunoscut antipatic. Tânărul inginer, şi repetă încântat în gând, tânărul inginer îi plăcea în mod vădit şi, tocmai din cauza asta, îl cam supăra faţa obosită a acestuia. Caraiman îşi lăsă lingura în farfurie, îl privi drept în ochi pe Damian, tuşi de două-trei ori şi, îndârjit: nu se mai poate aşa, domnule inginer! Vorbi destul de tare şi ceilalţi doi comeseni, un bărbat gras, cu ochi verzui, mici, având în creştetul capului un început de chelie, şi o femeie trecută, cu faţa searbădă, îmbrăcată elegant într-o rochie de caşmir albastru, în jurul gâtului purtând un colier din mărgele de chihlimbar, tresăriră şi, vreme de câteva secunde, intrigaţi, îşi plimbară privirile de la bătrân la Damian şi invers. Apoi îşi plecară capetele şi continuară să mănânce ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Caraiman, care îi cunoştea prea bine pe cei doi - Damian era convins că bătrânul îi ştia pe toţi cei din staţiune, mai mult chiar, nu era exclus ca, la fel de bine, să-i fi cunoscut şi pe ţăranii din Mănăstiri - consideră tăcerea celor doi drept o încuviinţare a indignării lor părinteşti, nu se mai poate, domnule inginer! de ce aţi venit dumneavoastră aici?! ca să vă distrugeţi sănătatea?! familia dumneavoastră, soţia, copiii, ce-or să spună când vă veţi reîntoarce acasă ca după o muncă extenuantă dusă timp de treizeci de zile?… ei, ce credeţi! şi lovi marginea mesei cu palma sa mică şi albă, n-am dreptate? dumneata ce părere ai, domnule Cruceriu? dânsul vine aici de patru ani, îi spuse el lui Damian, şi după fiecare şedere i se pare că n-a făcut încă destul pentru această stare fundamentală a omului, sănătatea psihică, nu-i aşa, domnule Cruceriu? Acesta ridică privirea din farfurie, se uită blând şi înţelegător la Caraiman, apoi înălţă capul, lăsă lingura în supă, luă şervetul şi îşi tamponă uşor buzele. Privi pe urmă înspre vecina lui de masă care urmase între timp acelaşi ritm ca şi el. îşi încrucişară privirile. Se foiră pe scaune, stânjeniţi parcă. Caraiman aştepta, aţintindu-i, pasăre de pradă. Cred că soţia mea v-ar putea da cel mai potrivit răspuns, rosti în sfârşit Cruceriu, cu glas ascuţit şi metalic, neobişnuit pentru statura lui, şi tăcu trecându-şi vârful degetelor late, cu unghii trandafirii, prin părul blond spălăcit. Cu ochii săi negri, oblici, femeia se uită aprig la Damian, mai întâi ar trebui să fim prezentaţi, fu auzită

◄ ►

vocea ei spartă răsucindu-şi capul spre Caraiman, cățea gata să muşte. O, scuzați-mă, spuse încurcat Caraiman şi, rotunjindu-şi buzele, rar şi cu intonație: doamna Cruceriu şi soțul dânsei, Cruceriu se ridică puțin de pe scaun, profesori de desen tehnic, făcu o pauză, domnul inginer Inochente. Urmând exemplul lui Cruceriu, Damian se săltă puțin de pe scaun. Domnule Inochente, începu sentențios femeia, trăsăturile feței i se înăspriră, credeți că tinerețea e veşnică? tăcu puțin retoric, nu mă jenez deloc să vă mărturisesc că am aproape patruzeci de ani şi …, îi privi cu tristețe pe toți trei, cu aer eroic aşteptă o remarcă, stingheriți, bărbații se uitară în jurul lor, şi, repetă ea, abia acum învăț cum se poate răspunde la această întrebare. Primul cuvânt este nu, celelalte, eşti tânăr niciodată. Poți fi copil şi om matur. Caraiman strâmbă puțin din nas. Asta e părerea mea, pe scurt, zise ea cu ton categoric, observând mimica lui Caraiman. altădată vom discuta mai pe larg! Interesantă, teoria dumneavoastră, spuse politicos Damian. Mulțumesc, şi buzele groase ale femeii se întinseră imediat, apoi repede se strânseră la loc, elastic, scurt şi lat tras puțin de capete. Damian clipi serios în semn de prețuire a zâmbetului ce-i fusese adresat. Continuă tu, dragă, îşi îndemnă doamna Cruceriu soțul, dar cât mai concis că se răceşte supa. Ochii lui Cruceriu sclipiră o fracțiune de secundă, pe urmă vocea sa zbârnâi, da, da, domnule inginer, respectarea unui program judicios alcătuit de oameni de specialitate educă simțurile, calmează starea psihică creată de haosul poftelor ăă da astea înțelegi se suprapun ba nu …, nevastă-sa îl privi mustrător, alimentează stresul cotidian care ne aduce aici, mda. Mişcă de câteva ori buzele în gol, dar nu mai spuse nimic. Ochii săi mici şi verzi sticliră din nou. Îşi umplu lingura cu supă. Sorbi tacticos. Fu auzit şi, cu subînțeles, nu s-a răcit dragă? Damian ar fi fost curios să ştie dacă doamna Cruceriu nu-l lovise pe sub masă cu piciorul pe soțul ei. Caraiman triumfa. Totuşi o umbră de îndoială îi stăruia în suflet. Avea impresia că soții Cruceriu nu fuseseră destul de expliciți. Îl cercetă pe Damian cu privirea. Acesta mânca liniştit. Şi oarecum înfometat. Pofta lui aparentă îi dădu speranțe lui Caraiman. Se hotărî să-şi termine mai întâi supa, ba nu, şi felul doi şi la desert să-şi continue predica moralizatoare. Pentru o clipă gândi că s-ar putea să sară calul şi să-l agaseze pe Damian. Însă gândul ăsta i se topi, floare de gheață la răsuflarea fierbinte a dorinței de a-l ajuta pe tânărul său prieten, viitorul pensionar al stațiunii, îşi spuse el încântat.

Chelnerul le servi felul doi, muşchi de vacă, piure de cartofi, garnitură de mazăre cu morcovi fierți şi salată de roşii cu castraveți. Tocmai se pregătea să plece, când Damian îl opri şi-l întrebă dacă poate să le aducă două sticle de Cabernet Sauvignon, chelnerul îl privi curios, apoi răspunse că îi va aduce imediat. Îl întrebă dacă doreşte şi pepsi, Damian se întoarse spre tovarăşii săi de masă, repetă spusele chelnerului, doamna Cruceriu tresări, Caraiman clătină din cap. Cruceriu zâmbi furiş, în acelaşi timp plecând privirea. Aş vrea să bem un pahar de vin pentru cunoştința noastră, îi îndemnă Damian, care încă de când se trezise, pe la ora douăsprezece,

simțise nevoia să bea ceva, reflexul beției din seara trecută şi al mahmurelii de dimineață. Ar fi comandat bere, dar ştia că nu au bere străină iar cealaltă îi provoca doar o purgație îngrozitoare. Ce ziceți! insistă el. Poate pentru soția mea, murmură timid Cruceriu. Vai, dragă, exclamă doamna, dar cred, ca totuşi să nu-l refuzăm acum pe domnul inginer, că toți de fapt ar trebui să bem mai mult pepsi! Caraiman se mulțumi să-şi mişte buzele, hmm! Aduceți şi trei pepsi, comandă Damian, după care se scuză față de doamna Cruceriu, nu suport vinul alb, cu gust de sulf, în afară de cazul, inevitabil de altfel, când eşti obligat să-l cumperi aşa. Atunci te prefaci că nu-i simți damful, adăugă cu o nuanță de veselie în glas Cruceriu. Caraiman mormăi ceva de neînțeles şi îşi tăie o bucățică de muşchi. O băgă în gură şi începu să mestece. După ce o înghiți, se uită cu înțeles la cei din jurul lui şi rosti cu amărăciune: vacă bătrână. Vă mulțumesc că ați acceptat invitația mea de a bea un pahar împreună, declară Damian şi gustă piureul. Am acceptat am acceptat, domnule inginer, dar, şi să nu mi-o luați în nume de rău, să nu devină un obicei, Caraiman îşi mai tăie o bucățică de muşchi, noi nu prea obişnuim aici, nu, nu pentru că ar exista vreo interdicție specială, nici măcar domnul doctor, am uitat să vă spun, mestecă repede carnea şi o înghiți strâmbându-se, zgârci dom'le, adevărat zgârci! eu şi dumneavoastră avem acelaşi medic curat, un om minunat, nu ne-a interzis vreodată băuturile alcoolice, nici măcar nu a adus vorba de ele, în general, în toate discuțiile introspective, aşa le numim noi, - doamna Cruceriu îl aproba cu vădită satisfacție, aplecase capul şi rânjise grav - pe care le poartă cu bolnavii, cred că n-ați avut nici una până acum, Damian dădu din cap vrând să spună, da, aşa e, o să vedeți ce efect de ozonare au, folosesc expresia domnului doctor, doamna Cruceriu dădu ochii peste cap, visătoare, în toate acele dialoguri dânsul, rosti cu respect Caraiman, ne lasă să decidem singuri asupra felului în care ne vom clădi şi păzi liniştea sufletească, încheie patetic. Soții Cruceriu îl priviră cu admirație. Damian se gândea la Clavdia. Îl refuzase politicos când o invitase la el în cameră. Şi cumpărase două sticle de şampanie. Le băuse singur, seara, ascultând Ray Charles. Şi se îmbătase. N-o atrăsese nici măcar faptul că ar fi putut să asculte *blues*. E drept că n-o întrebase ce gusturi muzicale are. Preferă ceva clasic, sau muzica pop? Folclorul? disco? nu cred, se îndoi Damian reamintindu-şi chipul femeii, nu, n-am voie s-o 'uit", trup superb, sau aşa mi se pare mie, ca oricărui bărbat ademenit şi lăsat apoi cu buzele umflate? nu mai țin minte aproape nimic din *Muntele vrăjit*, l-am citit sau am auzit vreun cunoscut povestindu-mi? care cunoscut? colegii de serviciu?! la băut chef excursii … iar o să încep să mă mir că nu am prieteni, şi ăştia ce naiba vor de la mine? mai ales Caraiman?! Chelnerul le adusese băuturile. Acum desfunda sticlele. Întoarse apoi paharele cu gura în sus şi-i întrebă dacă vor vinul cu pepsi sau separat. Spre surprinderea lui Damian, doamna Cruceriu îi ceru să nu-i amestece vinul. Observă că soțul ei şi Caraiman nu se mirară. Îi spuse chelnerului să toarne separat. Pentru moment, Damian se gândi să controleze

temperatura vinului, doar aşa, ca să-şi epateze tovarăşii de masă, dar, privindu-le chipurile, înţelese că gestul n-ar avea nici un rost. Ridicară paharele pline. Cei trei, apăsat, sănătate, domnule inginer! ciocniră. Băură. Damian fu iarăşi surprins văzând paharele golite mai bine de jumătate. Nu se aventură să facă vreo supoziţie. Dădu vina pe muşchiul de vacă şi pe salata prea sărată. Apoi se trezi spunându-i lui Caraiman că nu e căsătorit, nu are copii nelegitimi şi după aceea, uitându-se în ochii măriţi ai bătrânului, se temu că făcuse o gafă. Cu atât mai mult, cu atât mai mult, domnule inginer! aproape că ţipă Caraiman, apoi se făcu mic pe scaun, privind stânjenit spre celelalte mese unde oamenii întoarseră curioşi capetele, credeţi-mă, continuă cu voce scăzută dar fermă, cu atât mai mult trebuie să aveţi grijă de dumneavoastră, fiindcă întemeierea unei familii e o datorie de onoare, patriotică. Doamna Cruceriu îl privi binevoitoare pe Damian şi adăugă, are dreptate, şi cu atât mai mult cred că într-o bună zi va trebui să vă explic pe larg teoria mea: ce faceţi după-masă sau diseară? Damian nu răspunse. Umplu paharele. Cruceriu păru atent la această operaţie. Apoi reîncepură să mestece în tăcere. Damian termină primul şi, punând furculiţa, cuţitul în farfurie, o împinse deoparte. Jumătate din muşchiul da vacă şi garnitura de mazăre cu morcovi fierţi rămăseseră neatinse. Gustă din vin. După vreo cinci minute sfârşiră şi ceilalţi. Farfuriile lor, goale. Îşi tamponară buzele cu şervetul, apoi băură şi ei. Cruceriu aruncă o privire înspre farfuria lui Damian şi remarcă nemulţumit, nu e bine, nu e bine, trebuie să vă hrăniţi ca lumea, la urma-urmei masa e plătită, ce Dumnezeu! Uitându-se dispreţuitor la soţul ei, doamna Cruceriu reluă insinuant, nu mi-aţi răspuns la întrebare, domnule Inochente, ce faceţi după-amiază sau diseară? nu veniţi pe la club? jucaţi *bridge?* soţului meu nu-i plac decât tablele, iar eu nu am partener… Dar Mihalache, dragă? interveni Cruceriu mirat. Ei, Mihalache, un biet debutant netalentat: mă enervează groaznic. Nu, nu ştiu jocul ăsta, se scuză Damian, în general nu-mi plac jocurile. Greşiţi, domnule inginer, sări Caraiman, greşiţi, îl întrerupse autoritar doamna Cruceriu pe bătrân, apoi, cu înţelegere, către Damian, nu e un joc, *bridge*-ul e o artă a minţii, doar cei aleşi o practică, eu vă pot învăţa, cu multă răbdare, bineînţeles. Nu, altădată, în după-masa asta sunt programat la consultaţie…, se eschivă Damian, ei, plescăi Caraiman din buze punând apoi paharul pe masă, ei, începe vindecarea, mă bucur, sincer mă bucur, domnule inginer, duceţi-vă, mergeţi cu toată încrederea şi seara încuiaţi-vă în cameră să meditaţi, veţi vedea, veţi vedea… şi îşi frecă fericit mâinile. Femeia îi aruncă o privire care ar fi năruit până şi un munte, dar bătrânul n-o vedea şi, în învelişul bucuriei sale, părea indestructibil. Damian îi întrebă dacă îi permit ca tot în numele proaspetei lor cunoştinţe şi viitoarei amiciţii - în situaţii de genul ăsta „amiciţie” i se părea extrem de potrivit - să comande patru cafele, mai ales că au ness, îi ispiti el, aur curat, chicoti Cruceriu, la noi în oraş n-am mai văzut aşa ceva de vreo doi ani, şi la noi aceeaşi poveste, întări Caraiman, iar eu sunt cafegiu şi n-am încotro, trebuie să beau amestecul ăla de chimicale şi orz ovăz nechesol,

bine l-au mai botezat, din cauza lui am o colită de toată frumusețea, doamna?, vai, mulțumesc, domnule Inochente, una mare dacă se poate, cum să nu, zise Damian şi chemă chelnerul. Acesta veni în grabă, luă comanda, le umplu din nou paharele şi plecă la fel de grăbit. Privind în urma lui - chelnerul se îndrepta spre intrarea bucătăriei - Damian realiză că se află într-un restaurant dintr-o stațiune. Între oameni ca el. Clavdia. Curios: care o fi numele ei de familie. Clavdia Tarcea, improviză. Şi râse. Ceilalți, intrigați cum râde privind în gol. Clavdia, o aventură într-o stațiune. Iar râse. Apoi îi spuse doamnei Cruceriu, dacă diseară sunteți la club…, sunt, sunt, se grăbi să-l asigure femeia, împreună cu domnii, adăugă politicos Damian, nu promit, dar s-ar putea să vă rog să mă învățați alfabetul *bridge*-ului. Toți ceilalți zâmbiră plini de bunăvoință. Şi Damian se simți părăsit într-o lume străină.

E îngrozitor de tristă ploaia de toamnă la munte şi în mijlocul zilei, suspină Damian, plouă şi nu mai țin minte versurile lui Bacovia, însă ajunge, plouă…, se ridică de la masă, din câțiva paşi ajunse lângă parapetul terasei barului de zi amenajat pe acoperişul hotelului în care locuia. Întinse mâna în afară; stropii se sparseră, plici, plici, pe antebrațul gol. Damian închise ochii. Plici, plici, de parcă acolo sus nu există decât un nor mic, mic de tot, care îşi revarsă mânia copilăroasă asupra antebrațului meu suspendat în gol - sfidare nereuşită. Deschise ochii, îşi răsuci brațul. Mâna, ofrandă. Stropii îi cotropiră palma. Strânse degetele pumn, am întemnițat, prizonierii copiii norilor, amuzat de idee surâse, privi în jur, stațiunea în borangic de lacrimi, încă puțin şi o să dau drumul unei adevărate tirade…, nu, pliantul copertat cu mucava: trei hoteluri, vârfurile unui triunghi echilateral… călare eu, pe Decebal… Dacidava şi Burebista… o adevărată mânie cu numele astea, mânie manie, a greşi bine, râse încet… şi toate trei, femure uriaşe pentru măduva-din-oameni-neurastenizați, nu? ieri dimineață lui Caraiman, da, femur… trei relicve din beton şi sticlă, reportaj! beton şi sticlă, aceste materiale ale secolului nostru şi, acum, avem în fața microfonului pe Bojoancă, bună ziua, ieri brigada dumneavoastră a terminat înainte de termen lucrările de finalizare… nici un aparat de radio deschis pe terasa asta, slavă slavă, pliantul! vile circumscrise triunghiului… trei diametre, trei drumuri principale… magazinele dispuse în semicerc… micul scuar, în nici un caz arhitecții nu şi-au botezat astfel construcțiile, îşi aprinse o țigară, gata cu informațiile, privirea lui pluti înspre parc, pădure, se roti pentru câteva clipe deasupra clădirii încercuind bazinul cu apă curativă, sclipeşte, purgativă, zâmbi, apoi, sclipeşte ca şofranul, Clavdia, oare ce face acum?… să apară din aburul moale deasupra pădurii, cum respiră copacii, sunt peste tot, pădurea a invadat, clădirile printre ea, cum respiră copacii - menhire albe modelate aiurea sau cioplite anume? ploaia â, ploaia cu mână, cu daltă… să apară aşa… mâna ei lângă sanctuarul neiertat de pic, plici, pic, amorțit de morfină, muribund în gânduri, şi ochii ei mari, uimiți de mărimea lor înşişi, vălurindu-şi străveziul corneei, ațintindu-mă amândoi copacii din spatele chioşcului alb, nu se vede de aici, dar acolo

◄ ►

trebuie să fie, lângă atolul curativ, copacii, în ce măsură au puterea sacrificiului? se întrebă, închipuindu-şi un popor naufragiat în silă-neputință… copacii sunt mai rari, mari şi uimiți şi copacii, coloane pentru doi ochi, senini oare? încercă să-şi aducă aminte expresia ochilor Clavdiei, lovi cu palma marginea parapetului, şocul se transmise trupului şi mai departe țigării uitate în colțul gurii, scrumul căzu şi, odată cu el, o scânteie mică îi pişcă pielea gâtului pe care ajunsese în zborul ei de gâză aprinsă, Damian, îşi frecă nervos gâtul cu degetele, scuipă țigara, în fond, alt reper afectiv n-am? ce-ar fi să mă gândesc la mama, sau la şeful meu de birou? ce-ar fi…? cu întrebarea asta am declanşat ceva care m-a dus la mama, la şeful de birou… de ce nu pot fi strunite gândurile? cum ar arăta oare zăbala lor? există ea?… de-ar fi ştiut cel din mine, cel cu care discut mereu, nu cred că a vorbi cu tine însuți e doar un mod de formulare, un banal ornament de legătură, ascultă, dacă ai fi ştiut cât de mult au început să mă plictisească, să mă enerveze uneori aceste întrebări care vrând-nevrând se înlănțuiesc până la veriga numită *există*, mi le-ai fi pus? şi el-eu rămânem puțin pe gânduri, apoi fără să ezităm deloc: sigur că da, ptiu! scuipă Damian țigara, pe urmă duse mâna la gură, un *gentleman* care realizează cu stupoare mârlanul ferecat în el a reuşit totuşi să evadeze. În clipa aceea, în urechi cavatina lui Figaro şi, cântând încet Figaro-n sus, Figaro-n jos, la-la-la, la se întoarse scurt pe călcâie şi cu paşi repezi ajunse la masa lui. Se aşeză pe scaun, luă paharul şi-l goli dintr-o dată. Ahh! Îşi aprinse o nouă țigară. Pufăi. Trase adânc în piept. Expiră şi fumul i se scurse pe gură, pe nări în ploaie-abur-de-munte înfăşurându-i capul, ascunzându-i ochii de privirea rece şi opacă a barmanului care se îndrepta spre el. Mai doriți ceva? Încă o sută şi o cafea mare, dar numai dacă ai ness sau cafea naturală. Ness. E bine. Spune-mi şi cât face. Îşi achit acum. Douăşapte. la treizeci şi cinci. Mulțumesc. Privind în urma barmanului care se grăbea spre bar, cu capul între umeri, slab şi deşirat, schelet înfăşat în stropii mărunți şi deşi, treizeci şi cinci, patruzeci, ce-ar fi putut face cu cincizeci de lei? nimic, amintindu-şi bancul în care Bulă dă în locul hârtiei de cincizeci una de o sută fără să se fi înşelat, zâmbi vag, trase din țigară, auzi zgomotul paşilor şi întoarse mirat capul, scheletul îi puse vodca şi cafeaua pe masă, îl privi din nou atent şi rece, pe Damian îl intrigă această curiozitate de cioclu, vru să-l întrebe de ce se uită aşa la el, chiar apucă să rostească, de ce?... dar scheletul plecase la fel de repede precum venise, iarăşi singur pe creştetul lui Decebal, sorbi apoi din vodcă, o să mă amețesc bine, voi pleca beat de aici şi am s-o caut pe Clavdia, acolo, prin ceață, printre copaci, ca pe câinele din Baskervilles... ce poate avea înspăimântător, mortal, o femeeie?! Doamne, cât sunt de plictisit! un creativ deosebit de activ, cum trebuie să gândească? ce să fac pentru a fi activ-creativ?... creativ reactiv reactiv... hm! şi atunci ce-ar fi, ca un bărbier isteț să rememoreze puțin dialogul cu domnul actor?! Stinse țigara. Aprinse alta, de ce naiba fumez atât! nu ştiu..., luă o gură de vodcă, gâtlejul incandescent stomacul strâns bulgărele de foc lichid, bău şi din cafea, îl cuprinse o

uşoară amețeală şi cuvintele I se revărsară, lavă, fluviu molcom din carne topită, neînțeles şi poate de asta distrugător:

bine-ați-venit-domnule-Inochente-vă-aşteptam!

bună ziua, domnule doctor,

păreți cam obosit,

într-adevăr, azi-noapte am avut somnul cam agitat,

de ce, de ce, domnule Inochente? într-un asemenea climat?

de unde să ştiu eu, poate...

nu există poate, domnule Inochente, nu, nu,

poate sunt cu adevărat bolnav,

într-un fel toți avem *impresia* că suntem bolnavi, şi încă grav bolnavi,

domnule doctor, astea sunt lucruri pe care le-am mai auzit,

cunosc, cunosc reacția asta, domnule Inochente, o au toți, da, da, toți reacționează asemănător,

bolnavi cu inteligență vie, peste nivelul mediu, şi cultivată, adică, ajung să-şi comenteze boala plasându-se în locul dumneavoastră?

exact, exact, bravo, domnule Inochente, cred că ne vom înțelege de minune, bravo! ştiți, domnule doctor, eu nu sunt un tip prea comunicativ, aşa că la mare lucru nu vă puteți aştepta de la mine, dar vreți să aflați ce se întâmplă cu dumneavoastră, nu? asta o ştiți din experiență sau din fişa pe care-o aveți pe birou?

nu-mi place ironia dumneavoastră, domnule Inochente, noi doi trebuie să devenim prieteni, dumneavoastră ați solicitat această legătură, nu?

◄ ►

inexact..., ba nu, cred că aveți dreptate..., de fapt nu prea ştiu ce vreau, cert e că se întâmplă ceva cu mine...

anume?

un fel de rău psihic şi fizic, nu mai am chef de nimic, dar de absolut nimic...

domnule Inochente, vă repet, eu sunt medicul dumneavoastră curant şi numai având încredere deplină în mine veți reuşi să reveniți la normal...,

la normal?

da, la normal,

dar nu mi se pare...

la prima vizită n-ați venit, au trecut deja opt zile de când sunteți aici, programul nu-l respectați deloc, nu uitați, noi vă acordăm libertăți pe care în altă parte nu le veți găsi şi în schimb nu vă solicităm decât puțină colaborare, cu alte cuvinte un strop de înțelegere față de dumneavoastră înşivă, deci, față de condiția dumneavoastră, cea de ființă socială, e clar?

da, da, însă de ce trebuie să fiți atât de autoritar?!

o, nu interpretați greşit tonul meu, e ca al unui adevărat tată, zâmbiți domnule Inochente, nu ştiți de glumă?!

să fim serioşi, domnule doctor, dumneavoastră v-ați răstit la mine ca la un adult imprudent când are febră mare,

ei, ei, trebuie să fim prieteni, mai gândiți-vă, luați aminte la oamenii din jurul dumneavoastră, puneți puțină disciplină în viața dumneavoastră, eliminați orice interogație pesimistă, orice introspecție referitoare la futilitatea faptelor cotidiene..., în sfârşit, poimâine treceți din nou pe la mine,

tot pe la ora asta?

da, da, şi poate după aceea bem o cafea împreună, sau ieşim undeva, ce ziceți?

cu plăcere,

la-revedere-domnule-Inochente-îmi-pare-bine-că-ne-am-înțeles,

la revedere, domnule doctor,

Damian oftă, trase din țigară, goli paharul cu vodcă, în jurul lui ploua mărunt şi îndesat, fumul țigării părea că pleacă în întâmpinarea ceții care se apropia de terasă, stropi rebeli se strecurau pe sub umbrela galbenă şi, îndârjiți, îi atacau pantofii, plici, plici, autodisciplinarea spiritului şi trupului, adică mă voi duce să iau masa împreună cu ceilalți şi ce înseamnă asta decât, decât...? decât un fel de amorțire periodică în zgomot de linguri, furculițe şi cuțite, eu, Damian Inochente amorțit de linguri, furculițe şi cuțite şi sorbituri, clefăituri de oameni sătui.

Alo? Clavdia? ți-am recunoscut vocea, da, da, şi eu mă mir, de obicei greu recunoşti vocea cuiva, mai ales când ți-e practic necunoscut, nu râde, când îi telefonezi pentru prima dată, termină cu râsul, ei, mai bine zi când şi unde ne întâlnim? azi? nu vrei să vii pe la mine? te rog, mi-ar face mare plăcere, nu... sunt binecrescut, ai să vezi, eu pe la tine? bine, explică-mi unde stai, aha, simplu, să aduc casetofonul cu mine? s-a făcut, nu, după-masă poate că merg la consultație, nu

ştiu, crede-mă că nu i-am reținut numele, nu, n-am chef să ți-l descriu, bun, într-o jumătate de oră sunt la tine, cum, de ce? mă gătesc şi eu, nu râde, bun, sărut mâna. Damian puse telefonul în furcă, se întinse în pat, surâse larg dezvelindu-şi dinții mărunți şi gălbejiți de tutun, apoi, încordându-şi abdomenul, sări în picioare şi, brusc, rămase neclintit lângă marginea patului; în nări miros de porumb copt, amuşină, copoi, nu mirosea în cameră, nici de afară nu venea izul ăsta, atunci de unde naiba?! din mine?! Secvențele se derulară atât de repede încât abia avu timp să întrezărească lanul nesfârşit în legănarea lui mângâind ochiul umplut de sânge acel astru în apus de sine în care el însuşi se sfârşea lângă focul mic de coceni răspândind mirosul boabelor portocalii la capăt şi galbene spre mijloc albe, acolo unde se desprinseseră din cocean îmbinare minusculă de prismă cu con arsă, umflată de flăcăruile jucăuşe, obligată să moară devenind hrană ce amețea cu efluviul ei şi obrajii mângâiați parcă de acelaşi miros îi era purtată mâna, degetele simțeau pielea fină, părea până şi brazda pe care aşezaseră tulpinile noduroase ce contrast negru şi aur peste acel covor se lăsaseră pe spate îmbrățişați..., Damian clătină din cap şi din doi paşi fu lângă uşa băii. O deschise şi intră. Mirosea a clor.

Auzi pianul? bineînțeles că-l aud, murmură Clavdia, câtă linişte pleznind corzi, adăugă ea, iar Damian mişcă din buze scoțând un sunet neclar, dar nespus de blând, o ținti cu ochii întredeschişi şi, prin păienjenişul genelor, când mărită, când micşorată, învăluită în fuior de fum şi lacrimi, Clavdia figurină ciudată holografie, irizată pe conturul ei uneori foarte precis, alteori diluat ca-ntr-o acuarelă chinezească, auzi, auzi, şopti acum Clavdia, plânge sax-ul, banal, abia rosti Damian, te înşeli ridică ea puțin glasul, banalul nu se poate exprima decât în condiții stupide... într-adevăr, gândim oricând după şabloane, cuvintele tocite sunt cu mult mai mult la îndemână şi nu avem timp, în gând, pentru altele, fu de acord Damian, dar mai bine să ascultăm, spuse şi-şi petrecu privirea înspre pieptul ei înălțându-i sânii cu vârfuri sumețite, oare cum arată în realitate? cred că sutienul îmi creează impresia asta, apoi se uită jur-împrejur, sunetele vrăjiseră totul - caruselul obişnuit şi tern al unei camere de hotel: pat noptieră veioză dulap televizor măsuță două fotolii mocheta vaza florile veştejite scrumiera radioul telefonul draperia carul cu boi în ramă somptuoasă în ramă simplă munții din jurul stațiunii, obiectele astea comune tuturor precum toți le sunt lor comuni, aşa că, pot spune, multiplicatei în obiecte Albei-ca-zăpada i s-a smuls din gât mărul otrăvit şi împărțit la fiecare-Albă-ca-zăpada, esența basmului se adevereşte: biruie cugetul curat al moartei materii nevinovate, iar dintre personaje am rămas alături doar noi doi eu şi prințul *jazz* noi doi ne unduim sufletele nefericite, ostoim durerea țâşnită din secătuirea existenței prin mişcare, iar Albele-ca-zăpezile-de-neprivit, vindecate de suferința nemişcării, şi-au început baletul smulgerii aparente din formă, iluzia repetării din aproape în aproape a imaginii proprii până când, pe neaşteptate, în volute ciudate şi magice, un fel de *mandale*, se opresc brusc şi,

neînchipuit de iute, uite, uite! se adună înapoi tipar, dar... fantastic! iarăşi, iarăşi pornesc, surprinzător şi înrobitor balet-static-extatic, Damian întoarse capul către Clavdia, pentru o clipă se oglindiră stânjeniți în ochi, surprinzându-şi reciproc încântarea cu care trăiau irealul. Clang! Caseta se opri. Damian şi Clavdia arcuiră buzele: îşi zâmbeau. Amabil din cauza neputinței lor de a comunica. Vreme de câteva minute sloiul tăcerii pluti purtat de fumul țigărilor pe care se grăbiră să şi le-aprindă. Apoi,

Damian:

Parcă am avea urechile înfundate cu vată, adică eu...

Clavdia:

Şi eu am aceeaşi senzație. Nu pui altă casetă?

Damian:

Mai aşteaptă puțin. Vrei să deschizi fereastra?

Clavdia:

Te-ai înfierbântat? M-am îmbrăcat destul de decent.

Damian:

Chiar dacă în clipa asta ai fi ecorşată...

Clavdia:

Şi tot nu te-aş uimi, nu-i aşa?

Damian:

Îngrozi, poate, şi din moment ce folosim „uimi” şi „îngrozi”, sexul unde rămâne?

Clavdia:

Uite cum se poate arunca nămol pe o clipă de frumoasă însingurare...

Damian:

Te vreau. Nu te uita aşa la mine!

Clavdia:

Dar nici măcar nu te privesc. Nu te-am privit. Mă vrei...

Damian:

Da.

Clavdia:

Să sar în sus...?!

Damian:

...

Clavdia:

Cine a spus că noi închipuim animalul de închipuit, bestia-cu-sex-appeal?

Damian:

Poate Dimitrie Cantemir.

Clavdia:

Din cauza inorogului?

Damian:

Ei, n-am voie să presupun?!

Clavdia:

Chiar nu vrei să pui altă casetă?

Damian:

Doamne fereşte şi ne păzeşte pe noi cei cu picioarele aducătoare de pace!

Clavdia:

Ți-a spus-o şi ție?

Damian:

Îl cunoşti pe Caraiman?!

Clavdia:

Oho! Am fost la un pas de-a-i fi amantă.
Damian:
Unde stătea țiitoarea...
Clavdia:
Adică, femeia de suflet? Gheişa?
Damian:
Pun caseta. Dar înainte licitez din nou, te doresc.
Clavdia:
Azi ne privim doar. E o promisiune, totuşi, nu?
Damian:

Clavdia, mă plec, preasupusul tău Mefisto. Am văzut un film... Puse o casetă şi apăsă pe clapa de declanşare. Tang, tang, tu-du-dum, poaa-oam, tss, tss, pian, contrabas şi cinele: Clavdia închise încet ochii şi se întinse pe fotoliu. Damian îi urmări şerpuirea trupului. Constată că nu simte nimic incitant. Fu surprins de satisfacția gratuită cu care îi observase unduirea. Hei, sâsâi Clavdia, ce cauți aici? ... răspunde! Damian îşi frământă mâinile şi şuieră, nu ştiu! Fii atent, pe noptieră e un dosar negru şi mare şi lucios ca un arap, l-ai văzut? Da, murmurat. Tu-luuu, îl acompanie flautul. Ce e cu el? Acolo am adunat câteva texte ale unor nebuni adevărați. Damian simți: înlăuntrul lui pornit ceva, un vânt cald şi primejdios. Văzu tremurul uşor al degetelor lui, lungi şi albe. Damian, într-adevăr, aproape întotdeauna femeia e groapa de gunoi a bărbatului, dar nu asta e important acum, ci faptul că tu te chinui şi nici eu, nici tu nu cunoaştem cauza. E încă atât de ascunsă încât până şi comportamentul tău abia o trădează. E ceață pe mlaştină. Clavdia, de ce „nici tu”? Pentru că eu, ani şi ani am lucrat cu tot felul de nebuni, iar tu, aparent, n-ai nici pe dracu'! Damian fu înecat de vântul cald şi primejdios dinlăuntrul lui. Simunul acesta îl sufocă, iar după ce trecu vârtejul, dădu la o parte nisipul-din-întrebări care-l acoperise şi, cu glas de stalactită abia atinsă: nu ştiu, Clavdia, dar acum nu te mai doresc, însă femeia îşi dezveli caninii: eu, da, chiar acum. Se sculă din fotoliu şi călcând mocheta, vârf, apoi, încet, pe călcâi, vârf, încet pe călcâi, ajunse în dreptul lui Damian care schiță cu trupul, cu ochii, gura şi nările o stare de neputință şi uimire, ca şi cum I s-ar fi făcut o nedreptate cumplită, de parcă ar fi fost o Romă cotropită şi scăldată în sângele în care se îmbăiau toate națiile siluite odată de puterea ei hulpavă, vărsătoare de civilizație, cucerirea mea, nu a ei, ea-triumful animalului?! nu, nu, îşi spuse Damian, ce se întâmplă e împotriva firii mele, înțeleg să mă prefac, dar nu să fie adevărat, mă jigneşte, o să fiu un neputincios când se va dezbrăca, când mi se va oferi, simt asta, dar de ce? de ce tocmai acum simt acest lucru la care m-am gândit de atâtea ori fără a-l vedea vreodată fapt împlinit?! se poartă ca o profesionistă... în ce sens? nu, nu, Clavdia, nu mă provoca, fiindcă eu, eu, tu?! întrebă ironic femeia, ți-e frică? mie?! sări Damian din fotoliu şi, împingând-o la o parte se repezi spre uşa de la intrare. Damian, vino înapoi, spuse hotărât Clavdia, ne dorim amândoi, ce rost are să ne mai prefacem? poate din cauza vinului, am băut doi litri până acum, fie că..., încetează! se răsti Damian, apoi se apropie de Clavdia cu paşi măsurați, eşti o femeia ca toate celelalte, înțelegi? da, da, murmură supusă, ca toate celelalte!

repetă Damian, ca toate cel... neîngenuncheate de tine, răspicat Clavdia, după care, hai Damian, am nevoie de tine..., iar Damian se apropie şi o luă în braţe. O strânse. O dată, de două ori. Îl strânse, o dată, de două ori. Se sărutară. Prelung. Arsura moale a limbii. Şi le împletiră în timp ce mâini cu degete de sculptor cercetau formele, bănuiau conţinutul lor. Îşi regăsiră concavităţile în convexităţi. Se regăsiră? O, nu: se căutau febril în fiece fracţiune de secundă. Damian încerca: senzaţia că I se desprinde carnea de pe oase. Clavdia trăia: sentimentul că naşte dogoare. Odată desprinşi din haine, în pat continuară înnebuniţi să-şi caute complementele - el, reîntregirea trupului; ea - gerul liniştitor. Nu le găsiră, dar, într-un târziu, istoviţi, adormiră. Într-un somn greu care nu era decât: uitare de sine.

„Cerul aprinse cu o substanţă necunoscută lui, căci flăcările acelea se încolăceau înfăţişând mereu aceleaşi forme ce nu avea în imaginaţia sa nici un echivalent, iar culoarea lor: verde ocru negru mov şofran luminate pe dinăuntru de alte flăcări alb-albăstrui, îşi scutură capul şi simţi cum piele feţei I se mişcă - cârpă udă şi grea, iar ochii - două sfere metalice, şi ele, neaşteptat de grele, bip-bip, a fost ora treisprezece, oare cum arde timpul? se aprind secundele? cerul acesta... nu-şi putea lua privirea de la incendiul declanşat, din senin? se întrebă, apoi îşi trecu degetele prin părul rar şi gras, oftă, încercă să se gândească la starea lui asemănătoare celei a unui animal hăituit, era singura definiţie pe care o găsise, să-i afle cauza? dar zadarnic, gândurile îi zburau greoaie cu toate că păreau, nu, erau descărnate, totul e greu, jupuit de imensa gravitaţie, golul psihic gaură neagră, însă din moment ce totul e supt în ea, trebuie, neapărat trebuie să existe un *dincolo*, un alt univers, deci, în noi, câte vârtejuri întunecate? bolta continua să ardă molcom şi fascinant, da, hai la tata, vino lângă mine, vezi cerul? îl văd, de ce? Aşa, s-a aprins, ţi se pare, tată, nu, nu, îţi spun eu, s-a aprins, dar e atât de senin, tată, senin ca o oglindă, ţi se pare, tată, poate mi se pare, poate am glumit, poate, apoi îşi spuse, altceva sau altcineva se mistuie acolo, oglinda mea, ori umblă Ilie cu carul, şi râse încet, de ce râzi, tată?! ei, mi-am amintit cum odată, când eram ca tine, mi-am închipuit, nu, să fiu cinstit, am dat foc colţului cămăşii de pe mine vrând să mă răzvrătesc astfel împotriva mamei care nu mă lăsa să-mi ţin câinele în casă, şi da, mă închipuiam un rug al disperării, al cui, tată?! lasă, îţi explic altă dată, joacă-te acum, ieşi afară şi zburdă, ţi-ai terminat lecţiile, nu? oricum, du-te afară, imediat se întunecă, n-or să te lase repetent, nu au voie să-ţi ucidă dreptul la joacă, tată, mâine mergem la cartofi, aşa că pot să las lecţiile..., vezi, am avut dreptate, hai, du-te afară, mulţumesc, tată, bine, bine, nici măcar jar nu face, o, dar am uitat, sunt alte flăcări, e stupid să te gândeşti la moarte ca la un lucru nefiresc...” şi Damian închise cartea, se uită la coperţile din carton moale, pipăi o pagină, hârtie de ziar, conchise el, puse volumul pe noptieră, o clipă privi în gol, apoi începu să-şi pună întrebări: de ce apar astăzi cărţile în astfel de condiţii tipografice? cine hotărăşte asta? care sunt criteriile? din ce cauză nu se mai trece tirajul la

caseta tehnică de la sfârşitul volumului? ce fel de corectură se face că apar mereu greşeli de tipar? cine naiba concepe coperțile încât par ale unor analfabeți în ale desenului şi graficii? şi, în condițiile astea, cum e posibil să coste atât? însă, la fel de repede pe cât se rostogoliseră aceste gânduri se ivi şi răspunsul, clar, nefiresc de sec, de ce întreb tocmai eu? asta e şi gata, şi fu surprins realizând impasibilitatea lui venită din prea bine învățata nepăsare interioară, se mlădie eschivând alte întrebări asemănătoare, în schimb se concentră asupra fragmentului citi, se sculă din pat; îşi aprinse o țigară; puse o casetă cu Dizzy Gillespie şi Oscar Deterson; trompeta şi pianul duel cu vitalitate ieşită din comun, aşadar ce pot, nu, ce trebuie să cred despre cele citite...? nimic?! o stare şi atât? bineînțeles, bineînțeles, să povestim să povestim să povestim, poves ăst tim, mit săve pove, zâmbi, repet jocul plictisitor, în nici un caz?! maladiv? poate, însă nu patologic: a lua totul ca atare, atare ca - acceptare nu liber, dar consimțită, nu: liber consimțită, fără opțiuni, întâlnirea de aseară cu Clavdia, cuvintele ei: am lucrat cu tot felul de nebuni, dar tu n-ai nici pe dracu'! cam vulgar, îşi spuse, rânji, teatrul e singura artă vie, absolut vie, am păcălit-o, însă imediat se întristă, conştient că nu era adevărat, din nou aruncase asupra lui însuşi năvodul care apoi îl îmbrățişase, captură nespus de prețioasă, nervos stinse țigara. Aprinse alta; cerul lui arde ciudat, I se răsfrânge pălălaia pe care copilul nu o vede, ce nu va putea să privească un copil e pur, căci oricărui suflet neîntărcat încă la sânul vieții nu I se poate imputa decât cristalinitatea jignitoare pentru orice conştiință în curs de pătare, până când va ajunge o mâzgă scârboasă - ca şi cum ar putea exista şi alt adjectiv se numeşte orice cuvânt rostit atunci când nu ai ce face, limba japoneză cu nenumăratele ei cuvinte aproape lipsite de sens, ambiguități fără de care nu putem trăi nici o fracțiune de secundă după secundă ne înfundăm în lutul somnului conştiinței ce nu naşte monştri ci doar renunțare, ah, am obosit şi-aş bea ceva căci erecția asta a spiritului mi se pare mai lipsită de noimă ca oricând, nu-i aşa? uite că nu-mi răspund, sau nu pot? pe naiba, mi-e frică, oare care ar fi diferența dintre frică, teamă, groază şi spaimă? cred că ultima le înglobează pe toate şi prezintă forma lingvistică cea mai atrăgătoare, spaima de a oscila între vid şi plin... a mea? Se aşează în fotoliu. Un timp fumă liniştit până când țigara abia putu fi ținută între degete. O aruncă apoi în scrumieră. Mucul agoniză o vreme sub privirea atentă a lui Damian. Şuvițele de fum gata să nască djinni. Gillespie şi Peterson îşi continuau asalturile şi prăzile - defulări țâşnite una după alta. Damian se sculă încet din fotoliu, îşi roti alene brațele, pe urmă mijlocul, apoi capul, făcu două-trei genuflexiuni, dădu jos pijamaua şi se îndreptă spre baie.

cabinetul medical

înalt
spațios
curat, deosebit de curat
luminos, deranjant de luminos

cu draperii grele, pentru a crea la nevoie intimitatea
fotolii moi, acoperite cu pluş
biroul, metalic zvelt
biblioteca, plină cu tomuri voluminoase unele legate în piele
cald, prea cald parcă
tăcerea unei muzici grave şi abia auzită
doctorul înțelegător, suspect de înțelegător
Damian în picioare şi privind în jur
aşadar, domnule Inochente, ne întâlnim din nou aici, dar nu v-ați respectat promisiunea, oricum ați venit totuşi!
bună ziua!
nu păreți prea încântat de întâlnire, de ce?
a, nu, vi se pare,
credeți? luați loc,
mulțumesc, ce ascultați?
Bach, vă deranjează?
nu, nu, lăsați, dar e prea mult soare,
tragem puțin draperiile,
da, aşa e bine, ce vreți să ştiți?
o, nu vă grăbiți,
deloc, atmosfera de aici mi-aduce aminte, oarecum de *Solaris*,
filmul lui Tarkovski, scena din bibliotecă,
îmi pare rău, nu l-am văzut,
păcat, v-ar fi de folos, o problemă de conştiință,
sunteți ironic?
domnule doctor, se poate?!
domnule Inochente, astăzi aş vrea să recapitulăm puțin...

ce?
nu vă grăbiți, doar dumneavoastră ați solicitat ajutorul nostru,
adică al dumneavoastră, nu?
nu, greşiți, al nostru, eu reprezint o lume care nu vă doreşte
cum?
tocmai asta vreau să recapitulăm,
ştiam că la noi psihanaliza nu se foloseşte...
dar cine vorbeşte de aşa ceva?! utilizez propria-mi metodă,
sunteți abil,
domnule Damian Inochente, credeți-mă, eu sunt medicul, scuzați-mă,
vă rog să fiți rezonabil şi acordați-mi şansa să-mi practic meseria,
meseria...
discutăm altă dată?!
iertați-mă, azi-dimineață am citit ceva ce m-a întors pe dos,
ce?
deci, un alt punct al unei viitoare discuții şi să ştiți că în cazul dumneavoastră lecturile facile nu sunt de disprețuit, credeți-mă,
să recapitulăm, ați spus, nu?
bun, o trecere în revistă a biografiei dumneavoastră, ştiți, îmi place să fiu meticulos, starea dumneavoastră poate fi un preambul al...
schizofreniei, paranoiei...?
o, nu, exagerați, efectiv exagerați, dar dacă vreți să

vă satisfac curiozitatea, putem vorbi de angoasă, eventual,

înțeleg că ar fi grav,

poate...

atunci înțeleg că majoritatea, conform acelei remarci...

ce ați ajuns aici înseamnă că aveți, nu, din moment ce ați ajuns la mine, înseamnă că...

am plătit considerabil să aflu ce e cu mine?

domnule Inochente, putem începe?

vă rog!

aveți treizeci şi cinci de ani, v-ați născut în Bucureşti, părinții dumneavoastră

tata inginer, mama profesoară de franceză etc.

domnule Inochente!

ce rost are să-mi amintiți ce fel de copil am fost, în ce şcoli am învățat, cum mi-am ales profesiunea, ce fel de oameni au fost părinții mei, sau, mai bine spus, ce rost are să mă mai întrebați pe mine de vreme ce am completat un chestionar, oare nu mă aflu în fața unui psihiatru?

exagerați, exagerați, făcând această succintă recapitulare doream să vă pun anumite întrebări...

puneți-le, dar nu mai începeți cu acest trecut care, într-un anumit fel, îmi repugnă,

în care şi de ce?

în care...?

da,

schema e atât de clasică încât bănuiesc, nu, sunt chiar convins că o cunoaşteți prea bine: părinți semidocți cu aere şi pretenții de reali intelectuali, tirani prin dorința de a-mi impune voința lor - legat de mic cu lanțuri de piciorul patului, opțiunea asupra viitoarei profesiuni, a lor, nu a mea, izgonirea celor care nu cunoşteau definiția dată de ei prieteniei,

da, mi-ajunge, cred că...

într-adevăr se pune problema propriei mele voințe, personalitatea...

deci sunteți conştient, vă rog fiți sincer,

domnule doctor, sunt un inginer electronist relativ tânăr, destul de capabil în meseria lui, care a ratat ocazia de a avea o familie pentru că nu se consideră destul de apt pentru a deveni un bun tată şi nu-şi înțelege soția, un om căruia îi plac artele, în special *jazz*-ul şi literatura, dar totuşi pasiunea lui pentru ele nu-l poate defini un „fan”, sunt un bărbat îndrăgostit de femeie ca toți ceilalți bărbați, adică preponderent fiziologic; nu sunt nici prea înalt, nici prea scund, nu am un țel în viață, însă îmi place să visez cai verzi pe pereți, n-am ochi albaştri, cutezători, nu fumez excesiv, nu beau ca un adevărat satir, suport oamenii fiindcă ştiu oarecum să tac şi să aprob când e cazul sau când nu e, am învățat să asist la transformarea unei zile într-o altă zi identică, da, copie fidelă a celorlalte, am câteva inovații în meseria mea fiindcă am avut nevoie de bani, sportul pentru mine e un *hobby* practicat real când şi când, însă de cele mai multe ori stând doar în fața televizorului, sunt perfect sănătos, aşa rezultă din ultimele analize, şi am ajuns la treizeci şi cinci de ani perpetuându-mi acelaşi ciclu anual începând de la optsprezece ani; apoi am

constatat, aşa, dintr-o dată, naiba ştie cum, că mă simt psihic şi fizic rău, înțelegeți, rău, cu toate că sunt perfect sănătos... ajunge?

oho, dar aveți un debit verbal...

pot să plec?

şi, pentru a vă linişti, nu? vreți să aflați cu tot dinadinsul de unde provine acest „rău”...

mă bucur că vă dați seama! pot să plec?

da; domnule Inochente, mă bucur să sunteți atât de sincer, credeți?

când bem ceva împreună?

o cafea, desigur,

bineînțeles,

bună ziua,

bună ziua,

Cabinetul medical: tăcere, fără Bach, spațios, semiîntunericul cald, biroul zvelt şi doctorul zâmbind înțelegător, suspect de înțelegător.

Tavanul afumat, pereții afumați, aerul - fum dens şi pişcăcios, oamenii întruchipări de fum, mesele, scaunele fum negru-maroniu soios încremenit pe vecie şi sculptat de coate, pahare, farfurii, țoiuri, sticle, dosuri de țărani acoperite cu țesături groase şi aspre, lumina, un surogat de fum, izvorâre continuă şi bolnăvicioasă, ochii - găuri de fum, găuri întunecate, rotite fără încetare, sau nemişcate, nestemate în cap de peşte felină, degetele, şerpii retezați ai fumului rămaşi încleştați pe pahare sau zvâcnind spasmodic în aer, buzele: sexul fumului rostind îmbietoare chemări, dezgustătoare blestemății, pătimaşe uri, groteşti râsete-rânjete ori neobservate mari adevăruri, tabloul cârciumii comunei Mănăstiri îşi derula întregul, într-adevăr şi-l derulează în fața ochilor mei neobişnuiți cu lumea asta arhaică, dar cumplit de reală, îşi spuse Damian şi-l privi pe Caraiman care, vesel, pălăvrăgea cu un țăran aşezat la masa lor, un bărbat la vreo patruzeci-cincizeci de ani, cu obrazul împânzit de o rețea de vinişoare roşii-albăstrui sprijinind parcă ochii mici şi negri acoperiți de arcade mari, conturate de sprâncene stufoase şi negre, nu-i aşa, nea Caraimane? nu-i aşa? n-ai dreptate, continua tot el, în zilele de azi prefer să țin un porc decât o vacă, e mai eficient, înțelegi matale, mai eficient, mai ales dacă e scroafă, şi vând, am şi carne, iar pentru vecinătatea noastră, vreau să spun, adică, stațiunea asta în care vin mereu alde dumneavoastră şi domnul, e bune fructele şi florile că toți sunteți domni, vă place la vitamine şi la frumos, aşa-i ori ba? iar Caraiman dădea din cap şi turuia desferecat la gură, nu ăsta-i esențialul, diversificarea producției agricole în zona de munte e un lucru foarte important, fundamental, apoi mecanizarea, mă Chimet, zicea Caraiman, dar, ia spune, hoțomane, vin din ăla, rozaliu, mai ai? domnule Inochente, şi Damian abia acum îl auzi clar, are omul ăsta un vin, că, mă iertați, îți vine să țipi, tu-i mama mă-sii de viață, Chimet zâmbi viclean pe sub mustață, dop de păr roşcat acoperindu-i puțin buza de sus, subțire şi albă zi mă Chimet, insistă Caraiman, mda, mormăi țăranul, da' anu' ăsta nu prea s-a făcut, multă mană, nu vă supărați, domnule Chimet, interveni Damian, dacă tot aveți un vin atât de bun, de ce mai

◄ ►

veniți la cârciumă, pentru rachiu? noo, c-am o țuică, se făli Chimet, atunci? dă pere, domnu..., domnul inginer Inochente, sări amabil Caraiman, nume de sfânt, vru să fie curtenitor Chimet, ați gustat vreodată țuică de pere? Nu?! aa, grozavă, vreți o litră? ieftină, o dau ieftin, strâmbă Chimet din buze, zău, bine, bine, cât? no, numa' optzeci, Damian ridică din sprâncene dar se abținu de la orice comentariu, se mulțumi doar să întrebe, o ai la tine? nu, da' pe dată, stau aproape, şi, cât ai bate din palme, Chimet fu mistuit de fum, iar Caraiman îl apucă pe Damian de umăr cu degete subțiri, conice, arătătorul şi mijlociul răsucite unul spre celălalt, bătrânul funcționar, notarul de plasă, I le studie Damian, ei da, domnule Inochente, ştiți cum să procedați cu țăranii, creaturile astea viclene, lătră subțire Caraiman, aveți simț, eu şi-nainte şi acum numai cu ei am avut de-a face..., ei, înainte de pensie, câțiva ani buni am fost administratorul pieței mari din oraş, ehe, cât aveam de tras cu ei, de-ați şti, oftă prelung, ce-au fost părinții dumneavoastră, domnule inginer? mama profesoară, tata inginer, ei da, familie bună, se vede şi pe dumneavoastră, zise Caraiman, dar uite că sunt mai bine de zece zile de când ați venit aici şi încă n-am aflat care e principala dumneavoastră afecțiune, o, nu, dacă nu vreți, nu-mi spuneți, am întrebat doar aşa, bazându-mă pe faptul că suntem prieteni, nu? bineînțeles, domnule Caraiman, însă uitați, omul nostru deja s-a întors, Damian scoase o hârtie de o sută şi o puse pe masă, Chimet se aşează pe scaun apoi îi întinse lui Damian o sticlă plină cu lichid alb-gălbui, semitransparent, iar pe masă trânti o altă sticlă, să-mi gustați vinul, fac eu cinste, ceva gustări se pot lua aici? întrebă Damian, cum să nu, domnule inginer, merg eu să vorbesc cu şeful localului, se oferi Caraiman, şi plecă, domnu' inginer, restu', zise Chimet, Damian luă banii, şi dați naibii rachiul ăsta, gustați din țuică, vă rog, îl îndemnă Chimet, Damian trase cu dinții dopul făcut din cocean, apoi luă dopul în mână şi, înainte de a-l pune pe masă, închise pentru o clipă ochii având un moment de crispare, aha, i-ați simțit damful, se bucură Chimet, Damian se sili să surâdă, apoi duse sticla la gură şi sorbi, aproape imediat se înecă şi tuşi de vreo două ori, oho, oho, oho, apa de foc? râse Caraiman, gata, am aranjat, gustările vin acuşica, telemea, salam de iarnă şi câteva măsline, e tot ce au proaspăt, merge, merge, se arătă Chimet satisfăcut, da' cum dă l-ați convins pe hârciogul ăla bătrân să vă dea d'astea? ă-hă, sunteți vulpoi..., bună țuica, declară Damian, însă nu mi-ați răspuns la întrebare, domnule Chimet, care? de ce veniți la cârciumă dacă tot aveți țuică...? a, îl întrerupse Chimet vesel, d'apoi, uite-aşa, ca tot omu' ca tot omu', acasă-i nevasta, copiii, țuica şi vinu' meu, ştiți, ca o cameră de oaspeți..., mai beau şi eu la sărbători... aici iau un rachiu mare şi zac, pălăvrăgesc, mă destind, înțelegeți, mai vând, ca tot omu', zâmbi larg şi umil, lasă mă Chimet, lasă că-ți place să tragi la măsea şi să faci afaceri, lasă mă, îl dojeni Caraiman, pe urmă se întoarse spre Damian, dar şi dumneavoastră trebuia, ba nu, scuzați-mă, dacă vreți să-mi răspundeți la întrebarea aceea..., domnul Chimet, domnul Caraiman, nu beți o țuică? d'apoi aşa ceva nu se refuză, rosti domol

◀ ▶

Chimet şi-şi aruncă pe podea stropul de rachiu din pahar, Damian îi umplu paharul, Caraiman însă îl refuză politicos, prefer vinul, nici rachiu n-am servit, mă duc să aduc pahare curate, şi se sculă cu o mişcare bruscă de parcă s-ar fi grăbit să surprindă pe cineva care urma să fure vesela, Damian se uită în urma lui admirându-i vioiciunea: rozătoare în costum gri, cravată şi pălărie, amintindu-şi felul în care Chimet poreclise cârciumarul, Caraiman dispăru printre oamenii din dreptul tejghelei, ţărani şi excursionişti, Damian îşi plimbă privirea pensulă pe chipurile din jur încercând să smulgă fiecăruia taina din dosul măştii şi simţi cu gândurile capătă treptat forme precise, suple, legându-se între ele prin invizibile sinapse şi alcătuind încet, încet, un trup, *un oarecare*, întrevăzu o imagine neclară, irizată pe margini, se uită atent la Chimet, acesta îşi golise paharul cu ţuică şi înfuleca brânză, ăhă, ar fi bună şi-o ceapă roşie, rostire între două mestecături, *quidam* - un oarecare, îşi aminti Damian, apoi fu absorbit de şuvoiul lăuntric:

Quidam s-a născut aşa cum se nasc toţi copiii. Când l-a văzut, la câteva zile după apariţie, tatăl său a exclamat: a! după care şi-a bătut uşor coapsele cu palmele şi a spus: a.

Quidam a crescut bucurându-se de atenţia maternă şi paternă şi socială, absolut necesară. Deci, normală. Astfel, a avut şansa reală de a se dezvolta ca un copil normal. Aşadar, binevenit.

Având cantitatea suficientă de voinţă a copilului educat cu seriozitate şi fără exagerări, Quidam a parcurs ca pe un drum insinuos, neabrupt şi nebolovănos, un plan înclinat aproape ideal, toate formele de învăţământ, începând cu şcoala primară şi sfârşind cu facultatea de ingineri productivi, devenind la încheierea copilăriei-adolescenţei-tinereţii lui, un individ indispensabil societăţii în care trăia. Deci, un cetăţean normal. Şi, cine-l cunoştea, fie superficial, fie mai îndeaproape, nu reuşea să spună decât: ei, da! Când au închis ochii pe vecie părinţii lui au şoptit cu tandreţe, dar şi satisfacţie, poate mai mult cu satisfacţie, făcând să vibreze aerul parfumat (l-au parfumat cu mulţumirea lor părintească) al camerei în care agonizau: Quidam... Iar nora lor, priveghind împietrirea soacrei mamă, tatălui socru, l-a mângâiat cu privirea-i blajină şi puţin opacă, dar şi mândră, demnă, pe iubitul ei Quidam. Căci părinţii, atât cât puteau striga în acele clipe de pieire normală, tot pe cumsecadele Quidam l-au strigat. Şi fiica-lor-soţia-lui a plâns cuviincios, şi-a sărutat cuviincios soţul apoi şi-a suflat moderat nasul. Quidam împlinise treizeci şi opt de ani când i s-a născut primul copil pe care, cât se poate de firesc, l-a botezat Quidam jr. Un viitor copil bun, merita să fie chemat, alintat, Quidam.

Copilul era hermafrodit. Cu toate acestea, în urma meditaţiilor moderate ale tatălui său, s-a ivit concluzia: noi, părinţii lui, ştim că acest copil nu poate fi vinovat, dar nici noi nu suntem: vom suferi totuşi, fiindcă aşa se cade, întreaga viaţă şi, fără exagerări inutile, îi vom respecta condiţia.

Quidam jr. a fost crescut ca un hermafrodit normal. În urma absolvirii facultăţii de profil economic, a devenit un contabil productiv.

◄ ►

Odată - copilul, împlinise vreo doisprezece ani, intra în pubertate - Quidam şi soția lui, după ce băuseră puțin vin, au convenit cu veselie că sunt printre rarii cetățeni care au un băiat şi o fată întruchipați într-o singură ființă. Toată seara aceea au repetat aceste vorbe frumoase şi începând de atunci liniştea lor sufletească a fost indestructibilă.

Quidam a mai avut un copil. Hermafrodit şi acesta. Dar încă un băiat şi o fată într-o unică ființă era prea mult. Natura a dispus: Quidam a lăsat câteva lacrimi să-i ude obrajii de dimensiuni obişnuite, înăbuşindu-şi fără efort fericirea normală într-o asemenea situație: moartea pruncului când avea abia zece luni; la incinerare, s-a prefăcut repede şi firesc într-o grămăjoară de scrum adunată apoi într-o cupă de cositor ținut de părinți în vitrina servantei din sufragerie, alături de un cal, o balerină, un cățel, două gâşte, un gânditor şi alte bibelouri. Quidam şi familia sa vieţuiau într-un ansamblu-social modern, curat şi productiv, construit sub o imensă cupolă transparentă. Clima subtropicală, îmbelşugarea născută din hărnicia în muncă a locuitorilor ansamblului-social ofereau condiții ideale pentru o viață normală. Aceşti cetățeni ştiau să trăiască, să se distreze chiar, dar cu multă cumpătare, fiind prietenoşi în limitele bunului-simț. Întotdeauna salutau pe stradă. Iubeau numai animalele donatoare de blană, pene, hrană, îngrăşăminte, săpun. Acelaşi sentiment îl nutreau şi față de ființele necesare studiilor ştiințifice. Şi îmbinau utilul cu plăcutul, ucigându-le într-un mod cât se poate de sportiv, prin vânătoare. Erau pe deplin conştienți că fiecare lucru îşi are rostul său, astfel că niciodată nu gândeau, vorbeau, sau acționau inutil. Şi întotdeauna salutau pe stradă. Într-o bună zi, când se întoarse vesel de la muncă (aşa îşi încheia mereu cele opt ore de producție conştientă), după ce şi-a terminat binedispus prânzul, admirând înțelepciunea cu care soția îi alcătuia meniul, Quidam a intrat în camera lui Quidam jr. Şi s-a simțit ca un balon gata să explodeze. S-a uitat în jurul lui. Apoi a mângâiat creştetul lui Quidam jr., care dormea liniştit. Şi iar s-a uitat în jur: ca un balon, gata să explodeze. Ei, a şoptit el, atent să nu trezească adolescentul(a). Pe urmă a plecat. Să se plimbe. În parcul ansamblului-social, unde l-a atacat din nou aceeaşi senzație: balon în pragul exploziei. Noaptea, în pat, în timpul somnului s-a zbuciumat puțin.

A trecut un an de la această întâmplare. Quidam o uitase de mult. Dar într-o bună zi, păşind în camera lui, a avut impresia că e un balon gata să explodeze. Şi-a chemat repede soția şi i-a explicat ce se întâmplă cu el. Ea s-a gândit cam două secunde şi i-a spus răspicat: eşti balonat. Iar el: aha, cred că m-am constipat. Quidam jr., care se afla în cameră, a întregit: să căutăm un ceai adecvat. Timp de trei zile, Quidam a băut numai ceaiuri laxative şi a mâncat pâine prăjită. A slăbit, într-adevăr, dar a declarat că se simte excelent. E normal, dragă, a rostit soția.

S-au mai scurs cinci ani de la apariția oribilei senzații produsă înlăuntrul torsului moderat clădit al lui Quidam. Timpul şi viața normale asfaltează senzațiile neobişnuite. Quidam uitase din nou. Însă într-o zi ca

◄ ►

oricare alta - Quidam jr. se căsătorise cu un alt hermafrodit - mariajul se hotărâse după ce se gândise cu multă competență asupra acestei posibilități -, vizitându-şi copilul, în timp ce discuta cu perechea acestuia(eia) despre necesitatea firească a extinderii în întreaga lume a ansamblurilor-sociale de tipul celui în care vieţuiau ei, Quidam a realizat cu stupoare că îşi încleştase normal degetele pe marginile fotoliului. Tot sângele I s-a urcat în obraji iar urechile şi le-a simțit fâlfâind uşor. (Avea urechi cam mari. Când trebuise, cum era firesc dealtfel, să se căsătorească, aceasta fusese singura obiecțiune, minoră, cele majore nu puteau să existe, a soției lui.) S-a bâlbâit puțin, apoi, brusc, a zis: ... balon gata să explodeze. Quidam jr. care tocmai intrase în încăpere, dar din camera alăturată auzise discuția, a hotărât: da, da, aşa e, o lume învechită.

Quidam s-a uitat în jur.

La serviciu, a doua zi, Quidam s-a uitat în jur.

În parc, a treia zi, Quidam s-a uitat în jur.

Pe stradă, Quidam începuse să se uite în jur.

În vis, Quidam se uita în jur.

Timp de o săptămână, Quidam s-a uitat în jurul lui.

Apoi, într-o zi normală, cineva i-a spus: te uiți aşa de speriat în jurul tău! Quidam a întrebat: crezi? poate că am ochii injectați. Gripă? celălalt. Ştiu eu? a mormăit Quidam, însă o să am grijă să nu se mai întâmple. O să mă feresc de gripă. Şi în zilele următoare reîncepu să privească normal.

Peste şapte ani de la această întâlnire, într-o ultimă zi, normală - Quidam, ca oricare alt cetățean, trăgea să moară -, Quidam jr. l-a auzit cu greu pe tatăl său când acesta a horcăit de câteva ori: ... un balon gata... gata..., iar restul cuvintelor a fost o bolboroseală imposibil de descifrat. Şi s-a aşternut tăcerea.

Quidam explodase,

iar tu, mă Chinet, lasă-l, mă, pe domnul inginer! se trezi Damian de îndemnul răstit al lui Caraiman, de un sfert de oră şi mai bine torni povestea asta despre necazurile cu ginere-tău, tu i-ai dat bani de maşină, acum degeaba mai umbli pe la tribunal, uite, domnul Inochente a fost politicos şi te-a ascultat cu atenție, aproape că n-a băut, eu am încă vin în pahar iar tu goleşti imediat sticla şi-l mai întrebi dacă nu ştie vreun avocat bun în oraşul lui, ce naiba! ia fugi şi adă altă sticlă! Damian realiză dintr-o dată că nu reuşise totuşi să-şi imagineze clar chipul lui Quidam, *qvidam*, murmură, apoi repede şi neaşteptat de vesel pentru tovarăşii lui, şi eu aş bea vin, zău, domnule Chimet, dacă mai aduci două sticle ți le plătesc, cât costă? un pol litra, vorbi încântat Chimet şi plecă grăbit, tu-i mama lui de arivist, râse Caraiman, Damian gustă din brânză şi zâmbi şoricelului bătrân de lângă el care se şi repezi, îmi răspundeți la întrebare? ei, domnule Caraiman, sunteți atât de grăbit! avem timp, toate la vremea lor, nu? da, recunoscu bătrânul, aşa e normal, noroc şi vindecare grabnică, domnule Inochente!

Bătea un vânt rece, tăios... bătea un vânt rece şi tăios, ca într-un început stupid de roman polițist sau de dragoste, de ce totuşi stupid? aşa e, vântul ăsta ticălos îmi stoarce lacrimi, se strică vremea, îşi aminti de tabloul

◄ ►

comunei Mănăstiri, văzut cu, numără repede, cu şapte zile în urmă, acel Saint-Victoire..., se opri din mers, îşi ridică gulerul trenciului, persista gândul care-l străbătuse atunci, în fața priveliştii: trecuse mai bine de o lună de când mintea lui făcea asociații care i se păreau neaşteptate, deşi aproape simultan cu asociația respectivă constata că de fapt se desfăşura un proces normal, rezultat al acumulărilor anterioare, însă nu putea, sau îmi refuz mie însumi răspunsul la întrebarea..., scoase o țigară, şi-o aprinse, reîncepu să păşească încet încercând să se concentreze, eliberă fumul pe nas în fire subțiri destrămate repede de vânt, lăsă țigara în colțul gurii, îşi înfundă mâinile în buzunarele largi şi strânse pumnii, frig al naibii; îl fulgeră o imagine, afişul văzut la recepția hotelului, fetişcana aceea din pluş cafeniu, thailandeza în bikini, plete negre lucind - albastrul lamei de pumnal în razele lunii, zâmbetul - senzualitatea dansului unei zeițe indiene, *sexi-girl* luminată dintr-o parte de aplica - ciorchine dizgrațios, Damian simți vântul bătând înlăuntrul lui, bătrâna platinată rânjind obosită, extenuată, până şi pupilele în parte cuprinse de albul acela strălucitor..., cadrul afişului, cimitir bizar... cu palmieri de alabastru, nisip alburiu, valuri de argint, eram şi beat, se încurajă Damian, dar moşul s-a ținut bine pe picioare, ei, cât a băut..., aruncă țigara, aprinse alta, trase cu sete din ea, întrebare, aşa gândesc? iar răspunsul curse firesc, nu, nu numai acum gândesc aşa, mai precis, nu numai de o lună şi câteva zile, dintotdeauna am observat, am făcut asociații, e în firea omului, mai ales dacă intervine cultura..., însă abia acum, târziu, într-adevăr, târziu totuşi, treizeci şi cinci de ani, îmi conştientizez actul de cunoaştere, mi-l observ cu..., da, cu exasperare, vreau să aflu... cine sunt?! retoric, patetic, infect, cine sunt? şi dacă totuşi asta e? biografie clară, nici un echivoc... oare? sunt sau nu bolnav? iar dacă da, ce naiba am?! nemulțumirea ca simplă stare? e comună, comună... iar mă pierd, un val de căldură îl cuprinse, stomacul i se păru o piatră de moară, râgâi şi gustul fierei îi umplu gura îmbâcsindu-i gâtlejul, am băut prea mult, ce fel de bolnav e Caraiman? oho, bună dimineața, cum se simte domnul inginer? surprins, Damian întoarse capul: la cinci-şase metri în urmă, pe alee veneau Caraiman, soții Ceuceriu şi, slab, înalt, cu părul suriu, îmbrăcat într-un loden crem, un bărbat pe care nu-l cunoştea dar care înclina politicos capul, în semn de salut. Damian se răsuci cu tot trupul spre ei, bună dimineața, apoi repede, sărut mâinile doamnă, şi zâmbi galant în timp ce se gândea că începuse să-l doară capul, fruntea i se părea apăsată progresiv pe dinăuntru, ca şi cum cineva ar fi vrut să-i deschidă o fereastră în creier, cei patru ajunseră în dreptul lui, Caraiman ca întotdeauna pus la patru ace, cum vă simțiți, domnule Inochente? le-am povestit prietenilor mei despre încântătoarea excursie de ieri, la Mănăstiri, dânşii erau îngrijorați, nu ştiau unde am dispărut toată ziua, da, mi-am recunoscut vina, am lipsit de la scăldătoarea curativă, aşa-i spun eu, ha, ha, am chiulit şi de la ora de gimnastică reparatorie, deh, bătrânețea, mai cârpim pe ici, pe colo, le-am explicat, pentru aventura de ieri a meritat să sacrific o zi de

tratament, locurile, oamenii şi ideilor lor... îi făcu lui Damian cu ochiul, rusticul încântă întotdeauna, nu? Într-adevăr, a fost o zi grozavă, recunoscu Damian abținându-se să nu-l umfle râsul în ciuda durerii de cap care se accentua, înțeleg că totul a fost minunat, vorbi cu glas moale şi afectat doamna Cruceriu, însă dumneavoastră nu arătați prea bine, domnule inginer, sunteți cam încercănat, frigul ăsta, doamnă, frigul, zâmbi Damian, propun să bem o cafea la barul de la „Burebista", interveni bărbatul cu părul suriu, aa, scuzați-mă, se repezi Caraiman, am uitat să fac prezentările, domnul Zbârcea Aurel, profesor de filosofie, şi domnul inginer Inochente Damian, îmi pare bine, zise Damian şi strânse celuilalt mâna, îi simți palma uscată şi moale, iar Zbâcea îşi întinse buzele înfățişându-i proteza dentară strălucitor de albă, Damian revăzu afişul cu thailandeza, apoi adăugă, da, o cafea fierbinte ar fi bună, îhm, sunteți invitatul nostru, răguşit Cruceriu, după ce-l înghiontise nevastă-sa, să mergem, îi îndemnă Caraiman. Damian privi pe fiecare în parte: brusc sufleți de dorința de a ajunge la bar, bolnavi ca şi mine?! le mai cercetă o dată, cu iuțeală, chipurile, în clipa aceea îşi dori fierbinte, să fiu eu-însumi, nu, să am în mine o oglindă pentru ei, cei din dosul măştilor, a oricărei măşti pe care ar purta-o, femeia asta sau Caraiman, să am acea suprafață atât de bine şi de anume şlefuită ca să mi-i arate - sufletul fiecăruia, organ cu organ, emoție după emoție, ca pulsații, vibrații ale acelor măruntaie psihice... nici nu are rost să încerc să-mi închipui cum ar fi... aş suporta? e frig, prea rece pentru un înghețat? o vodcă mare şi o cafea amară, mereu găsim o fărâmă de panaceu, privi bolta vineție de sforțarea norilor să mai plutească încărcați de lacrimi şi continuă să meargă alături de cei care se credeau prietenii lui.

Sound-ul muzicii disco de la barul de zi al hotelului „Burebista" destinse instantaneu fizionomia gravă a doamnei Cruceriu, iar semiobscuritatea sălii, intimitatea separeurilor cu fotolii îmbrăcate în velur cafeniu şi pereții acoperiți cu lambriuri galben-portocalii, lămpile joase împrăştiind o lumină caldă, roşiatică, mirosul subtil al cafelei amestecat cu cel al băuturilor fine şi al efluviilor *shop*-ului din apropierea barului, atmosfera saturată de mirajul luxului tipic occidental, cele două femei din bar, tinere-bătrâne, fardate țipător, îmbrăcate elegant, mai mult chiar, uşor extravagant, făcură felini paşii bărbaților, le transformară opacitatea ochilor în sticlirea privirii câinelui adulmecând, Damian observă toate acestea şi se întrebă dacă detaşarea lui se datoreşte idiosincraziei sale pentru muzica disco, mahmurelii după beția de aseară sau dorinței de a şti cine sunt aceşti oameni, aşa-zişii tovarăşi de suferință şi prieteni.

Aleseră un separeu cu fotoliile racordate la colțul peretelui. Se aşezară plasând-o pe doamna Cruceriu în mijlocul lor. Zbârcea făcu semn barmanului care-i învălui repede cu privirea şi, înțelegând imediat că are clienți rentabili, le zâmbi viezure. Îndată, strigă el ascuțit dar amabil, îşi luă chitanțierul, ieşi din dosul tejghelei şi, plutind, ajunse lângă măsuța joasă, ce doriți? Pentru moment, cinci cafele mari, comandă profesorul de filosoflie, dar, domnule Zbârcea, se opuse Cruceriu,

◄ ►

domnule Zbârcea! întări doamna Cruceriu protestul soţului ei, noi..., doamnă, o întrerupse solemn acesta, plăcerea mea, lăsaţi, vă înţelegeţi pe urmă, interveni împăciuitor Caraiman, doriţi şi frişcă, sau altceva, coniac, vodcă? viezurele, vodcă rusească? se interesă Damian, desigur, şi coniac „Dunărea”, ei ce comandaţi? se răsti la ei Zbîcea, eu, o vodcă mare, zise Damian şi-l aţinti cu privirea pe profesorul de filosofie care imediat îi surâse serafic, două coniacuri mici, susură îndatoritoare doamna Cruceriu, da, da, se grăbi viezurele, atunci un „Martini” aveţi? întrebă Caraiman, da, da, se grăbi viezurele, atunci un „Martini”, cafelele cu frişcă? nu, simple, spuse repede Zbârcea. Viezurele notă totul şi plecă, plutind. Pe mine mă scuzaţi câteva minute, îi rugă Damian.

Se privi în oglindă, apoi privi în jurul lui, Damian - *quidam?* faianţa bleu mirosul pătrunzător de clor aparatul de uscat mâinile apăsă pe buton bâjâitul aerului cald înfăşurându-i degetele întinse, îmi tremură mâinile, trebuie să existe o cale, *la voie royale?* cel care suferea de blenoragie… şi-a atins ochiul… cu mâna infectată… l-a pierdut…, ei, gata, se încruntă: se văzu, crunt şi fals şi nehotărât asupra lui însuşi cel pe care-l privea, ce caut? pe cine? pe cine-cine-cine? fredonă, pe urmă gândi că zăbovise prea mult şi, întorcând spatele oglinzii, ieşi repede.

Aoo, bine aţi venit, domnule doctor! luaţi loc, auzi Damian vocea lui Caraiman încă înainte de a ajunge la bar; parcurse holul hotelului, ehe, domnii sunt vechi pacienţi ai colegului dumneavoastră; Damian ajunse în dreptul separeului, bună ziua, domnule Inochente, rosti doctorul, noua mea asistentă, domnişoara Arpegia, Damian se înclină uşor şi întinse mâna femeii-linx cu păr platinat, împodobit ici-colo cu şuviţe albăstrui, care, cu ochii săi verzi-căprui traşi spre tâmple, îl cercetă cântărindu-l, bucată de vrăbioară expusă de măcelarul amabil, Damian rânji, pe pieptul lui atârna tăbliţa „marfă garantată”, cafelele şi băuturile se aflau deja pe masă, viezurele apăru din nou şi, în dreptul doctorului şi asistentei sale, puse pe măsuţă două cafele şi două pahare cu coniac, după care se retrase fără zgomot; Damian se aşeză şi îşi închipui: înconjurat, nu, împresurat, fără putinţă de scăpare, eu, micul animal cu blană şi pene şi mamifer şi ovipar şi mai cum…? oricum, istoria nu e apanajul celor care gândesc, pentru ei înseamnă mai mult decât atât, o damnaţie, hei! imaginaţia lor lucrează, forează, forează, re regăsesc, ca damnaţi, Doamneee! uite-i pe ceilalţi, noii Sisifi! şi nimeni, nimeni nu-i înţelege… ce naiba! şi, sigur, sigur, firesc, nu?! repet, firesc?! interogaţia concentrică, iar mi se întâmplă, iar mi se întâmplă, mi se întâmplă iarrr, întâmplă-mi-se iarr, raii-im-se-mplântăă, uite-i, îi vezi?

Damian:

Cum e când te simţi jegos, cu degetele mirosind a tot felul de mâncăruri şi a tutun şi a transpiraţie uscată în straturi, dar faci studii de filosofie a culturii şi auzi un orb cântând versurile altui orb ce hipnotizează mii de chiori adunaţi pe tabla noastră de valori, lălăie un beţiv atins de boala măgarului-privighetoare… sau… Caraiman…da, da, Caraiman - vulpe, Cruceriu - bou, madam Cruceriu -

hienă, Aurel Zbârcea - şacal, doctorul - urs nărăvit la carne de om, Arpegia - linx… fizionomiile lor în perpetuă schimbare transformare omanimalomanimal, care chip aparţine oare bolnavului?! botul ascuţit al lui Caraiman… rânjeşte bătrâna cutră roşcată… hei, boule! hiena ţi-aşteaptă cadavrul!… cine naiba sunt aceşti prieteni ai mei, aceşti tovarăşi de suferinţă, ca-re e su-fe-rin-ţa noas-tră? sau a lor şi, cealaltă, a mea? apa gândurilor poartă răspunsul? cine sunt ei? inutilul are şi forma acestei întrebări…

Zbârcea:

Pot să mă pălmuiesc pentru ideea cu cafeneaua, cauza, că efectul o să mă sece la buzunar…, spilcuitul senil, Caraiman, nu mai suportă decât „Martini" şi o să bea vermut „Mamaia", ha, ha, ha, aha! dar plătit de mine ca pe o altă minune… ptiu! ce bine se simt… şi tânărul ăsta cu mutră dubioasă, tipul inginerului stupid şi incult ca toţi inginerii de azi, pot să pun capul că aşa e, el mi-a făcut figura, „vodcă rusească?" şi după el toţi ceilalţi ca oile, da' ce să-i faci? n-o să mor eu pentru două sute de lei, la naiba, doar n-o să mă coste mai mult…, nu, n-are cum… ba se poate, colac peste pupăză a mai venit şi doctoraşul cu fufa lui, bine, dom'le, fie, două sute şapteşcinci cu bacşiş cu tot, că dacă nu-i las nimic barmanului cu privire de asasin, se uită milogii la mine ca la un ţărănoi… dacă se mulţumeau cu cafele mici… uite, vezi ce bou am fost, eu am spus doar „simple", în loc de „mici", oh, ce idee tâmpită am avut, haideţi să bem o cafea, haideţi că are buzunarele burduşite…

Doctorul:

Arpegiei îi cam fug ochii înspre Damian, într-adevăr, individul arată prezentabil… şi se comportă cam ciudat, poate fi un caz, sunt atât de rare cazurile adevărate…, nu e exclus ca Arpegia să-i facă mai târziu avansuri, cum naiba s-a nimerit să mă întâlnesc cu ei tocmai acum când am convins-o pe gâsculiţă să-şi petreacă seara cu mine?! nu, sunt prea prăpăstios, dar, oricum, a trecut o săptămână, ba nu, două de când îi trag clopotele şi ar fi păcat…, exagerez, bineînţeles, exagerez, până diseară am timp destul…

Cruceriu:

Ce foame mi s-a făcut, îmi ghiorăie maţele, trebuie neapărat să gust ceva înainte de prânz, micul dejun a fost pentru vrăbiuţe, zău aşa…

Doamna Cruceriu:

Când mă uit la bărbatu-meu simt cum îmi creşte părul pe picioare, precis îi e foame… ce muzică bună au… mi-ar plăcea să fiu aici singură cu Damian, totuşi mă ţin încă destul de bine, nu? şi-apoi eu am demnitate, nu ca fiţa asta a doctorului, iar bărbaţii ăştia - ca ciorile, le plac doar lucrurile strălucitoare…

Doctorul:

Iar au început să discute despre starea lor psihică deplorabilă şi, nici nu se poate altfel, mă vor asalta cu întrebările, la naiba! Arpegia a început să se plictisească, iar Damian e singurul care tace, deci demn de atenţie… atenţie!

Caraiman:

Cum Sfântul Duh spunea Li Tai-Pe… îîmm, m-da, „Te sfătuiesc: ascultă/Înţelepciunea mea:/Te-aşteaptă

ceaşca plină/Ridic-o, deci, şi bea/Căci toate trec, şi toate/Se duc, şi bea/Căci toate trec, şi toate/Se duc spre nicăieri!/Toți oamenii aceştia/Erau copii mai ieri!” sau: „Să mă asculți pe mine:/Cu cât vom fi mai beți/Tot mai profund uita-vom/De vechile tristeți!”, multe mi-a mai dat să citesc fiu-meu, dar pentru chinezii ăştia dați naibii îi sunt recunoscător, hm! amărâții din fața mea încă n-au învățat că o mică zdruncinătură a nervilor te înnobilează, îți dă dreptul să trăieşti din plin şi să fii îngrijit într-un fel anume, devii un bolnav de viță veche, cum s-ar spune, bineînțeles, numai prin voință şi constanță, iar Damian s-ar putea să fie un mediu bun şi profitabil, nu, hotărât lucru, luna asta n-am să mă plictisesc aici…

Doctorul:

Aceşti pacienți şi medici în acelaşi timp… aceşti ipohondri ipocriți, oare ce poate face un medic cu asemenea specimene delicate? fugi, domnule, fugi de-aici, n-ai nimic, nu ai nimic, înțelegi? înapoi la muncă, hai, hai, nu mă convingi, şi pe mine mă doare uneori capul sau îmi vine să bat câmpii… dar dânşii au trimiteri legale, analize peste analize…, eu, moralist?! să fim serioşi, în primul rând sunt pacienții noştri, clienții, restul… vedem noi, la pensie devenim uneori şi radicali şi, apoi, adeseori sunt realmente bolnavi, chiar bolnavi simpatici…, iar se uită Arpegia la Damian, dar omul ăsta e palid, mult prea palid şi încercănat…

Arpegia:

Ce amorțeală! şi se ascultă disco, m-am fâțâit puțin, cu cine? tânărul din fața mea pare promițător, dar nici doctoru’ nu-i de lepădat, oricum e şeful meu şi-mi permite să plec când vreau, Inochente Damian parcă-l cheamă, înțeleg că e pacientul lui, dar nu prea dă pe la cabinet, altfel îl remarcam imediat, se pare că nu-l interesez, atâta pagubă… însă nu mi-ar displace să-l mai întâlnesc… îl chinuie ceva… şeful e gelos, ha, ha, până diseară îl fac să mănânce jăratic, aşa, călușule, tu ai vrut să intri în manej… aş mai bea ceva…

Doctorul:

Sunt curios să văd cum o să reuşească să-l corupă Caraiman pe Inochente, căci de reuşit, va reuşi, de fapt, bătrânul suferă de cea mai periculoasă maladie, capacitatea de a vicia, a, Arpegia îmi zâmbeşte dulce şi cu înțeles, ce-i dragă? în căpşorul ăla al tău mai pluteşte oare vreo rămăşiță de meninge? dar trupul tău există şi incită, nu-i aşa? sigur, până diseară te vei ameți bine, bine de tot… Damian sorbi din vodcă, apoi se concentră încercând să intre în rezonanță cu sunetele articulate deasupra mesei:

Zbîrcea:

… desigur vechii greci îşi permiteau…

Cruceriu:

… soția mea… puiul ăla…

Caraiman:

… care de atâția ani prin stațiuni…

Doctorul:

◄ ►

… spune, dragă… aveți dreptate, dar… bineînțeles…

Doamna Cruceriu:

… mi-am dorit întotdeauna … fost cumpătată aici…

Arpegia:

… de ce sunteți atât de…

Cruceriu.

… desigur, vai de mine, comand eu…

Doctorul:

… nevrozele accentuate pot să…

Caraiman:

… şi eu i-am spus domnului inginer…

Zbircea:

… astfel, din experiența mea de profesor…

Doamna Cruceriu:

… meseria noastră macină nervii…

Doctorul:

… rareori un om care munceşte în aer liber…

Caraiman:

… că n-o să-mi spuneți mie…

Arpegia:

… şi noi ştim prea bine, unii bolnavi…

Doctorul:

… multă răbdare… cineva mi-a…

Cruceriu:

… soția mea…

Zbârcea:

… nu, eu nu prea beau alcool… barman!…

Arpegia:

… însă fratele meu a zburat…

Doctorul:

… pasiunea pentru un lucru… microbiştii…

Caraiman:

… gândit întotdeauna că dictonul… avut dreptate…

Doamna Cruceriu:

… *spray*-urile deodorante… nu, rujul sidefat…

Zbârcea:

… cam tăcut domnule Inochente… nu implică…

Damian gândi, oare îi aud? şi astfel îşi petrecu toată dimineața, până aproape de ora unu.

Apoi, tot restul zilei se scurse de parcă aş fi traversat un deşert unde nu există nici oase albe, nici cactuşi, nici dune, doar nisip care nu se împrăştie, nu scârțâie sub paşi, în schimb găseşti două pietre, te poți

◄ ►

aşeza pe ele şi ai dreptul să off! ca şi cum ai răsufla fericit: s-a terminat pustietatea?

Seara, în pat, nu mai reuşi să se întrebe nimic şi adormi.

Clavdia:

Aveam odată o păpuşă care nu era decât un arc de vreo patru centimetri înălțime şi doi în diametru, lipit pe fundul unei semisfere roşii ce stătea pe două picioruşe, tot roşii.

Damian:

Aveam odată o păpuşă care nu era decât un muc de țigară înfipt de mine într-o bucată de plastilină mov, modelată aiurea; a fost prima şi ultima mea operă de artă.

Clavdia:

Afară e un soare care aminteşte de primăvară.

Damian:

Afară m-am plimbat pe trupul pământului ce nu se va mai usca până la primăvară.

Clavdia:

Sunt atât de frumoase împrejurimile stațiunii… Au ceva ce te duce cu gândul la, hai să-i spun, o ruină vegetală.

Damian:

Sunt o ființă care, aflată împrejurul altora, pare a fi o ruină umană… Gata. M-am săturat.

Clavdia se ridică din fotoliu, se apropie de el, îl mângâie uşor pe cap, dragul meu amant de-o noapte, de ce ai devenit nervos? ce ți-am propus eu e un joc inteligent şi mai ales poetic, nu? o fi, zise Damian şi-i prinse, din încheietură, mâna care se apropia din nou spre creştetul lui, dar azi n-am chef deloc să fiu nici inteligent, nici poetic, şi crezi, replică ea, dacă ai fi un bădăran oarecare asta te-ar satisface? ți-ar pune mai bine în valoare calitățile de ruină umană? nu ştiu… murmură Damian, însă, te rog, Clavdia, mi-am cerut deja iertare pentru absența mea, m-am justificat cum am putut şi nu te-am mințit, ce Dumnezeu vrei de la mine?! atunci, pentru că ai motivat absența cu: m-am simțit îngrozitor şi n-am avut nevoie de nimeni dintre cei cărora le acord încrederea şi dragostea mea, ca să nu le fac rău, vrând să-mi spui de fapt că, vezi Doamne, ții la mine, atunci, zic eu, a sosit timpul să facem din nou dragostea, nu? Damian oftă o dată, ah, a doua oară şi sări în picioare lăsând pe pat o urmă ca un căuş alungit, din câțiva paşi fu lângă fereastra deschisă larg, trase aer în piept şi rosti repede, răguşit, aproape implorând şi adresându-se văzduhului necuprins, senin, atât de albastru încât orbea: Doamne, cu ce-am greşit eu pe lumea asta?!! şi părea un mujic îmbrăcat caraghios, dar pătimind peste măsură, amestecând comicul cu grotescul. La început, Clavdia vru să râdă, apoi brusc deveni serioasă, se repezi la Damian, îl trase cu violență înapoi de la fereastră, cu o altă smucitură îl obligă să se aşeze în fotoliul de sub pervaz, după care închise fereastra, răsuflă larg ahh! se duse spre noptieră, căută ceva între cărțile şi hârtiile de pe ea şi se înapoie la Damian cu un dosar mare şi negru, îl deschise şi-l puse pe genunchii lui, Damian, rosti ea, citeşte începând de la pagina pe care o ai sub ochi, nu, în acest volum nu

există titluri sau o ordine a textelor, deşi ele pot fi capitolele unui roman… e un fel de mărturie… care arareori va interesa pe cineva, în sfârşit, o să vezi, te comporți ca eroina unui roman de duzină, vru să fie ironic Damian, dar Clavdia părea mult prea calmă şi hotărâtă ca el să nu-şi aplece privirea şi să înceapă a citi:

„În drum spre castel, dimineață de dimineață, bine, pot să spun şi în drum spre castel, pardon, slujbă, doar sunt rege şi trebuie să cârmuiesc, dar îmi place să locuiesc începând de după-amiază şi până a doua zi dimineață în căsuța cu pereți din bălegar şi paie, din apropierea castelului, nici gărzile nu le iau cu mine, oricum n-ar veni, le convine să rămână la castel şi să petreacă, se îmbată ca porcii şi tot la fel fac dragoste, ştiu bine că porcii dau cea mai mare cantitate de lichid seminal, doar am fost şi zootehnist, aşadar, în drum spre slujba de la castel, doar sunt cârmuitorul, dimineață de dimineață mă întâlnesc cu doi plopi ale căror trunchiuri sunt atât de groase încât, nenumărate fiindu-le inelele vârstei, timpul a devenit pentru ei unica dimensiune a Universului; sunt şi înalți, deosebit de înalți, iar acum, în prag de iarnă, par arătări ciudate, bizare chiar, plăsmuite din fuioare galben-arămii, uneori negre ca nişte şerpi în curs de vaporizare; sunt sobri dar nu rigizi, ba, mai mult, au un aer de veselie rafinată şi îngăduitoare. (Economia de mijloace artistice, zic unii, e legea de aur. Şi se pare că aşa e.) În fiecare dimineață mă întâlnesc cu aceşti domni venerabili şi singuratici. Aşa, pe la orele şapte şi jumătate, opt. Dacă mă duc mai devreme, risc să-mi surprind supuşii vomitând pe la colțurile scărilor şi, de fiecare dată când mi se întâmplă asta, regret că nu l-am ascultat pe Leonardo, care m-a sfătuit să-mi fac scările în spirală. Aşa merg lucrurile, mi-a spus Kurt jr., al naibii! şi-i curgeau mucii încă, dar, de, trebuie să mă lovesc cu capul de grinda aia care coboară mereu. Ei, pe la orele acelea, în prag de iarnă, uneori e ceață, alteori soare, plouă arareori, mai ninge acum, dar mereu e frig şi de întâlnit îi întâlnesc mereu.

Nu e nostim? Hă, hă.

Printre aceşti plopi, la picioarele lor, rădăcini adică, iertați-mi exprimarea, curge o apă murdară, un fel de mâzgă gălbuie, diluată puțin. Sâsâie între două maluri joase din beton armat. Niciodată această „apă”, zău, nu pot să-i spun „pârâu”, nu m-a interesat, însă, odată, s-a întâmplat să poarte un cap de om, retezat cine ştie cum. Şi nu țin minte ca atunci să fi dat vreo poruncă în acest sens. Bănuiesc deci că a fost o crimă sau o sinucidere cumplită. Să-ți iei singur capul precum craca de sub fund, vă dați seama? „Cine ştie cum”, parcă mai contează cum? „Apa” îl purta săltându-l cu trufie mai ales când l-a adus în dreptul celor doi domni bătrâni, venerabili şi singuratici. Şi eu, ca de obicei, mă întâlneam cu ei.

Nu e nostim? Hă, hă.

Pe urmă m-am dus prin ceață, începuse să se lase ceața şi-mi înghețau mâinile, niciodată n-am purtat mănuşi pentru că nu consider că am avea dreptul la o blană artificială pe mâini, sunt prea ticăloase pentru un asemenea lux, şi în curând am ajuns la castel. Am intrat

◄ ►

şi încă din prag am început să dau ordine. Odată ajuns în sala tronului, am urlat:

Sunt Lear, bătrânul:

Ascultă,
Pe jurământul de vasal, mişele!
Ai îndrăznit să-mi cer să-mi calc cuvântul
(Ceea ce nimeni n-a-ndrăznit vreodată)
Şi cu obrăznicie te-ai vârât
Între putere şi sentința dată
(Ce nici coroana şi nici firea noastră
Nu pot răbda), şi ca să-ți dovedesc
Că ştiu să-ți poruncesc, să-ți iei răsplata.
Cinci zile-ți dau răgaz, să-ți rânduieşti
Să nu-nduri lipsuri, iar a şasea zi
Spinarea-ți blestemată să i-o-ntorci…

Aici m-am pierdut şi nu ştiam cum să-l pedepsesc pe judecătorul suprem care trecuse cu vederea o crimă al cărei cap de acuzare plutise pe apă chiar prin fața mea, sfidându-mă cu neruşinarea caracteristică tuturor capetelor de acuzare, gratuite sau nu.

Nu e nostim? Hă, hă."

Damian închise dosarul cu zgomot, se uită lung la Clavdia şi se sculă din fotoliu, după care părăsi camera fără să spună nimic.

Urcă pe terasa hotelului, fumă o țigară şi se întoarse în cameră.

Clavdia îl aştepta răsfoind dosarul, mai sunt şi alte poveşti, multe din ele sunt destul de bine închegate, unele, după opinia mea, chiar de bună calitate, îi spuse fără să-l privească direct, ci pieziş, cu o anume strălucire în ochii adumbriți de încrâncenarea uităturii lui Damian, Inochente, Inochente, mai zise Clavdia, hai să facem dragoste, cei ce scriu aici sunt adevărații nebuni şi uneori mi-a fost frică de ei.

„Dragul meu Sacristie,

Într-adevăr, numele pe care ți l-am dat sună a sicriu, dar îți explic imediat de unde şi până unde această, hai să-i zicem, consonanță. Totuşi, mai târziu, de ce azi nu scriu data (uite! şi cu: scriu, sicriu, Crist, sacru)? Simplu: eu rămân în această fortăreață *for ever*, precum îl îndemnau fantomele pe un băiețel într-un film numit *Shining* făcut de Stanley Kubrick, poate că l-ai văzut şi tu. Nu, memoria nu m-a părăsit încă. Mai alea cea afectivă. Deşi încă nu sunt sigur dacă nu voi începe să te urăsc pentru simțămintele pe care ți le mai port şi care mă silesc să mă destăinuiesc ție până şi acum, în ceasurile de izolare şi coborâre spre mine însumi, când nu am voie să-mi creeze puncte de referință (cârje penibile), mai ales sentimentele. Crede-mă, numai astfel pot (eu vreau cu orice preț) să devin altceva decât om, dar ceva dotat cu imaginație. Bineînțeles, te vei întreba de ce nu am caligrafiat (adică mâzgălit), rațiune. *No, sir,* în nici un caz! Ha, ce vivace-dibace sunt! Nu? Am febră? Hai să fim serioşi! Toți copiii tâmpiți sunt premisa adulților tâmpiți. Să fie clar. Iar noi suntem nişte țânci isteți. Tu n-ai observat că majoritatea păpuşilor cu expresia feței aproape imposibil de modificat sunt păpuşile de cauciuc sau alte materiale asemănătoare

lui? Piticii, rinocerii, crocodilii, fetiţele astea goale pe dinăuntru. Realizarea golirii de suflet, dintr-o dată şi neapărat surprinzătoare, îţi provoacă încremenirea chipului într-o anumită atitudine, de cele mai multe ori de veselie nespusă. Recunoaşte, nu am dreptate? Azi-dimineaţă am fost una dintre aceste păpuşi. Mai precis, o păsărică. Însă una nedescoperită încă de ornitologi. Ştiu ce spun. Am fost o *rara avis*. Şi cum aşa ceva vine din locuri ascunse, merită să-ţi spun povestea mea. Totul are o logică. Cine suntem, de unde venim şi încotro ne ducem? astea-s prostii. Suntem ce vrem să fim, am sosit din locul despre care nimeni nu prea are curajul să ne întrebe şi, de obicei, o luăm razna. Cred că ar trebui să ajungi în oaza mea pentru a înţelege acest grandios truism. Am febră? Uite povestea:

odată, dincolo de Buricul Pământului, pe un petec de nisip, de fapt, ţărână calcinată (naiba ştie cum), aflat între nişte arbori din aceia atât de exotici - din cauza asta nici nu le ştiu denumirea, nici cea latinească, nici cea populară - s-a petrecut un lucru ieşit din comun, un tigru s-a încrucişat cu un crocodil, mai degrabă cu o crocodileasă, cine ştie prin ce împrejurare eşuată în mijlocul pădurii, că balta cu nuferi era destul de departe. Sacristie, dragostea lor a fost plină de înţelegere şi de foc. După gestaţia crocodilesei, s-a ivit oul. Unul mare - femela s-a scremut îngrozitor -, roşu-albăstrui cu picăţele galbene. Frumos, strălucitor, de veneau toate animalele să-l admire. A fost clocit aproape un an, când de unul, când de celălalt dintre părinţi. După această scurgere de timp, de neobservat acolo, dincolo de Buricul Pământului, astfel că dacă spuneai: am murit o secundă sau un secol, tot aia era, coaja oului s-a pulverizat. Am apărut eu. (I-am spus povestea şi Doctorului; eu zic că m-a luat în serios; colegii de oază au fost entuziasmaţi.)

Oricum, sunt pe deplin conştient că trebuia să-mi perfectez modul de a nara pentru a facilita calea orală a transmiterii legendei. Arătam a ceva între aligator şi tigru bengalez, totuşi nu asta e descrierea corectă. Astfel îmi permit să acuz Dumnezeirea pentru născocirea impreciziei creatoare de ambiguitate. (Sacristie, cu cine votăm?)

Ei, abia acum începe povestea mea.

închipuie-ţi că eram o fiinţă extrem de bună, dar obsedată de a face rău. Şi zburam atât de graţios, cu toate că mereu îmi scoteam şi-mi retrăgeam ghearele, iar coada mea solzoasă plesnea mereu aerul. Vâj! Vâj! făcea ea. Mamă, mamă, toate celelalte vieţuitoare îmi ştiau de frică! După ce am împlinit trei luni (eram nemaipomenit de precoce), până şi părinţii mei şi-au uitat dragostea care-i lega şi au fugit care-ncotro. A trebuit să mă hrănesc singur. Ciocul meu, un fel de spirală dură dar elastică, prevăzut pe dinăuntru cu ventuze cu marginea ca de brici…

Gata, nu-ţi mai povestesc. Mi-e ciudă că am fost doar o zi *rara avis*. Oh, a fost nespus de frumos. Eram extrem de bun şi de singular, cu toate că eram obsedat de a face rău. Însă numai aşa am fost lăsat în pace. Crede-mă.

Acu', recitindu-mi rândurile, îmi dau seama că nu ţi-am explicat chestia cu numele. Simplu. E atât de mare

şi de complex sicriul, încât orice nume se aseamănă cu el; şi numai aşa ai o identitate şi slujeşti un scop aservit ție.

Pa,

al tău,

Sicriul.”

Bună să-ți fie dimineața, Inochente, îi ură Clavdia întinzându-se alene, cu vădită plăcere, bună, îi zâmbi Damian fără s-o vadă, dar lasă catastiful ăla din mână, sărută-mă, sunt senină, Damian puse de-o parte volumul cu coperți negre şi se întoarse spre ea, o aținti cu privirea, ochii îi aruncau lumini de tristețe şi neînțelegere, ce să fac? şopti, să mă îmbrățişezi, nu înțeleg?! e dimineață, o dimineață după ura dragostei tale de azi-noapte, ce ai cu mine? se miră Damian, cu ce ți-am greşit? cum, cu ce? ai ajuns acolo unde voia să ajungă Castrop, cine? Castorp, eroul lui Thomas Mann, *Muntele vrăjit?* de care mi-ai vorbit când ne-am cunoscut, nu? ei, bine, n-am citit-o, are vreo importanță? Damian, nu fi stupid, orice pagină citită, exagerez intenționat, are importanța ei, uneori covârşitoare, chiar dacă nu-ți dai seama de asta decât cu mult mai târziu, după ce ai asimilat-o complet, încetează, femeie care se vrea cultă, încetează, că nu faci altceva decât să rosteşti vorbe goale, îți place declamația? râse Damian, dar am vorbit serios, protestă Clavdia, foarte serios, bine, să revenim la acest *Munte vrăjit*, însă, repet, n-am citit-o, o cunosc vag din cele povestite de nişte prieteni, dar prefer să nu ne bălăcim în două ape, adică s-o lăsăm naibii de…, bine, împăciuitoare Clavdia, simțindu-i iritarea din glas, însă nici despre poveştile colecționate de mine nu am chef să discutăm, hai să luăm undeva micul dejun şi apoi să ne plimbăm prin stațiune, cred că încă n-ai cunoscut-o, ai dreptate, recunoscu Damian, au trecut atâtea zile de când sunt aici şi… hai să mergem, însă promite-mi ceva, ce? că mă vei lăsa să mai răsfoiesc dosarul tău, s-a făcut, pactiză Clavdia şi, dând la o parte păturile, sări din pat. Damian îi admiră trupul: crizantemă, ciudat şi înfiorător haiku, încercă să-şi amintească, reuşi:

„Însingurare în iarnă;/din nou mă voi rezema/de stâlpul acesta”/ - nu, nu, se împotrivi, e starea mea, altceva, şi: „În asfințit,/ivindu-se odată cu ciutura din fântână,/o camelie”/, apoi gândurile îl obligară să-şi spună: „Bolnav şi slăbit/scrâşnesc din dinți/păşind pe nisipul cu alge”/, dar mai trebuie, mai trebuie, simți că-i dau lacrimile: „Zeul e absent;/frunzele lui moarte se îngrămădesc,/totul e pustiu”/, privi curba ei molatic arcuită şi uşor deformată, pornind de la gleznă şi urcând pe marginea exterioară a gambei, a coapsei, odihnindu-se pentru o clipă înainte de a escalada şoldul puțin ieşit în afară… Clavdia se opri în pragul băii, nu întoarse capul, aşteptă însă ca ochii lui să-i petreacă formele în întregime, zâmbi, realiză propria-i satisfacție, nu se poate spune totuşi că nu sunt o femeie ca oricare alta, apoi rosti cu glas tare, ajunge, Damian, iar el, în acel moment, îşi dori s-o aibă, dar aproape simultan îşi aminti că asemenea scene intrau în patrimoniul mai tuturor filmelor, se găseau în aproape fiecare carte şi renunță, mormăind doar un „mda”, care lui i se păru că

reprezintă un act de superioritate amestecată cu prostia tipic masculină.

Sunt anumiți bolnavi care se pregătesc să moară cu doi-trei ani înainte de a le sosi ceasul, observă Clavdia, Damian sorbi, care lui i se păru că reprezintă un act de superioritate amestecată cu prostia tipic masculină.

Sunt anumiți bolnavi care se pregătesc să moară cu doi-trei ani înainte de a le sosi ceasul, observă Clavdia, Damian sorbi din cană, ce gust infect are cacaoa asta cu lapte, cred că e cicoare, remarcă el, cunosc destule cazuri, continuă Clavdia, nu mă refer numai la nebunii adevărați şi bolnavi, realmente bolnavi, chiar dacă exprimarea mea ți se pare un nonsens, căci într-adevăr nebunul adevărat poate fi bolnav atât fiziologic cât şi psihic, de ce nu te-ai făcut medic? întrebă Damian, apoi, ce model interesant ai pe pulover, ceva nordic, nu-i aşa? am văzut într-o revistă suedeză… e infectă cacaoa asta cu lapte, şi ştii cum se pregătesc de moarte? inatacabilă Clavdia, luînd un astfel de mic dejun, sec, Damian, cu ouă fierte pe jumătate, cu marmeladă botezată gem de piersici şi unt pe trei sferturi apă, chiar, de când n-am mai gustat unt ca pe vremuri? au trecut vreo cinci-şase ani, dar, mulțumescu-ți, Doamne, cel puțin am senzația că mănânc unt, nu? în parte şi gândindu-se la astfel de lucruri, calmă, Clavdia, însă în majoritatea lor, preparativele structurează următoarea temă: nu trăiesc ca să mă bucur, iar ceilalți se bucură, cu alte cuvinte, sunt nepăsători, neştiind că, de fapt, eu îi observ atent şi îi condamn: şi ei vor suferi că trăiesc precum eu nu mi-am dorit, fără să fiu vinovat nici măcar pentru o fracțiune de secundă, asta e! strigă ei înlăuntrul lor, nu sunt deloc vinovat! de ce…?! înțelegi, Damian? eu am terminat acest dejun frugal, iar tu vrei să mai meditezi? Aproape că n-ai gustat din bunătățile aflate în fața ta, hai filosoafo, mănâncă ceva, ce naiba, o să faci ulcer, doar am trăit o noapte de efort intens, nu? uite aşa mă pregătesc eu de nuntă, doar mă aflu pe-un mioritic plai…, mă agasezi, asta tu pricepi? şuieră Damian. Clavdia îl privi pe sub sprâncene închizând pe jumătate ochii, luă cana, bău, infectă, într-adevăr, mergem să ne plimbăm? da, hotărâ Damian.

„Strălucea soarele şi cerul era senin, iar copacii râdeau în lumină ca nişte monştri veseli pentru prima oară, iarba de sub piciorele mele părea mătase de argint otrăvită de urmele paşilor, când mă uitam în urmă aşa mi se părea…", îți place? Clavdia nu-i răspunse, azi-dimineață, când te-ai dus la baie am încercat să descopăr imaginea reală a trupului tău şi mi-am adus aminte nişte haiku-ri dar din păcate reprezentând altceva, spune-mi măcar unul dintre ele, îl rugă Clavdia, e destul de răcoare, adăugă şi-l luă pe Damian de braț lipindu-se de el, „În soare – chimonouri la uscat/Şi mânecuța copilului mort/e acolo…" lăsă Damian cuvintele grele să-i mişte buzele şi să răsune în aer geamăt înăbuşit, Clavdia vru să se oprească, ezită, dar continuă să meargă cu acelaşi pas egal, aparent nepăsător, fiindcă a nu păşi i se părea a-şi pune cizma pe o rană supurândă, Damian intui sentimentul ei şi se apără imediat, nu, au fost altele, tot neadecvate, adică…,

ştiu, îl întrerupse Clavdia, ştiu că nu poți acum, eşti mult prea obsedat de falsa problemă, a fi sau a nu fi, pentru a mă iubi în aşa fel încât să-mi spui „te iubesc”, însă ce importanță au reveriile mele copilăroase şi în afara timpului nostru, nu? iar Damian vru să-şi tragă cotul din cârligul brațului ei ca să-i cuprindă umerii, amintindu-şi, îi revăzu goi, ascuțiți, largi, dar nu cutează şi tăcu, ce rost ar avea să dea curs unei declarații care poate că nu cuprinde decât simțământul detestabil al aventurii tipice provincialului sau nu numai a lui, ci a oricărui tâmpit plafonat care „se odihneşte” într-o stațiune? şi totuşi, independent de el, Clavdia, de ce n-aş ține la tine? apoi îi fu ciudă şi se sudui în gând, realmente mi-e ciudă, remarcă mut.

Şi continuară să se plimbe. Prin soare. Prin aerul rece. Tăcând. Trup cu două mâini şi patru picioare. Şi două capete. Asimetric dispuse. Simetrice doar prin gânduri. Identice prin uşoara transfigurare. Străbătură astfel întreaga stațiune. Clavdia vru să-i spună, să-i arate, asta şi asta, vezi? acolo, iar el ar fi dorit s-o întrebe, dar aia şi aia? cea de dincolo? însă mutenia fu legea lor în acel timp. Întâlniră lume, destulă lume într-o stațiune atât de mică. Clavdia, privindu-i şi salutând pe unii dintre ei, cerceta ce se întâmplă cu atâta normalitate în căutarea confirmării sigure a normalității ei? şi de ce n-aş fi decât o oaie răzlețită pentru moment?

Când au trecut prin fața cantinei - restaurant în care Inochente trebuie să-şi ia masa de trei ori pe zi, el a întors capul ca şi cum s-ar fi ferit să nu fie văzut, de fapt îi era silă, ea l-a observat şi i-a imitat mişcarea; gândul le-a aparținut însă amândurora: foamea asta a mea după *ceva…*

Într-un târziu, aproape de ora unu, au ajuns în parc. Acolo unde, într-o dimineață, îşi aminti Damian, meditam asupra celor opt-opt-opt, regula de aur a cotidianului, păşiră pe aleile prăfuite cu frunze şi, odată cu ele, aramă şi floarea-soarelui şi sânge închegat; cu senzația de linişte ascetică, falsă - recunoscuseră în sinea lor - priviră sobrietatea orgolioasă a arborilor şi, neştiind precis de ce au făcut-o, se opriră, când doctorul trecu pe lângă ei şi le zâmbi larg, ca un părinte extrem, extrem de binevoitor, după care înclină scurt capul în semn de salut. Damian bâlbâi un bună ziua. Clavdia aşteptă să treacă medicul şi-i spuse lui Damian, mângâindu-i mâna, îl cunosc, dar, dragul meu, e doar un medic, atât.

Burnița şi totul părea înecat, sufocat, mai degrabă, gândi Damian, de stropii mărunți, bine că n-a coborât şi ceața, aş fi avut sentimentul lacustrei, sărman alcoolic şi morfinoman… poate că e datoria sacră a fiecărui poet să se drogheze la modul genial, dar cui îi pasă? beția lamentabilă tronează şi acest sacrilegiu merită pedeapsa capitală, spălarea creierului poetului închipuit, burnițează, mă aştepți de mult? iartă-mă, surâse clavida şi câțiva stropi i se prelinseră de pe vârful nasului, oricum, sfertul academic are pentru tine altă măsură, replică Damian, n-a fost vina mea, crede-mă, ne-a sosit un pacient chiar la ora închiderii cabinetului şi nevrozații nu trebuie niciodată refuzați, apoi vremea asta

◄ ►

păcătoasă, hai, iartă-mă, se rugă Clavdia, bine, consimți Damian, din câte am înțeles la telefon, omul tău ține o videodiscotecă la barul de aici, da, şi intrară în holul hotelului. Îl cunoşti personal? se interesă privind-o atent, iar Clavdia zâmbi malițios, îl prinse de braț, e un tânăr simpatic şi destul de inteligent, i-am vorbit de pasiunea ta pentru *jazz* şi *blues*… mi-a promis că în seara asta va pune o casetă cu *rock* şi *blues* de cea mai bună calitate, *rock*-ul anilor şaizeci şi opt-şaptezeci, ba nu, vorbea de două casete, înregistrări din comerț, o să vedem, mormăi Damian, apoi adăugă repede, eşti sigură că n-o să pierd timpul cu disco? tinerii de azi sunt deformați în privința bunului-gust, morocănos, râse Clavdia, în cel mai rău caz o să dansăm, mai zise şi se îndreptă spre garderobă. Se dezbrăcară de fulgarine şi le lăsară femeii de acolo. Damian luă fisa. Clavdia se trase doi paşi înapoi şi-şi țuguie buzele: *shetland*, blugi decolorați, cazacă, cizme, dar, domnule inginer! se pare că nu aveți mai mult de douăzeci şi cinci de ani şi v-ați pregătit pentru discotecă, nu? şi puştoaice, mai ales pentru puştoaice, uiți esențialul, efectul produs de un bărbat în floarea vârstei care... bla, bla, bla, amuzată, Clavdia, oricum, unu la zero pentru tine, cel puțin până acum m-ai dat gata, nu vă supărați îşi îngroşă glasul Damian, îmi permiteți să vă însoțesc? iertați-mi cutezanța, oh, cu plăcere, chicoti Clavdia, fâțâindu-se de parcă abia ar fi împlinit optsprezece ani. Damian se apropie de ea, o apucă pe după umeri, o trase înspre el şi îi sărută fruntea, doar pot să-ți fiu tată, nu? Râseră. Traversară holul, în fața uşii pe care, cu litere de-o şchioapă, colorate țipător, scria *videodiscotecă,* se opriră. Dincolo de uşă se auzeau clar sunetele unui *reggae*, legănarea specifică acestui ritm pătrunse în auzul lor, Damian îşi aminti de Bob Marley, Jamaica, îi spuse Clavdiei, plătiră biletele întinse de tânărul aşezat pe un scaun lângă uşă, apoi intrară.

Vreme de câteva secunde rămaseră lipiți de canaturi: nu se aşteptau la un asemenea volum al sunetelor; perechi, perechi, decupați în continuu de *flash*-urile orbitoare ale orgilor de lumini, cu paşi asemănători tangoului, tinerii alunecau pe suprafața mozaicată a ringului. Damian şi Clavdia se strecurară printre ei şi se aşezară la o măsuță din apropierea barului. Imediat apăru barmanul care luă comanda, două ness-uri mari şi câte o sută de vodcă. Îşi aprinseră câte o țigară. Priviră în jur. Apoi se ațintiră cu privirea. Aşteptau. Ca unul dintre ei să fie tentat. Fiecare se dorea invitat. De un gest. Oricare ar fi fost acela. Fără să-şi dea seama de ce, Damian se gândi la Louis Armstrong. Tot fără să ştie de ce, Clavdia văzu în fața ochilor dosarul cu scrierile nebunilor adevărați. Aşteptau. Şi îşi trimiseră fumul țigărilor unul către celălalt ca-ntr-o chemare asemănătoare clasicului gag cu parfumul senzual şi purtător de iubire din desenele animate. *Reggae*-ul fu înlocuit de un *funky* ce regrupă perechile şi le undui şoldurile, le atinse unele de altele, mărunții paşii, produse legănarea umerilor odată cu uşoare fandări. Barmanul aduse băuturile. Sorbiră din vodcă. Şi pe deasupra buzei paharului, iar se ațintiră cu privirea. Şi se gândiră că sunt amândoi bătrâni. Neînchipuit de bătrâni.

Bună seara, Clavdia, răsună o voce uşor răguşită. Bună, Cornele! Uite, Damian Inochente, Damian întinse mâna. Tânărul înalt, subțire, în costul de *blue-jeans* i-o întinde la rându-i: Cornel Cărămiziu, dar nu din cauza părului, adăugă vesel, îi strâne mâna lui Damian, dumneavoastră sunteți cel cu *jazz*-ul, nu? m-da, răspunse Damian, O.K., peste câteva minute dau drumul la casete, am Gimme Shelter, al lui Rolling Stones, turneul din State? întrebă Damian, vezi că domnul e în temă, Clavdia, remarcă încântat Cornel, Clavdia dădu din umeri, iar celălalt film? Întrebă Damian, Z Z Top, un trio texan de hard, n-am auzit de ei, o să vă placă în mod sigur, peste câteva minute dau drumul la vizionare, şi cu cei din sală? se interesă Damian, mulți vor pleca - *no disco, no pleasure* - rânji Cornel, dar până atunci de ce nu dansați? urmează un Ray Charles, hai, nu vă sfiiți, îm, ce zici? se întoarse Damian către Clavdia, vaii! zâmbi ea, Damian şi Cornel pufniră în râs, rămâneți la masa asta, se vede bine de aici, le mai spuse Cornel şi se îndepărtă. Sala devenise un rezonator perfect al *blues*-ului, trupurile intrară într-o vibrație prelungă şi tristă şi aducătoare de uitare-de-sine, iar Clavdia cu Damian nu ştiură când: înlănțuiți printre ceilalți, două dorințe, şerpuire scăldată în albastru-violet-roşu şi verde-pal, şolduri coapse piept şi sâni frunte şi frunți în mângâiere, suspin nerostit, astffel că în clipa în care Charles curmă magia, li se părură a fi treziți dintr-un somn de sute şi sute de ani. Ca nişte automate, păşiră spre masa lor şi, cu aceleaşi mişcări de androizi programați, se aşezară pe scaune. Iar de data asta nu se ațintiră cu privirea - se oglindiră unul în celălalt, ochi de suflet limpezit.

Cornel anunță începerea programului video. Unii dintre tineri se aşezară la mesele de lângă bar, alții îşi traseră scaunele chiar pe ring, cât mai aproape de televizor, iar restul ocupă banchetele aliniate de-a lungul pereților. Țigările aprinse, şoaptele, foielile, comenzile culese de barman, țipar printre oamenii însetați, ron-ron-ul comentariilor, supozițiilor, propunerilor, genunchii şi pulpele atinse, degetele atingând mijlocul, pletele mângâiate, ce faci, Cornele? nu-i dai drumul odată? ceva Donna Summer? Boney M.? nu, mă Acvilina Severin! hohote, apoi glasul lui Cornel, autoritar, disprețuitor, explicând că în seara asta se vor viziona lucruri serioase, nimic disco, stupoare, ici-colo înjurături, Cornel explicând că momentan are la el numai aceste casete, mâine îi sosesc înregistrări noi, disco, *funky, soul* de ultimă oră, menționează numele unei formații, Smokie, exclamații de satisfacție, mai pronunță şi alte nume, necunoscute lui Damian, care priveşte, ascultă, înregistrează, țac, țac, rotițele dințate ale mecanismului său ascuns în craniu, tling, tling, fisele-întrebări. Clavdia îl studiază pe Damian, e încordat, îşi spune, apoi toate privirile focalizate pe ecranul televizorului. Damian îşi apropie scaunul de cel al Clavdiei şi îi cuprinse umerii cu brațul. Îi şopti la ureche, mi-am amintit titlul unui roman scris de Lermontov, *Un erou al timpurilor noastre*, şi cred că numai atmosfera de aici explică..., lasă, lasă, încercă să-l liniştească ea, şi ei sunt pensionari ai stațiunii? întrebă Damian, nu, muncitori, studenți, chiar liceeni, liceene, interveni Damian, mă asculți? se răsti Clavdia,

da, da, o împăcă el, vin în grupuri organizate sau pe cont propriu din oraşele din împrejurimi, cam o oră-două cu autobuzul, deci pacienți ai normalului? o întrerupse iar Damian, Clavdia vru să-i răspundă, dar tăcu fiindcă începuse filmul.

Damian Inochente, treizeci şi cinci de ani, inginer electronist, aflat în stațiune pentru tratament împotriva unei ciudate stări psihice, față în față cu un film despre *rock,* mai corect, despre ce reprezintă esența *rock*-ului sau despre unul dintre simbolurile sale fundamentale: Rolling Stones.

Damian Inochente, împreună cu Inochente Damian, proiectat în propria-i adolescență-tinerețe: Rolling Stones, Damian adunând într-un singur flux viu toate fotografiile văzute în reviste, multe dintre ele decupate şi lipite pe pereții şi uşa camerei în care îşi pregătea tezele, se gândea la calitățile lui sexuale, visa să-şi părăsească părinții, apoi să facă dragoste cu chelnerița de la barul din colțul străzii pe care locuia, asculta la nesfârşit benzile înregistrate cu Rolling Stones, Beatles, Who, Mayall John, Edgar Winter şi se închipuia Jimi Hendrix frecându-şi griful chitarei de microfon.

Inochente ceva mai matur, dar mult mai trist pecetluit de melodiile discului *Let it Bleed* al lui Rolling Stones şi mursecat de senzația: gol, mort şi inutil, cum citise atunci într-o povestire a unui oarecare Leonard.

Damian aruncat în vârtejul uriaş al rememorărilor - vremurile când doar păşind în camera unde, la vreo aniversare, ei, copiii teribili, se adunau să danseze *rock*, întreaga ființă se electriza şi toate copilele acelea semănau cu Maytrei, iar ei nu puteau fi decât bărbații cu chip de viitori eruditi.

Inochente ascultând înciudat pastişele îngălate ale unor formații răsărite ca ciupercile în vreme prielnică şi regretând, ca un bătrân ilegalist, vremurile de restrişte, dispariția altora.

◄ ►

Damian cu pensula în mână pictând, de fapt reconstituind, dar şi acesta fiind pentru el, atunci, un act de creație reală. Tabloul unei gărzi de noapte numită *The last time*, tot Rolling Stones, când fusese un anormal.

Inochente deplângând zilele în care nu ştia ce şi cum şi când, scrâşnind din dinți fără să vrea, dar ținând ritmul cu picioarele, fredonând *Satisfaction*.

Damian ținând doliu după un zeu nebun, Hendrix.

Inochente Damian aruncând priviri în jurul lui şi reuşind acum să transforme în scrum turma ce-l înconjura.

Damian Inochente întrebându-se, tot acum, de ce ? şi cine? Şi din nou:

Damian văzând cu proprii lui ochi că se poate zbura.

Inochente realizând că păsărilor domestice li se taie aripile fie pentru carne, fie pentru ouă, fie pentru pene.

Damian Inochente şi Inochente Damian: scena dansul miile de lumini sutele de mii de oameni fericiți, fericiți, fericiți căci muzica pietrelor rostogolite căci muzica aceea căci *rock*-ul ah, ah, ah uite că există sufletul e fierbinte dogoreşte, înnebuneşte Jagger. Doamne cum de se poate doamne sunt chiar eu însumi privind şi simțind ce mă pătrunde?

Şi din nou:

Inochente dorind să răsfoiască un dicționar explicativ al limbii vremurilor după care tânjeşti chiar bătrân fiind şi necunoscându-le decât printr-un efort de imaginație care nu poate fi înțeles numai atunci când te gândeşti că pletele şi *jeans*-ii strâmți şi florile de pe cămaşă la cincisprezece, şaisprezece, optsprezece, nouăsprezece, douăzeci şi douăzeci şi opt de ani sau mai târziu îți oferă statutul de *rock-and-roller* în sensul: Don Quijote mai există.

Damian cu ură, neînchipuindu-şi că se mai poate bucura şi necontenind să se întrebe, sfărâmat de îndoială ca de un picamer: cum e posibil să nu fii indiferent şi ce înseamnă entuziasmul ăsta?

Şi din nou:

Să nu uităm trandafirii... ba nu, ba da... macarale în soare... câtă splendoare... stau pe strada „speranței” la numărul trei... noaptea, noaptea... au venit vapoarele... căruța cu flori... în grădina lui Ion... Damian rostind mut frânturi din vajnicul neobositul ritm al mititeilor tradiționali tradițional săltați aritmic pe dogoarea de sub grătar.

Damian îmbăiat în Rolling Stones.

Inochente să fie alături de cascadorii iviți dintre mulții mulțimii iubind să urce pe arena pietrelor cântătoare.

Şi din nou:

Damian,

Inochente,

Damian Inochente şi Inochente Damian nepricepând rostul de a fi al lui, cu atât mai puțin al celorlalți, cei pe care îi privise mai înainte dansând, cei imposibil de transformat în scrum de fulgerele ochilor lui, şi atunci se ridică de pe scaun, îi spuse Clavdiei, haide te rog, nu mai suport, mi-e rău, noii-tineri uitându-se la el

mirați, contrariați, unii poate dândindu-se că e de-al lor, discoman, iar el plecând din sala ce-o asemuia cu un adevărat purgatoriu.

Afară, deşi Clavdia nu-l întrebă nimic, doar se lipise calină de el, se răsti ca şi cum ar fi înjurat, am avut dreptate, sunt pacienți ai normalului... da, da, am avut dreptate, pare-se că asta e definiția, iar Clavdia, interogându-l blând, atât de blând încât el la început nici nu-i înțelese prea bine cuvintele, ea trebuind să repete, s-ar putea să fii bolnav, vino la mine să-ți încălzesc sufletul cu chip de câine plouat, părăsit, vii? vin, zise Damian, vino, se rugă ea.

Damian se gândise aproape toată noaptea la textele nebunilor adevărați strânse de Clavdia în dosarul negru. I se păreau nefiresc de bine scrise şi prea pline de miez pentru a fi atribuite unor alienați.

Între două şi patru, doborât de oboseală, saturat de răul existențial provocat de filmul cu Stones, dormise totuşi, dar mai târziu se trezise strangulat de vise care înfățişau, obsedant, trupul unui bărbat astfel desfăşurat încât în fața ochilor săi din somn se întindea ca o suprafață cu uşoare denivelări, undeva, în depărtare, se zărea colina bizară a sexului, în partea opusă, la câțiva kilometri distanță, valea gâtului urcând spre muntele capului şi pe tot acel pustiu al torsului, acoperit ici-colo de plante filiforme, negre, torsionate, urmele sângerii ale unor bălți secate. Era cald, aerul uscat îi înăsprea limba şi-i crăpa buzele. Imaginea asta apărea de fiecare dată, diferența dintre vise constituind-o numai unghiul din care era privit acel ținut. Damian renunțase la somn. Îl chinuia frica. Se cuibărise lângă Clavdia. Mai târziu, pe la şase, făcu din nou dragoste, cu o asemenea violență încât femeia renunțase să mai participe la act, neîndrăznind să facă nici cel mai mic gest de mângâiere, abandonându-se total bărbatului.

Întins lângă Clavdia, jucând între degete părul ei aspru, Damian - senzația de părăsit într-o lume străină, sentimentul ăsta care răbufneşte din când în când atât de puternic..., din când în când? de mai bine de trei luni, iar aici îşi face simțită prezența la fiecare pas, ca o umbră de moarte, amenințare omniprezentă infestând spațiul interior şi exterior cu o teroare anume: nu înspăimântă, nelinişteşte doar? oh, Doamne! - se răsuci spre Clavdia şi o sărută pe obraz. Te rog ceva, îi şopti, pregăteşte-mi un ibric cu cafea, nişte sandvişuri, ai de băut? vodcă Wyborowa, şopti la rându-i Clavdia, ce vrei să faci? bine, bine, continuă el să susure, o să încerc să scriu şi eu un text de nebun adevărat, e voie? cum să nu, neliniştită Clavdia, să plec de-acasă? cred că da, ar trebui, abia rosti Damian, bine, nebunul meu iubit, da' de ce vorbim atât de încet?! suntem răguşiți! răcni el, apoi începură să râdă, să se sărute, să râdă, să se ciufulească, să râdă şi, brusc să rămână amândoi tăcuți, unul peste celălalt, ochi peste ochi - încremeniți în privire.

Clavdia plecase de mult la cabinet. Damian, în fața colii albe, ca un os proaspăt ros, eu, fiara, după ce am înghițit toată carnea, sătul, nu ştiu în ce fel m-aş putea juca, distra cu acest instrument, ei, dacă-l lovesc la un

capăt poate sare în sus şi repet mişcarea, la celălalt capăt şi iarăşi..., dintr-o dată mă trezesc cu arma în mână, exact ca în *Odiseea 2001* a lui Kubrick, auzi *Dunărea albastră,* cu mâna stângă bătu în aer măsura şi realiză că nu trebuia decât să scrie:

„Ce-aş putea povesti eu, Damian Inochente? Şi mai ales, cum ar trebui să povestesc? Un bun prieten îmi spunea odată că a scrie la persoana întâi e tentația tuturor începătorilor, iar eu i-am replicat că, după părerea mea, e cel mai greu lucru; un astfel de text presupune îndemânare deosebită, mult instinct şi un enorm efort de sinceritate. I-am dat ca exemplu *Jurnalul* doamnei Sei Shonagon. Nu-l citise. Păcat. Atunci, am amintit de *Şantier* şi *India* ale lui Mircea Eliade, dar mai ales fragmentele din jurnalul acestuia, apărute prin reviste. M-a aprobat. Apoi a adăugat, depărtându-se de subiectul discuției noastre, că e o mare greşeală izolarea lui Eliade, când opera lui a necesitat apariția unei ştiințe, *eliadologia*. În sfârşit, nu asta era important în discuția noastră (oare?), ci faptul că a scrie la persoana întâi necesită un chinuitor efort de a fi sincer. Şi asta înseamnă să recunoşti permanent că exişti ca ființă vie. A recunoaşte, nu a-ți aminti, nu a reconstitui, nu a pătimi, nu a deplânge, şi mai ales nu a-ți recunoaşte vina. Viața nu poate fi un lanț de vinovății, cu toate că, aparent, Karma asta semnifică.

La naiba, de fapt, eu ce fac acum? Încerc să mă analizez şi să-mi sintetizez concluziile într-o imagine revelatoare?!

Să încerc să mă surprind... Cum?

„La sfârşit de săptămână, o pornesc cu dragostea... prin țara mea... locuri de baladă...”, Doamne, de ce mă obsedează textele stupide ale melodiilor idioate lansate până la exasperare pe toate lungimile de undă?... Da, momente de nebunie colectivă începând cu actul de creație şi sfârşind cu cel de ascultare. ŞI, ce-am spus cu asta?! Ce-am spus, domnilor? Dar, dar! Ce-am făcut, tovarăşilor?!

Uite, am cunoscut un scriitor debutant. Luase premiul Uniunii Scriitorilor Români pentru debut. Pe diplomă, i-au schimbat titlul cărții. A încasat felicitările, banii. Apoi s-a disprețuit (uscat, suriu, ochi de cer şi ură de stâncă). Şi ce-am spus cu asta?

Am avut un prieten care picta. Şi cânta *jazz*. Chitarist cu foarte multă imaginație şi mai ales cu instinct. Pictor cu foarte mult instinct şi enorm de multă imaginație. Prin limbaj, scriitor. Un *garcon* cu boaşe, cum s-ar exprima gunoierul maidanelor. Şi ce-a făcut acest prieten al meu? S-a îndrăgostit de o nemțoaică şi m-a părăsit. Oare ce-am spus cu asta?! Nu, mai bine să încep prin a alcătui fişe. Să zicem, ba nu, chiar va fi prima, cea a tatălui meu. Ce voi spune cu ea? Nu prea ştiu, însă intuiesc perfect că e primul pas în a încerca să-mi explic cel mai plin cuvânt al limbii române, el fiind alături de dor: lehamite.

Aşadar, o poveste:

Întotdeauna am fost convins că s-a făcut o mare greşeală cu poveştile adevărate, prin felul în care au fost istorisite. Cu alte cuvinte, nu au dreptul la început şi sfârşit, căci fac parte dintr-un continuu, cel al prezentului,

sau, mai precis, din prezentul-însuşi-continuu.

Aşadar:

... tica-tac, tic-tac:

construit, plămădit cu mâinile lui statuia de nisip şi la început nisipul era ud şi îndesat bine, aşa că a fost uşor să visezi cu materia aia între degete, puteai să te clădeşti cum voiai...

... plecat de mic copil, cât să fi avut? zece-paisprezece ani, flămând şi cu ghetele pe umăr fiindcă erau din carâmb de cizmă, trainice şi de domn, dar de neîncălțat pentru tălpile lățite de platfus şi gleznele ca de pui de elefant, visând să nu mai țină sapa în mână, mereu fugea de la câmp, a, nu, nu era un Moromete, ală, ceva fantomatic, el era pur şi simplu un flămând...

... adică să-ți cauți formele lăsându-te pradă ambițiilor de stomac-gol şi minte pe cale de a se umple cu date despre cum se burduşeşte un stomac gol, şi nisipul asculta, normal, era ud, bine îndesat, te făcea să-ți închipui că ai degete-daltă şi sapi granit, nu, iertare, sculptezi, iluzia trebuia să fie perfectă, da, mai ales când despre cum se căpătuieşte...

şi orbea de fericire dacă reuşea să nu mai aibă în față peştele uscat şi sărat şi unul la patru guri şi mămăliga întinsă-n uleiul puțin, rânced adeseori, se impunea deci ai carte, ai parte, ai situați şi purcel la tavă...

schimbat şi dezvățat, învățat odată cu vremurile, timpuri de seceră şi ciocan şi entuziasm şi vise şi patimă şi hai, hai, credincios vechiului său țel, noul tânăr conştiincios se construi din muncitor în tehnician, apoi în inginer - organizare calul producției mânat în galop calculat calculat birou birou planşetă birou...

a fost un bun inginer, la un moment dat avea vreo treizeci şi ceva de ani şi mai acea vreo sută de kile, însă era susținut de multe, multe probleme cu organizarea, producția, eficiența, şedințele de plan şi şedințele de alte şedințe, mânca bine, bine, şi muncea la fel de bine, serios, foarte serios față de familie, copil, astfel că avea tot dreptul să se enerveze chiar şi când conducea propria-i maşină, din această cauză a şi trebuit s-o vândă, nisipul odată, demult, tare demult, a început să se usuce, într-un târziu s-a uscat de-a binelea adunându-se într-o grămăjoară, nici măcar grămadă n-a putut forma, îl împrăştia vântul...

în curând o să fie ceva pe plaja de oseminte-grăunțe, dar ceva, aşa, doar în imaginația noastră, că de văzut, oricât ne vom chinui, nu vom zări nimic, nimic-nimic, însă vom pune o cruce pentru a avea totuşi un reper”.

Damian se întinse pe pat. Vreme de vreo două minute stătu aşa, cu ochii închişi, încercând să uite ce îşi dorise să scrie. Pe urmă se ridică încet în picioare, dădu drumul casetofonului, îşi aprinse o țigară, după care, fumând cu gesturi lente şi pătimaşe, se apropie de măsuță, luă de pe foile albe, îşi desfăcu degetele şi colile plutiră scurt, împrăştiindu-se pe podea, zbor frânt, gândi Damian, adăugând, rol ratat, nebun de doi bani, calofilie, aşadar via doctorul-ştie-tot, nu?

Stinse țigara. Se îmbrăcă repede şi plecă în grabă.

Văzându-l intrând în cabinet, doctorul nu păru surprins, dimpotrivă, îi zâmbi încurajator,

bine ați venit, au trecut cinci zile de când n-am mai avut plăcerea să vă văd în această încăpere

într-adevăr, dar poate credeți că v-am dus dorul?

o, nu, nu, domnule Inochente, de fapt, mi-ați luat-o înainte, era în intenția mea să vă solicit o vizită,

mă bucur,

da, domnule Inochente, cum s-ar spune, gând la gând cu bucurie,

domnule doctor, să lăsăm amabilitățile,

spuneți, spuneți,

chiar dacă nu se poate stabili precis, o obsesie când devine patologică?

Şi-ar trebui să ne amintim mereu că nici un zbor nu-i atât de înalt încât să poată fi cuprinsă cu privirea întinderea sufletească, îşi spuse Damian într-un acces de tristeţe, admirând azurul de deasupra capului său, apoi mai făcu patru-cinci paşi şi intră în sala cantinei-restaurant.

Înăuntru se uită de jur-împrejur, căutând o masă la care să se aşeze. În stânga lui, la vreo douăzeci de metri, se agită o mână. Îl văzu pe Caraiman. Se îndreptă spre el. Alături de Caraiman, soții Cruceriu. Îi salută pe toți zâmbindu-le amabil. Doamna Cruceriu îi răspunse înclinând scurt capul şi îl privi duşmănos. De ce sunteți supărată, doamnă? o întrebă în timp ce se aşeza pe scaun. Ei, asta-i bună, de ce, interveni Caraiman, păi nu vă mai vede omul cu zilele, noi, bunii dumneavoastră prieteni, vă credem bolnav, iar domnia voastră bate cărările parcului ca un îndrăgostit de modă veche, colindă barurile şi discotecile, îi făcu cu ochiul, ca un îndrăgostit de modă nouă, îl întrerupse râzând uşor Damian şi reluă, doamnă şi domnilor, într-adevăr, nu există scuze pentru îndelungata mea absență, ar fi inutil să mă disculp în vreun fel, dar vă asigur că în continuare v-am rămas bun prieten şi promit să nu-mi mai neglijez obligațiile ce-mi revin în această calitate, precum ați afirmat, cea de prieten, ei bravo, domnule Inochente, sunteți admirabil, declară Caraiman, ce ziceți, doamnă? se întoarse el spre doamna Cruceriu, hâm, se strâmbă ea, să nu se supere domnul inginer, dar încă e tânăr şi cam nesăbuit, Cruceriu privi umil către nevastă-sa, ea îl săgetă cu privirea, da, da, continuă, domnul uită că aici ne tratăm, nu ne distrăm, da, da, mormăi şi soțul ei, apoi zâmbi vesel căci se apropiase de masă fata care le lua bonurile. Damian şi doamna Cruceriu optară pentru crenvurşti, unt, muştar şi ceai de lămâie, Caraiman şi Cruceriu pentru salam, unt, gem şi cacao cu lapte.

În curând micul dejun le fu adus şi începură să mănânce în tăcere. După ce îşi termină felia de pâine cu unt şi salam, Caraiman fu primul care vorbi rar şi măsurat, parcă vrând să adeverească influența stomacului liniştit asupra spiritului, ce dimineață superbă, spuse şi unse o altă felie cu unt, fantastic final de septembrie, întinse gemul de caise pe unt, apoi muşcă şi, mestecând, nu-i aşa? într-adevăr, răspunse doamna Cruceriu ronțăindu-şi visătoare crenvurştiul, îhîm, completă şi Cruceriu uitându-se înciudat la farfurioara pe

care nu se mai afla nici o bucățică de salam, Damian filmă secvență după secvență, sorbi din ceai, i se păru prea rece şi puțin îndulcit, gândi că micul dejun a fost totuşi surprinzător de bun, se întrebă dacă în această privință ar trebui să ceară şi părerea celorlalți, renunță, conştient că răspunsurile vor fi automat negative şi, când deschise gura, se auzi, există un traseu în afara stațiunii care ar alina un suflet însetat acum de singurătate? Surprinşi de întrebare, cei trei îşi curmară deliciile gustative ațintindu-l cu ochi de rumegătoare oprite din păscut. Apoi Caraiman rosti încet şi dezamăgit, cu ieşiți din cantină, o luați la dreapta şi mergeți până la liziera pădurii unde veți descoperi, după ce veți trece de primii copaci, o poieniță în care se află un indicator multiplu; vă alegeți un marcaj şi străbateți pădurea până vă săturați; iar ne părăsiți? intenționam ca, după o scurtă plimbare prin parc, pentru siestă, să facem o vizită medicilor noştri curanți, apropo, doream să-l consult şi pe doctorul dumneavoastră, anul acesta m-au mutat de la el, apoi să ne împrospătăm vigoarea cu o şedință de gimnastică terapeutică şi, în final, înainte de prânz, să pălăvrăgim puțin la un pahar cu apă minerală... relaxant, tonic, perfect, aprobă doamna Cruceriu, dar nu vreau decât să-mi adun puțin gândurile înainte de a mă încadra în programul dumneavoastră care, trebuie să recunosc, e plin de bun-simț, se scuză Damian, vai, domnule inginer, nu ne acuzați de rea-voință, sări doamna Cruceriu, însă nu uitați, ca şi noi, sunteți bolnav psihic, iar societatea ne aşteaptă să ne facem datoria, recită mecanic Cruceriu aşteptând un semn de încuviințare din partea soției; ei, în cazul ăsta, glăsui părinteşte Caraiman, vă rog chiar, însingurați-vă, să vă recit un haiku, bău puțin din cacaoa cu lapte, îşi drese glasul şi declamă, „Nu uita niciodată/gustul de singurătate/al rouăi albe”, doamna Cruceriu schiță gestul de a aplauda, Cruceriu se încruntă şi aproape simultan zâmbi, iar Damian întinse brațul drept şi-l bătu uşor pe umăr pe Caraiman, de la fiul meu am patima şi-mi place, zău îmi place, explică acesta cu vădită încântare.

Îşi terminară repede micul dejun.

Înainte de a se despărți de Damian, îi urară excursie plăcută, el le spuse că ieri fusese la doctor şi vizita era încă unul dintre motivele care-l îndemnau la meditație în singurătate, doamna Cruceriu oftă, Cruceriu îşi scărpină bărbia, apoi ceafa, şi Caraiman exclamă, ei, bravo începi să-ți iei boala în serios!

„Nu uita niciodată/gustul de singurătate/al rouăi albe”, recită şoptit Damian în timp ce privea indicatorul din poieniță. Nu uita..., roua albă - gust..., pe limbă sihăstria, îşi spuse el şi se hotărî copilăreşte s-o ia pe cărarea aflată în direcția soarelui. Memoră marcajul şi porni:

pădurea şi gândurile
pădurea, țipăt de aramă,
pădurea şi gândurile,
pădurea ca foşnet,
pădurea străină; şi rea?
pădurea popor neîngenuncheat încă,
pădurea şi gândurile,
pădurea...

pădurea, cum sună o miasmă?
pădurea carte-univers,
pădurea ploaie de roşu în galben,
pădurea de arbori sacri, fiecare mlădiță chiar,
pădurea şi gândurile,
pădurea palmă din fibre şi sevă sub cer,
pădurea înlăuntrul meu,
pădurea, calc pe rouă albă,
pădurea, păşesc pe şi prin singurătate,
pădurea, nu uita şi-n fiecare clipă uit,
pădurea şi gândurile,
pădurea? care dor?
Pădurea? fără lehamite?!
pădurea...
... şi gândurile,
pădurea lipsită de apă de păsări de vânt,
pădurea, cui?
... şi pădurea,
pădurea, scoarță aspră, scoarță netedă,
pădurea, uneori îşi iveşte carnea-pământ-sângerând,
pădurea, desigur, ecologie,
pădurea, desigur, acolo dănțuiesc iele,
pădurea
şi
gândurile,
pădurea - cu rădăcini,
pădurea, eu,
pădurea... nu ştiu...
şi Damian începu să urle. Un minut, două. Ca strangulat, Damian tânguindu-se. Un minut, două. Tot Damian, încercând să meargă. Cu ochii împăienjeniți. De bestie brusc blajină.

Apoi încă un sfert de oră de mers, fiecare pas întrebare în speranța ivirii răspunsului lămuritor, dar neaflând nimic în afară de alte urlete şi tânguiri, acum însă mute.

Ajunse într-o poiană largă, parte din spinarea muntelui. În marginea cea mai înaltă a pajiştii - careuri de pietre înnegrite şi câteva bârne arse. Sub soare, o ruină.

Damian se apropie. Cercetă îndelung pietrele. O fundație, îşi spuse. Le izbi cu piciorul. Le pipăi cu degetele. Le şterse cu palma. Focul, gândi, atât, doar focul. Încercă să se închipuie trebuind să sară pe o fereastră ca rama linsă de limbile gălbui-roşiatice, ca-n filme, întotdeauna ca-n filme, râse în sinea lui şi reuşi să se vadă târându-se cu fundul pe iarbă ca să-şi stingă turul aprins al pantalonilor. Începu să râdă tare, şi nici măcar nu mi se pare hohotul un sacrilegiu în fața acestui fost mormânt, care acum nu poate fi decât o privelişte pitorească pentru orice pensionar cu pulpe umflate de varice. Îşi alese cu grijă o piatră mare şi plată, se aşeză pe ea, tot ca-n filme, se observă atent, trebuie să continui jocul până la capăt, hotărî, iar, în clipa următoare, glasul îi răsună în poiană:

bună ziua!
bună, ce-i cu tine aici?
ce să fie? mă caut,
teatral, teatral,

totuşi, hai să recapitulă puțin, ce zici?

bine,

în fond, ce se întâmplă?

nu, incorect, ce s-a întâmplat de-ai ajuns aici?

m-da, ai dreptate,

ei, ce?

ca să fiu cinstit, e o întrebare la care, momentan, nu pot răspunde, ca să fiu la fel de cinstit, e singura întrebare...

iar ai dreptate,

nu capitula, te rog, nu capitula, ruina, eroul romantic,

ce naiba! încetează!

ce ți-a spus ieri doctorul?

la început a stat pe gânduri...

nostimă ideea,

care?

să stai pe gânduri...

pe urmă a început să-mi debiteze definiții,

recită,

bun: imagine, gând sau stare care ia în stăpânire conştiința în mod perseverent şi intens, împotriva voinței subiectului şi a funcțiilor lui intelectuale...

ca dintr-un dicționar, dar definiția asta presupune cunoaşterea de către subiect, a imaginii, gândului sau stării, nu?

exact; alta: fuga de realitate şi transpunerea conflictelor vitale într-un plan ireal...

ar fi ceva, nu crezi?

stai, a mai fost una, a unuia..., a, Janet: gând... ce se impune atenției determinând... un travaliu mental..., nu mai ştiu... ba nu, da, prelungit şi penibil până ajunge angoasant, deşi subiectul îi recunoaşte oarecum inutilitatea şi absurdul...

mi se pare cea mai nereuşită, dar, de fapt, adevărul, ca-ntotdeauna, e undeva la mijloc...

mie chiar cea din mijloc mi s-a impus atenției...

hei, ce faci, mă imiți?

lasă gluma!

oricum, nu ți-a răspuns la întrebare,

într-adevăr, chiar dacă o obsesie nu poate fi definită precis, când devine patologică?

dar presupun că definițiile lui s-au referit la patologic, nu?

bineînțeles, şi la insistențele mele, după ce un timp m-a privit ca pe-o altă arătare, mi-a explicat răbdător că obsesiile se împart în intelectuale, ideea fixă, impulsive, comiți acte împotriva propriei tale voințe, şi inhibitive, frica irațională de ceva sau de a face ceva, iar tu i-ai spus că în mod cert ai acumulat din fiecare câte o părticică,

asta l-a lăsat perplex, însă doar o vreme de câteva secunde, şi-a revenit ca un boxer de clasă, apoi, foarte calm, încercând să-şi recâştige jocul de picioare: în mod normal, orice obsesie e consecința oboselii şi epuizării nervoase, dând naştere la comportamente repetitive greu de controlat şi înlăturat,

doctore, ai râs tu,

da, şi el, în sfârşit, mi-a răspuns într-un fel, incomplet, dar mi-a oferit ceva: ... când devine

chinuitoare, exprimă un simptom de nevroză, în cele mai dese cazuri de psihastenie, apoi, cu o oarecare teamă, a adăugat, de obicei bolnavul încearcă să-şi ascundă normalitatea, pentru a evita desconsiderarea de către cei din jur şi, astfel, cuprins de anxietate, ajunge la acte nefireşti...

la-i întrerupt nervos: deci nu e totuşi o nevroză?

era firesc, însă mi-a replicat, la fel de iritat ca şi mine, că nici psihastenic nu sunt şi, brusc, a decretat: domnule inginer, vă suspectez de fals!

te-ai ridicat să pleci,

s-a îmbunat neaşteptat de repede şi te-a rugat să mai treci pe la el ca să colaborezi

fiindcă altfel vei ajunge să nu ştii ce anormalitate le ascunzi

le ascunzi totuşi o anormalitate

dar ei, Caraiman, Crucerii, Zbîrcea sunt bolnavi

şi doctorul

dar Clavdia?

bineînțeles

iar eu

eu...,

obosit, Damian îşi linse buzele uscate. Privi în jur. Îşi umezi din nou buzele. Cu limbă de foc rece. Se uită în stânga şi-n dreapta. Apoi în sus. Când coborî ochii: sub soare, o ruină.

Întredeschise ochii. Razele de lumină i se părură, nu se ştie cum, suspendate în aer, fire de sânge scurse prin țesătura transperantului. Întinse mâna spre noptieră, găsi casetofonul, îi pipăi claviatura şi, după mici ezitări, apăsă pe clapa „start”: *I Want To Hold Zour Hand* al Beatles-ilor îmbogăți lumina dimineții cu tonuri şi armonii nefiresc de curate şi calde. Damian se întinse sub pătură; căscă; deschise larg ochii. Rămânând cu brațele întinse în lături, cu picioarele desfăcute şi privirea pironită în tavan, încercă să-şi amintească tot ce făcuse de când se înapoiase din pădure şi intrase în barul hotelului „Dacidava” şi până în acest moment al trezirii. Orice efort de reconstituire i se păru inutil. Acel spațiu temporal - negură, doar negură. A, casetofonul... îşi spuse, nu, nu, l-am adus încă de alaltăieri, după ce am fost la doctor, Clavdia încă nu venise... dar Beatles-ii? înseamnă că aseară am ascultat Beatles... să mă fi îmbătat atât de repede şi de crunt cu trei sute de vodcă?!... nu se poate! Cu un gest brusc, nervos, trase pătura de pe el şi coborî din pat. În clipa următoare avu senzația cumplită că pereții camerei se adună unul peste celălalt strivindu-l, iar în el se cască un gol care se strânge până la dimensiunea unui punct material, prăbuşindu-se în sine amețitor de repede. Mai apucă să realizeze paradoxul senzației, apoi căzu înapoi în pat. Răsuflă sacadat. Încă un val de căldură uscată. Strânse pleoapele cu putere. Cerc după cerc, dintr-unul într-altul, unul în altul, vârtej şi țipăt în verde-roşu-alb-galben-mov-roşu, orga de lumini a răului dinlăuntrul lui se zbătu scurt orbindu-l pentru câteva clipe. Cu un efort de voință, se ridică în şezut, apoi în picioare li, împleticindu-se, se duse la baie. Deschise robinetul. Apropiindu-şi buzele de țeava nichelată, bău apa rece până când simți că are stomacul burduf umplut

pentru a traversa deşerturi. Făcu un pas lateral, se aplecă deasupra closetului şi vomă. Îndelung. Verde. Se îndreptă din mijloc şi se privi în oglindă: fără chip, atât de cadaveric... remarcă amar, de ce? se întrebă, de ce atâta autoflagelare? Ieşi din baie şi începu să se plimbe prin cameră cu paşi mărunți şi înceți, de convalescent. La un moment dat, zări după noptieră o sticlă goală de vodcă. Zâmbi, deci asta era, oare când am cumpărat-o?... parcă mai are vreo importanță, ce-a fost, a fost, să începem o nouă beție... de fapt, nu reprezint decât unul dintre milioanele de cazuri nerezolvate, încă un dosar pe cale de a fi clasat din lipsă de probe evidente şi, în fond, ce sunt mărturiile?..ah, mi-e rău... mi-e rău pe naiba! mi-e greață?... bun, ce vom face astăzi? hai să gândim profund, ca un fante de mahala... mai întâi să schimbăm caseta, e nevoie de antren, nu? Opri casetofonul. Îi comută comenzile pe radio. Aspru, metalic şi prevestitor de apocalips... amplasarea noilor rachete nucleare... contingentul francez... să se retragă din Beirut... cantitatea... pe cap de locuitor... occidentul depresiv... datoriile țărilor subdezvoltate... milioane de copii subnutriți..., Damian aruncă o privire scurtă şi nedumerită aparatului, întrebându-l parcă, dar pentru numele lui Dumnezeu, nu vedeți ce se întâmplă cu mine?!! ce se petrece cu noi, zecile de sute de mii de anormali, nu anunțați? şi se pomeni refăcând mental imaginea stropilor de apă căzuți de pe marginea gurii de țeavă suspendată deasupra chiuvetei pe smalțul alb strălucitor, răspândiți în arc uri scurte, puternic şi rapid răsfrânte; aruncate în joc de bobi cu geană de curcubeu, măruntele picături îşi căutau grăbite sfârşitul spre gura metalică şi zâmbitoare în lucirea ei de hău luminat, curios, îşi zise şi declamă înlăuntrul lui întocmai ca acel crainic, dorința de bunăstare şi confort duce la un sentiment de angoasă, la haosul în care se vor prăbuşi valorile..., după care se interogă, unde şi când am mai auzit asta? ce e adevărat, e perfect adevărat, treptat devenim magnetofoanele propriilor noştri semeni şi, după ce depăşim un anume număr de înregistrări, oribili papagali fără carne, oase, pene... şi mai ales lipsiți de aripi. Se aşeză pe pat cu sentimentul că se prăbuşeşte. Având în cuget convingerea nestrămutată: părăsit într-o lume străină; apoi: gol, inutil şi mort. Pe urmă: trebuie să ajung unde trebuie să ajung?! Şi iar imagini regăsite brusc. Cum într-o dimineață de aprilie găsise pe stradă crenguțe de castan. Tăiate. În vârful lor, de-a lungul lor, din loc în loc, ieşite din aripioare maronii, lipicioase, mici fuioare de carne alb-verzui, roşiatice la capăt. Flăcări înghețate.

Luă de pe noptieră pachetul de „Carpați" şi bricheta. Îşi aprinse o țigară. Privi răspândirea fumului, curgerea şuvițelor împletite după legi necunoscute, magice, ce frumos, îşi spuse. Mai urmări un timp jocul limbilor alburii şi transparente, apoi se ridică, se duse la telefon şi ceru centralistei legătura la hotelul Clavdiei. O obținu, după care: alo, Clavdia? da, eu, o să-ți explic, nu, nu s-a întâmplat nimic, poți să vii până la mine? te rog... bine, încă ceva, adu-mi textele acelea şi pe drum gândeşte-te la cele care ți-au plăcut cel mai mult, mulțumesc, atunci te aştept, într-o jumătate de oră, bine,

bine.

Ciocănitul din uşa camerei îl trezi. Se sculă încă ameţit, cu paşi şovăitori ajunse la uşă şi deschise. În prag, Clavdia îi zâmbea privindu-l pieziş, cercetător. Plouă? o întrebă, da, i se răspunse, după care fu sărutat şi simţi mirosul specific al hainelor, părului şi pielii ude, muiate de ploaie. Se uită atent la Clavdia care intră în cameră, aşteptând să zărească aburi înălţându-se din trupul ei, de parcă ar fi fost plămădit din ţărână şi iarbă cosită, uscate la soare, apoi răcorite cu stropii norilor. Şi totuşi, efluviile de „Rexona” îi pătrunseră în nări destrămând farmecul clipei de reverie. Închise uşa aproape trântind-o; de ce te-ai enervat atât de brusc? întrebă ea continuând să zâmbească, te-ai *spray*-at îngrozitor de mult, bine, mă dezbrac şi fac repede un duş, numai să ai cu ce, văd că au început să economisească energia - nu e apă caldă, şi eu aş fi vrut să mă îmbăiez... mi-ai adus textele? nu mă săruţi? îl îmbie ea, nu, îmi miroase gura, m-am îmbătat... ei şi, acum te-ai trezit şi apoi ador buzele beţivilor, râse uşor Clavdia, sunt deosebit de senzuale, m-da, morocănos Damian, se apropie de ea şi o sărută pe obraz, Clavdia scoase din geantă dosarul negru şi-l puse pe măsuţă, nu ţi-am ales nici un text, în cazul lor trebuie ca fiecare să opteze... îţi mulţumesc, încă un... pupic, se răsfăţă Clavdia, pe urmă, privindu-l atentă, dar zâmbeşte odată, omule! doar nu te afli în *The Day After*, asta ce mai e? un film despre apocalipsul atomic, te face să te simţi irevocabil condamnat... unde l-ai văzut? unde? la video, aa, la tânărul şi simpaticul nostru prieten, nu? da, dar nu fi stupid, te rog, îţi pot accepta multe - doar te iubesc, nu ştiu dacă ţi-am mai spus-o -, însă, crede-mă, prostia manifestată în anumite forme mă dezgustă..., hai, nu fi supărată... cu câtă naturaleţe: nu ştiu dacă ţi-am mai spus-o... dar uite că nici eu nu-mi aduc aminte, or,. Rostirea asta ar fi trebuit să fie un adevărat eveniment, deci de neuitat... frumos spus, rostirea asta... iar Clavdia cu glas obosit, însă am uitat să-ţi explic că pentru mine „rostirea asta” nu există ca rostire, căci împietează asupra propriului ei conţinut, adevărat, recunoscu Damian şi adăugă, le-ai rostit totuşi, ba, mai mult, ahhh, se tângui, cum îţi vibra vocea, câtă căldură, se repezi la Clavdia o luă în braţe şi începu să se învârte cu ea prin cameră. Când îşi opriră rotirea şi hohotele, Damian avea chip de pergament şi ochi de pisică noaptea-n rază de lună. O sărută pe Clavdia pe celălalt obraz, îi mângâie pletele umede şi se aşeză gârbovit pe pat. Clavdia îi puse pe noptieră, alături de casetofon, dosarul cu textele nebunilor. Scoase din geantă un termos şi câteva sandvişuri împachetate cu grijă. Le aşeză pe măsuţa dintre fotolii. Deşurubă capacul termosului şi turnă cafea. Despachetă sandvişurile. Se mişca repede. Cu precizie. În tăcere. Damian asista. În tăcere. Dădu drumul casetofonului. Se auzi clacul benzii rulate până la capăt. Damian întoarse caseta. Porni din nou casetofonul. Între timp, Clavdia întredeschise fereastra. Beatles-ii cântau *Let It Be*. Damian întinse mâna spre Clavdia, stai lângă mine, te rog, nu, nu acum, zise ea, am să vin pe seară, o să aduc spaghete milaneze calde şi cabernet, până atunci o să citeşti, da, o să citeşti, diseară vom cina ca

◄ ►

doi oameni efectiv obişnuiți, o să pălăvrăgim şi poate ne vom iubi, e mai bine aşa..., nu ştiu, murmură Damian, nu ştiu, trăiesc cu senzația că morții sunt vii şi invers... cred că a sosit clipa când trebuie să decid într-un fel, să acționez cumva, deşi habar n-am care o să fie obiectul faptelor mele, închipuie-te ca salvatoare, dar nu pot încă nici să definesc primejdia ce mă încolțeşte... în sfârşit, cred că realizez de fapt că sunt un cabotin de cea mai infectă speță, *so, let it be,* ne vedem diseară, bine, şopti Clavdia şi plecă.

Damian mâncă un sandviş, sorbi din cafea şi, aprinzându-şi o țigară, luă dosarul şi se aşează în fotoliu. Iar cafea. Mai trase o dată din țigară. Desfăcu dosarul. Beatles-ii: *Get Back*. Respiră aproape liniştit:

„29.03.1981

Azi m-au legat de pat. Curelele mi-au pătruns în carne. Nu suport perfuziile. Întotdeauna îmi smulg acul din venă. Apoi vomez mult şi acopăr perna, cearceaful şi pătura cu lichid gălbui şi verde uneori. Asta fiindcă îmi văd sângele ieşind din gaura lăsată de ac. Da, văd şi gaura aceea mică pe unde ştiu că se va scurge tot sângele meu nobil. Sânge albastru. E păcat să mor astfel, îmi spun. Mi se face greață. De-asta vomez. De-asta ai început să mă lege de pat. Şi doar nu sunt nebun şi violent.

31.03.1981

Şi totuşi, un mare castelan are dreptul să uite. Preocupările lui sunt mult prea mărețe şi acaparatoare pentru a-i permite să-şi mai aducă aminte de obiceiurile mărunte, cu toate că el ştie prea bine, acestea au o importanță deosebită pentru vulg.

Astfel, abia azi mi-am dat seama că n-am oferit doamnelor mele în alb nici măcar un zâmbet cu ocazia Mărțişorului, dar mai ales un gest galant de 8 Martie. Bineînțeles, mi-am cerut scuze explicându-le că marea vânătoare organizată cu prilejul vizitei ce mi-a făcut-o Sânger-Vânătorul m-a purtat departe de grațiile lor. însă gândul meu a fost alături de ele. Bietele gâşte preasupuse mi-au zâmbit duios. Oricum, femeia rămâne un instrument de reproducere având şi posibilități de manipulare pentru servicii casnice. Nu, nu exclud posibilitatea ei de a deveni independentă. Dar starea de dragoste, care o investeşte cu o anumită cantitate de rațiune - suflet are, adevăratele instrumente au întotdeauna suflet - şi spirit, nu i-o poate provoca decât actul de sacrificiu al cel puțin unui neofit în arta bărbăției. Al unui nobil, deci. La cină untul mi s-a părut rânced. Dar la chinezi aşa ceva e o delicatesă pe care o gustau numai mandarinii. Cred că doar ei îşi permiteau. Prefer să cred aşa. Şi negustorii… gestionarii…

4.04.1981

L-am provocat la duel pe străinul sosit de curând printre noi. N-a acceptat. Ca urmare, l-am pedepsit ca pe un nevolnic. Când l-am pălmuit a început să răcnească. Văzându-l în starea asta de lipsă de demnitate, i-am dat cu scaunul în cap. A leşinat imediat. Nu mă aşteptam să fie lipsit de orice urmă de vigoare bărbătească. L-am luat

în braţe, l-am aşezat pe targa pe care obişnuieşte să zacă şi, cu nişte pahare de apă rece aruncate pe faţă, l-am readus în simţiri. Îşi rotea ochii în cap ca un smintit, dar n-a mai zis nici pîs. De vreo două zile le tot explic supuşilor şi invitaţilor mei că are de gând să organizeze serbări ciclice, numite cenacluri, o formă complexă - zicea el, teribilă, afirm eu -, poezii, cântece, dansuri şi alte manifestări necivilizate. Or, eu nu admit pe domeniile mele instigatorii la vandalism. Pentru mine cultura adevărată e unicul cult civilizator şi, ca atare, admis pe domenii. Supuşii şi invitaţii mei au fost entuziasmaţi de felul în care l-am pus la punct. Spre seară, când doamnele mele în alb şuşoteau arătând cu bărbia spre intrusul nevolnic, apoi privindu-mă cu spaimă, le-am rugat să evacueze gunoiul acela şi l-au scos afară din salon pentru totdeauna. Acum pot să dorm împăcat. Mâine iar o să-mi pună curelele ca să-mi facă perfuzia. Am învăţat să accept cu demnitate orice umilinţă. Destinul e totuşi singurul castelan căruia mă supun. Dar, repet, cu demnitate.

10.04.1981

Dimineaţa asta a fost superbă. M-am plimbat prin parc şi m-am felicitat pentru interdicţia pe care i-am pus-o grădinarului de a mai mutila copacii şi tufişurile. Avem nevoie de o natură sălbatică, nicidecum de una civilizată. Cam asta ar trebui să fie definiţia dată ecologie, nu toată poliloghia pe care o găsim în cărţi. Nu prea înţeleg eu cum poţi educa în sens civilizator ceva care te include, constituind în acelaşi timp suportul şi obiectul meditaţiei ca ţel suprem întotdeauna neputinţa de a-ţi formula întrebări juste naşte necesitatea actului mecanic dictat de dorinţa firească de a uita, cu alte cuvinte, apare forma cea mai primitivă şi barbară de refuz. Aşa l-am înţeles pe săracu' grădinar care, după ce m-a ascultat şi a încercat să protesteze - oricum, sunt un castelan cu principii democratice -, când a văzut că îl săgetez cu privirea tăcând brusc, s-a îndepărtat repede, dar cu o atitudine de regret, exact ca aceea a câinelui căruia i s-a luat osul. Apoi m-am plimbat nestingherit şi fericit. Din când în când, aplecam spre mine câte o creangă şi-i mângâiam mugurii. Simţeam cum copacul îmi răspundea. Aproape că orbeam de bucurie. Şi nu sunt un panteist. Sunt totuşi un om cu divinitatea în stomac. Micul dejun e sfânt. Am plecat cu tristeţe dintre copaci.

12.04.1981

Astăzi preotul m-a chemat în biroul meu. Mi-a spus că e ziua spovedaniei. L-am întrebat de ce naiba şi-a făcut buzunarul ăla la pieptul sutanei albe, ca să ţină ochelarii şi pixul? Acolo ar fi trebuit, acolo, în dreptul inimii, să ţină crucea şi, împăturite cu grijă, câteva pagini din Biblie. Oricare. De preferat totuşi cele cu Creaţia. S-a fâstâcit. S-a înroşit şi a bolborosit ceva lipsit de înţeles. Mi-a părut rău că am fost atât de tranşant. În continuare, i-am vorbit frumos, cu gesturi măsurate. Cu alte cuvinte, am fost culant, căci prostia unora e o parte din noi. I-am explicat cu multă răbdare - la urma urmelor, e preotul meu - că nu am starea de spirit necesară spovedaniei,

care trebuie să fie ritualică, inițiatică aşadar şi nu pot să falsez în timpul liturghiei. A înțeles şi m-am retras. M-am dus în bibliotecă şi am căutat Biblia. N-am găsit-o. Mereu pățesc aşa. Şi am destule exemplare, dar le-am permis supuşilor accesul la ele ori de câte ori simt nevoia să spere. Să le-o cer, oricărui dintre ei, mi-e jenă. Aş atenta la speranța lor. Iar eu, ca un adevărat castelan, am nevoie de supuşi liberi şi demni. Am părăsit biblioteca, cu părere de rău că nu-mi pot împlini nevoile spirituale şi, ajuns în sala tronului, mi-am comandat prânzul. De data asta, mi s-au servit mâncăruri ca nişte penitențe. Sunt convins că preotul şi-a băgat coada. Dar l-am lăsat în pace. E şi el un biet om care se crede Unsul Domnului. N-am cum să-l ajut. Un biet alienat.

20.04.1981

Ce bine că am ajuns din nou la castel fără să fi pățit nimic. Timp de două zile, odată cu pierderea armelor, apoi a calului, am fost hăituit de fiarele codrului.

Nu ştiu cum de am reuşit să-mi pierd arcul, săgețile, sabia şi pumnalul. Cred că la focul de noapte, dormind, m-am sculat somnambul şi am plecat prin pădure. Bine că armăsarul s-a ținut după mine şi, dimineață, când m-am trezit năucit că nu ştiam unde mă aflam, am putut timp de o jumătate de zi să mă apropii de castel în galop întins. Însă mi s-a făcut sete, am găsit un izvor, am descălecat, lăsând calul liber şi, am băut apă, acesta a dispărut ca o nălucă. L-o fi speriat vreun carnivor. Apoi, restul zilei, o zi şi încă o noapte, drumul şi odihna, mai mult vegheam cățărat în copaci, au fost un adevărat coşmar. Animalele m-au simțit singur şi neînarmat, ca pe un idiot lipsit de rațiune şi spirit, şi mi-au pândit fiecare mişcare, fiece pas, aşteptând şovăirea, frica aceea care se transformă în spaimă pură emanând un miros specific uşor de recunoscut de către ființele cu instincte ca ale lor. Şi orice animal vânat fără cruțare vreme îndelungată, în tot acest timp distrugându-i-se samavolnic dreptul la relații naturale şi sociale fireşti, în momentul în care se poate defula devine primejdios, un criminal potențial. Doamne, cum m-au mai hăituit! Bine-înțeles, nu toate. Dar m-am trezit alergat şi de o ciută. Ce privire nebună avea. M-am oprit din goană, destul de repede dealtfel, când am realizat că, de fapt, o pot înfrunta foarte uşor. Chiar omorî. Am reacționat ca un animal furios. La nivelul ăsta m-a adulmecat imediat şi a dispărut printre trunchiuri. Ei, însă când simțeam prezența vreunui carnivor de talie mare, parcă nu mai găseam copacii. Bine că totul a trecut. Pe viitor va trebui totuşi să fiu atent la stările astea de somnambulism care te pot purta în lumi diferite şi primejdioase în năpăstuirea lor. Stau acum în pat cu mâinile sub cap şi îmi amintesc copilăria şi adolescența arse, da, arse în refugiu. Toată această perioadă a vieții mele, petrecută în afara domeniilor - tatăl meu a fost alungat de unchiul uzurpator - mi se pare asemănătoare celor trăite de mine în codru. În acea lume din afara castelului, hăituiala e permanentă.

25.04.1981

Una dintre doamnele mele în alb a început să mă

incite. De vreo două ori, când îmi făceam siesta şi dormitam uşor, am surprins-o cum mă mângâia cu un anume tremur al degetelor. Mă gândesc că aş putea să încerc a o transforma într-un instrument independent. Voi medita la această posibilitate. Altminteri, eu un exemplar deosebit de bine format, cu sâni fermi, coapse puternice şi fese bine conturate. Are profil de pictură egipteană. E drept că şi eu, din punctul de vedere al dotării de un anumit timp, sunt un castelan cu reale virtuţi. Însă mi-e silă totuşi de o relaţie lipsită de acel act iniţiatic. Mai ales că nu sunt un neofit în arta bărbăţiei. Şi când mă gândesc că, în lumea din afară, conceptele de genul ăsta sunt considerate de-a dreptul ezoterice. Însă putinţa de a dărui e faptul real al înălţării de sine.

Uite că ieri am primit în semn de preţuire un câine care la început mi-a plăcut enorm. Mare, puternic, suplu, cu privirea inteligentă şi răspunzând prompt la comenzi. Dar azi, pesemne unde i s-a făcut dor de locurile natale, a început să urle lugubru. Până la urmă, slujitorii mei l-au imobilizat, iar una dintre doamnele mele în alb i-a administrat tranchilizante. Mi-e milă de cei ajunşi în momentele astea de îndobitocire. Am să-l iau cât mai des la vânătoare şi, cu timpul, o să-l redau propriilor lui simţiri de fiinţă, în ultimă instanţă, independentă."

Damian se opri din citit şi închise dosarul. Îşi aprinse o altă ţigară. Prima se stinse de mult. Se ridică din fotoliu. Îşi masă fruntea cu degetele, apoi scoase caseta terminată nici nu ştia de când. O înlocui cu alta. Spera ca sunetele să-l aline. Îl durea înlăuntrul şi-i era lehamite.

Pe la trei şi jumătate noapte, Damian se sculă, se duse în baie unde îşi spălă dinţii şi faţa şi, înviorat, reveni în cameră. O înveli cu grijă pe Clavdia, o sărută pe frunte, îşi trecu uşor degetele peste părul ei aspru. Aprinse veioza de pe măsuţa dintre fotolii. Îmbrăcă halatul; şi-l strânse bine în jurul trupului cu ajutorul cordonului. Pe măsuţă se afla o sticlă plină trei sferturi cu vin roşu. Umplu pe jumătate un pahar. Îşi aprinse o ţigară şi se aşeză în fotoliu. Un timp fumă privind-o pe Clavdia. Dormea profund. Aproape că nu se observa cum respiră. Se gândi că s-ar putea să fi murit.

În lumina galbenă a lămpii, cabernetul arunca luciri de rubin proaspăt şlefuit. Căpătase transparenţa ciudată de lichid alchimic. Luă paharul, îl clătină şi urmări fascinat jocul sclipirilor sângerii. Lăsă paharul. I se pusese un nod în gât şi, mirat, simţi cum i se umezesc ochii, de ce? se întrebă, şi ce trebuie să fac?... strivit de senila neputinţei de a înţelege, ce trebuie să fac?... şi totuşi, ştiu ceva, că numai eu pot hotărî, dar ce? ce? Trase din ţigară şi o aşeză pe marginea scrumierei, am s-o uit acolo, îşi zise şi luă dosarul. Îl deschise:

„13.10.1980, Ospiciu

Draga mea,

Cred că trebuie neapărat să încep scrisoarea prin a afirma: NU SUNT NEBUN. Deloc. De fapt, tu ştii asta prea bine, deşi ai fost personajul care, prin mărturiile lui, a decis internarea, prizonieratul meu.

Astăzi fiind treisprezece octombrie, nefastul se manifestă prin decizia mea de a relua povestea care m-a

dus la cămaşa de forță. Nu ştiu dacă voi putea analiza faptele până în cele mai mici amănunte, dar simt nevoia stringentă de a încerca această operație, pentru că numai ea mă poate duce la o sinteză concludentă. Dealtfel, procedeul acesta clasic fiind tratat superficial, deci fiind prea puțin înțeles la adevărata lui valoare, a constituit întotdeauna coloana vertebrală a explicațiilor fundamentale în toate ştiințele şi artele. Iar tu, ființă cerebrală precum te consideri - dovada o constituie modul în care ți-ai alcătuit depoziția ce m-a înmormântat aici - nu poți să nu fii atentă la o astfel de încercare. Nu-i aşa?

Ah, draga mea, degeaba, n-am să înțeleg niciodată cum de te-ai putut întoarce împotriva mea ca o cățea turbată! Nu, hotărât lucru, n-am să pot înțelege vreodată! Încă n-am reuşit să descopăr vreo urmă, fie ea cât de mică, un indiciu mărunt care să-mi releveze vreo pistă spre justificarea reacției tale. Doar zeii pot să ştie...

Oricum, mi-e dor de tine. Un dor cumplit. Singurătatea de tipul celei dintre aceste ziduri albe şi bleu mă ucide. E ca şi cum, dintr-o dată, cerul - semnificând aici zborul, libertatea după care tânjeşti în libertate - poate fi atins de tine în orice clipă, poți să-ți întinzi excrementele pe nemărginirea lui devenită acum nu spațiu obiectivat, ci spațiul multidimensional spațializat, adică traductibil prin fel şi fel de formule matematice. Absurd şi grotesc. Aici, unde nicicând n-ar trebui să fiu aşa, unde niciodată nu mi-am imaginat că aş putea să devin realmente ceea ce mi-am propus ani şi ani, m-am trezit cu groaza, da, cu GROAZA că sunt martorul obiectiv autoimplicat. Mi-e silă de mine - însă cu stupoare încep să constat că natura obişnuinței adevărate nu se naşte din automatism, ci din plăcerea transcenderii prin creație în lumea-ți interioară.

Tu fiind totuşi o ființă cerebrală până la mercantilism şi invers - la voi, femeile, acest *feed-back* e atât de firesc încât nici nu-l mai puteți detecta prin observație normală - tu deci... dar sunt sigur că te-ai plictisit deja de această lungă introducere, aşadar, mă văd silit să încep povestea.

În ziua aceea, nimeni n-ar fi trebuit să mă contrazică sau să mă contrarieze în vreun fel. Eram mult prea sătul de searbăda noastră existență ca să suport orice încercare de a fi provocat s-o comentez, căci aş fi considerat atunci, o dată mai mult, comentariul de acest tip o dovadă clară a laşității ce ne caracterizează, sau nu, mai bine spus, care ne creionează neobosită profilul moral şi etic, până când devenim larve în coconii secretați de ea.

Dar uite că n-a fost să se întâmple aşa. N-a fost şi gata. Ce să-i faci?!

Țin minte şi acum cum arăta amfiteatrul în acea dimineață: mohorât ca şi fulgii de cenuşă ce pluteau în aerul cerului de ora nouă, noiembrie. Băncile lustruite şi îndoliate de povara examenului. Podeaua care scârțâia şi mirosea a motorină şi detergent. Fusese spălată chiar înainte de a intra eu în clasă. Ferestrele înalte, asaltate, până au lăsat-o să pătrundă, de lumina fumurie venită dinspre începutul de iarnă ce se apropia.

M-am aşezat la catedră şi am scos din servietă toate hârtiile necesare purgatoriului bieților tineri. Hm! Bieților, scriu acum şi nu zău de ce, pentru că nici măcar o singură clipă nu m-am îndoit de părerea mea despre datul lor natural, cu atât mai mult de educația lor. Caietul cu tabelele grupelor, numele studenților, notele de la seminarii, frecvența la cursuri şi seminarii, apoi caietul cu însemnările asupra problemelor - dar niciodată nu au prea existat probleme deosebite în toți cei zece ani de când predau la universitate - ținând de metodologia predării, de psihologia studentului, de compoziția întrebărilor şi de structura răspunsurilor, de atitudinea socială, în sens artistic, moral şi etic, a celui aflat în fața mea, probleme ivite în cursul examenelor, pe urmă dosarul cu eventualele fişe ale posibilelor personalități pe care le-aş fi detectat şi cu care aş fi intrat imediat în contact de un anume tip - însă destinul n-a vrut să-mi scoată în cale un astfel de caz - şi nici nu speram ca în acea zi să completez vreo fişă, cu toate că începusem, în ani, vreo cinci, dar n-am reuşit să duc nici una până la capăt, deoarece aşa-zisele personalități au renunțat de bună voie la această condiție - superbă, la maturitatea ei - după care, ultimele puse pe lemnul gălbui, lăcuit, au fost biletele de examen. Am privit cu îndoială toată grămada aia de hârtie mâzgălită, mă refer la caiete, dosar şi bilete şi mi-am aprins o țigară. Am eliberat fumul pe nas înspre tavanul înalt şi împânzit cu tuburi de neon care funcționau numai din trei în trei. *Fiat lux* oricum nu îşi are aplicația decât într-o cultură în curs de dispariție.

Aşezându-mă pe scaunul care a scârțâit din toate încheieturile, țin minte că m-am gândit la soarta mea la fel de neunsă şi şubredă în încheieturile ei, soartă de profesor de filosofie la un institut de ingineri specializat în tehnologia deformărilor la cald. Acum nu vreau să spun că inginerii, de fapt viitorii ingineri - şi să nu uităm că materia în devenire e întotdeauna mult mai interesantă prin capacitatea ei de salt în direcții şi sensuri neaşteptate, însă, pe de altă parte, afirmația anterioară e adevărată numai admițând că există materie moartă, ei bine, din punctul de vedere al devenirii spirituale, există materie care moare definitiv - zic eu -, deci viitorii ingineri ar reprezenta neapărat o rasă condamnată la platitudine crasă, dimpotrivă, e capabilă oricând de un reviriment neaşteptat şi să nu uităm că actualul tip de societate îl datorăm totuşi primilor reprezentanți ai acestei rase: numai că aceia erau de factură renascentistă, savantul multivalent. În sfârşit, draga mea, cred că e cazul să mă limitez la ce sunt, adică un simplu profesor de filosofie şi nu un filosof. Ei, stăteam pe scaun şi mă legănam uşor. Scârț, scârț, se auzea în uriaşa încăpere. Începusem să mă gândesc că luna trecută încercasem pentru a doua oară să-mi predau teza de doctorat şi si se spusese că e inadecvat. De ce? îi întrebasem cu mutră de şcolar prins cu o greşeală pe care niciodată nu şi-ar fi putut-o închipui. Mi se explicase cu foarte multă răbdare, dar şi foarte mult zâmbet ironic, că noile concluzii în privința materialismului dialectic național sunt divergente cu cele ale mele în privința problemelor ontologice tratate în lucrarea mea. Răspunsul mă siderase. Era total neconform realității. Acele concluzii având caracter

◄ ►

efemerid nu priveau decât, şi nici pe acelea just, aspectul economic al existenței. Dar tăcusem ca un rahat într-o tufă, da, draga mea, exact aşa amuțisem, iar peste câteva minute m-am trezit spunându-i şefului de catedră că, într-adevăr, concepția mea, bibliografia folosită au fost, cu părere de rău trebuia să recunosc, învechite, şi mă retrăsesem cu un zâmbet slugarnic întins până la urechi.

Îmi aminteam, în continuare, cum, după acel refuz dincolo de limitele oricărei contra-utopii, am venit acasă beat pulbere - ca să folosesc argoul studențesc - iar tu m-ai privit exact ca pe un rahat, dar de data asta plasat în afara tufei, adică în calea ta. Ei, în schimb eu mi-am înțeles atunci colegii pe jumătate alcoolici. N-apucasem să-mi termin țigara când a intrat primul student. A fost foarte derutat când m-a văzut singur. Asistentul meu lipsea, iar el, studentul, îşi crease, informându-se de la colegii din anii mai mari, o anumită imagine despre examen: mai întotdeauna ajutorul titularului, fiind mai tânăr şi destul de îngăduitor, funcționează pentru student pe rol de *deus ex machina*. La fel au reacționat şi cei care au venit imediat după el. Într-adevăr, trebuie să adaug - realitatea e că arareori îți vorbeam despre asta, în primul rând ajunsesem să-mi disprețuiesc munca şi apoi simțeam plictiseala pe care ți-ar fi produs-o asemenea relatări - că studenții nu prea ştiau ce să creadă despre mine, fiindcă reacțiile mele la examene erau mai întotdeaua imprevizibile. Asta, bineînțeles, din punctul lor de vedere. Nici unul nu reuşea să realizeze postura mea, adică a aceluia obligat să asculte texte memorizate cu efort evident şi debitate cu efort dublat, când cursurile predate de mine, sunt sigur de asta, aveau curgerea şi explicația prin metaforă, asemeni textelor filosofice ale vechilor indieni şi grecilor antici.

Dar, draga mea, mă întind ca o plăcintă, iar tu s-ar putea ca de aici înainte nici să nu-mi citeşti rândurile mele, considerând că am devenit îngrozitor de monoton. Iartă-mă.

Şi a început examenul. Cuvintele înşirate pe ațe înnodate, perlele false etalate pe gâtul monstruos al ageamiilor în cultură... Dar ce înseamnă afirmația asta? E deplasată oare? Am reuşit să ascult şi să notez pe primii trei studenți - care, după ce au vorbit, fiecare, timp de cinci minute, abia au reuşit să-şi mişte buzele văzându-mă că notez febril în caietul meu cel cu problemele puse de examen - şi am simțit devenind evidentă, acaparatoare, dorința mea de agresiune împotriva lor, împotriva lor... De fapt, împotriva unor infirmi... Vina... Această noțiune nedefinită... Observi, draga mea, am scris cu toată sinceritatea... şi totuşi, problema e atât de delicată, atât de spinoasă, încât pare falsă, patetic pusă, nu?

Şi apare astfel clasica interogație: cu ce-au greşit aceşti homunculi, discomani, beți, asexuați ori obsedați sexual, vandali, ignoranți - acesta trebuie să fie primul calificativ, primul şi fundamental -, aspiranți la o fericire care-şi neagă condiția propusă de cuvântul folosit - sau, hai să fim practici şi inteligibili - care nu valorează nici cât o ceapă degerată? Lângă semnul întrebării ar fi trebuit să adaug şi semnul mirării, ca dovadă peremptorie a

◄ ►

înțelegerii mele depline în legătură cu lipsa vinei lor sociale. Aha, uite cum ai clipit. Am nimerit: vină socială. Aici am vrut să ajung şi sunt convins că inteligența ta de netăgăduit te ajută să suplineşti lipsa explicațiilor mele. Îți propun totuşi să începi prin a medita la noțiunea de sistem şi cea de grup social. Ei! şi când s-a prezentat în fața mea al patrulea student, l-am rugat să nu tragă nici un bilet, ci pur şi simplu să-mi povestească ceva din viața lui. Orice, cu condiția să reuşească a transforma acel fapt într-un eveniment.

Or, draga mea, acest băiat cu alură de om purtând pecetea celui suficient educat pentru a face față - unde, când şi cum, asta pentru educatorii lui nu mai contase - mi-a povestit un adevărat eveniment ca pe un fapt. Un fapt absolut banal! Vulgar! Mi-a istorisit cum odată, în copilărie, din dorința de a se juca într-un mod deosebit cu pisica bunicii, - animalul îl privea mereu drept în ochi şi i se supunea total, atitudine care lui i se păruse complet neinteresantă şi mai ales exasperantă - o aruncase în cuptorul încins al sobei şi închisese uşa metalică până când pisica începuse să urle înfiorător şi atunci, speriat, îi dăduse drumul, iar aceasta țâşnise afară alergând prin casă ca un adevărat rug viu.

L-am întrebat care e semnificația pe care o dă acum acestei fapte, privind peste ani şi în ani înapoi. Mi-a răspuns că acum n-ar mai deschide uşa cuptorului. De ce? l-am încolțit eu. Fiindcă, mi-a replicat fără nici o ezitare, arzând şi alergând prin cameră, pisica ar împrăştia un miros de păr şi carne arse mult mai puternic decât cel din sobă şi efectiv i-ar veni rău; pe deasupra, s-ar putea aprinde perdelele sau orice lucruri uşor inflamabile; şi mi-a zâmbit triumfător. Exista o logică în răspunsul lui care mă oripila, dar, în acelaşi timp, exista o lipsă nu numai de suflet, ci mai ales de spirit, care - în ziua aceea, îți explicam la începutul scrisorii... - m-au făcut să-mi pierd mințile. Ce rost are să devin doct: m-au făcut să-mi pierd mințile! Am sărit de pe scaun şi l-am luat la bătaie. La un moment dat a încercat să se apere, gest firesc - şi era destul de voinic - ştia chiar să lovească, mi-a crăpat buza de sus, asta m-a întărâtat cumplit - şi ferească-l Dumnezeu pe cel aflat în calea furiei sângelui, numai fuga îl poate salva, spun vechii maeştri orientali în arte marțiale -, aşa că în cele din urmă am reuşit să-l transform într-un sac de box. Asta o ştii şi tu, nu-i aşa?

Draga mea, această aşa-zisă reconstituire a faptelor m-a făcut să-mi pierd calmul şi detaşarea de cele lumeşti. Prin istorisire, încercam să arunc balastul, dar văd că am început să plutesc tot mai aproape de creasta talazurilor.

Hai s-o scurtăm. Care-i adevărul? Ancheta a fost constituită de asemenea natură încât reieşea că un profesor universitar de filosofie nu avea dreptul să piardă totul, sau chiar dacă era aşa, în nici un caz nu avea dreptul să ajungă în dosul gratiilor. Or, intervenția ta mi-a hotărât soarta.

Aşadar, acuzațiile tale:

- obsedat sexual cu tendințe clare de homosexualism, fără curajul de a-l practica, de aici ura mea împotriva respectivului student;

◄ ►

- neînțelegere materialist-dialectică a realității specifice spațiului în care trăiesc, ca urmare - deformații conceptuale de tip idealist periculoase;

- misticism evident, zeul idolatrizat fiind cultura de factură ezoterică, cu alte cuvinte, credința mea în elitarism - însă, te rog, arată-mi societatea lipsită de elită! -, dorința mea de a schimba ordinea firească a unei societăți supreme (din moment ce e supremă nu poate fi decât dreaptă şi adevărată şi nu văd care ar fi motivele ce m-ar determina tocmai pe mine să nu ader la ea);

- atitudine familială complet necorespunzătoare, refuzând existența unui copil al nostru pe motivul că acesta ar urma să devină un impotent spiritual şi un virtual infirm sufletesc, deci un mecanism capabil să excaveze singur un întreg munte, iar asta l-ar situa în rândurile eroilor de duzină, de exemplu Hercule - şi ai fost exactă în reproducerea ultimei afirmații, dar nu cred că recunoşti valabilitatea ei.

Draga mea, datorită curajului tău de a denunța un inamic public, societatea a reuşit să se elibereze de o simbioză care, prin imitație, risca să devină mai periculoasă decât zambila de apă. Cred că acum ai găsit masculul în sens cotra-distrugător care te va salva de la infestarea cu condiția autodepăşirii.

Cu respect şi dragoste,
un NU SUNT NEBUN”

Damian închise dosarul. Apoi stinse veioza. Pipăind marginea scrumierei, găsi țigara, s-a stins, exact aşa cum am prevăzut, îşi spuse. O reaprinse. Trase din ea. O dată. Încă o dată. Şuvițele albăstrui în întâmpinarea zorilor iviți prin crăpăturile transperantului. Şi totuşi, nu vedea decât cercuri alb-albăstrui intersectate în fața ochilor. Strânse pleoapele. Ca şi cum ar fi tras din țigară. O dată. Încă o dată. Când le redeschise, deja gândea: azi îmi voi respecta programul de bolnav închipuit ca toți ceilalți..., programul de bolnav închipuit odată cu soții Cruceriu, cu jovialul Caraiman, cu nea Zbîrcea, şi el profesor de filosofie, poate o să atentez la preastilata Arpegia când îmi voi vizita preotul..., mi-e somn, se sculă din fotoliu, îşi dezbrăcă halatul, totuşi, ideea cu fişele celor pe care-i cunoscuse aici rămâne o cale de a afla... ce?! Doamne, parcă am înnebunit, parcă am înnebunit! şi apropiindu-se de pat, trase cu grijă pătura, într-o parte, se culcă şi, învelindu-se, după ce se cuibări lângă Clavdia şi se întrebă, oare ființa e semnul trimis mie? închise ochii, îşi frecă puțin fruntea de umărul femeii şi adormi în speranța că, începând de la prânz, va reuşi să se comporte ca un bolnav adevărat, iar după câteva minute, prin ceața gândurilor țesute cu somnul de uitare de sine, îşi spuse (şi nu avea să mai ştie de asta decât mult mai târziu), da, ca un bolnav adevărat, trebuie...

Şi uite aşa ni se pare mereu că: pustiu, pustiu ca-ntr-o catedrală în vreme de iarnă geroasă, iar orga are tuburile pline cu sunete înghețate, sau, dă-i dreptul la viață! şi de ce nu, dă-I dreptul la moarte! sau, îmi sunt cel mai cumplit duşman, sau, mi-e silă de silă, adică, lehamite, da, lehamite, murmură Damian, ştergând cu

poalele perdelei geamul aburit, pentru a privi distrat goana nebună a copacilor pe lângă trenu încremenit în care se afla, singur într-un compartiment de clasa a doua, cu canapele soioase, mirosind a rânced - un fel de cuşcă pentru animale-oameni, zâmbise el trist când păşise înăuntru; acum se iviră în faţa ochilor dealuri mici, şi ele în goană zănatică, greoaie fosile reînviate de magica încarnare a unui nou monstru care taca-tac, taca-tac, înnebunitor; întoarseră spatele fantasmelor dimineţii şi luă de pe banchetă cartea cu coperţi sinilii pe care scria cu litere de nor pufos de vară: *Începuturi, eboşe şi alte manuscripte încredinţate cui le vrea întru desăvârşire*, o deschise, pe prima pagină reîntâlni dedicaţia Clavdiei, „uite un nebun lucid, continuă-l!", închise cartea şi o redeschise la întâmplare:

„*Sângele oglinzii fisurate*

Toate zilele sunt la fel, diferenţa între ele o constituie doar natura când simte nevoia vitală de fals, îi mărturisi Vasilevs lui Alexie, crede-mă, adăugă, asta ei, şi continuă să taie slănina în felii subţiri. Pusese bucata de slănină pe grosimea ei, iar lama albăstruie în lumina lumânării o despica, făcând şoricul tare să pârâie. Alexie părea că nu-l ascultă. Privea absent undeva într-unul din colţurile îndepărtate şi întunecate ale bisericii. Alexie, sparge tu ceapa aia şi taie roşiile, îl rugă Vasilevs, hai că eu termin imediat cu slănina, brânza am tăiat-o, sarea e pe hârtie…, bine, îl întrerupse mohorât Alexie, o sparg. Prinse ceapa între podurile palmelor şi îşi încordă scurt braţele. În sală se auzi un mârâit înfundat, urmat de un fel de scâncet ascuţit de nerăbdare şi neputinţă în acelaşi timp. Alexie puse încet pe hârtie ceapa sfărâmată şi se ridică de pe băncuţă. Vasilevs lăsase slănina din mână. Avea acum pumnul încleştat pe mânerul pumnalului. Din nou mârâitul înfundat, mai slab însă, ca şi cum de data asta s-ar fi depărtat. Alexie şi Vasilevs, înalţi. Scheletici. În veşminte zdrenţuite. Pline de praf. Amândoi gata de salt: fugă sau apărare. Astfel un minut, două. Apoi, să mâncăm, Vasilevs, să, Alexie. Începură să mestece. Lumânarea sfârâia. Fălcile lor, într-o parte şi alta. Cu răbdare şi oarecare plăcere. Să bem, Alexie. Să, Vasilevs. Sticla neagră, cu gât subţire şi urme de ceară pe el. Lacrimi de rubin prelinse pe bărbi - sură şi rară la Alexie, creaţă, deasă, arămie, la Vasilevs. Buzele lor, arse, crăpate, umezite de vin. Într-un târziu: o să mai alergăm mult pe zidurile astea căutând ieşirea? nu ştiu, mormăi Alexie, dar cu hârtia şi resturile ce facem? mai întrebă Vasilevs, aruncă-le undeva, aici totul dispare şi se macină în beznă, în afară de noi şi fiara care ne adulmecă, îşi mişcă Alexie buzele uscate şi arse, iarăşi, m-da, îl aprobă Vasilevs şi-l întregi, după ce-şi şterse barba cu mâneca tunicii purpurii, ne povăţuia Maria, încercarea de a ieşi din fals e starea de fapt a fiecăruia de-a lungul întregii sale vieţi şi, trecută prin fiinţă, încercarea asta devine una dintre puţinele căi de a trăi în libertate individuală…, lasă, Vasilevs, hai mai bine să plecăm, cum vrei să ne lepădăm sfinţia, flecărind? zidurile sunt nesfârşite şi fisurile apar doar când şi când…"

Asta cum naiba s-ar continua? şi Damian mângâie cu vârfurile degetelor albul paginii care urma, apoi albul

celeilalte, la fel al noii file, poate prin alb? nu? prin alb…, oftă, afară - lumina soarelui abia înălțându-se înmuia murdăria înghețată a banchetelor, dar şi noul titlu:

„*Gânduri de animal cult*

Intrând într-o cabină telefonică şi formând un număr la întâmplare, poate că doar aşa trebuia să se întâmple, nu? ei, da, poate, citi Golem cuvântul scris de el odată şi o dată, scrijelit cu briceagul pe furnirul gălbui ca un excrement de om intoxicat cu pateu şi kefir într-un pati-bar oarecare, şi nu schiță nici un gest de mirare, ba chiar rosti cu satisfacție nelămurită lui-însuşi: când *blues*-ul nu poate ridica halterele, prostul moare de grija altuia, în casca receptorului țârr, țărr, apoi, alo, da, alo, cu cine dorinți? şi cu degetul apăsă furca telefonului. Să părăsim acest loc! să părăsim acest loc! să părăsim acest loc! urlă pe dinăuntru Golem şi, ieşind din poştă, trânti uşa, zdrang, geamul, hei! în urma lui şi, într-un târziu, ah, ah, când paşii îl purtară în goană dementă dincolo de tot ce-i putea aduce aminte de: masa aia la care se afla singur înconjurat de fel şi fel, de paharul cu vodcă, paharul golit de vodcă şi celălalt pahar lipsit de vodcă, sticla cu apă minerală negustată din scârbă de ajutorul ce l-ar fi putut da organismului său sub formă de stârv, aşa simțit atunci, şi privirea netulburată totuşi de… de nimic, însă purtată prin şi printre ceilalți ochi, culmea! neațintiți asupra lui,

nu, nu de aici începe amintirea, niciodată nu se va excita, fiindcă îi lipseşte povestea, mult dorita, adulata, stând sprijinit de zid, răsuflând încet - să fi fost auzit respirând, lui Golem i s-ar fi părut că are deja cătuşele pe încheieturile mâinilor, drept care i se înfățişă firească imaginea lui: scară de templu spre el ca templu grecesc spre tot ce el ca zeppelin strălucitor între reflectoare ațintite pe el ce numit *bring-it-on-home*, adică *blues* de întoarcere în sine însuşi în zbor lin şi nesigur de dirijabil, oftă vrând din nou să se rupă de tot ce-l putea aduce aminte de:

supă-cremă de
supă-cremă de
supă-cremă de
supă-cremă de

şi rotunjită aiurea de ruptură, marginea fragmentului de pagină dintr-o carte de bucate, ajuns, cineştiecum între foile volumului pe care-l citea, care? la naiba, ce importanță mai are? cineştiecum, nu? aşadar cuvântul acela scrijelit, căci, bineînțeles, bineînțeles, lătră Golem către trecătorul închipuind o gâză bipedă cu aer de fericire bovină care îşi rumega în pas de maşină rău programată conştiința existenței între uzină şi alimentară şi care tresări, nu speriat, nici intrigat, nici atent nici viu, mai ales nici viu, ci doar brusc şi acum mai mult dereglat, dar depăşind în acelaşi ritm superb umbra unei întrebări realmente reală, aşadar, cuvântul trebuie pronunțat, însă eu îmi mişc fălcile nerase, ba nu, rase apăsat, perciunii tăiați până la marginea superioară a pavilionului urechii, în v, oh, nu *punk*, uite, le… nerostit cuvântul ăsta blestemat,

mă puță, hai până la mine, hai,

strop de om în salopetă de *blue-jeans* decolorată tricou alb vărgat portocaliu burtă pliuri la încheieturile

mâinilor şapcă de jocheu roşie, zâmbet frânt de chemarea lui Golem, apoi curiozitatea de animal neînvățat cu arma, apropierea şi,

îmm?!

hai, hai,

m,

vii cu mine să-ți cumpăr ce vrei tu?

…

ochii nici rotunzi, nici mari, dar rotunjiți şi măriți, legănarea de pe un picior pe altul, Golem clătinându-se ca un copil în oglindă, țâncul împingându-şi înainte umărul drept, pasul de apropiere abia schițat, pe urmă,

Alex! ce faci acolo?!!

Golem se răsuci pe călcâie, departe, tot mai departe, un câine izbit cu piciorul după ce a apucat totuşi să lingă un vârf de deget, metri şi metri, unități de măsură ale depărtării crescânde față de reperul neinteresat de cuvânt, absolvit, iertat, neînțelegător, superior-dintotdeauna şi - pururi - amin de cuvânt,

sub soare pe strada asfaltată prin oameni şi blocuri cu parterul magazin, of, Doamne, ce mai înseamnă astăzi, agale? nuu, uite-aşa, târându-şi tălpile pantofilor de calitate îndoielnică, prea ieftini ca să-şi permită să judece ca un muncitor, prea scumpi ca să nu socotească precum un biet contabil, de fapt, nefiind decât o corcitură nenorocită, amărâtă javră fără nici un fel de pretenții şi care nu-şi dorea, ce? ce, mă? scheună Golem, să muşti nisipul unui deşert? după care începu să se tânguie, *all your love pretty baby*, vânătoare regală, se fulgeră prin amintiri blestemând dar binecuvântând că era totuşi atât de tânăr încât mai avea sămânță pentru un John Mayall, după care se înjură firesc realizând teribilismul lui ca al multor tineri crezuți doar pentru goale rostiri de felul ăsta,

nu vă supărați pentru cutezanța mea, o mică întrebare, iar bătrânul ca el cel de acolo undeva în neputință înclină capul a aprobare lipsită de interes,

întotdeauna într-o lentilă a ochelarilor dumneavoastră purtați şi chipul tâmpit al celui care vă întreabă?

prostii…

retoric, da?

prostii, tinere,

un chip pe lângă dumneavoastră, un Golem în pupilă, unul sfârşit?

prostii, bună ziua,

şi se îndepărtă bătrânul, ce mai… ce mai vuiet, rahat, se înfurie Golemul,

eşti un bou bătrân, domnule! hai vino, vreau să te plesnesc!

dar abia plecă bătrânul că omenirea se scurse pe lângă el recitând din biblia nepăsării cotidiene,

rahat!

însă nimeni nu-l băgă, efectiv nu-l băgă… în seamă pe Golem care, văzând afişul, se scurse prin el dincolo de tot ce-i putea aduce aminte de,

afişul,

mâna e retezată de la încheietură urma cătuşei nu se mai vede şi între alb negru alb se nasc mereu degetele abia învățate să se desfacă pentru a apuca sau înhăța? din piatră apare pare obiectul tăiat să viețuiască

◄ ►

de unul singur pustinicia mea ca parte a cui? hei, Golemule, a cui? trebuie să existe o vină neapărat nejustificată pentru a fi vină, uite, te-ai apropiat de poarta uzinei doar ca un animal?”

oh, Doamne, îşi strânse Damian pleoapele cu putere aducând, întreruptă când şi când de scântei multicolore, bezna liniştitoare ochilor săi obosiți şi minții mele de animal cult, iar acum trebuie să mă întreb din nou, aici ce e neterminat? cum să continui, Clavdia? hai, spune-mi! strânse şi mai tare pleoapele, pentru o fracțiune de secundă văzu chipul ei, zâmbi amar şi Clavdia îi surâse, ironic, i se păru, apoi întunericul o înghiți, deschise ochii, realiză că între el şi ea se află deja sate, păduri, dealuri, o omenire întreagă, întoarse noile file albe, închise cartea peste arătătorul devenit semn de carte, cu mâna cealaltă scoase o țigară pe care şi-o potrivi în colțul gurii, o aprinse, sunt singur în cuşca asta, perfect conştient de reacția lui de civilizat întotdeauna ahtiat să-şi violeze bunele maniere, fumul înălțat când drept, când răsucit în fel şi chip, fantome de gânduri bune, îşi imagină Damian, de fapt, ce vrea acest nebun lucid? continuîndu-i textele, desăvârşindu-le, ar însemna contaminarea… sau un fel de regăsire, ori chiar regăsirea?… regăsirea, re-gă-si-rea… şi totuşi, eu pentru ce am plecat? în sfârşit, pur şi simplu am simțit nevoia să plec, firesc, nu? s-ar putea să nu mă mai întorc, nu? la fel de firesc, scutură țigara în scrumiera cu capac ridicat de o bucățică de pâine şi un cotor de măr, carnea fructului muşcat se cangrenase, cercetă o vreme cromatica naturii moarte cu scrumieră CFR, după care redeschise cartea:

„*Spaima*

Graft se gândi că iluzia poate fi realitate. Dar şi invers. Din gâtlejul lui: hmm! înfundat. Apoi se aşează pe podeaua murdară. Se întinse pe spate şi îşi puse mâinile sub cap. Scândurile neşlefuite, pline de aşchii şi noduri, scârțâiră - plâns de lemn viu. Graft închise ochii şi încercă să viseze. Minute lungi. Şi tăcute. Mute de tăcere. Însă nu reuşi. Atunci privi prin pleoape. Căută să facă abstracție de sângeriul mucoasei pleoapei şi de vinişoarele care-i acopereau imaginea. Tavanul coşcovit, bucată din torsul unui bătrân lepros. Acolo unde ar fi trebuit să fie buricul, la capătul unei funii de cânepă spânzura o lampă cu gaz. Graft o țintui cu privirea. În clipa în care zări scânteia, rânji.

- Ce faci?

Graft opri aprinderea lămpii, dar nu deschise ochii.

- Ce-aş putea să fac? Să zicem că mă joc, e bine?

- Eşti penibil.

- Cred c-ar fi mai bine să-ți vezi de ale tale.

- Nu ți-e ruşine? Mereu mă întrerupi.

- Eu?!

Terec aruncă dalta din mână, se îndreptă din şale şi dădu un picior statuii din fața lui. Femeia se rostogoli pe nisipul ud şi în clipa următoare fu linsă de limba de spumă a unui val.

- Nu te enerva inutil. Eşti bătrân. N-ai voie.

- Cum naiba crezi că o puem invoca, aşa?

- De ce ții morțiş s-o invocăm? Ar însemna să mă plec în fața ei, nu?

- Atunci cum…

- O seducem, o…

Îmbufnat, Graft se întoarse pe burtă. Câteva aşchii îi zgâriară pieptul. Scândurile iar plânseră. Acum Graft ar fi vrut să doarmă. Ideea lui Terec referitoare la invocaţie i se părea de-a dreptul prostească. Şi umilitoare. Deci…”

Dar omule, se jelui Damian în sinea lui şi îşi strivi ţigara în miezul bucăţelei de pâine, înţelege-mă, nu am nici un chef să-mi imaginez alte lumi, pur şi simplu nu pot, eu îmi doresc o nebunie liniştită, în fond, viaţa mea, şi a oricăruia ca mine, asta e, o nebunie liniştită, însă gura i se uscă, înghiţi cu greu, şi în sec, buzele îi tremurară uşor şi, precipitat, îşi aprinse o nouă ţigară, o nebunie resemnată… atât de resemnată încât tu ai dreptate, a dracului de multă dreptate, privirea îi pluti pe pagina albă, spre:

„*Tetania unui melc*

Niciodată nu îşi închipuise Keamin că putea fi întrebat: ce crezi oare despre felul în care lucrează mâna stângă a conştiinţei tale? ştia câte ceva în legătură cu rolul mâinii stângi la pianiştii de *jazz*, cunoştea unele lucruri referitoare la emisfera stângă a creierului, dar nu-şi închipuise nicicând conştiinţa sa ca fiind ceva cu mâini şi lumea ca un pian, muzica ei plină de *swing*, nu, hotărât lucru, cum oare să-şi imagineze conştiinţa decât… decât…, se chinuia el ades să-şi răspundă, „forma cea mai înaltă de reflectare psihică a realităţii, proprie numai oamenilor, produs al activităţii creierului sub acţiunea condiţiilor sociale”?! Şi ori de câte ori reuşea să recite definiţia *Dicţionarului de filosofie* - când se afla acasă, se confrunta imediat cu manualul, verifica dacă nu cumva a sărit până şi vreo virgulă - încerca un sentiment de satisfacţie pe care, între cei apropiaţi lui, îl numea iluminare, asta la început, mai apoi, peste vreun an - cam cu atâta vreme în urmă i se pusese întrebarea aia, o stupizenie - deci după vreo douăsprezece luni, sentimentul căpătase o înfăţişare mai clară în faţa ochilor minţii lui, nu mai era în totalitatea lui satisfacţie şi-l botezase siguranţă, iar acum, adică, mai precis, azi, orele cincisprezece şi vreo cinci minute, la câţiva paşi de poarta uzinei, în anul nouăsuteoptzecişipatru, spunea asta dintr-o suflare, oricui, vrând să dea de înţeles că auzise de Orwell, Keamin păşea agale privindu-şi atent mâna stângă. Îşi studie degetele. Vreme de trei-patru secunde. Avea expresia celui în căutarea harului profeţiei. Şi toamna îl înconjura asaltându-l cu blândeţe. Şi frunze moarte. colorate fel şi chip. Dar toate mumificate de rugină. Aşadar, metalice. Keamin văzu, pentru nu ştiu a câta oară, că are degete subţiri, uşor conice şi galbene. Nici lungi. Nici scurte. Asta o fi mâna aia?! se miră el pe bună dreptate. Iar în clipa următoare îşi făgădui solemn să termine cu povestea asta: are un aer maladic, dacă nu chiar patologic, decise şi sfârşi, definitv, mai rosti în gând, definitiv cu această aberaţie. Prea petrecuse zile şi zile măcinat de întrebări specifice: somnul raţiunii, cel care naşte monştri, se îngrijorase el de fiecare dată când interogaţiile se năpusteau asupra lui ca un cârd de femei ţipând de durerea neîmplinirii, citise asta şi o repeta ori de câte ori medita, apoi zâmbea aşa, Keamin întredeschise ochii, îşi ivi dinţii plombaţi şi spălaţi cel puţin o dată pe săptămână cu sare, colţurile

buzelor i se umeziră, limba se strecură ițindu-şi vârful de după incisivii lați, iar ochii lui sclipiră ca frunzele moarte rupte de pantofii săi „Puma”, albi, cu scai în loc de şireturi.

În aceeaşi zi, pe la ora şaisprezece şi patruzeci de minute, e nevoie să repet, îi spusese alaltăieri la telefon Valeri, e nevoie să repet, îi vorbise ea răspicat, ne întâlnim să mergem să vedem de la şaptesprezece zero zero expoziția de unicate în vestimentație, e vorba de vernisaj, vernisajul meu, adică, nu numai al meu, dar pentru mine e primul vernisaj…, bine, bine, se grăbise el să răspundă aproape cu teamă în glas, mergem s-o vedem, nu uita, mă exprim într-un fel anume, accentuase ea silabele astfel încât Keamin se simțise un muritor condamnat irevocabil la nimicnicie, în aceeaşi zi, între timp, Keamin reuşise să bea o cafea, să mănânce un cârnat numit crenvurşt şi umflat cu apă şi zgârciuri, uns cu muştar plin cu făină, la care adăugase între fălci şi o chiflă conservată din evul mediu prin cine ştie ce minune, apoi mai băuse o cafea, de data asta mult mai consistentă în zaț, nu, de bere nici nu putea fi vorba, urma să stea lângă o artistă, dar mai ales să fie condus printre artişti, urma să asculte, cine ştie? poate va trebui să răspundă artiştilor…, într-o astfel de zi, la şaisprezece patruzeci de minute, exact, îşi privi ceasul electronic cu afişaj din cristale lichide şi cu minicalculator şi joc electronic „Grand Prix”, cursă de puncte simbolizând bolizi de formula unu, Keamin o întâlni pe Valeri, înaltă, vaporoasă, şiroind de grație, îi zâmbi rotunjind buze carnal cărnoase, bravo, dragul meu, arăți, cum arăt? hai să nu întârziem. Keamin îi oferi brațul, eşti ca un *play boy*, hi, hi, hîă, răsună timidul hîă, al lui fireşte, şi condus cu repeziciune înaintă printre: toți ăştia sunt lipsiți de şira spinării, crede-mă, dragă, decretă Valeri, iar Keamin o ascultă atent, sonoritatea ciudată a înțelesului cuvintelor, cam otova, e drept, să nu… somnul rațiunii, pe neaşteptate îşi aminti de întrebare, na! se înciudă, se concentră, puternic, puternic şi, gata, se uită la cei pe lângă care trecuse dus de ea, adică de Valeri, îi aținti cu privirea unul câte unul, fără să-şi dea seama de minuția căutării semnului care i-ar arăta lipsa şirei spinării. Nu văzu decât:

chipuri
fețe
măşti
fețe

chipuri ca ale noastre, ca ale noastre noastre noastre, i se dezlână gândul până când zări cu coada ochiului sfârcul drept al Valeriei şi observă că ea purta o rochie de lână împletită în zale mari, suficient de mari ca să pară aproape dezbrăcată, dar nu-l cuprinse gelozia, îl înfăşură o stare de excitare şi visele omului treaz îl cuprinseră înfățişându-i ca prin ceață scene de acuplare pline de… erotism cult, chestia asta sub formă verbală doar în gând i se păru cumplit de bine rostită şi călcă asfaltul fără să se mai preocupe de albeața pantofilor lui care, odată atinşi de vreun alt pantof al vitrinelor de zi cu zi sau flegmați de neatenție, ar fi devenit tenişi la cules de sfeclă, se simți brusc un mic semizeu având pe piept o fibulă în formă de diplomă confirmându-i noua calitate.

Ei, în aceeaşi zi în care Keamin hotărâse vajnic să curme viața întrebării ăleia despre mâna stângă a …, Valeri împreună au autorul întrebării mai sus-pomenite ajunseră la vernisaj.

Vernisajul unei expoziții de țoale create anume şi cu gust artistic unic, inaugurarea unei expuneri de unicate cu care oricine s-ar fi putut acoperi sau dezgoli mândrindu-se. unicate.

În sala mare cu coloane şi modernă şi luminoasă şi cinetică - se roteau lumini, se luminau sunete, se înfățişau creații, în sala umplută cu dornici şi curioşi: fojgăială.

Valeri şi Keamin.

Autorul întrebă:

unde,

chestia cu mâna stângă (a conştiinței) care lucrează?

şi,

unde,

chestia cu oamenii fără şira spinării?

deci,

unde,

între atâtea costume şi oameni, dar şi artişti?

În sala mare e fojgăială. Toți şi toate se mişcă…"

… toți şi toate se mişcă, reluă Damian, un melc e cuprins de tetanie, trânti cartea pe banchetă, frânse țigara între degete, o aruncă în jos şi o strivi cu vârful pantofului, se ridică în picioare şi se privi în mica oglindă de sub plasa de bagaje: neschimbat, încheie cu tristețe, fără milă neschimbat, îşi holbă ochii, scoase limba, puse degetele mari la tâmple rotind mâinile, aaa! de parcă ar fi vrut să vomeze şi se posomorâ cumplit căci, neschimbat!! țipă şi se trânti pe banchetă în timp ce dincolo de fereastră universul întreg alerga dement pe lângă trenul nemişcat. Într-un târziu, Damian adormi. Fără să viseze, cu gânduri de animal bolnav şi cuprins de tetanie.

Când stomacul ți-e prea plin şi îți simți pielea burții întinsă ca o tobă de strigare a triburilor junglei la ospăț cu creieri de albi prea curioşi, coastele mobile ți se desfac, aripi numai din os şi răsucite până peste cap în încheietura lor de zgârci care după moarte devine piatră mirositoare ispititoare pentru viermii pământului, diafragma îşi înghesuie plămânii dintr-o dată băşici vineții roz, parcă prea umplute cu aer ce-i aerul? gaz când narcotic când otrăvitor când şi cel mai puțin amestecul ăla care-ți aduce salvarea astmaticule fără astmă cine nu-i sufocat?! ciobanul yoghinul ori poate muncitorul-intelectual cu bilet de odihnă într-o stațiune montană, nu? şi tot muşchiul ăsta care împarte toracele în două domenii: fecale bilă urină gaze şi foale pompa de sânge nicidecum cea de suflet, nicidecum, apasă în sus, muşchiul anume inventat să râgâi, junghiuri, gravitație brusc crescută, el dictează, gata! ghiozdanu-i plin, saturat de materialism, deci, creierule, mai încet! să nu-ți mai lunece gândurile decât precum sclerozații patinatori pe lame tocite, având de timp-şi-obişnuință zimți împotriva fugii pe oglinda senzațiilor adunate în şanțuri inegal adâncite ce-şi spun cu tupeu că neapărat trebuie

parcurse, gata! somnul letargic - neființa animalului din tine să domine, e clar?!, clar, clar, se linişti Damian şi se bătu cu palma peste burta cu grijă învelită şi ascunsă de maieu cămaşă haină pardesiu şi aproape lipită de şira spinării, mi-e foame?! se miră, apoi se gândi la ciudățenia procesului de înfometare produs de o călătorie îndelungată făcută în condiții civilizate, stând pe o banchetă moale, căldură, somn, hrană, băutură, ascultă atent, nu, nici un zgomot venit din burtă, se uită la ceas, aproape două noaptea, mări paşii, înfiorat îşi strânse şi ridică umerii, era rece în pasajul subteran al gării, pe lângă el, ici-colo, animați rigid, neuman, de către o mână neîndemânatică, călători de întuneric sterp, pustietate sub pâlpâirea de prohod a neoanelor pe dalele gălbui sub scuipați şi mucuri de țigări - singurătate, duhuri nevăzute şi reci pe scările spre peroanele înghețate, miros inconfundabil de oameni-de-gară, gust de părăsit într-o lume străină, aşa reintru în oraşul contractului meu cu societatea, într-o noapte de toamnă ca o fugă în Egipt călare pe catârul obişnuinței de om normal căruia îi e acum, nu foame, s-a potolit deja fiara din viscere, ci frig şi somn, căscă Damian.

Taxiul opri chiar în dreptul scării blocului cufundat în beznă, ca de altfel întreg cartierul cu străzile lui înguste şi întortocheate. La lumina farurilor, Damian văzu aceeaşi imagine, tomberonul de fier ruginit, cu fețele laterale în formă de trapez, cucerit de gunoaie care, pornind de la câțiva metri de ei, se ridicaseră încet, sigure de puterea lor, apoi ajungând la o înălțime considerabilă, hârtii, sticle goale coji de ouă roşii cartofi ardei încununați de mucegai alb-cenuşiu pantofi scâlciați farfurii sparte bucăți de pâine deformate de muşcături cepe putrede oase şi fecale de pisică de câine stârvuri necunoscute materii diforme şi nenumite încă săriseră în iureş tăcut instalându-se disprețuitoare în pântecul uriaşei lăzi, unele peste altele, strivindu-se între ele, ajungând acum să cadă pese cele care-şi pregăteau saltul. Totul sub stâlpul cu felinarul neînsuflețit, ca şi al celorlalți stâlpi, scârba lângă leagănul copiilor, doar trebuie imunizați cumva, buzele lui Damian se răsfrânseră ironic, şoferul făcuse lumină în maşină, îşi observase pasagerul, urmărindu-i privirea înțelese, dădu din cap, nu-i dom'le benzină, nu-i curent, fi-miu mi-a venit acasă cu râie, copilu' vecinului cu păduchi, sunteți de pe drum, ce-i mai cald decât apa rece? apa caldă, n-am simțit un miros neobişnuit în maşină? nu vă doare capu'? nu, răspunse Damian, pe mine da, am auzit că pot rămâne şi impotent, da' la ce-mi mai trebuie aia, aşa, doar ca animalu'? de câteva zile în rezervor avem metanol, da' zău, cine-i de vină? îl privi pe Damian pe sub sprâncene, bănuitor, capitalismu' cu dobânzile ălea uriaşe, c-aici de bine de rău tot facem de-un coltuc, nu? patruşcinci, cincizeci, e bine? întrebă Damian, bine, bine.

Taxiul plecase de câteva minute bune. Stând în fața clădirii - ca părăsită de mult într-un refugiu inexplicabil - pipăind cu nările aerul pestilențial, cu mâinile în buzunarele pardesiului, pe umăr geanta ce ascundea doar o carte şi unul din sandvişurile pregătite de Clavdia, Damian îşi întârzia intrarea în chilia părăsită cu trei săptămâni în urmă; privi cerul străbătut de stele

adunate în riduri lăptoase, semifosforescente, luna sfâşiată de nori ca de-o speranță vagă în moarte. Îl înfiora dorul de Clavdia. O clipă.

Bâjbâind urcă scările.

Pe platforma de la etajul al treilea, căută cerşetorul bătrân şi smintit care, anul trecut, isterizând responsabilul de scară, se ghemuia, în somn iepuresc de vagabond, lângă caloriferul fierbinte. Întinse mâna şi pipăi țevile lui - reci - oare în ce subsol s-o fi ascuns? şi păşi mai departe.

La etajul al cincilea se opri câteva secunde. Ar fi putut apăsa pe butonul soneriei apartamentului domnişoarei Amara Coriani. Nu, ar fi bătut cu putere în uşă, toc, toc, toc, lipăit de picioare desculțe, moment de ezitare, apoi, cine e? Damian, Damian, Amara, aşteaptă puțin te rog, să aprind o lumânare, pe uşa întredeschisă cu grijă, flăcăruia, şuvițele blonde, platinate de lumina gălbuie, firavă, cu ochi nefiresc, albastru de ghețuri, ce-i cu tine Damian, ei, m-am gândit să-ți fac o vizită, eşti ocupată? nu, dar la ora asta? bine, atunci scuză-mă, intră, intră, sânii mari şi puțin lăsați, pântecul lat, cămaşa de noapte, voal transparent, trupul ademenind ochiul şi instinctul bărbatului, să-ți fac o cafea? bei ceva? ți-e foame? Amara, femeia mea de ceasuri târzii şi înec de lehamite, mi-e frig şi-aş vrea să dorm lângă tine, ghemuit între coapsele tale, obrazul lipit de sfârcul mare şi bont, fără să-ți spun nimic, istovit de împreunarea fără îngemănare, aşa ca-ntotdeauna în anii ăştia, fără măcar să-ți fac cadouri, ci doar pentru că eşti un animal stingher şi bun, ce zici? dar, Amara, iartă-mă acum, trebuie să plec, altfel apare iar târfa din tine sau femeia amenințată de cei treizeci de ani şi de apartamentul ei scump mobilat şi având maşină de spălat cu program, televizor color - o noapte dăruită înaltului funcționar ce alcătuieşte lista celor cu dreptul la acest lux -, radio-casetofon „Aiwa”, „Dacia 1300”, însă, la naiba, tocmai tu lipsită de infecta hârtie act personal de chin reciproc liber consimțit numit sacerdotal certificat de căsătorie, altă dată, uite, în clipa asta am realizat că de fapt..., lasă, crede-mă..., oricum, rămân inginerul burlac şi de bună condiție, părinții mei, nu? mă vei mai primi, ştiu prea bine, pa, scumpo, pa..., oftă Damian şi urcă ținându-se de balustradă.

Când ajunse la al şaptelea etaj, simți cum pe plasticul zgâriat al balustradei degetele îi alunecă pe ceva umed, vâscos, scuipatul sau mucii vreunuia; dintre țâncii care pe vreme de noroi se joacă pe scări, dintre adolescenții care fumează, discută despre vagin, poate mai trag şi vreo duşcă din sticla furată tatălui, dintre copilele care se coafează *punk*, se întâlnesc să-şi spună, tuu, dar el ce-a zis, mergem la discotecă? țâncii adolescenții şi copilele care, alienați, se strâng în lagărul scării de bloc, pufni Damian şi se şterse pe perete imaginându-se profanatorul unei opere urban-rupestre zgâriate cu migală în tencuială.

La etajul opt: iată-mă în samădhi, aici locuiesc eu, yoghinul Inochente, mă unsec cu Unicul Tot, Supremul Eu, făcu o reverență largă, răsuflă adânc, dar nu numai eu, ci şi tovarăşul plutonier de la moravuri, responsabilul scării, om onest şi cu duhul dharmei, să trăiți, domnule

Aelenei, ieri v-a căutat măcelarul de la colț, aa, vreți să vă cumpărați un radio-casetofon şi să merg cu dumneavoastră să-l verific? da, da, douăzeci şi cinci de mii e o sumă frumuşică, într-adevăr, vaporenii ăştia sunt mari afacerişti, nu, mâine sunt ocupat, dar în altă zi, cine ştie? bună ziua, bună ziua, un album cu Ermitajul, bine-înțeles, nu strică la casa omului, Damian îşi aminti de un locotenent din armată care îi spusese bibliotecarei că ar avea nevoie de doi metri de cărți, nu mai mult, pentru că altfel nu-i încap în rafturi şi are scandal cu nevastă-sa din cauza bibelourilor chinezeşti, şi cum spuneți, domnule Aelenei? omului îi făcea o plăcere vizibilă să i te adresezi astfel, pe fața latră, rasă până devenea vineție, se lăbărța un zâmbet de hârciog cu cămara plină, deci construim o societate nouă, îhm, nu vouă, construiți, m-da, bună, bună ziua, şi reuşi să-şi găsească cheia de la yală. Intră şi închise uşa în urma lui. Limba yalei țăcăni metalic. Îl întâmpină mirosul de stătut. Scoase bricheta şi îi apăsă butonul. O dată. De două, trei ori. S-a cam tocit piatra. În sfârşit, luminița albăstruie. Se duse în bucătărie şi aprinse unul dintre focurile aragazului. Umbre neclare începură un dans bizar. Într-unul din sertarele bufetului găsi cutia cu lumânări pentru bradul de Crăciun, sărbătoare de iarnă - sărbătoare de toamnă, bradul ar fi trebuit să fie aici, iau sacul de dormit şi pentru cine bat clopotele? o pală venită de cine ştie unde, gazul îmi umple trupul cadavru deja. Apropie lumânările de focul ochiului de aragaz. Apoi se îndreptă din mijloc, amin, *fiat lux*, ritualul reîntoarcerii sfântului rătăcitor, bun venit în cuşca ereticului, puse lumânările în păhărele şi, cu paşi înceți, temători parcă, pătrunse în prima cameră, aşa-zisa sufragerie, aşa-zisul living, patru metri şi ceva pe lung, patru pe lat, se roti lent, unduitoare fantome pe tapetul gri, teatru de umbre turc, îşi aduse aminte, viețuitoarele din Hades, înfricoşate, canapeaua, cele două fotolii şi pernele cărămizii, mari, aruncate peste tot pe mocheta verde; mica bibliotecă, a nu ştiu câta oară mă întreb, am peste o mie de volume? cu orgoliul nemărturisit al superbului intelectual de duzină, trepăduşul la cultură, albele rafturi, cinstire europeană şi doliu oriental pentru moaştele din literatură ale unuia sau altuia, tot oameni sunt, îndreptând lumânarea spre fotografia înrămată, ei, bună noapte-spre-ziuă sinucigaşule Gogh, cum te odihneşti în al tău *champ de ble aux corbeaux?* vezi tu, chestia cu glonțul e mult mai simplă şi directă decât altele, e aproape instantanee, zău, dacă analizezi atent, ce e? un deget care apasă pe un trăgaci, îți poți închipui: doar o nenorocită clipă de imprudență, de pripeală şi gata cu pregătirea psihică, ce zici, n-am dreptate? nu ştiu, dar toate celelalte presupun un ritual, infinite ezitări, dozaj incorect ca la dragul tău Gogain, oricum, la mine ăsta nu-i decât un gând-toană, aşa că scuză-mă te rog, dormi liniştit, nebunule... drag. Aşează păhărelele pe măsuța joasă dintre fotolii. Puse geanta lângă ele. Dincolo nu are rost să mă mai duc. Un dulap. O altă canapea. Noptieră. Rafturi. Cărți. Tablou-fotografie: camera lui Van Gogh la Arles. Un scaun. Veioză. Frig. Doi metri jumătate pe trei şi jumătate. La colțul blocului. Se aude vântul. Vââjjj. Tapetul împodobit cu ciuperca

◄ ►

umezelii. Condens, se spune. Îşi aruncă pardesiul pe unul dintre fotolii. Scoase sandvişul din geantă şi-l puse pe măsuță. Şi sticla cu vodcă luată din stațiune, dar de care uitase. Se uită înspre *pick-up* şi discurile rânduite cu grijă în acelaşi raft. Înjură cu glas tare lipsa curentului electri. Tu-i... mă-sii, răsună trist, fără putere, fără ură, ca o expresie exhaustivă a renunțării neputincioase. Construim o societate nouă... nu vouă. Luă aparatul de radio cu tranzistori, rusesc. Verifică bateriile. Beculețul roşu se aprinse. Comută pe unde medii. Roti butonul. Fluierături. Frânturi muzicale. Limbile pământului împletite. Ştiri. Reclame. Apoi izbuti: Miles Davis...*Circle in the Round*... Radio-Orizont. Bulgarii. Reținu lungimea de undă. Apoi, pe unde lungi. Radio-Bucureşti. Voce arhicunoscută. Romanțe de şosea. De mahala. În timp ce revenea la bulgari: Ştefan cel Mare se supărase pe boieri. Şi tăia capete. Îl duc la vânătoare. Să-l îmblânzească. Dar mai cad țeste. Deodată, un glas. Cristalin. Viers de privighetoare. Ştefan îl vrea pe posesorul vocii, altfel... Boierii îl caută. Îl găsesc. Îl aduc. Cine eşti tu, copil cu glas fermecat şi ochi de ciută? Gică Petrescu, măria-ta. De patruzeci de ani miorlăie. Aproape şaptezeci de ani. Perucă. Prostată. Şi succes radio-tv. Vrăjitorul, Miles Davis. Negru american. Trompetă de sânge albastru. Stranietatea gândirii reci şi a *swing*-ului hipnotic, sacrificial. Transă firească. Sunetele astfel împreunate: nu sunt cuvinte. Aberanță totală a imaginilor. A asocierilor. A amintirilor. Poate primii bipezi inteligenți în fața focului. Ce e inteligența?! Damian luă sandvişul şi sticla cu vodcă şi se trânti pe canapea. Pe asta se poate. Burete. Cealaltă m-ar refuza. Scârțâitul arcurilor. Despachetă sandvişul. Muşcă. Mestecă. Înghiți. Sorbi din sticlă. Iar muşcă. Ce e inteligența?! Ce să fie, Damian? şi zâmbi Clavdia din fotoliul neocupat de pardesiu, ce-ai vrea tu să fie? un complex de senzații organizat de întrebări şi răspunsuri, hai să zicem algoritmate în cuvinte rostite sau nu? dar, ce cauți tu aici, Clavdia?!! imaginează-ți că eu sunt Damian şi tu Amara, poate ceva în genul ăsta caut, eşti mulțumit? să fim serioşi! şi sorbi din nou vodcă, atunci de ce nu scoți din geantă şi cartea pe care ți-am dăruit-o ca s-o săvârşeşti, nu spuneai tu că aici te afli în samădhi? hâm, glumeam, adică... autopersiflare, nu mai ridica sprâncenele, Damian, când eşti între încruntare şi mirare semeni cu o maimuță aflată de puțină vreme în captivitate şi neînțelegând cum poate fi atât de uscat copacul pe cioturile căruia se leagănă, de ce e pământul acela cenuşiu, lipsit de ierburi şi fără să primească apă? dar mai ales, cum de nu-i primeşte firesc căderea?! exagerezi, ca de obicei, hai, soarbe vodca, adeseori asta ajută, se pare că pe tine numai aşa ceva te poate salva, fals, Clavdia, fals, ce-ai zice dacă ți-aş mărturisi, cred în Dumnezeu, nu într-unul anume, ci în prezența omnipotentă numită astfel de mine doar fiindcă în limba mea acesta îi e numele? cred şi sper, deci mă rog lui, nu, Damian, Dumnezeirea apare ca tărâm de vis şi asigurare socială numai dezmoşteniților sufletului prin ei înşişi, ăştia fiind nebunii prost autoclădiți, adevărații..., Clavdia! iar?! Adevărații fac pact cu Dumnezeu şi sună cam aşa, dă-mi voie să fiu lucid şi nebun, în schimb, eu

◄ ►

voi vieți în Dumnezeirea ta, binee, Clavdia, doamna mea, sunt mai îngust la minte, aşa, ca strâns într-o menghină specială, Damian, încetează cu laşitatea asta de duzină, gata, gata, îmi vei explica: te aperi precum oricare puşti, eu?! ba tu! omule, dar pricepe odată! copilul nu se apără astfel, ci se complace jocului stupid - orgoliu de adult lipsit de argumente, de discernământ, Clavdia, pentru numele cerului în care cred..., atunci, de ce te-ai întors aici, sărută-mă, Clavdia, închizitor cu sâni şi labii, porcule, ți-e glasul moale, femeie, istoveşte-mă cu sărutul tău, poți? nu ştiu... încerc, se ridică din fotoliu, pluti şi se aşează fulg pe genunchii lui, Damian o cuprinse cu brațul pe după umeri şi se simți gârbovit de singurătate. De întuneric. De Miles Davis. *Circle in the Round.*

„Heeh! heeh! heeh! zic eu, că oftez, nu, oftez. E clar? Clar de clar de lună-n clar. Inima mea stă pe o coadă de ceapă bătută, nu, bătută cu lapte şi mi-e tate, nu tate, tare somn. Ahhh, h. Oameni buni, acum în prag de adormire ceapănlaptenminerâgâi pot să vă cufuresc cu spârcuiala mea de ținere dă minte în zile mari aducere aminte. Pot?! Adică, de ce n-aş posibilita. Ajunge, ajunge arlechine! Iar eu vă fac o plecăciune. Rânjesc. Sunt boit: rânjesc:

Iar eu vă fac o plecăciune. Rânjesc. Sunt boit:
rânjesc:
- Vreau să zbor, un spectator.
- Chiar să mor, alt spectator.
- Să mor?! altul, spectator.
- Să nu zbor! din stânga, spectator.
- Spectator de spectator, grămadă de spectator.
- Video-color, video-color, cânt spre spectator.

Acum, dansator pentru spectator:
păsuleț pas pas piss
undoitrei paşi
pas târât pass
lipăit de gâscă
lipăit de gâscă
liin inn
000
mamă aîîî
pas
ss
ss
ss
ss
pas
e
e
eu
u
u.
. . . . . .
. . . . . .
U
iooiii
n
a
i
v

r
e
!U u u u u a

şi aţi văzut, nu? nu? bărbia omului meu din profil cu tigaia pe scăfârlie, e un vreau - *!Uuuuaerv*, de acolo trebuie pornit pentru a descifra dâra lăsată *eu* din buzele lui cu *ioiii* pe praful scenei din creierii voştri terciţi, da, *punctele* dintre buze sunt un comentariu elocvent al cuvântului nerostit originea voastră vine din cuvânt bineînţeles nerostit ce naiba mai puneţi la îndoială semantica-mi seismul din şapte zile de facere prin coastă unde e coasta smulgeţi-o şi obţineţi eva fără buric ca s-o folosiţi domnii joyce fără să aveţi probleme personale cu scolastica traiului etern în mizeria ce mereu mereu mereu se strânge în moţul ridicat de ombilic v-o declar eu doctor în lingvistica semnului textualist consubstanţial contextual na na puiul mamii provocator
ei, mai mult nu ştiu, domnia ta, toc-tore!
Pa”

Damian lăsă încet pe canapea pagina scrisă mărunt, fiecare literă fiind însă cu grijă caligrafiată, apoi se duse la bibliotecă şi scoase *Dicţionarul de psihologie*, căută schizofrenia, citi definiţia, puse cartea la locul ei, clătină din cap, nu, nu pot să accept că am fost tentat, că am furat Clavdiei tocmai acest text, „... formă gravă şi aparte a depersonalizării... extremă introversiune... necomunicabilitate... lume săracă axată pe imaginar... sau bo-bogată, dar disoxiată şi delirantă... furtunoasă prăbuşire a tuturor barierelor logice... masiva invazie a gândirii delirante... cauzele necunoscute cu exactitate... forme convertibile una în alta... degradare psihică progresivă... păstrarea unei poziţii incomode mult timp...” recapitulă mut şi incoerent cele citite, apoi oftă, se mânie, vru să strângă coala în pumn, degetele încleştară aerul ce imagina orice, chiar şi fiinţa autorului, cine o fi? tâmpită, Clavdia, putea să alcătuiască o mică prezentare a fiecărui creator, eu am nevoie de asta, am neapărată nevoie de model... tâmpit, eu! de ce?!! de model?! Damian, dragule, se maimuţări cu glas de cocotă, ai spirocheţi în creieraş?! Privi spre fereastră. Zori lăptoşi, roiuri de stele astă-noapte. Se răsuci. Luă foaia. O împături cu grijă. Ce-o fi pătit omul-de-pe-coală? Sărman nebun. Fericit, nebun? Raţiunile persistenţei în cotidian. Care sunt? Adevărul are două capete şi două cozi. Care coadă, care cap? Amândouă, acelaşi, rupt, care se reface oricând. Moare şarpele numai după apusul soarelui. Vreau venin, picătură cu picătură o jumătate de secol, ba nu, un sfert, ba nu, zece ani, ba nu, un an, ba nu, ba nu, ba nu, o fracţiune de secundă, ei, vezi, zorii din lapte bătut cu stele din stele şi e atât de frig, apăsă pe butonul de pornire al staţiei de amplificare a *pick-up*-ului, cadrane aprinse în verde pal liniat cu roşu de rotisor, se mişcă grăbit, bolnav dornic de muzică la treizeci şi nouă de grade şi câteva linii, în grade Celsius, degete de ţesătoare febrilă şi discul scos rotit aşezat şters cu cârpa antistatică butoane împinse manete trase şi şi şi braţul coboară aselenizează pe şanţul uraaa! primul om OM în *nulla* gravitaţie a necuvântului: muzică,

ah, cum mă alin, Doamne, acum pot să invoc, pot? sperios pui de orice animal, pui, într-adevăr fluturele nu e o petală, *music is an open sky*, Rollins, Coltarne, îngenunchez, stele în roiuri se cântă în zori şi e atât de frig, oare? şi nu-mi e nici foame, încă un strop de vodcă, îl sărut, ai pleat, Clavdia? ți-am furat un text, iartă-mă, înduplecă schizofrenicul, cauza, totemul mi-l caut în interzis, sunt interzis, țigara, aşa aşa aprinsă acum, fum după fum fumuriu în zori, cum?! lăptoşi, aiurea! cenuşii, smog, de unde? din gunoaie, vălătucul a înconjurat samădhi, să mă prăbuşesc pe canapea? dar dacă... țigara aprinsă, limbile horă de flăcări la noapte o să fac pipi în pat de nebun pot orice, se aşează încet în fotoliu apoi scuturã scrumul țigării în căuşul albăstriu de pe măsuță. Îli plimbă vârful limbii peste dinți şi gingii. Aspre şi iuți de tutun. Primi obosit lumina zilei.

Aşezat la măsuța albă cu plasticul zgâriat în fel şi chip, având în față o cafea mică, imitația de caimac spartă de cerculețul deformat într-o parte, moneda şuie iau bani, de unde naiba atâția bani? e destul de mare gaura asta ciocolatie în spuma ciocolatie, îşi pipăi buzunarul de la piept al hainei, scoase portofelul, dinăuntrul lui, cecul cu cele zece mii rămase din banii primiți în urma divorțului, ne adunăm de pe drumuri prăfuite de lehamite-speranțe, dintr-o părăsire în lume străină, nemonadă şi sfârşim prin a ne împărți banii, nu e curios oare? nu, nicidecum, e firesc, uman, fiind uman, păcatul nu există, chipul Soranei: oval bolnăvicios de alb domoale protuberanțe arar trandafirii pometii şi irişii când sângele nurcilor verzi îşi muşcă pielea irişii ciupiți de aur acolo ascunşi în năvala castanelor sfărâmate în şuvițe veşnic răzvrătite de nevegetalul lor, Sorana arsă de, eşti al meu şi trebuie să mi te supui, îngenunchează, Inochente! Sorana şi palme, Sorana şi hohot - plâns-râs, surâse blând, sorbi din cafea, îşi linse buzele ca după sânge şi deschise cecul, unu şi zero zero zero zero, o pentagramă din care n-a mai rămas decât o umbră de vârf, să distrug simbolurile, încet, dar sigur, puse cecul la loc în portofel, când ies de aici trebuie să scot opt mii, îi cumpăr ceva Clavdiei, zece mape de plicuri albastre de lagună pentru corespondență cu mine, nebunul, zâmbi, îşi aprinse o țigară, o clipită nările fremătară în mirosul de „Carpați”, apoi fură din nou cotropite de izul, balaur leneş şi greoi din miasme de ciorbă de fasole varză călită macaroane ghiveci peşte congelat pui dezghețat detergent soda abur de grăsime în apă caldă resturi de-a valma, cantina-bufet a întreprinderii ignora prezența lui Damian, la câteva mese, zgomot de linguri, sorbituri, tăcere din oboseală şi foame din fuga de „Timpuri noi” lângă aceleaşi aceleaşi aceleaşi maşini, Damian privi prin geamurile mari şi curate, mult mai mari şi mult mai curate decât ale oricărui apartament de bloc pe care-l cunoştea, aurii, nespus de frumoase în însuşirea lor de temple utile dulci, mângâiate de pulberea de diamante - aerul toamnei în soare de rămas-bun, aşa-mi par halele, montajul, turnătoria, fumul se înalță din ofranda credinței în sfânta mână a lui Arghezi, încă nu pot să-mi port paşii de slujbaş pe dalele voastre, marmură de Carrara-motorină-şpan, dintr-o despărțitură a portofelului

◄ ►

scoase hârtia, o despături, dragii mei, îmi lipsiți, credeți-mă atât de mult îmi lipsiți, dar n-am ce face, doctorul, drăguțul ăla de doctor nu vrea însă să accepte că sunt pe deplin apt de muncă încordată şi creatoare pentru depăşirile de plan salvatoare, însă ştiți şi voi, chestia aia cu leul şi câinele, morți, vii, nu, voi reapărea ca un titan, aveți răbdare doar câteva zile, dacă e nevoie şi luni sau chiar ani, să vedeți voi cu ce bicepşi mă întorc, bineînțeles, şi pe creier şi pe brațe şi pe picioare, mascul multiramificat, ce naiba, hă, hă, sorbi din cafea, în spate auzi, mă Vasile, uite, întoarse capul, fesele bucătăresei parc de distracții, termină cafeaua. Puse în buzunar hârtia cu decizia doctorului. Stinse țigara. Îmbrăcă pardesiul. Ieşi. Afară refăcu mental traseul: dispensar, şef de birou, serviciul Personal. Îşi imagină: frunți, riduri, grimase, felicitări pentru pile şi abilitate, chiul, mâini uscate, umede, palme late, tari sau flasce. Strângeri. Nu prieteni. Nu amici. Colegi de birou. Şi zi aşa, tovarăşul Inochente, întocmai, tovarăşul Solomon, am fost la un pas de internare, şeful încruntat, apoi plin de compătimire, normalul-sănătos normalului-nebun, nu glumi, dom'le, ai grijă, nervii ăştia..., breşa în neuronii lui Solomon: minte, minte măgarul, am mai văzut eu d'ăştia, la diagnosticul ăsta zile multe de concediu, bani aproape toți, parcă mie mi-ar strica, tendințe paranoice... mie-i vine să ucid că duminică iar stau aici, iar el se va lăfăi cu vreo putoare, oricum, ai grijă, mare grijă, tovarăşul Inochente, avem, avem nevoie de dumneavoastră aici, deci peste două săptămâni, la revedere, printre planşete, birouri, bolnăvior, nu? rânjesc ei şi ele cu vârful cozii răsărind de sub halate, cu copitele lovind parchetul, cornițele nu se văd prin părul atent pieptănat, chelii şi-au făcut operații estetice, chirurgie plastică, doar mirosul de pucioasă, altă cantină, sănătate, măi Damiane, nu ne întâlnim azi? dai şi tu una mică în cinstea vacanței, fantezii, fantezii, zâmbind, tu, umil, jenat, râzând tu, obraznic, Damian, cât mai lipseşti folosesc eu biroul tău, se poate? vezi, femeile, băutura, *jazz*-ul ăla al tău... hai spune-ne şi nouă cum arată o cămaşă de forță, fii atent, unul se duce la doctor, în fiecare noapte împing trei vagoane, nu mai pot, bine, domnule, doctorul, îți iau eu unul, a doua zi altul, trei femei pe noapte, nu mai pot, bine, îți iau eu una, două, vă rog, lasă-mă, domnule, că trebuie să mai împing şi un vagon, tu cum l-ai înnebunit? şpagă, şpagă, nu vrei nişte „Kent”, am un cartuş, iuhuu! iureş de vârcolaci, să rostogolim pământul în spațiu, gravitații, aiurea, când plutim, când ne târâm, ei, acum, senin spre întâlnirea imaginată, porni spre dispensar aruncând o privire grăbită şi furişă halelor posomorâte. Ciocanul unei prese făcu geamurile să vibreze. Dangăt spart.

Ieri a fost o zi, astăzi e o zi, mâine va fi o altă zi, poimâine încă o zi, nu? aşadar, fundătura asta din lehamite şi-a stabilit numele anost şi ştergător de memorie, de vise, de speranțe, viața mă aşteaptă de fiecare dată, în fiecare dimineață, cu gura părându-mi mai proaspătă decât orice fruct fraged al oricărui Eden, de fapt, încleiată şi împuținată de resturile stârvului meu din păcate neconsumabil dintr-o dată, „o-zi” în care văd: oameni şi străini, animale obosite şi drumuri cernute de

îngheț, zăpadă cenuşie şi mohoreală pestilențială, pe unii că mă pot întoarce printre meschinii angoasați, pe unii poate îi voi regăsi, alții vor fi plecat, Clavdia e însă acolo, aşteptându-mă sper, oricum, e şi predicatorul bunăstării normalului, iubitul meu doctor, Doctorul, vindecătorul social, vindecător vânător judecător decapitator, prea devreme a nins, cu vârful pantofului spulberă o fâşie de zăpadă, deci nevindecat încă, ura! sau ura?

Intră în alimentara care-i apăru în cale. Spațiu larg, aerisit, compartimentat cu înțelepciune şi oarecare eleganță. Autoservire. Luă un coş. Plimbarea printre rafturi. Şi conserve. Conserva umblătoare. Invidiată de macrourile în ulei. De macaroane. De gemuri cu etichete având data fabricației abia vizibilă sau ştearsă. Hibrizat cu soia cu şunca din oase presate cu cârnații din zgârciuri şi alte părticele ale nu-ştiu-căror-divinități-secundare, parizerul apatic către carnea păşitoare dând cu tifla cârligelor din care fusese îmbinată adunată, zburătoarelor vineții de ciudă şi aşteptare a stomacurilor rânduite cu grabă şi poftă, fiecare fâlfâit mort pentru fiecare râgâit slinos. Cumpărătorii şi Inochente. Zgomot de guri - cum? Damian: țiuitul. Damian: bezna. Damian: în mine, colcăie? Ce? Chipurile lor. Stâng, stâng, stângul! Stâng. Drept. Stai! Ordine şi disciplină. Bossă sau marş? Cum mănâncă oamenii lui Van Gogh cartofi? Chinuiți? Sau cumplit obosiți? Sau, mestecă. Atât. Absint. Absint. Orbeşte. Globuri albe în orbite. Capete. Mingi rotunde, roz. Pink Floyd: *Wall*. Film despre Zid. Un singur zid. Şerpuind printre şi prin chipuri interioare. Furtuni lăuntrice. Calmante. Acalmie. Sterilitate. Iuhuuu! Culcat! Salt înainte! Cuib de conserve, stânga. Fortificație de ulei-zahăr, dreapta. Stai. Buletinul. Tichetul. Mălaiul. Fooc! Pe loc repaus! Rupeți rândurile!

Ieşind din alimentară cu pas măsurat. Vericalitatea deciziilor nefaste. Presimțirea? Nu, nu am harul. Sau îl am? Văd? Nu? Pare senin cerul. Uite un nor. Aiurea. Prea devreme a nins. Tremur? Sigur. E frig. Pală înghețată. Obrazul şfichiuit. Prea mulți oameni aici, dintr-o dată. Ce vreți să cumpărați. Hei, vă rog, părăsiți-mă. Acum! Nu. Doamne, mult mai durează. Cinci metri departe de uşa alimentarei. A... Fiți amabil. Brațul prins. Da. În sfârşit. Fiți amabil, îmi arătați şi mie ce aveți sub haină? Fugi, Damian. Predă-te Damian. Mâinile sus, Inochente! Ce să am, doamnă? Cu ce drept?! Lasă, lasă! Doamnă! Te-am văzut eu! Credeai că scapi? Aruncă sticla, Damian. Aşa. N-am nimic, uitați. Fugi, Damian. Stai, ajutoor, hoțul! Hoțul hoțul hoțul hoțul h h h hhhooo**ț**ț**ț**! Ține-l bine! Gata, plec din mine. Start! Scena crucificării. Filmare din afara înlăuntrului. Agățate de mine, încolăcit cu brațele lor de funcționari publici. Cu desperare sufocat. Fug şi târ după mine. De fapt, încerc să alerg. Îmi deflorez fizionomia: apar reptilă relicvă cu ochi imobili şi indiferenți. Asta e sticla? Binevoitor, corect şi onest. Mâna sus, sus. Lume, lume, corpul delict! *Habeas corpus?* Un chip: ochi căscați, canini galbeni, găunoşi premolarii, omuşorul însângerat. Şi? Chipul de lângă mine: conjunctivita galbenă cu vinişoare multe, roşii, în jurul pupilei cât irisul, contur galben, când

priveşte fiara omul drept în ochi? Şi? Gheara întinsă spre părul meu. Fereşte, Damian. Acum ei te târăsc. Vezi, fii atent. Piciorul ăla nu l-ai observat. Ți se va înnegri coapsa. Oameni. Buni... Oameni buni, de ce atâta furie?! He, he-he. Ticălosule. Vezi dumneata, domnule Inochente, cine te-a pus să faci pe supapa? Vezi dumneata, domnule Inochente, mai e ceva. Şi noi furăm, de-aia... dezvăluirea gândului ascuns şi a faptei tăinuite e păcat de moarte, nu ştiai? Plăteşe, plăteşte domnule, fir-ai al dracu' de ticălos! Nu te uiți la noi, cei mulți şi muncitori şi oneşti şi sărmani, cum să trăim numai cu un cap de Moțoc?

Ăsta e, şefa! Vroia să fugă, hoțu' naibii! Semiîntuneric. Lăzi goale. Lăzi pline cu sticle. Saci. Miros de făină. Şi țuică. Şi de ulei rânced. Se apropie de mine capul de ştiucă al trupului de vacă. Mă amuşină. M-a recunoscut: hoțul. Ruşine. Dintre lăzi țâşneşte regele piticilor. *Fischerle*. Scurtă de fâş negru. Ponosită. Pălărie de navetist. Bocanci crăpați. A uitat de table. Creşte porc. Găini. Forjor. Sau manipulator. Se îmbată la colț de bloc cu lichior „Glacial”. Dar e cinstit şi revoltat. Ochi mici şi injectați. Porc mistreț subnutrit... Încolțit de eroism. Îl omor, doamnă. Te omor, mă! Furi munca noastră. Servietă agitată. Pe sub mână. Se pregăteşte. Răsucesc uşor capul. Pumnul lui pe lângă bărbia mea. Un metru cincizeci şi spună în colțurile gurii. Îl apuc de mâini. Sunt prins de brațe. Scrâşneşte: te omor, mă, tu-ți Dumnezeii... Se dă un pas înapoi. Creşte vipera în el. gândeşte-repede-şi-vrea-să-mutileze. Am testicule? Am. Atunci spre ele, în ele cu bocancul crăpat. Rânjeşte. Bocancul în aerul umed de temniță. Dar pe lângă mine. Tu-ți... Mă muşcă de mână. Îl privesc atent cum muşcă. Îi simt mirosul gurii. Mi se face greață. Îi eliberez încheieturile. Țopăie înnebunit. Îşi ia din nou avânt. Femeile îl apucă de haină. Săracul om urlă: Miliția, să chemați Miliția, pe Boricescu, îl aranjează ăla, îl aranjează! Ce-ar fi să-l omor când îl voi mai întâlni? Nu, aşa ceva nu se ucide uşor. Şi zdrobit, tot s-ar zvârcoli ca turbat... Ba nu, să-l chemați pe Avrigeanu, că nu scapă fără puşcărie! Brusc se linişteşte. Şi pleacă. Opinia publică mă părăseşte. Împăcată.

Îmi aranjez hainele. Apoi intru în cabina şefei. Capul de ştiucă mă iscodeşte. Vă dau pe mâna Miliției. Că doar nu m-ați furat pe mine. Statul, domnule. Statul. Ruşine. Eu nu cutez să pun mâna nici măcar pe o napolitană, iar dumneata? Ruşine. Discul telefonului: țâârr, driing, țâârr, alo, da, un tovarăş prins, încerca să fure, da, Bulevardul Victoriei, Unitatea 23, vine un echipaj? bine, aşteptăm. N-aveți cincizeci de lei? Tac. Câte luni sau câți ani în haina cu semnătură de gratii?

Aştept. Aş vrea să fumez. Dar un deținut, poate? Defilarea vânzătoarelor prin fața cabinei de sticlă. Toți martorii mă recunosc. Doamne, cum au reuşit ei să salveze omenirea de teroarea mondială! Să mai ai încredere în oameni: e bine îmbrăcat, elegant chiar, pare serios, ei, dar de data asta i s-a înfundat! Declarațiile noastre vor fi complete. Vom spune tot. Nu uităm nimic. Îl ştim noi. A mai fost văzut. De când îl urmărim. Măgarul. Ticălosul. Banditul. Ştiuca: odată unu' avea un cuțit la el, când i l-au găsit la percheziție... Şefa, ia limonada asta.

◄ ►

Cum eşti dumneata cu inima... Mulţumesc, dragă, vezi, la inventar nu mai ține cont de asta. Cea cu paharul se bucură. Mă poate observa îndeaproape. Hai, îndrăzneşte. Ia bisturiul!

Să trăiți. El e. Subofițerul bătrân şi hârşâit. Nu-i convins de mutra mea. Nu e rost de marfă autentică. Scoate tot ce ai în buzunare. Elev, percheziționează-l. Fața ciupită de vărsat se apropie de mine. Mâinile mari, cu degete îngălbenite de tutun, îmi caută cuțitul bozul lațul sau poate lama de ras sau poate firul de oțel al sectei asiatice a sugrumătorilor. Aha, inginer. Ce scrie aici? Bolnav cu nervii, traduc. Aha. N-aveai bani? Atunci? Ştiuca, subofițerul şi cu elevul mă țintuiesc şi se pironesc cu privirea. Ba da. Atunci? Ba da. Elev, du-l în maşină. În spate. Înhățat de braț. Cu putere. De ce aşa? Răspund de dumneata. Grav. Aproape dus pe sus. Prin alimentară. Templul ispitei. Altarul înconjurat de credincioşi. Martorii credinței: corul: aleluia, Inochente! Mi-e ruşine?

Lehamitea odată cu apusul letargic. Urc în dubă. Nu mai e nimeni acolo. Sunt singurul hoț prins. Dacă nu rupeți sau zgâriați muşamaua banchetelor, nu stau cu dumneavoastră. Nu. Zdrang, uşa metalică. O zăvoreşte bine. Nici pasărea. Noile basme. Mi-aş aprinde o țigară. Pot? Cum va fi în puşcărie? Bum, bum, în tabla albastră. Elev, stinge beculețul. Nu consuma acumulatorul. Întuneric. Cum va fi în puşcărie. Nici pasărea. De ce aştept atât? Cred că întunericul ăsta n-are doi metri cubi. Cred că spaima e inodoră. Cred că stau pe o banchetă pe care unii sunt tentați s-o zgârie, într-o maşină pentru hoți, criminali şi alții, arestat, nu? Elev, sunt arestat?

Tânăr. Bucălat. Îmbrăcat sportiv. Se mişcă repede, sigur pe sine. Bine, tovarăşul inginer, cum sfântul duh? Ofițerul mă compătimeşte. Plin de rezerve, însă. Sunt unul dintre unii sau unul dintre aceia? Stați jos. N-aveți cazier, lucrați, am verificat. Veți ajunge în fața comisiei de judecată a întreprinderii. Amendă sau mustrare. Depinde de explicație. Privesc prin geam. S-a înserat. De afară: ciobăneştii alsacieni s-au încăierat. Mârâie. Urlă. Mi-e atât de greu să întorc capul şi să-l privesc. Aş vrea să-mi înțepenească gâtul lingând cerul. *Cui prodest?* Bun, trecem în declarație chestia asta din certificatul medical, tendințele paranoice, o să fie mai uşor. Bine. Se aşează la maşina de scris. Deci: Inochente Damian, născut...

Cobor scările clădirii Miliției. Sunt liber. Filmarea din afara înlăuntrul meu s-a sfârşit: din nou împreună, Damian.

Îşi aprinse o țigară. Dintr-un chip, doar un punct stacojiu.

Şi răsună strident, sec, tobă de tinichea, glasul lui Damian după ce, câteva clipe, se adâncise în aşteptarea de stepă a privirii Clavdiei:

„*Tigrul de pluş*

Regizorul simți că i se face rău. Maria îl privea cu ochi-i mari, negri şi întregul ei chip nu exprima decât milă față de omulețul care se isterizase încercând să-i explice că acest film nu poate fi adevărat, real, aşa cum îl vrea el, nu va deveni o capodoperă dacă ea nu îl ajută, nu

înțelege rolul ei de femeie ca oricare alta.

. . . . . .

Mi-e frig iar senzația asta mi-apare cal de foc alergând pe câmpia tâmplelor în tropot de galop pe cale de a fi făptuit. Cui pot să-i povestesc ce mi s-a întâmplat, ce mi se face de când deliberat am acceptat să-mi torn clopot de sticlă peste țara visurilor mele din fiecare clipă? Dacă o clipită nu şi-ar conține-păstra clipita ei de fericire neînțeleasă cum am putea supraviețui considerând că orice făptură, chiar şi cea psihică, e un act de supraviețuire?

. . . . . .

- Maria, eu sunt un om bun, te implor, Maria, mă ucizi!

- ...

- Maria, acum nu mai eşti o actriță. Eşti Maria Popescu, o femeie care munceşte într-o întreprindere, creşte copii şi...

. . . . . .

... aseară stând tolănită în fotoliul de răchită mă legănam încet încercând să adorm nuielele scârțâiau uşor în cameră era linişte de râu de luncă dar somnul mă ocolea prin eschive şiret întrupate în imagini de act sexual obscen încât la un moment dat am fost tentată să-mi chem iubitul la telefon rugându-l să vină la mine spre a ne împreuna dar mi-am stăpânit pofta şi mi-am mângâiat trufa cu laba pe urmă am dat din coadă astfel închipuindu-mă o biată ființă în călduri m-am stăpânit pentru a câta oară năvălea animalul din mine adus de lehamitea de zi cu zi când după împlinirea creştineştilor obligații obşteşti când unde şi ce şi cum să fac m-am ridicat din fotoliu sex cu trup şi suflet şi desculță în închipuirea mea am ieşit din casă ca să mă îmbăt undeva într-unul din barurile pustii ale cetății mele rătăcitoare printre galaxii iar paşii m-au rotit în spațiul bucătăriei luminată de o lumânare de pom de iarnă şi de flăcările firave ale unui ochi de gaz: bezna şi căldura rece plecând desculță dintr-un fotoliu de răchită, aseară.

. . . . . .

... acum nu mai eşti o actriță, cine naiba ți-o fi băgat în cap asta! Vreau un documentar năpraznic, pricepi? Da, domnilor, gata, filmăm! Aşadar, primăvară, plimbarea cu chipul senin...

. . . . . .

Starea de vis numită tristețe cu țipăt:

... hoinărea pe deasupra oraşului şi abia atunci i-a descoperit înfățişarea de cetate sufocată de monade de beton şi sticlă totul cenuşiu şi murdar acoperit fiind de zăpadă violată de smog şi îi era frig în pielea ce-o alesese ca veşmânt pentru plimbare şi-o îngrozea amurgul mult prea violet şi mult prea sângeriu de aceea a închis repede ochii strângând cu putere pleoapele se imagina copil infirm la început de adolescență extrem de plictisit cum altfel putea fi matur credibil dar când a văzut că amurgul nu dispăruse ci dimpotrivă devenise mai sângeriu s-a hotărât trebuie să caut cât pot de iute cotrobăind prin timp şi spațiu voi găsi nuştiuce dar pe deplin convinsă despre dreptul şi puterea de a afla acest nuştiuce...

Urmează doar țipătul. Din păcate, mut. .

. . . . . .

- Bravo, Maria! Un film este alcătuit în primul rând din imagini, iar dacă ele nu vorbesc înseamnă că nu se întâmplă nimic, bravo! Te lansez, măi femeie, te lansez! Hai, fumează o țigară.

. . . . . .

Cerul senin. Dar mohorât. O seninătate fără soare. Însă nu lipseşte soarele. E aşa, o zi de iarnă lungă. Înainte de a se târî spre moarte. Siluetă măruntă. Zgribulită. Zâmbeşte în sine. Şi zâmbeşte spre restul, tâmp. Oamenii par a o ocoli. Măruntă. Zgribulită? Nu. Oameni nu o evită. Drumurile fiecăruia, serpentină printre obstacole. Se păşeşte printre monoliți. Măcinați de Dumnezez ştiu ei ce. În dreptul unor temple se dă de pomană. Preferințele sunt diverse. Nu astăzi, însă. Nici ieri. Cum nici poimâine. Oriunde se dă de pomană e bine. Bineînțeles preoțimea primeşte pentru asta ofrandă. Nu lor, zeilor. În Gomora, cerul senin. Dar mohorât. Silueta alunecă. Cenuşa ca din praf de gheață. Buf! A-a! Mărunta lungită. A... Destul de erodați monoliții. N-au mijloc. Templele au pomană. Există doar verticala înclinată. A... s-a ridicat. Se sprijină de zidul templului la care se grăbise să ajungă. S-a înălțat până la patruzeci şi cinci de grade. De ce naiba mai geme? În sfârşit. Zâmbeşte. Tâmp către restul puii de monolit o aşteaptă. Față de ei uneori mai râde. Cum şi de ce? Soarele e risipit în praful de gheață. E chiar praful. În curând silueta măruntă va primi pomana. Şi o va plăti. Ofranda. Toți monoliții par încremeniți. Şi încruntați. Pentru cine nu-i cunoaşte. De fapt zâmbesc unii spre alții. Tâmp.

. . . . . .

- Ei vezi, vezi că se poate? Greşeala actorului constă în incapacitatea lui de a-şi închipui personalul. El e personalul. Frământările tale sunt necesare asumării condiției tale, doar ai citit scenariul, nu?

. . . . . .

Să nu aveți impresia că figurinele de ceară sunt simple copii măiestre ale unor personaje mai mult sau mai puțin vestite. Nu, nicidecum. În câteva cuvinte pot să vă povestesc o întâmplare care mie îmi dă dreptul să susțin cele afirmate mai sus.

Ieşisem din uzină şi eram puțin cam supărată pe mine însămi că nu-mi primisem salariul întreg, dar, pe de altă parte, mă linişteam fiind conştientă de nerealizarea planului, deci din vina noastră reală. Nu munciserăm suficient de bine. Asta era tot. Ştiam însă că pe viitor greşeala nu se va mai repeta. Aşa că începusem să-mi fac unele calcule specifice oricărei gospodine. Copiii trebuiau hrăniți, îmbrăcați. Eh, din când în când îi mai înjuram pe cei care nu ne aprovizionaseră competent, pe colegii leneşi, şi ce mai încoace-şi-încolo, acele cauze obiective ale împuținării banilor mei, motive pe care nu aveam voie să le uităm, nu?

Aşadar, mai gândind, mai alergând la un aprozar, la vreo alimentară, iar mai cugetând, iar mai certându-mă pe la un rând, străbătând astfel oraşul în drum spre casă căci îmi place teribil să merg pe jos, detest înghesuiala din autobuzele atât de rare din cauza lipsei de benzină, m-am trezit oprindu-mă în fața unei vitrine. La început, datorită plaselor încărcate care-mi

rupeau brațele. Le-am pus pe asfalt şi parcă eram alt om. Abia după ce am suspinat uşurată am cercetat interiorul vitrinei. Am înțeles că, totuşi, ce vedeam acolo mă oprise. Păpuşi de toate mărimile, unele aproape cât mine, înveşmântate cu gust. Deşi imediat mi-am dat seama de frumusețea imaginii, mi-au trebuit câteva clipe bune ca să mă dezmeticesc. Având aceleaşi chipuri, dar trupuri de vârste diferite, de la bebeluş şi până la optsprezece ani, fetița şi băiatul meu îmi zâmbeau de dincolo de geam. Le-am zâmbit şi eu. Am râs chiar. Fericită, înțelegeam că sunt iertată de lipsa banilor, de incapacitatea mea să muncesc cum trebuie. Le-am arătat plasele pline. Bebeluşii mi-au scos limba, cei de zece ani s-au lins pe buze, iar cei de optsprezece ani m-au dojenit cu privirea pentru greutatea ce-o căram. Eram atât de încântată încât îmi venea să bat din palme. M-am uitat pe furiş în jur să văd dacă mi-aş putea permite gestul ăsta. Nu, era prea multă lume şi oamenii sunt cum sunt, gândesc cum gândesc. M-am abținut. Cineva m-a observat totuşi şi am auzit: s-a întâmplat ceva, doamnă? Am clătinat din cap, nu. Femeia, târând după ea o sacoşă plină cu cartofi, a trecut mai departe. Am vrut s-o opresc ca să aflu de unde a luat cartofii. Apoi mi-am spus că putea să aibă şi ea copii şi lucrurile din vitrină i-ar face rău. Nu ştiu de ce am gândit astfel. M-am întors spre minunea descoperită de mine. Dincolo de sticlă, fizionomiile se transformau. În câteva secunde, peste tot era un singur copil. A început să mă mustre plângând şi să agite disperat brațele. Atâtea brațe şi prea multe lacrimi ca să nu înțeleg că îşi chema mama, femeia care trecuse. De mine s-a apropiat o bătrână. Nu ştiu de ce am spart geamul vitrinei.

. . . . . .

- Of, of. Nu e bine. Nu e bine deloc. Uită-te la mine. Vezi? Cam aşa. E important ca tu să-i sugerezi că uneori îşi aminteşti cu tristețe de începutul iubirii voastre când făceați dragoste altfel, alt-fel, nu ca soț şi soție! hai!

. . . . . .

adeseori se îmbată şi femeile. Fie din lipsă de coapse, sâni, fese şi buze atrăgătoare, fie din cauza absenței ochilor ațintiți înlăuntrul privirii. Femeia-tigru nu se îmbată decât la lumina lumânării când e tentată să-şi sfâşie o labă sau coada, pe care şi le mişcă ademenitor în joc de substituire a vânătorii reale, a vieții adevărate.

Încă de la primul ei joc de-a vânătoarea-reală-viață, Maria şi-a devorat un ochi.

. . . . . .

- Maria, nu trăim într-o lume exasperantă, ci într-una în care trebuie să învingem. Tu nu eşti un caz nerezolvabil. Ai citit scenariul, da? La dracu! Niciodată nu citiți cum trebuie scenariul! Mereu separați rolul vostru de context. Contextului te supui. Rolul tău contează prea puțin...

- Vreau...

- Ce naiba vrei?

Maria respiră adânc şi păşi încet pe platou.

. . . . . .

Mi-e frig, iar senzația asta mi-apare cal de foc alergând pe câmpia tâmplelor în tropot de galop pe cale de a fi făptuit. Cum, de ce?

. . . . . .

- Bei apa încet. Ai buzele uscate. Respiri precipitat. Te uiți spre el cu tandrețe. Ți se pare că răsuflarea lui şi a copiilor răsună în noapte ca o simfonie a frumuseții familiei tale. E clar?!

. . . . . .

Noaptea e plină de stele. Se plimbă pe străzi morții senini, împăcați de spuzeala bolții. De data asta nu prea înaltă. E adusă la noi, trasă de pletele lor vâlvoi lipite de ea. Pluteşte printre case, singura zi în deplinătatea întunericului de basm visat până la făptuirea lui. Moartea la fel de vie ca şi ei, dar mai puternică, deşi le-a fost amantă şi iubit tuturora.

Dialog între mine şi ea (ne-am întâlnit întâmplător lângă o casă din cărămidă roşie):

- Oh, ce surpriză!
- Oh, ce surpriză
- Cui să-i mulțumesc?!
- Cui să-i mulțumesc
- Ding-dong, ding-dong, crede-mă, emoția...
- Ding dong ding dong crede mă emoția
- *Good bye*, pe curând!
- *Good.*

. . . . . .

- Nu aşa te certi cu maistrul! Tu ai greşit, nu el! Te revolți ca un om simplu. Eşti o muncitoare!
- Dar...
- Nici un dar! Mai ai până să termini facultatea la seral. Maria, filmul ăsta e un documentar anume. Uite care e chestia: aici nu facem teatru de amatori, te afli între actori profesionişti, meseria noastră e filmul şi eu te-am cules pe tine dintre toți diletanții ăia...

. . . . . .

Dacă mi-aş rumega paiele, e drept, cam uscate, aş fi o bovină. Adică aşa s-ar crede. În fond, doar m-am descusut şi curg în afară. În marea majoritate a cazurilor, maimuțelor li se întâmplă să plesnească pe cusătură din cauza obositoarei lor patimi de a imita orice. Până şi un strop de lumină. Arareori reuşesc. E foarte frumos atunci. Dar mai întotdeauna ți-e scârbă. Fiindcă mai întotdeauna sunt ca mine - o femeie în oglindă.

. . . . . .

- Maria, te-ai gândit vreo clipă la titlul filmului? Se numeşte *În cumpăna zorilor*.

Maria privi țintă camera de filmat. Se zări în lentila albăstruie. Îndepărtată şi măruntă. Cât un spiriduş trist. Răspunse moale, istovită şi indiferentă:

- Prostii.

. . . . . .

Stă la masă. Şi mesecă. Între timp, mâna îi aleargă cu degetele picioarelor de paing pe partea interioară a pulpei. Aşa se simte mult mai bine. Când mestecă. E atentă la felul în care muşcă din felia de pâine unsă cu zacuscă. Şi mâna. Aleargă. Ciorba urmează să dea în clocot. Gândurile nu.

. . . . . .

- Eşti singură în casă. Visezi şi dansezi.
- Nu.
- Iar te împotriveşti? Te-am scos din laboratorul ăla împuțit, te pot transforma într-o vedetă şi tu, nu.

◄ ►

- Nu.

. . . . . .

Cui să povestesc ce mi se întâmplă?

. . . . . .

- Încearcă să-ți aminteşti cum s-a întâmplat pentru prima oară, bănuiesc că aveai cincisprezece-şaisprezece ani. Maria - doar ochi mari şi negri.

. . . . . .

Starea de sărut ca zgomot de ventuze dezlipite:

Căutându-se, buzele umede se desprind neaşteptat - smoac!

. . . . . .

- Nu, nuuu. Machiaz-o încât să pară cadaverică. E vorba de adulter, nu de botezul copilului!

. . . . . .

Fragment din jurnal:

„Am făcut dragoste. De data asta am coincis. Am vrut să mă spăl. Apoi mi-am adus aminte că mi-e somn. Şi am adormit imediat. Dimineața m-am trezit obosită. Nu m-am spălat nici dimineață. N-am avut apă. Nu m-am machiat. N-am avut curent electric. Am pregătit sandvişuri pentru toată lumea. Ceaiul va fi rece. Un fel de infuzie. Puterea gazului nu ne permite mai mult. Atenție la aragaz. Asfixierea. Lectura, atenție, Asfixierea. Pentru diseară am făcut deja dragoste. Eradicarea sentimentului de greață. Față de orice. Dar cum de-mi permit să scriu în timpul programului? Lehamite. Mă voi machia totuşi.

. . . . . .

Maria se aşează pe scaun. Îşi aprinse o țigară. Închise ochii. Buzele îi tremurau.

- Splendid, splendid. Obosită în camera copiilor. Împrăştiați jucăriile pe podea. Gata, Maria. Numai scena asta şi pe urmă fac eu cinste. Mergem unde vrei tu.

Maria întredeschise ochii. Ar fi mângâiat pluşul micilor animale. Şi s-ar fi culcat într-unul din pătuțuri. Se aplecă, întinse mâna. Degetele i se plimbară uşor, tandru, pe trupul vărgat.

- Filmează! Filmează! Firesc, firesc! Bravo!

. . . . . .

desprinderea prin starea de clipă.

. . . . . .

Cui să povestesc ce mi s-a întâmplat, ce mi se face de când deliberat accept să-mi torn clopot de sticlă peste țara visurilor mele din fiecare clipă?

Firesc, nimănui.”

Clavdia se ridică brusc din fotoliu, iar Damian avu impresia că va fi pălmuit. Dar îi întinse cartea, gest obedient al amarului încarnat în ființa lui, femeia îi primi înțelegerea ştiindu-l nepriceput să se ascundă în fața ei, îi surâse încurajator, acest text a-i putea să-l săvârşeşti? nu ştiu... cartea asta a ta... murmurul lui, m-am întors aici şi am vrut să-l recitesc mărturisindu-ți-l, un fel de cadou, Clavdia, eşti obosit, mi-a fost dor de tine, ştiu, am vrut..., bine, lasă, mâine, în seara asta uită nebunia lucidă, despre ea, ai încercat să-mi mărturiseşti, nu? nu ştiu...

„*Jurnal*

Încep acest jurnal fără a-l nota calendaristic decât cu *o zi* sau *altă zi*, deşi foarte bine aş putea să scriu *prima zi, a doua zi* sau *ziua întâi, ziua a doua*, dar prefer prima variantă fiindcă ea exprimă cel mai bine dorința mea de a-mi impune timpul variat doar ca dimensiune psihică şi nu în sensul necesității noastre oarecum aberante de a-i găsi o reprezentare care să țină de concret. Ce poate să însemne 12.10.1983 sau 10.11.1984? *O zi* sau *altă zi* semnifică astfel aceeaşi zi. Pentru a-l încuraja pe cel care nu reuşeşte să accepte aşa ceva, i se va sugera să gândească asupra realității cotidiene.

O zi

M-am întors în stațiune. După ce i-am citit Clavdiei *Tigrul de pluş*, noapte de dragoste fracționată de țigară, cafea, vodcă, dar şi de sute de ramificații ale unuia şi aceluiaşi gând: cum trebuie să exist? Nu, problema inexistenței mi-e străină fiind sinonimă cu sinuciderea (acceptabilă doar în eventualitatea dobândirii curajului de a avea curiozitatea pătrunderii în Moarte ca în altă lume). Căi de rezolvare pot fi:

care e anomalia mea? anomalie?

pasiunea pentru textele nebunilor culese de Clavia şi, momentan, altceva nu întrezăresc. Evident, am nevoie în permanență de o cât mai mare luciditate, cel puțin în clipele de „mâzgălire” a acestor pagini. Şi iarăşi evident, cât de curând sunt obligat să ajung la o concluzie, altfel risc... nebunia.

Am ezitat destul până să scriu acest cuvânt. Sunt convins, se pronunță prea des şi prea uşor. La fel se şi scrie. Într-adevăr, e „nebunească” dezinvoltura tipică inconştienței când se foloseşte aşa.

Ce se întâmplă în jurul meu? Aparent nimic sau chiar nimic?

Nu ştiu dacă are vreun rost să analizez „furtul” meu, reîntoarcerea în lumea părăsită - scriu asta de parcă aici ar fi altă lume - şi, înainte de toate, şederea de până acum în stațiune. În mine există deja această analiză, urmează doar s-o continui pe plan conştient. Mărturisesc că nu mi-am propus vreo metodă anume, după cum mi se pare inoperant să-mi propun un țel anume. Sunt suficient de conştient de destructurarea mea, a lui Inochente Damian, fostul cetățean ca oricare altul. În schimb, insuficient lămurit asupra cauzelor destructurării psihice şi asupra sensului ei. Sunt, pe de altă parte, înspăimântat şi îndrăgostit în acelaşi timp de cel care voi fi. Nu îndrăznesc să visez vreo imagine. Orice voi deveni, voi fi binevenit în mine însumi. Şi-mi mai este clar un lucru: redobândirea a ceva pierdut de mult, poate a stării arhetipale a lui Damian. S-ar traduce prin această afirmație „dorul-după un nu-ştiu-ce?

Într-un film, unul dintre personaje declara: nu accept în viață iresponsabilitatea şi infantilismul! Alt personaj, în acelaşi film: acum, când mă apropii de sfârşitul vieții mele, vreau să păstrez în memorie numai ce-i important...

Negând prima afirmație şi aprobând-o parțial pe a doua (depinde de ce e considerabil important), s-ar

putea să ai coordonatele esențiale ale autenticului. Care autentic?

Tot din acest film, rusesc: uneori mersul firesc al lucrurilor se strică... intervine o întâmplare... parcă tot mergi, mergi şi, stop! te întrebi: cine ți-a rânduit viața?

Ajunge. Pentru o zi am fost rânduit destul. Filmul se numeşte *Zbor neîntrerupt*.

Nu, nu ajunge.

Despre *Tigrul de pluş*. În primul rând, cartea din care face parte, unde textele sunt încredințate „cui le vrea întru desăvârşire", o consider un act lucid într-o realitate în care actul de creație artistic îşi pierde treptat, dar sigur, importanța şi valoarea. O asemenea carte poate fi considerată un model de desăvârşire a textului prin meditație de tip filosofic şi chiar ştiințific. Arta de a scrie conține şi meşteşugul de a scrie ca ştiință. Truism prea puțin înțeles, nu?

Revin la *Tigrul de pluş.* Personal, nu mi se pare a fi un text care necesită desăvârşire. Povestea acelei femei m-a obsedat încă de la prima lectură. E întrețesută astfel încât, la fiecare păşire pe urmele suferinței ei, senzația de vid sufletesc din ce în ce mai accentuat devine un chin care, intrând în tine, îți relevează anomalia cotidianului. Bineînțeles, nu sunt în măsură să purced la o analiză competentă a textului - aceste prime pagini de jurnal oricum mi-au impus un efort de exprimare cam neobişnuit pentru mine; am împrumutat de la biblioteca stațiunii câteva dicționare, de limbă română, de filosofie, de psihologie, dar numai în acest fel voi reuşi să mă disec eficient -, însă tulburarea profundă pe care mi-a provocat-o trebuie s-o adun în câteva cuvinte şi bănuiesc că e vorba despre identitatea de trăiri dintre mine şi Maria. Trăiri ce implică existența unei spaime în continuă creştere, spaima de a nu fi confundat cu un obiect. S-ar părea că starea noastră se învecinează (mă gândesc la o discuție avută cu doctorul) cu aceea de pierdere a coerenței specifice conştientului. Paranoia în stadiul incipient sau simplă înstrăinare spirituală?"

Damian reciti ce scrisese. Puse capacul stiloului. Apoi întoarse caseta. Carlos Santana, *Abraxas, Samba Pa Ti*. Ochii lui privind trupul ritmului unduit în cameră. Cu mişcări lente, fără zgomot, rândui dicționarele, închise caietul cu coperți din plastic negru şi-l aşează deasupra lor. Se ridică de pe scaun. Câțiva paşi de sambă. Opriți în dreptul noptierei. Mâna întinsă către dosarul negru al Clavdiei. Apoi spre cartea nedesăvârşită, manuscripte de căpătâi, iar dosarul meu comentariul lor, nu? Se uită la ceas, unsprezece, doctorul mă aşteaptă, de câte ori ne-am întâlnit? de trei sau patru ori? am nevoie eu de el sau el de mine? în fond, ce-am discutat până acum? nimic deosebit în afară de aşa-zisa mea obsesie că nu mă simt bine, dialog purtat de parcă l-aş fi interogat, dar nu eu sunt cel care trebuie să afle ce are? nostim, eu, medicul, iar doctorul, pacientul, nostim... Țârâitul telefonului. Alo, da, nu, n-am uitat, mă pregăteam să plec, bine, vin diseară pe la tine. Clavdia ai rezolvat cu biletul meu? mai ai nevoie de bani? nu? bine, nu, nu vreau bonuri de masă, mă deranjează împărțirea timpului meu în funcție de mese, când am chef de Caraiman sau de ceilalți mă duc şi-mi

plătesc consumația, ei, vorbesc normal, n-am pățit nimic, ce naiba, te porți cu mine de parc-aş fi copil, aha, instinctul matern, râzi, râzi, diseară o să fiu respectuos cu doctorul, drăguțul de el, gata, hai că-i târziu, sărut mâna.

Soarele pipăind din înălțimi cu vârfuri de căldură mângâietoare creştetul lui Damian. Pe străzi, înconjurat de arămiu şi alb şi gri şi călăuzit de azur. Plutire de toamnă. Nu există gânduri, nu mai am trup, abur cu aparență umană. Damian simți tentația să-şi fâlfâie brațele. Printre clădiri, pe lângă copaci, eu dintr-o dată un om absolvit de singurătatea amarului. Umplut de firesc, ființă cu adevărat normală, adunată cu totul în senzația asta unică de... de, trase aer în piept şi văzu clădirea clinicii.

Cabinetul. Acelaşi. Confort calculat. Spațiu psihoambiental. Tot Bach. Mereu amabil, doctorul:

bine v-ați întors, domnule Inochente,

bună ziua, domnule doctor,

văd că ați fost punctual, unsprezece jumătate fix,

uneori îmi reuşesc şi astfel de performanțe, poftiți,

aha, deci vi s-a aprobat prelungirea tratamentului, mai precis a odihnei, căci, dacă e să fim cinstiți, n-ați urmat nici un fel de tratament, nu?

aşa e, domnule doctor, însă bunăvoința dumneavoastră... nu, nu bunăvoința mea, afecțiunile psihice sunt cele mai delicate boli şi pentru un început trebuia să vă acord odihna necesară şi să vă cunosc, deşi nu prea am avut ocazia, nu, nu bunăvoința, ci răbdarea în astfel de cazuri...

aveți dreptate şi, vă rog, nu mă refuzați,

domnule Inochente! mă jigniți! ce naiba?! dar nu m-am gândit nici o clipă la... la peşcheş, vă asigur că sunt realmente interesat de cazul dumneavoastră, mă determinați să mă îndoiesc de existența vreunei afecțiuni...

domnule doctor, domnule doctor, aveți amabilitatea să mă ascultați pentru câteva secunde, da?

vă rog!

ei bine, nu vă mituiesc, nicidecum, sunt convins că boala mea e de natură psihică şi o resimt ca atare, altfel îmi vedeam de treabă şi nu vegetam aici, mai ales că îmi plătesc camera, masa şi nu sunt fecior de bani gata, ce fac eu acum e un gest prin care îmi manifest respectul şi prietenia față de dumneavoastră ca medic realmente interesat de cazul meu, ca om dornic să mă ajute, aşadar vă ofer un album Bach şi *Psihanaliza* lui Freud, recent tradusă, dovada cea mai bună că nu dau şpagă, cum se exprimă golanii, e că dumneavoastră s-ar putea să aveți şi discurile şi cartea, poftiți...

nu, discurile astea nu le am, Freud-ul îl am în franceză, mulțumesc, în contextul acesta accept, dar vă rog, insist, ca într-una dintre serile următoare să vă considerați invitatul meu împreună cu prietena dumneavoastră,

Clavdia?

da, insist,

de acord, vă mulțumesc,

dar, iertați-mi curiozitatea, cum de-ați găsit *Psihanaliza*, ştiam că a fost tradusă, însă librăreasa din

staţiune mi-a spus că tirajul a fost extrem de redus,

în oraşul meu am şi eu o librăreasă, au primit trei exemplare, iar ea e tânără şi plină de speranţe, eu întotdeauna am cotizat substanţial, simplu, ştiţi prea bine, în *Abator 5*, Kurt Vonnegut jr. e obsedat de o expresie: aşa merg lucrurile; dacă n-aţi citit cartea, v-o recomand călduros,

domnule Inochente, mă bucur observând o schimbare în bine a atitudinii dumneavoastră faţă de mine, mă refer la încredere şi sper să nu fie o stare trecătoare...

domnule doctor, vreau să mă vindec, să redevin o fiinţă socială,

bravo, domnule Inochente, dar daţi-mi voie să fiu încă suspicios, deşi dumneavoastră de mult ar fi trebuit să înţelegeţi că numai pe baza unei sinceităţi reale faţă de mine vă pot acorda asistenţa necesară,

consideraţi că am înţeles acest lucru, dealtfel, veţi vedea,

bun, bănuiesc că acasă vi s-a întâmplat ceva decisiv, dar nu vreau să vă asaltez cu întrebările de cum v-aţi întors, aţi reţinut, nu? răbdarea...

vă mulţumesc,

până una-alta, vă dau o reţetă şi veţi lua aceste calmante, sunt simple calmante, fără remanenţă, vă asigur, şi vă prescriu un program de hidroterapie, în apele minerale existente aici, gimnastică, plimbări zilnice între anumite ore şi un uşor regim alimentar, doriţi şi câteva şedinţe de acupunctură?

nu, pentru început, calmantele şi programul de care vorbeaţi,

mai e ceva, vă rog ca o dată la două zile să treceţi pe la mine şi să stăm de vorbă pe larg despre problemele dumneavoastră, ţineţi minte, odată m-aţi chestionat asupra a ceea ce înseamnă obsesia,

da,

voi încerca să vă răspund, dar trebuie să aflu de ce vă preocupă această problemă, fără cauză...

bine, domnule doctor,

a, să nu uit, citiţi cărţi care să nu vă solicite intelectual în mod deosebit, audiţii deconectante...

am înţeles,

bun, atunci, pe curând, la revedere,

încă o dată, vă mulţumesc, bună ziua.

Cabinetul psihoambiental. Stinse acorduri de Bach. Perdele grele abia filtrând lumina. Confesional iezuit. Uşor adus de spate, apăsat de obedienţă autoimpusă. Damian închizând uşa în urma lui şi în faţa amabilităţii celui din spatele biroului. Elegant.

Pe scările ieşirii din clinică, sex cu zâmbete de sex, sărut mâna. Arpegia, oh, bună ziua, aţi fost pe la noi? da, mai rămâneţi în staţiune? da, şi lăsă pluralul, Damian, ah, pentru cât timp? traşi spre tâmple, ochii aţintesc, caută în fante în obscen, cât va fi necesar, oh, sper că nu e nimic grav, nu, nicidecum, dar nu mi-ai văzut fişa? nu, însă... şuviţele de păr lucesc cer în soare, buza de jos răsfrântă în dorinţă şi curiozitate, însă..., Arpegia, cam peste cât timp am putea bea o cafea împreună? oh, nu ştiu, însă..., bine, uite, dacă nu eşti ocupată, peste trei ore te aştept, unde? nu ştiu, şoldul se

arcuieşte părând a fi dezgolit, carnea, sânul se înalță părând a fi mângâiat, carnea, păi, să zicem în față la „Decebal”, e bine? numai să poți, Arpegia, pot, Damian, sărut mâna.

Străzile acceptându-i pasul agale în toamna leneşă, Damian încercând să înțeleagă. El şi Clavdia şi doctorul şi Caraiman şi Cruceriu şi Arpegia şi alții, toți alții, eu şi alții, poate exista doar eu şi încă un eu? Străzile. Trecătorii. Toamna. Normal, nu? râse încet Damian.

În holul luminat cu neon era cald. Prea cald. Caraiman îşi puse pălăria pe genunchi, scoase batista din buzunarul de la piept al hainei şi-şi şterse chelia. Oftă încet. Se uită la ceas. Ora zece. Primul din seria programată la această oră pentru hidroterapie. Cu vârfurile degetelor îşi luă o scamă de pe reverul sacoului cadrilat. Admiră culoarea de opal a stofei. Iar oftă. În toți anii de când venea în stațiune, poate fusese cel mai punctual dintre pacienți. Ba nu, existase unul care-l întrecuse. Zâmbi. Mihăilescu. Dar ăla era obsedat de şah. Nu ştia altceva. Nu bea. Fără femei... Zâmbi. Şi era cam sărac cu duhul. Halal şahist. A, bună ziua domnişoară. Bună, domnule Caraiman, numai dumneavoastră? Ca de obicei, domnişoară. Atunci mă aşteptați, da? Bineînțeles, bineînțeles, domnişoară. Caraiman se aşează din nou în fotoliu. Ce fese arree... Şi ce sâni... ca doi porumbei, fâl, fâl. Aş face toate halatele doar cu trei nasturi. Femeia, dezbrăcată din priviri naşte adevărata poftă. Ce-i aia nudism? Ăia din evul mediu se tulburau când vedeau o gleznă... Caraiman oftă prelung. Se gândi la cei cincizeci şi şapte de ani ai lui. Apoi îşi aminti că arabii sunt potenți până la optzeci de ani. Curmalele, pesemne. Dar de unde atâtea curmale? Ei, dar un trup tânăr lângă tine te scoate şi din morți. Amuzat. Îşi privi şlițul. Din morți. Îşi pipăi atent fălcile. Iar nu se răsese destul de atent. Mai bine şi-ar lăsa barbă. E obositor să te razi în fiecare dimineață. Ar avea o barbă albă. Un interesant domn bătrân. Însă acest „bătrân”... Aha, uite-i! Se înveseli. Inochente, Zbârcea şi Cruceriu se îndreptau spre el. Mai vioi, domnilor, mai vioi! că doar n-ați venit la îmbălsămare, bună ziua, bună ziua. Inochente îi răspunse primul. Vocea lui Cruceriu se auzi, firicel de apă. Zbîrcea mormăi ceva în barbă. Preț de câteva secunde, Caraiman îi studie atent. După care: domnilor, avem o soră... ce păpuşică, mamă, mamă! să mai am eu vârsta dumneavoastră... Atunci să intrăm cât mai repede, replică Inochente. Caraiman deschise uşa, poftiți, poftiți. Îi urmări cu privirea. Nu, hotărât lucru, nu aveau vigoarea lui, în ciuda diferenței de vârstă. Nici măcar Inochente, mai tânăr ca el cu cel puțin douăzeci de ani. Cum naiba se nasc unii aşa momâi? Inochente îi vorbise cu oarecare indulgență, de parcă abia ar fi îngăduit această glumă. Însă nu glumise. Îl îndemnase cu toată seriozitatea. Ce? ar fi trebuit să aibă o mutră lungă de cioclu ca să le spună aşa ceva? Doamne, Doamne. Intră după ei şi închise uşa. Ceilalți se aflau deja în cuşetele vestiarului şi se dezbrăcau. Ehe, he! sunteți harnici, nu glumă. Nu auzi decât zgomotul fâşâit al hainelor împăturite. Ce-or fi având de sunt aşa

◄ ►

morocănoşi? Ia mai dă-i în aia mă-sii! Se instală în cuşeta de lângă Inochente, îşi agăţă pardesiul într-un cârlig de porţelan, apoi descheie nasturii sacoului. Nu răbdă tăcerea celorlalţi. Când v-aţi întors, domnule Inochente? Alaltăieri. Şi, cum a fost? Bine. Ca acasă. Înţeleg, deci, că v-aţi prelungit vacanţa aici, printre noi? Vacanţa... Am glumit, am glumit, domnule Inochente, dacă am lua totul în serios, ce-ar fi? mai ales în cazul unor bolnavi de soiul nostru, avem nevoie de optimism, de foarte mult optimism, altfel ne paşte schizofrenia, nu? M-da.

Ieşi din cabină. Lipăi cu şlapii pe linoleumul verde. Restul cabinelor erau goale. Cât de serios îşi privesc ăştia boala. Se bătu uşor cu palma pe burtă. Cam multă osânză. Dar la vârsta lui se admite. Unde e mijlocul ăla tras ca prin inel? Unde să fie? în fotografii... Şi undeva, vag, în ceaţa amintirilor. Traiul bun din staţiune. Brusc, îl năpădi tristeţea. Imaginea fiului său. Scotoci în memorie. Recită din vârful buzelor: „M-am deşteptat pe negândite / în gerul unei nopţi / când cana de apă a plesnit.” Se gârbovi. Bătrâneţea în asalt, adevărata lui boală. Îşi îndreptă spatele. Oricum, în zile ninse, cu zâmbetul pe buze. Un pic de astenie. Un strop de exces de nervozitate. Amnezii neaşteptate. Puţin material care să asigure bunăvoinţa medicului. O relaţie la casa pensionarilor. Bunăstare şi linişte asigurate într-o superbă staţiune. Unii pricep ghicitoarea asta. Iar dintre ei, câţiva făptuiesc. Eu, de exemplu. Intră în sala bazinului. Agăţat de bara de sub apă, Zbîrcea dădea din picioare ca un broscoi. Caraiman se cutremură. Doamne, ce slab e! De fiecare dată când îl vedea dezbrăcat, reacţiona la fel. Şi-l închipuia ca abia scăpat de la Auschwitz. O dată i-a şi spus, domnule Zbîrcea, eu cred că filosofia asta vă impune un post cumplit, să fie adevărat oare că orice strop de grăsime lâncezeşte judecata? şi, când profesorul de filosofie a dat din umeri disprețuitor, l-a întrebat, cum naiba l-au gândit chinezii pe Buda, că toate statuetele lor îl arată ca pe un morman de grăsime? Zbârcea iar a dat din umeri, apoi a pufnit, prostii, domnule, prostii, Caraiman s-a amuzat cumplit în sinea lui. Zbîrcea continua să dea din picioare. Concentrat şi cu râvnă. Broscoi curentat. Domnule Caraiman, nu intri în apă? Doar dumneata îmi predicai despre virtuţile băilor ăstora! Da, da, domnule Inochente, o să vedeţi cum vă veţi simţi peste vreo două ore, ca Hercule şi Atena la un loc, da, da! Fugi mărunt şi sări în apă. Când ieşi la suprafaţă, după ce-şi scutură capul, o văzu pe soră, care-l dojenea cu degetul. Ştiu, ştiu, iertaţi-mă, domnişoară, dar ce să-i faci? ale bătrâneţii valuri! Din câteva mişcări de braţe ajunse lângă Inochente. Bazinul e mic, dar zic că putem să înotăm puţin, eu aşa procedez întotdeauna. Am constatat că efectul e mult mai puternic. Bine, domnule Caraiman. Să înotăm bras, mai putem sporovăi puţin, nu? De acord. Bun băiat, Inochente ăsta. Interesant om. Cu toate că îl considera cam prea tăcut, prea retras. Cine ştie ce-l macină... Merita însă tentativa de a-l mai atrage o dată la cârciuma din Mănăstiri. Ţine la chef şi pare că se pricepe şi la oameni. L-a făcut criţă atunci pe Chimet, care-i uns cu toate alifiile. Domnule Inochente, aţi citit Biblia? Ce

părere aveți despre ea? Inochente nu-i răspunse. Caraiman întoarse capul şi-l privi. Profil de pasăre de pradă. Tristă. Neinteresată de vânat. Precis îl macină ceva. Ce naiba?! Îmbătrânit la treizeci de ani... Părinții vă trăiesc, domnule Inochente? Da. Nu aveți familie? Nu. Ce părere aveți despre Biblie? N-am citit-o. Am eu impresia sau v-ați posomorât dintr-o dată? Nu, nu. Mă simt cât se poate de bine. Ce părere să am? Se spune că orice intelectual adevărat trebuie s-o citească, dar eu nu sunt un intelectual adevărat. Trebuie să încercați. Neapărat. Nici eu n-am citit-o în întregime, adică de la cap la coadă. Cred însă că e o carte pe care nimeni n-a citit-o vreodată cu adevărat. E, cum să spun? mult prea densă. Se poate, domnule Caraiman; cu alte cuvinte, altceva decât o carte? Cam aşa. Se opriră din înotat şi se prinseră cu mâinile de bara roşie. Caraiman se uită pieziş la Inochente. Acesta privea în gol. Buza de jos îi tremura uşor. Şi totuşi, nu-i inspira încredere. Din ziua în care-l cunoscuse simțise asta. Un om despre care nu ştim mai nimic e fie periculos, fie nedemn de atenție. Nasul, ochii, bărbia - fizionomie tipică de caracter dur, tenace. Cinstit? Chestia cu onestitatea e mai întotdeauna greu de lămurit. Nu seamănă deloc cu un visător sau cu un timid înveterat. Obsedat?! Nu, pare extrem de realist. S-ar putea să se priceapă foarte bine şi la afaceri. Un lucru e cert, nu aparține lumii pe care el o cunoştea. Şi, slavă Domnului, în această privință are destulă experiență. E cam ca fiu-său. Dar ăla e cu poezia, cu filosofia. Oamenii care nu realizează că sunt pe cale de dispariție. De câte ori nu i-am spus. Nu l-am convins niciodată. M-a contaminat în schimb cu haiku-rile alea. Domnule, cum gândeau orientalii! Vă plac haiku-rile? Inochente se uită la el cu blândețe. Da. Să vă recit unul? Da, dacă vreți. Dealtfel, ați mai făcut-o. Eu? Ați uitat? Bine, ascultați-l şi pe ăsta: „Nu uita niciodată / gustul de singurătate al rouăi albe”. Din nefericire, uit mereu numele autorului. Vi-l spun eu, Basho. Da, da, ăsta e! Deci, nu sunteți străin... Nu. E unul din haiku-rile mele preferate. Tăcerea. Clipocitul apei. Înota Cruceriu. Caraiman îi cercetă mişcările. Îl cunoştea de mulți ani pe Cruceriu. Pensionar aproape la fel de vechi ca şi el. Îl compătimea din cauza soției lui. Dar considera că şi-a meritat soarta. Prea bleg. Uite, se mişcă în apă ca un hipopotam. Dacă n-are burdihanul plin, e un om nenorocit. De ce să-mi fie milă de el? Pur şi simplu îşi merită soarta. Şi are nişte boaşe de taur. Păcat de ele la un suflet de bou. Ăsta suferă cu nervii de prost ce e. Dacă îl scoteau cu forcepsul, era garantat nebun. Îi distrugeau şi neuronii pe care şi i-a menținut până acum. Până într-o zi, când i-o pune nevastă-sa forcepsul... Merge, merge, domnule Cruceriu? Mer... şi Cruceriu înghiți o gură de apă, scuipă scârbit în lături, dar, politicos, continuă, merge, domnule, merge. Pe Inochente îl pufni râsul. Caraiman le făcu semn cu mâna, domnilor, ce-ar fi să facem un mic concurs de înot? două lungimi de bazin, ce ziceți? Îl iscodi cu privirea, curios dacă răspunsurile lor vor confirma presupunerile lui despre fiecare. Cruceriu înghiți o nouă gură de apă. Şi iar scuipă îngrețoşat. Zbîrcea - chipul lui acuza bătrânul smintit. De lângă Caraiman, glasul lui Inochente: fără nici

◄ ►

o răsplată? Doar în privința lui Inochente se înşelase puțin. Se aşteptase să accepte pur şi simplu. Jocul îl amuză. Continuă. Pentru câştigător ofer două sticle de vin la trei sferturi, ultimul loc are o jumătate de sticlă, sunt patru jumătăți, nu? şi pentru toată lumea câte o sută de alune prăjite, cinstea la „Decebal", unde l-am văzut ieri pe domnul Inochente cu o preaispititoare doamnă, bravo, tinere, ei, acum vă încumetați? Zbîrcea ridică o mână în aer în semn de acceptare. Cruceriu: da, fără să mai înghită apă, iar Inochente îl bătu cu palma pe umăr în semn de aprobare şi de dojană pentru deconspirarea aventurii lui. Caraiman o strigă pe soră, rugând-o să arbitreze. Se aliniară la un capăt al bazinului. Când auziră: start!, săriră în apă. Pe parcursul primei lungimi de bazin, Caraiman observă că doar Inochente îl întrecuse. Ajunse la linia de start. Zbîrcea era primul, Cruceriu al treilea, iar Inochente ultimul. Îl privi cum înoată fără grabă, animal tânăr obosit dintr-o dată. Cu omul ăsta se întâmplă ceva? Pentru o clipă îl suspecta că îşi bătea joc de ei. Dar Inochente nu zâmbea. Părea totuşi senin, neliniştitor de senin. De câte ori a încercat să afle de ce suferă, s-a izbit de un zid lunecos. Uite-i ochii. Parcă sunt transplantați de la un mort. Caraiman se scutură înfrigurat. Pe cine acuză acest Inochente? Păi bine, domnule, cel mai în putere dintre noi şi ultimul? Viața agitată, femeile, băutura... *aere perennius* se obține prin cumpătare, nu prin extreme, domnilor! Zbîrcea îşi umflă pieptul. *Aurea mediocritas*, râse Inochente. Zbîrcea se strâmbă. I-a zis-o schilodului, se lumină chipul lui Caraiman. Cruceriu răsufla din greu. Domnilor, anunță Caraiman, psihoterapia în grup s-a terminat strălucit, dar mie trebuie să-mi mulțumiți. Dacă la „Decebal" ar fi şi nişte femei cu nuri, ne-am simți ca împărații romani. Da, eu o să şi mănânc o friptură, plescăi din buze Cruceriu.

În fața clinicii, Inochente îl ajunse din urmă pe Caraiman. Îl cuprinse cu brațul pe după umeri. Domnule Caraiman, dumneavoastră, de fapt, de ce suferiți? Dacă nu vreți, nu-mi răspundeți, îmi displace să fiu indiscret. Caraiman îşi aranjă pălăria pe cap. Îşi apropie pleoapele şi privi spre soare. Era o zi frumoasă. Dar omul ăsta îl neliniştea. Va trebui să-l descoasă, însă nu acum. Cu timpul. Ce-ar fi să-i spună adevărul? Poate va deveni şi el unul dintre cei câțiva care făptuiesc, ca mine. Viața e scurtă. Şi suficient de amară. Domnule Inochente, vorbesc mai încet, nu vreau să fiu auzit. Sau mai bine rămâneți un pas-doi în urmă. Aşa. Pe cinstea mea, n-am nici pe dracu'! Ori poate nu-mi dau eu seama, Dumnezeu ştie.

„*Jurnal*

... nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că numai în felul ăsta orice evadare e posibilă. Tristețea care mă cuprinde la gândul că sunt înconjurat doar de sărmani infirmi e atât de mare, încât uneori îi cer sorei să-mi aducă de mâncare o felie de pâine unsă cu untură, pe care să fie presărată ceapă tăiată mărunt şi sărată. Mai întotdeauna sora cedează rugăminților mele, îi spun, puişor drag, nalba mea zveltă, femeie cu trup de centaur, cu asta o dau gata, apoi cad în genunchi, dau capul pe spate, îmi

împreunez palmele, ştiu prea bine că aşa arăt ca un înger izgonit, chipul de o albeaţă marmoreană, ochii mari, uşor migdalaţi, irişii verzi-gălbui, părul castaniu spre roşcat, pomeţii puternic reliefaţi, nasul firav şi puţin arcuit spre vârf, buze cărnoase, bărbia rotundă, mâini cu degete lungi, subţiri, îi apar precum un înger izgonit, ştiu asta prea bine şi o rog cu glas tremurat de dorinţă, cu sufletul frânt de tristeţe, îndură-te şi dă-mi leacul, ea surâde, termină cu prostiile! se răsteşte la mine, după care se răsuceşte scurt pe călcâie, iar după vreun sfert de oră, între timp dârdâi din cauza emoţiei aşteptării, o revăd aducând o farfurie acoperită cu un şerveţel. Simt mirosul cepei. Dar aştept smerit. Cu o mică plecăciune, mi se oferă aleanul. Muşc din felia unsă cu untură şi presărată cu ceapă sărată tăiată mărunt şi, pe măsură ce mestec, tristeţea mi se diminuează. Mă ridic din genunchi, mă aşez pe marginea patului, închid ochii, strâng cu putere pleoapele până când văd cercuri rotitoare şi multicolore, iar când îi redeschid, farfuria numai, sora a dispărut, handicapaţii din jur se transformă în vagi amintiri, eu mă aflu pe bancheta capitonată cu piele verde şi-mi conduc automobilul, o limuzină mare de culoarea pământului răsturnat în brazdă adâncă. Şoseaua şerpuieşte în faţa mea ca un trup de şarpe uriaş întins la soare după o baie bună. Când cenuşie, când albastră, când neagră, străluceşte stins. Ierburile savanei, pârjolite de arşiţă, se întind cât vezi cu ochii. În depărtare, baobabi. Claxonez şi încetinesc viteza. Nu e bine să te joci cu pahidermele astea. Cunosc atâtea cazuri care din neatenţie sau curaj prostesc, au fost adevărate tragedii. Uite o pereche de lei. Tolăniţi pe stâncă, tratează prezenţa mea cu indiferenţă regală demnă de invidiat. Sunt conştient că descriu toate astea foarte asemănător cu felul în care se exprimă atâţia reporteri sau scriitorii de duzină. Dar mai bine nu pot. Sunt un simplu călător. Mă simt foarte bine în „Bugatti”-ul meu vechi, făcut între cele două războaie mondiale. Mai precis..., în sfârşit, am uitat. Întind mâna şi dau drumul aparatului de radio. Întotdeauna la această oră se transmite emisiunea mea preferată, *Splendori ritmice afro-asiatice*. Cam pompos titlul, dar splendorile acestui folclor sunt o certitudine. Sunetele mă învăluiesc şi mă închipui maestru al magiei negre care a reuşit un experiment de dedublare în timp şi spaţiu, eu în faţa zidului verde al pădurii, concentrându-mă, şi eu în acest automobil. De n-ar fi căldura asta! Stropi de sudoare ce se scurg uneori în ochi şi îmi tulbură vederea. Scot batista mare cât o eşarfă şi-mi şterg fruntea, tâmplele, tot capul. Pe urmă, bărbia şi gâtul. Aşa e mai bine. Doar pentru câteva clipe. Până broboanele devin din nou perdea pe frunte, pe tâmple. Ca întotdeauna, tot acum se declanşează în mine şi întrebarea: cum naiba mai rezistă emisiunea asta când ştiu prea bine că pe această planetă eu sunt singurul om în viaţă?! După care apăs pe accelerator. Şoseaua devine extrem de îngustă. Şi iar o întrebare cunoscută la această oră: dacă-mi apare în faţă un rinocer? Am citit că a atacat orbeşte prima locomotivă care a circulat în Africa. Apăs pedala acceleratorului până la fund. Ţipă ascuţit fluierele şi răsună adânc tobele din piele, poate de om. Închid ochii.

Strâng cu putere pleoapele, până când văd cercuri rotitoare şi multicolore. După câteva secunde, îi redeschid. Peste tot bucăți de automobil, o aripă, o roată, volanul, capul rinocerului, cornul, un picior şi mult sânge, iar eu stau pe marginea patului cu farfuria în mână şi plâng de ciudă că sunt înconjurat de handicapați. Sora vine şi mă mângâie pe creştet. Sunt tentat să-i vâr mâna sub halat şi să-i mulțumesc, mângâindu-i şi eu pulpele, aşa ca un înger izgonit. Dar nu reuşesc decât să plâng şi mă cuprinde din nou marea tristețe că nimănui nu i-a trecut prin cap modul în care orice evadare e posibilă. Peste puțin timp, voi cădea iarăşi în genunchi, puişor drag, femeie cu trup de centaur... şi în curând mă voi afla din nou pe bancheta din piele verde.

Altă zi

Am transcris din dosarul Clavdiei textul de mai sus, fără să ştiu prea bine de ce o fac, poate doar din credința că prin copiere voi reuşi să asimilez la alt nivel de profunzime universul unui nebun. Am scris încet, cântărind cuvintele, căutând să le pricep sensul în înlănțuirea lor hotărâtă de autor. De autorul considerat nebun. Curios! În aproape toate textele citite de mine există o coerență, o logică a desfăşurării faptelor dincolo de orice îndoială. Spicuiesc din *Dicționarul de psihologie:* în cadrul paranoiei, delirul se sistematizează într-o ficțiune de o coerență logică remarcabilă, într-un sistem de credințe şi valori bine articulate, impunându-se conştiinței ca un eveniment al lumii exterioare, care însă sunt pseudoraționale, paralogice, deoarece premisele construcției delirante sunt întotdeauna false.

Nu mă simt încă suficient de bine inițiat ca să pun întrebări, să caut răspunsuri, să întreprind, deci, o cercetare a textului prin afirmația preluată din dicționar. Pe de altă parte, definiția paranoiei e mult mai amplă, dar momentan nu cred că e cazul să mă aventurez în cunoaşterea şi interpretarea ei. Voi mai citi şi voi mai copia. Sunt decis să pătrund în viața personajelor din stațiune, după mine - simpli nevrozați cu uşoare accente de angoasare, pale nuanțe de alienare. Sau, cum mi-a mărturisit verde Caraiman, într-un fel mă aşteptam la asta, că n-are nici pe dracu', dar îi convine starea de bolnav-cu-nervii, asigurat astfel de un *dolce for niente* în stațiune. Prin prisma unui pensionar, optica lui poate părea firească. De ce sunt decis să-mi alcătuiesc fişe cu personajele din stațiune, încă nu pot răspunde. Am anumite bănuieli, intuiții neduse până acum la stadiul de text inteligibil, necesar acestui jurnal.

Cred că până la urmă o să mă culc cu Arpegia, riscând chiar ca aventura să ajungă la urechile Clavdiei şi să am parte de genul de scandal care mă oripilează. Sau poate de o despărțire pe care nu mi-o doresc nicicum, cu toate că nu m-am interogat încă serios despre adevărul dragostei mele pentru ea.

Arpegia mă ispiteşte enorm, mă excită, însă nu pot să-mi scot din cap remarca făcută de cineva şi care-mi sună în urechi ori de câte ori o privesc cu atenție pe femeia asta: idioții nu se îmbolnăvesc! Am dreptul s-o consider idioată?

◄ ►

Prin intermediul ei pot să aflu, nu, trebuie să aflu ce-şi notează doctorul despre mine. Una dintre metodele sigure s-o conving este să fiu la pat Don Juan şi Casanova la un loc. În sfârşit, voi vedea. Ce-ar fi să fac dragoste şi cu doamna Cruceriu? Act de sadism față de mine însumi, sau cine ştie?”

Afară plouă. Damian îşi goli paharul cu vodcă. În hol toc, toc, toc. Intră. Uşa se deschide încet. Oh, credeam că n-o să te găsesc. Mă plictiseam singură şi... Intră, Arpegia. Eşti udă toată. Hai să bei un pahar cu vodcă. Te încălzeşti. Oh, îți mulțumesc. Ce făceai, corespondența? Da. Se apropie de el. Miros de ploaie şi de parfum fin. Îi umplu paharul cu vodcă. Dezbracă-te. Stai să te ajut. Mulțumesc. Miros de ploaie şi de mosc. Părul platinat, opal în lumina cenuşie. Sânii, coapsele ca născute, pârguite de toamnă şi ploaie. Bine ai venit. E cald aici. E cald. Idioții nu se îmbolnăvesc. Ce-ai spus? Nimic, am glumit. Îşi place *jazz*-ul? Nu prea. Disco. Pântecul respiră. Afară plouă. Îi mângâie umărul. Bluza de lână. Ca o blăniță fină. Rămâi la mine până mâine? Da.

Trecând de la tavan şi prelinsă, cu scurte opriri, mici ezitări, privirea lui Damian, peste perdele noptieră întrerupător veioză scaun fotolii măsuță televizor, ațintită apoi asupra ferestrei, câteva clipiri, îmbăierea în lumina de lapte cu multă apă, trezire copleşită de tăcerea dureros de neutră, inuman de indiferentă a unei camere de hotel. Şi iarăşi, şi iarăşi paşii privirii pe acelaşi traseu - de fiecare dată în speranța stearpă a îmblânzirii tăcerii, în dorința copilărească şi profundă a declanşării magiei însuflețirii obiectelor. Într-un târziu se răsuci pe-o parte. Lângă el, răsuflând uşor, arcuirea nărilor, tremurul abia perceptibil al buzelor întredeschise, păpuşa însuflețită totuşi. Îşi aminti *Casanova* al lui Fellini. Căutare sfârşită - ideal mort într-o păpuşă. Valsul ultimei frunze a copacului uscat. Închise ochii. Damian Casanova. Râse încet. Se spintecase. Peste câteva minute, negura. Mai toți şi-o închipuie, negură. Se spintecase deja. Râsul în zâmbet de arlechin. Deschise ochii. Superba şi răsfățata păpuşă. Se lipi de şoldul, de coapsa ei. Căldura. Întinse mâna. Ochii nasul gura urechile din vârfurile degetelor. Sânii, pântecul, părul moale al pubisului, fierbinte încheietura coapsei. Arpegia suspină, se răsuci spre el, lucirea irişilor, oglinda pupilei, vârful limbii între buze, tot mai aproape, tot mai aproape, din nou suspinul şarpele încălzit al brațelor, pătrunderea lentă, cât mai lentă, tăcerea unei camere de hotel, luciditatea, cu mult deasupra mea însumi încleştat:

ce simt?

ce ar trebui să simt?

văd - el sărută gâtul lângă ureche

văd - el răsuceşte uşor sfârcul, bumb mov şi tare

văd - el miroase părul, miez de măr în nări

văd - el muşcă buza, felia de pâine cu untură?

văd - el, tetania trupului Doamne, ce ar trebui să simt?

Damian se opri brusc. Ce s-a întâmplat, dragule? Hai, hai... Oh... Gâfâiala tăcerii unei camere de hotel Damian închise ochii şi strânse cu putere pleoapele: stau

pe bancheta din piele verde şi-mi conduc automobilul, ierburile savanei, picături de sudoare pe tâmple, întind mâna şi dau drumul aparatului de radio, singurul om viu pe planeta asta...

Arpegia ieşi din baie. Ţâşniţi din piele, stropi de apă strălucitori între sâni, pe umeri. În timp ce se ştergea cu prosopul mare, roşu, mersul prin cameră. Lent. Elastic. Voit destins, trupul. Îmbiere calculată. Păpuşa programată. Prosopul acoperă şi dezvăluie. Ispitirea sfântului Anton. Damian îşi aprinse o ţigară. Idioţii nu se îmbolnăvesc. Dragule, îmi aprinzi şi mie una? Oh, mulţumesc. Dragule, eşti magnific. Uite, dragule, a mai rămas nişte vodcă. Bea, Damian. Ai fost magnific, Damian. Dragule, nu mergem să mâncăm ceva? Hrăneşte-te, Damian. Cum trăieşte femeia asta, Inochente? Arpegia se aplecă deasupra lui şi-l sărută. Mâna ei strecurată pe sub pătură. Păpuşile nu au sânge. Nici cald, nici rece. Şi marmura se poate articula. Femeia asta, trăieşte? Degetele ei imitând mângâierea. Algoritmul, sexul. Damian deschise gura. Cu branhii şi aruncat pe uscat. Sexul stins, înlănţuit. Damian sări din pat. Ce s-a întâmplat, dragule?! Ha, ha, nimic, draga mea, mi s-a făcut foame. Oh, am crezut... Nimic, draga mea. Bău din sticlă restul de vodcă. Cu coada ochiului: un picior ridicat. Chiloţii traşi. O fesă, imediat cealaltă. Prostituata de lux. O simplă femeie. Sălciu pe limbă. Am făcut dragoste?! Înghiţi. Chinină. Arpegia, până te machiezi, fac şi eu un duş, pe urmă mergem să mâncăm, de acord? Oh, da, dragule. Nu, Damian, de ce urli?! Ai grijă să nu-ţi apară vreun rinocer în cale. E singura ta grijă acum, când ai apăsat pedala acceleratorului până la fund. Singura. Intră în baie. Odată cu închiderea uşii, purifică un simplu duş? Apa curge pe mine ca pe o stâncă atent modelată. Strig, Arpegia, dă drumul la casetofon. Aud Rolling Stones, *Let it bleed*. Apa curge pe mine. Nu mă mişc. Exact ca o stâncă. Nu am sentimente, doar senzaţii. Încet, încet, apa intră în mine. Fierbinte şi rece. Nimic nu trebuie răstălmăcit. S-a întâmplat şi gata. Însă eu urmăresc ceva. Ce? La naiba, nu ştiu! Am poftă de o omletă cu jumări şi de o bere bună. Mă închipui sorbind pe nerăsuflate din berea din pahar. Spuma îmi rămâne pe buze. Arpegia mă roagă să mă grăbesc. Nu-i răspund. Încă nu mişc. Ultimele statui ale lui Michelangelo se smulg pietrei. Am împietrit. De unde a apărut femeia asta? Cine e Arpegia? Un sac seminal? Fişa Arpegiei. Fiecare personaj are o fişă. Eu sunt şi Arpegia. Atunci. Eu sunt Arpegia. Atunci pot să mă despietresc. Nu există termenul. Are vreo importanţă? Mă săpunesc. Arpegia este un om normal. Şi eu. Şi eu? N-am evitat rinocerul. Nu cred c-am să-l pot ocoli vreodată. Orizontul e un rinocer.

Hai să mergem, Arpegia. Îmi plac velurii tăi, dragule. Eşti un tip elegant. Unde luăm masa? Unde vrei.

Răsucitul cheii în broască. Tăcerea unei camere de hotel.

Cruceriu stătea odată pe o bancă şi lumea întreagă i se părea un imens cârnat prăjit aşa cum trebuie, crestat

pe alocuri, uşor înnegrite de buzele rănilor şi mirosind dumnezeieşte. Întredeschidea ochii şi privea teiul din fața lui. Cum o fi arătând teiul lui Eminescu? Îşi închipuia că e singura întrebare pe care ți-o puteai pune admirând acest copac. Teiul, nu prea înalt şi desfrunzit, nu reuşea însă să-i provoace nici o emoție estetică, nu-i sugera deloc imaginea poetului. Trăgea aer în piept. Din nou simțea aroma cârnaților. Vică, nu ți se pare că miroase a bucătărie pe-aici? Cruceriu închidea ochii. Ba da, dragă. Şi începe să-mi fie foame. Doamna Cruceriu se foia nervoasă pe bancă, eşti exasperant, Vică! Cruceriu încerca să vadă, eşti exasperant, Vică! Cruceriu încerca să vadă teiul printre pleoape. Reconstituia doar imaginea unei mizerabile arătări vegetale. Într-adevăr, teiul era pe jumătate uscat. Mai avea şi trunchiul răsucit aiurea şi plin de tot felul de noduri. Ca un cârnat de alimentară. Cum făcea el cârnații... asta altă socoteală. Cu câtă grijă alegea mațele. Apoi carnea. Dar mirodeniile... Cruceriu cugeta, când un poet lasă în urma lui plante, locuri, nume şi animale care-l amintesc, nu sacre, ci supuse ție aşa cum eşti, acela e un mare poet, nu? Îşi întindea picioarele şi plescăia din buze, sunt exasperant. Vică!

Cruceriu stă pe bancă şi-şi aminteşte. Teiul a fost tăiat. Cerul are burta înnegurată. Poate că în curând va ploua. Bate şi un vânt destul de rece. Cruceriu ațintește cu privirea buturuga şi îl cuprinde o tristețe nelămurită. Nevastă-sa e la club. Se chinuie cu *bridge*-ul ăla pe care el nu-l înțelege, dar nici nu-l interesează. Ştie prea bine că nici ea nu-i prea brează. Singur în parc pe vremea asta mohorâtă, Cruceriu se simte liniştit. Poate să-ți moțăie gândurile fără să fie sâcâit cu apropouri sau observații sau ironii despre plăcerile lui nutritive. Îşi aminteşte cum după dimineața aceea l-a recitit cu mare atenție pe Eminescu. Între el şi poet s-a legat o mare prietenie. Chiar o dragoste discretă şi tandră. Nimeni nu ştie despre ea. Cruceriu îşi aminteşte şi de concursul de înot al lui Caraiman. Nu prea înțelege de ce Inochente a renunțat la victorie. Dar fapta acestuia i se pare eminesciană. Şi se revoltă împotriva lui însuşi. Eminescu nu poate exista în orice faptă. Mai ales, într-una absolut banală. Oricum, Inochente îi place mult mai mult decât Zbîrcea. Pe ăsta nici măcar epigon nu-l poate numi. E ca un şarpe scârbos. Cum să priceapă copiii filosofia de la un zbârcit, de la o uscătură răutăcioasă? Se uită cu milă la buturugă. Cad primii stropi. Pe alee se aud paşi. Vică, vrei să răceşti?! Cruceriu nu oftează. Întoarce încet capul. Priveşte, se imaginează ca un poet. Blestematul în carne şi oase. Întreabă cu satisfacție în glasul lui strident, e ora prînzului?! Şi are satisfacția s-o audă, într-adevăr, eşti exasperat, Vică! Se ridică de pe bancă. Cu foarte mulți ani în urmă, când ar fi putut fi poet, îşi dorise s-o plesnească. Să-i crape buzele. Stropii se întețesc. Vică, am uitat umbrela! Să ne grăbim atunci. Restaurantul e aproape. Vai, Vică! Ploaia face buturuga să lucească. Cruceriu ia brațul soției. După câțiva paşi priveşte în urmă. Simte un gol în stomac. De fapt, îi era foame. I-ar fi plăcut să-l ospăteze pe poet cu cârnați de casă, cu buchet cum numai el ştie să-l nimerească. Să fi rămas scris undeva, cârnații pe care-i mânca poetul, vinul poetului... Cruceriu oftează. Vică, în curând o să

plecăm acasă. Nu vrei să ne prelungim şederea? Nevroza ta... Cruceriu aude ploaia. Vică, unde te uiți? Ochii lui mici, negri lucesc ca şi buturuga. Cruceriu o priveşte pentru o clipă. Apoi pleacă fruntea. Se întrebă de ce nu e singur şi de ce nu îi spune să se ducă în aia mă-sii. Încercă să recite un vers din Eminescu. Dar nu îşi aduce aminte nici unul. Vică, azi mâncăm supă de legume şi cartofi fierți. Cruceriu dă din cap că aşa va face. I-a dispărut foamea. Vede cum calcă frunzele ude şi galbene. Vrea să spună ceva poetic şi nu poate. De fiecare dată când încearcă asta, trăieşte senzația că îi este interzis să cuvânte aşa. Îşi umflă pieptul. Îşi aduce aminte de dimineața aceea, dar acum mirosul Dumnezeiesc nu vine de nicăieri. Din nou urcă în el tristețea neliniştitoare. Meditează. Cum să nu fii bolnav într-o lume fără miros? Se lasă dus de nevastă-sa care, Vică, nici pălăria nu ți-ai luat-o!

Clavdia aprinse televizorul. Damian se întinse pe pat, dacă eşti bună, trage măsuța cu licori lângă mine, şi dacă eşti bună, trage măsuța cu licori lângă mine, şi dacă tot eşti bună, adu-ți şi fotoliul aproape de capul măriei-mele, hai, Oană, că baciul vrea să-ți încredințeze taina domniei, vai, mărite carai, care membru ți-e neputincios? râse metalic Clavdia, te-a muşcat rău fiara aia blondă?… Oană, oană, lumea-i mică şi bârfitoare, îți spun eu, vezi? aşa vor afla şi nepoții nepoților mei, şi fiul meu va fi pescar, iar în năvoadele lui se vor strânge diamantele împăraților lumii, gata, domnul e servit precum şi-a dorit, hodină în pace, măria-ta, mulțumesc, doică, dar acum o vreau pe Julieta, deci, sărută-mă, femeie bătrână şi a dracului de deşteaptă. Clavdia îl sărută pe frunte. Uşor şi cu tandrețe. Damian îi atinse buzele cu vârfurile degetelor. Închiseră ochii. Două-trei clipe. Clavdia se aşeză apoi în fotoliu. Damian îşi aranjă perna sub cap. Amândoi citiră pe ecranul televizorului, *Delfinul*. Caldă, uşor vibrată, puțin răguşită şi inspirând încredere, curgând odată cu imaginile şi povestindu-le, vocea comentatoarei aruncă mreaja asupra lor. Fiecare dintre ei se dori acolo, în marea blândă şi străvezie, gol sub văluirea suprafeței, apărat şi izolat astfel de terestru, agățat de aripa delfinului şi unduit de el printre corali. Sentimentul unei anume reîntoarceri. Lui Damian i se păru nefiresc că stă lungit pe pat, într-o cameră de hotel. Clavdiei i se păru nefiresc să fie cuibărită în fotoliu în aceeaşi cameră de hotel. Amândoi îşi închipuiră firescul acolo, în marea blândă şi străvezie. Unul după altul oftară abia auzit de el sau de ea, dar şi de ei înşişi. Povestea se încheie brusc, fulgerată nu se ştia de ce şi de cine. Ucisă încă sub ochii lor. Vrăjiți. Pe ecran apărură alte litere. Ilizibile pentru ei, aflați sub apă. Şi agățați de înotătoarea firescului, delfinului. Muțenia visării îi asurzise. Auziră dintr-o dată. Se auziră: idioți, scrâşnind Damian, nu înțeleg, de ce?! sufocată Clavdia, *Teleenciclopedia*, singura emisiune curată, Damian; fiecare rubrică, doar câteva minute, Clavdia; mai bine o scot în aia mă-sii, Damian; e sâmbătă şi simte omul nevoia… Clavdia; era informației lovită aici de meningită, Damian; nici un efort intelectual, senzații diminuate la strictul necesar, Clavdia: dă-mi o țigară, Damian; ia-ți,

◄ ►

Clavdia, Damian se ridicase de pe pernă şi stătea sprijinit într-un cot, Clavdia îşi îndreptase spatele, privirile ațintite asupra televizorului învinuiau şi urau obiectul nepăsător şi docil, obiectul ca şi ei, considerați aşa, şi înțeleseră asta la fel de brusc precum li se sfârşise visul, se aruncară în prăpastia nedeterminată vreodată a tristeții de animal castrat, zborul… îl primiră, bucurie a plutirii nedeşteptate şi începură să râdă ascuțit, întrecându-se în hohote. Amândoi hotărâră fără cuvinte, să facem dragoste. Nu, se corectară, să ne împerechem. Nu, se corectară din nou, să ne îmbârligăm. Nu vrem să procreem. Ducă-se naibii specia. Cel puțin, specia cu anatema jugului. Şi… repede şi cu furie. Fără mângâieri. Fără sărut. Fără uman. Doar cu conştiința singurei posibilități de a se amăgi cumva. La nevoie, chiar alina. Când terminară fără să ştie totuşi exact când şi de ce şi cum, priviră ecranul cu indiferență. Amândoi stând pe marginea patului. Îşi aprinseră câte o țigară. Fumau şi nu aveau nici un vis care să-i asurzească. Jarul din vârfurile țigărilor. Lumina albastră a ecranului. Tăcerea şi sufletele nemodelate, imposibil să mai fie transfigurate de povestea însămânțărilor, de angajamentele oțelarilor, de becul de douăzeci şi cinci de wați făcând economie. Ochii nemişcați de pe ecran. Trupurile goale, abia ieşite din valuri dar uscate imediat de frumusețea realului. Pielea cu nuanțe de albastru. Sexurile, simple apendice. Dincolo de orice emoție, morți oare? Răsună o comandă. Întinseră mâna după pahare. Se ridică brațul. Se îndoaie antebrațul din cot. Se apropie paharul de buze. Între timp: se îndoaie antebrațul din cot, se ridică brațul, se apropie arătătorul şi mijlocul de buze. Se ia țigara. Acum se goleşte paharul. Se produce sunetul: ah. Se produce sunetul: ah! Se prod… Tăcerea şi sufletele neprelucrabile. Dar vom izbândi, prin dragoste şi sacrificii, prin educație sentimentală, prin orice mijloc! Altă tăcere, alte suflete! Nimic nu e imposibil! Oameni suntem! Băură urmărind cu atenție de habotnici tot telejurnalul. Ochii le sticleau. Globuri colorate în locul celor supte de ecran. Accident în munca de educație. Damian începu să zâmbească. Clavdia îl observă: zâmbi. Buze întinse şi dinți dezgoliți, doar atât. Ecranul albit. Luminând neobişnuit. Atât de alb încât avea un nou conținut. Cel adevărat? se încântară într-un cotlon lăuntric. Şi Damian: cum arată nebunii tăi, ca noi? Clavdia: unul dintre ei m-a întrebat odată, cum arată nebunii tăi, ca noi?

„*Jurnal*

O zi

La bibliotecă am găsit *Itinerar psihiatric*, cartea lui Petre Brînzei, apărută în 1975, la editura „Junimea”. În urma răsfoirii, o pot considera tratat de specialitate şi excelent îndrumar pentru orice neinițiat în psihiatrie. Frumos şi extrem de sugestiv explicat acel *motto* plastic al cărții: *Laocoon* pictat de El Greco, reproducere pe prima pagină. Transcriu din textul comentatorului:

„... Conform conceptului enunțat, pe care Petre Brînzei îl fundamentează în spiritul tradițional determinist-ştiințific şi umanist al şcolii de psihiatrie de la Socola, Laocoon nu reprezintă numai prefigurarea unui

mit arhaic despre suferinţă şi cauzele sale obscure ci - mai presus de orice - dramatica confruntare umană cu forţele naturii şi lupta eroică a înţelepţilor din toate timpurile pentru ca oamenii să devină „egalii zeilor” în cunoaşterea propriului psihism.” Lăsând la o parte tonul patetic, cacofonia, pesemne prezentarea a fost concepută de vreun confrate al autorului (fac pe criticul, eu, inginerul!), e tulburătoare pictura explicată astfel. Să fi gândit El Greco iadul din noi sub forma acelor şerpi imposibil de înfrânt? (Sau mai degrabă doar a transpus pictural legenda greacă a preotului troian?) Împotriva voinţei divine, împotriva propriei tale voinţe? Îl consider totuşi pe El Greco un nebun conştient...

Am găsit texte de-ale nebunilor de tot felul, nevrozaţi, paranoici. Poate că n-ar strica să le confrunt cu cele ale Clavdiei, dar, la fel de bine, s-ar putea să alterez capacitatea actuală de a-mi pune întrebări, aşa neclare cum sunt încă. Dumnezeu ştie care e adevărul. Însă trebuie să citesc cartea cu mare atenţie, chiar la nivel de studiu. Am observat că lectura nu e îngreunată de termeni medicali, iar pentru cei existenţi, am dicţionarele lângă mine.

Citind la întâmplare în capitolul *Nevrozele - egofobie structurală sau sindrom reactiv de adaptare,* egofobie bănuiesc că se traduce prin fobia de „eu”, am spicuit: „ Realitatea clinică ne demonstrează, în acelaşi timp, că, deşi viaţa constituie un proces continuu de adaptare şi integrare în condiţiile impuse de mediul social, cu satisfacţii şi insatisfacţii inerente, numai un număr restrâns de persoane devin totuşi nevrotice în sensul psihiatric al cuvântului, respectiv cu simptomatologie egofobă bine definită.”

Mă gândesc la declaraţia lui Caraiman.

Toţi cei de aici se pare că sunt nevrotici. Sunt?

Cartea abundă în reproduceri din pictura universală, grafica de pretutindeni, însoţite, pe lângă titlu, de câteva cuvinte ale autorului sau citate ale marilor scriitori ori filosofi. De ce? E simplu şi place teribil. Două exemple. În capitolul despre schizofrenie e reprodus *Ţipătul* lui Edvard Munch. Sub poză, Brînzei notează: „Autosimbolism al spaimelor înstrăinării.” Cu alte cuvinte, a se analiza cazul Munch. Pe pagina despre paranoia, e fotografia unui măr deasupra căruia scrie „*Ceci n'est pas une pomme”*, iar Brînzei citează dedesubt: „ceea ce tulbură pe oameni nu sunt lucrurile, ci ideile pe care şi le fac despre ele” (Epictet); totuşi se află lângă definiţia bolii. Deci, se sugerează chintesenţa paranoicului. Vine din relativitatea lumii şi neacceptarea acestei idei ca realitate firească şi vine din refuzul obstinat de a accepta nerelativitatea lumii. Odată cercul închis, ori devii Laocoon, ori ai dreptul, inalienabil de acum, la orice autosimbolism al spaimelor înstrăinării, ca linişte interioară.

. . . . . .

Recitesc ce-am scris mai sus.

Există multă confuzie, poate ca măsură de apărare împotriva mea-însumi, sau nu am încă luciditatea necesară, coerenţa specifică unor asemenea explicaţii, în sfârşit, dar ştiu că am rostit un adevăr. Poate voi reveni asupra acestor notiţe. Sau poate nu.

Am căutat în *Dicționarul de filosofie*. Epictet: grec, sclav eliberat. Reprezentant al stoicismului nou. Citez: „Sclavul poate fi mai liber, dacă-şi păstrează independența lăuntrică, decât stăpânul robit de pasiuni.” Asta pentru că a fost un sclav eliberat? Fac o reducție deliberată, căci nu ştiu nimic despre filosofia lui, dar îmi amintesc seara petrecută cu Clavdia în fața televizorului.

„Cum arătau nebunii tăi, ca noi?” am întrebat-o...

Ca noi, privind reproducerea din *Itinerar psihiatric, Absintul* lui Degas, sub care s-a scris: „Însingurare şi visare”, ca noi, văzând în carte *Tragedia* lui Picasso, ca noi, în fața *Îmbrățişării*, tot a lui Picasso, ca mine şi ca tine în *Nebunul* şi *Nebuna* lui Géricault, ca noi toți, în *Turnul Babel* de Bruegel, sub care: „*Petites maisons... maisons ou les Français enferment quelques fous pour persuader que ceux qui sont dehors ne le sont pas.”* (Montesquieu, *Lettres persanes*, 1721).

Întrebarea e, de fapt, ce vreau să aflu, pe cine şi de ce să-l incriminez? Şi dacă aflu, ce şi cum trebuie să fac, să fiu?”

Damian se lăsă pe spate în fotoliu. Se închipuia nebun.

Viața e un şir de rătăciri, îşi spune doamna Cruceriu întotdeauna când e singură şi îşi îndulceşte momentul de pustnicie cu două, trei sau mai multe păhărele de lichior „Havana-Club”. Băutura asta dulce şi aromată i se pare demnă de sângele albastru care-i pulsează în artere. Povestea sângelui albastru e veche, moştenire de familie dinspre partea tatălui, păstrată, tăinuită cu grijă față de oricine, chiar şi față de Cruceriu, fiindcă noblețea oricum transpare prin fapte, gesturi, cuvinte, ținută. Acum, ca şi în toate celelalte singurătăți, mai întâi se îmbăiază îndelung şi cu voluptate. Apa caldă e numai clăbuc mirosind a brad. Închide ochii şi respiră rar, închipuindu-şi cum îşi arcuieşte nările. Se săpuneşte încet, se mângâie prelung şi cu tristețe. Degetele, şi le vede, lungi, puternice, insistă pricepute în locurile din care, niciodată cu întârziere, sute de scântei îi aprind trupul. Zâmbeşte larg şi clatină din cap. Îşi spune, viața e un şir de ratări, apoi se relaxează.

După ce se şterge bine până când i se înroşeşte pielea, se *spray*-ază, îşi îmbracă halatul lung, moale şi gros. Iese din baie, dă drumul radio-casetofonului, ascultă tangouri, disco, chiar şi prelucrări din muzica simfonică, schițează câțiva paşi de dans şi, după o piruetă lentă, se prăbuşeşte pe patul cu aşternuturile aranjate într-o plăcută, îmbietoare dezordine. Se întinde, se sprijină într-un cot şi îşi îndoaie un picior. Ştie că halatul s-a desfăcut, ivind pliurile coapsei, parte din pântecul lat, destul de supt şi prea puțin ridat pentru o femeie de aproape patruzeci de ani, sexul mare, bine conturat şi înmiresmat cu „Intim”. Ca din întâmplare, după ce-şi trece mâna prin părul de la ceafă, umezit, agață cu degetele reverele halatului: se revarsă sânul de doică. Doamna Cruceriu schițează un suspin. Aburiți, ochii verzui privesc către noptieră. Lichiorul, termosul cu cafea naturală, paharul mic cu picior înalt, ceaşca din porțelan chinezesc, străveziu, radio-casetofonul, scrumiera, un pachet de „Kent” început pus pe două

reviste, *Chérie* şi *Playboy*, iar lângă ele, deschis, un album cu benzi fotografice după un film sexi. Dopurile de la sticlă şi termos au fost astfel înşurubate încât să poată fi desfăcute cu o singură mână.

Abba. Un pahar. Fum. Cafea. Pahar golit. Umplut din nou. Golit din nou. Iarăşi umplut. Țigară stinsă. Aprinsă alta. Abba. Cântă Abba. O casetă cu Abba. S-a găsit în unele magazine. Doamna Cruceriu ştie întotdeauna ce să cumpere. Nimic nu-i scapă. Odalaliscă. A văzut, cu ani în urmă, un tablou, n-a reuşit niciodată şă-şi amintească al cui, dar numele femeii de pe pânză i-a plăcut teribil, nudul mai puțin, nu se compară cu al ei. A căutat în dicționar, a aflat ce înseamnă şi cu atât mai mult l-a îndrăgit. În singurătățile ei, ca şi acum, întotdeauna când îşi spune, viața e un şir de ratări, doamna Cruceriu e o odaliscă.

Doamna Cruceriu s-a îmbujorat. Îşi simte fierbințeala obrajilor şi se gândeşte că e transfigurată de emoția revelațiilor pe care inevitabil le are în aceste momente. Iluminări. Foarte greu, dacă nu chiar inexprimabile în cuvinte sau imagini, mai degrabă un fel de senzații, cald rece amețeală, în orice caz extrem de profunde. Numai o femeia ca ea poate înțelege grandoarea acestor simțiri tulburătoare şi fascinante. Noblețea - azi? Totul s-a întinat. O năpădeşte o tristețe fără leac. Dar îşi strânge buzele, disprețuitoare. Ridică bărbia într-un gest plin de demnitate. Priveşte aprig, dar nu cu ură. Semeț! Nobiliar!

A patra doză de „Havana-Club”. A treia țigară. O casetă cu tangouri. Celebre. Fumul dat pe nări. Şuvițe împletite înspre albumul cu benzi fotografice. Mâna aduce ispita în fața ochilor. Alene. Pagini răsfoite parcă în gânduri. Revistele şi albumul confiscate de la elevi. Şi-l aduce aminte pe cel căruia i-a luat albumul. O huidumă de flăcău. Aproape cât Cruceriu. O privea sfidător. I-a ars o palmă: bine, mă! excitante de-astea îşi trebuiesc ție?! I-a scăzut nota la purtare, dar nu i-a chemat pe părinți la liceu. Ar fi trebuit să le predea corpul delict. Şi apoi, toată lumea ştie că tinerii de azi sunt nişte jigodii. De câți ani se ratează învățându-i cum se cotează o roată dințată? Viața - un lung şir de ratări. Răsfoieşte. Cunoaşte fiecare fotografie amănunt cu amănunt. Uneori se mai opreşte asupra uneia, doar pentru că nu e de acord cu soluția găsită de personaje. Îndeobşte, insistă în privința lipsei de rafinament. Evident, incultura prostituatei. Asta, adevărata artă aparține numai celei înnobilată cu titlul de odaliscă. Stinge înciudată țigara. A răsfoit de două ori albulmul. Îşi dă capul pe spate. Închide ochii şi se concentrează. Se foieşte puțin. A cam amorțit în poziția asta. Deşi azi i se pare cea mai potrivită. Nu ştie de ce. Aşa simte azi. Şi intuițiile ei sunt de sânge albastru. Îşi trece un deget peste coapsa rubensiană. În sfârşit, alege câteva poze. Aprinde o altă țigară. Umple paharul şi-l dă peste cap. Le parcurge mai întâi împreună cu Grigore, studentul întâlnit acum doi ani în stațiune. Apoi reia deliciul, de data asta în brațele lui Apostol, avocatul de anul trecut. Țigara în colțul gurii. Ochii înlăcrimați de fum. Mâna liberă are nevoie şi de cealaltă care sprijină capul odaliscăi. Apostol o întreabă, te-ai umectat, dragă? Dar avocatul a fost un măgar. A

evitat orice discuţie despre o eventuală convieţuire. O superbă singurătate. Meschinărie! Prost-gust. Un ţăran în barou. Odalisca reia poziţia iniţială. Striveşte mucul ţigării în scrumieră. Îşi şterge ochii înlăcrimaţi. Şi de fum. Şi de amintire. Şi de viaţă - un lung şir de ratări. Întoarce caseta. Cântă Julio Iglesias. Doamna Cruceriu oftează din rărunchi. Gustă din cafea. Toarnă în pahar. Îşi înmoaie buzele uscate. Ah, cum îi ard buzele, se tânguie în singurătate. Încearcă se reia călătoria prin ţara minunilor alături de Iglesias. Dar acesta se malformează brusc. Apare Vică. Doamna Cruceriu scuturã energic din cap. Cruceriu e un soţ bine dotat fizic, însă e un bleg. Şi bleg şi timid. Ieşi, Vică! Odalisca e la un pas de dezamăgire. Soarta însă o favorizează. Inochente Damian îi mângâie umerii. O trage spre el. Sărutul cu limba fierbinte şi puţin aspră...

Ţâârr, ţâârr! Furioasă, odalisca se ridică din pat. Alo! Sărut mâna, doamna Cruceriu? Da! Sunt Inochente Damian. Odalisca îşi simte pielea ca de găină. Acum trei zile, luam masa la restaurant, m-aţi rugat să vă caut la telefon. Spuneaţi că vreţi să stăm de vorbă confidenţial. Da... Doamna Cruceriu începu să se dezbrace. Ce s-a întâmplat, doamnă? Dacă aţi putea veni până la mine, camera... Ştiu, doamnă, mi-aţi spus. Nu promit nimic, dar nu-mi puteţi explica acum? Nud, odalisca, doamna Cruceriu, e confidenţial... Bine, doamnă, încerc, sărut mâna.

Doamna Cruceriu îşi alintă cărnurile cu privirea. Studiază *Playboy*-ul. Toate femeile de acolo sunt nişte frumuseţi, adevărat, cugetă ea, păcat, însă, n-au rafinament. Se admiră cu ochi de expert. Zâmbeşte uşor, în colţul gurii. Măreşte volumul radio-casetofonului. Iglesias, Iglesias... Omul ăsta merită să fie iubit. Dar şi Inochente. Mai bea din pahar. Îşi aprinde o ţigară. Marii suferinzi cu sufletul se regăsesc întotdeauna. Un adevărat bolnav psihic e o odaliscă. Pe chipul lui Inochente se vede suferinţa. Un rafinat neînţeles. Şi are alura fermecătoare a neajutoratului. Răzbate totuşi bărbatul din el. Cult şi, mai ales, rafinat. Sânge albastru!

Toc, toc! Imediat! Odalisca îşi îmbracă halatul. Se aranjează şi aranjează totul - fermecătoarea neglijenţă. Dezordinea intimă. Din nou cu „Intim”. Sub braţ, între sâni, „Rexona”. Scrumiera scuturată. Nu, un muc e bine să rămână. „Havana-Club” se ascunde. Imediat. Imediat! Aer în piept. Vai de mine! Imediat! Dinţii bine spălaţi cu pastă având gust de banane. Râde. Şi-a amintit un banc deocheat. Imediat! Hai, dragă, ce faci?! dincolo de uşă. Cheia e la tine. Viaţa e un şir de ratări, îşi spune doamna Cruceriu. Vică! ai răbdare. Trebuie să mă îmbrac, Vică!

„A p e l”

Apel către Tribunalul Suprem pentru tinerii dezaxaţi!

Onorată Instanţă, mă adresez inimilor adolescentine şi minţilor bătrâne, adică, dumneavoastră, celor care trebuie să mă judecaţi. Nu mă aflu încă pe banca acuzaţilor, dar ştiu prea bine că zilele îmi sunt numărate şi vreau să vin în întâmpinarea conştiinţelor dumneavoastră, pentru ca atunci când o să-mi cântăriţi cu înţelegere faptele, eu să fie deja, cum s-ar spune, un

precântărit. Cazul meu e mult prea complicat ca să fie rezolvat fără existența acestui apel premergător judecății propriu-zise.

Încă nu sunt în detenție. Locul în care mă aflu acum e un spațiu din beton şi sticlă atât de frumos şi de relaxant, încât mulțumesc grației divine care mi-a permis să descopăr acest templu al meditației cu adevărat liniştită, aducătoare de odihnă sufletească.

Templul e înconjurat de un superb parc plin cu tei, arțari şi castani. De doi ani urmăresc pas cu pas curgerea anotimpurilor pe alei şi între zidurile acestui parc. Uneori mi se pare că dincolo de zidurile lui nu există nici primăvară, nici iarnă. Dincolo nu există anotimpuri. Poate că acolo timpul şi spațiul au murit. Îmi imaginez oamenii de piatră. Nu vă speriați, încă, cele de mai înainte sunt simplele mele visări prin care îmi conserv izolarea. Mulți dintre cei care au venit aici nu vor să fie de acord cu mine, afirmă chiar că au fost aduşi cu forța. Intriganți! Dar parte din vină o poartă şi unii medici, cam brutali în comportamentul pe care-l au ca sfătuitori zilnici. Însă nu acesta e subiectul apelului meu. Am simțit doar nevoia să vă asigur că nu sunt nicidecum un turbulent, dimpotrivă, pentru şansa acordată de societate să trăiesc aici, recunoştința mea nu poate fi exprimată în cuvinte. Cazul meu...

Onorată Instanță, numai faptul că trebuie, cu prețul vieții, trebuie să vi-l expun, îmi provoacă o stare îngrozitoare. Am febră, aproape patruzeci de grade Celsius. S-ar putea să fie de vină şi vârsta mea, căci abia am optsprezece ani. Atât de puțin şi atât de mult... nu, Onorată Instanță? Ieri i-am împlinit. La ora treisprezece, oră fatidică. Am primit flori şi o cutie mare cu bomboane fondante care îmi plac atât de mult. Infirmierele şi asistentele m-au mângâiat pe obrazi. Aproape că mi-au dat lacrimile, dar m-am abținut, fiindcă şi-aşa erau unii intrigați care pufneau în râs. Ba,

doi dintre ei m-au întrebat dacă sunt virgin. Şi numai eu ştiu ce-am suferit din cauza surorii mele vitrege care în fiecare noapte mă chinuia cumplit. Numai eu ştiu cât de mult mi-am dorit să rămân pur ca acei cavaleri ai „Mesei Rotunde”.

Cazul meu, Onorată Instanță... nu, degeaba, nu voi avea curajul şi nici puterea să vi-l descriu pe larg. O să încerc un rezumat: Am vrut să fiu un *rock-and-roll star*. Unul din spețа care a născut marii cavaleri, Jimi Hendrix, Mick Jagger, Bob Dylan, John Mayall, Frank Zappa, de fapt, am vrut să fiu toți laolaltă. Fie că n-am avut talent, fie că n-am avut suficientă voință, fie că n-am forța necesară, fie că le-am avut şi alții nu le-au vrut, nu le-au putut accepta, fie că şi fie că. Un lucru e cert, aveam sufletul marilor cavaleri ai *rock*-ului.

Onorată Instanță, de ce?!

Onorată Instanță, iertați-mă că plâng, mai bine vă recit cazul meu:

Briciul străbate atent
Pielea, firul roşu
Spart văzduh de faianță
Bleu de oliță cu floricele
Briciul tot mai atent
Țeasta în plutire
Pe aripi de sânge
Penele acoperă floricelele
Le le le sunt plin
Urinat în oliță
Briciul înapoi, neatent
Nepăsător şi plictisit
De lipsa curajului.

Onorată Instanță, orice *star rock* poartă blugi şi plete, nu?

Dorința de moarte
Voința de viață
Geamătul sau țipătul
Seceratului.

Onorată Instanță, în nici o şcoală n-am mai avut dreptul să sărut podelele în timp ce cântam:

La nivel de floare
Mirosul de cacialma
E inexistent.
La nivel de buze
Respirația de învins
E zilnică.
La nivel neuronal
Imaginea Universului
E nu se ştie ce.

Onorată Instanță, dar n-am jignit pe nimeni, pe nimeni! şi de prea multe ori mi s-a explicat că:

Țigara aprinsă
Cafeaua aburindă
Patul de lemn
Legat de ziduri cu lanțuri
Umezeala pietrei

Le-a fost milă de mine
Am să mor.

Onorată Instanță, sper că deja sunt precântărit, ca să spun tot aşa. Iar înainte să mă cântăriți cu adevărat, vă rog, vă implor, nu mă studiați cum eu însumi o fac adeseori, adică:

Mă priveşte nebun
Nebunul lui Géricault,
A aflat că de mult
Pozez în locul lui.

Onorată Instanță, mă simt onorat de cinstea ce mi se va acorda prin citirea şi înregistrarea acestui umil apel.

Aprilie
Locul de odihnă,
Socola

Al dumneavoastră, cu respect,
Daniel Petrea”

Damian închise dosarul cu coperți negre şi, privind în jur, se gândi că e pentru prima oară când citeşte pe o bancă, în parcul stațiunii. Redeschise dosarul la întâmplare, timp de două-trei clipe parcurse câteva propoziții ale noului text, renunță şi aşează gândurile nebunilor lângă el, pe scândura vopsită în galben. Îşi aminti de acei copii care au fericirea să îmbătrânească atât de repede încât la şapte-opt ani mor plini de riduri, albiți, cu priviri senile. Şi simții toamna, rugina mă împresoară, val de furnici metalice, eu statuie cu carnea putrezindă, un femur, un hemurus, dezgolite, albe-gălbui, eu stârvul cu piedestal atrag miros sepulcral, textele nebunilor sunt ocolite, furnicile-rugină urcă pe mine, mă devorează încet-încet, mă refac cu greu şi până când soarele nu mai încălzeşte doar străluceşte aiurea, rugina, cum au crescut furnicile astea sunt ca nişte frunze ale copacilor care produc toată primăvara vara furnici intrate în creier ruginit furnică peste furnică tasate sudate uriaşa furnică nu iartă nici prin gânduri postume, răscoli cu vârful pantofului frunzele de sub bancă, hârşt, hârşt, pietrişul, tsst, sâss, tssst,sst, câteva frunze galbene şi se bucură, n-au ajuns încă furnici-rugină, oare cum arată Daniel Petrea, sau cum arăta, voința de sinucidere transpare, mi-e frică pentru ei - dacă mai trăieşte -, copacii din jurul meu, castanii, teii, arțarii, obsesia imobilității aparente, şerpi prea uriaşi şi prea zbârciți, cenuşii, cu trupul împrăştiat aiurea, dureros de aiurea, mi-e milă de neputința lor de a mai face mişcări inutile, mi-e milă de înțelepciunea lor dusă până la infamul gest calculat, copacii şi parcul lui Petrea, mă priveşte nebun nebunul lui Géricault, Damian îşi simți ochii umezi, la naiba sunt *rock star,* eu ştiu, la naiba şi sări în picioare, drept în fața bărbatului slab care-l studia amestecând uimirea cu disprețul, bună ziua, domnule Zbîrcea, scuzați-mă, mi-am adus aminte de mama, a murit într-o zi ca asta, nu, nu face nimic, domnule Inochente, se mai întâmplă, *o tempora*, dar, condoleanțele mele, de mult s-a... anul trecut, Damian îşi făcu cruce cu limba, condoleanțele mele, ce vârstă?

parcă mai are vreo importanță... într-adevăr, într-adevăr, dar tata? trăieşte, trăieşte, ei, tot e bine, domnule Inochente, părinții meu au murit în timpul eliberării, bombardamentele, eram copil când am participat la insurecție, o, dar ce vârstă aveți? nu vreți să facem câțiva paşi împreună? ba da, domnule Inochente, cu plăcere, mişcarea alină durerile profunde, spunea un filosof; Damian îşi luă dosarul, paşii noştri strivesc furnicile, tălpile noastre pe urmele lui Petrea duc spre tribunalul suprem pentru tinerii dezaxați, noi, dezaxați?!! noi..., ce-ați spus, domnule Inochente? nimic, nimic, cred că ați avut o viață interesantă şi grea, singur pe lume; da..., povestea vieții mele, domnule..., da, înțeleg că vă vine greu, dar să ştiți că efectiv sunt curios, între cei de aici faceți figură aparte, o anume distincție, eh, domnule Inochente, *ex ungue leonem!* leul după gheară... trist, Zbîrcea; adevărat, adevărat, Inochente; vedeți dumneavoastră, oamenii îşi părăsesc bunele obiceiuri după cum bate vântul, Zbîrcea şi tot el, lumea noastră e lipsită de doctrine personale; da, da, Damian; majoritatea nu au puterea de a fi obiectivi etic şi moral, nu ştiu să profite de propria lor experiență de viață, lectura..., Zbîrcea; o viață grea, fără îndoială, Damian; eh, domnule Inochente, am fost crescut de o mătuşă, am trecut prin toate, am fost la început un simplu ucenic lăcătuş..., Zbîrcea oftând, clătină din capul îngust, profil hieratic în margine de soare; şi acum profesor de filosofie? Damian, da, domnule, dar cu câte sacrificii, Zbîrcea, a trebuit să muncesc, domnule, ca să mă întrețin, am fost maistru, eu ştiu prea bine cum să cinsteşti munca onestă şi creatoare de bunuri materiale, ştiu ce înseamnă oamenii simpli, poporul, am făcut facultatea la fără frecvență, nu mi-e ruşine s-o spun, dimpotrivă; acum le educ copiii în adevăratul spirit al eticii şi moralei, conceptelor de viață specifice nouă, celor egali şi liberi, Zbîrcea; domnule Zbîrcea, vă admir, Damian; dar sunt mulți adolescenți care cred că totul li se cuvine, Zbîrcea; veşnica problemă, Damian; uită ce înseamnă greul, demnitatea muncii productive, a travaliului la strung sau cu sapa în mână, Zbîrcea; da..., Damian; vedeți dumneavoastră, e vorba de sănătatea morală, de igiena psihicului, cum vă spunea, numai aşa, *ex ungue leonem!* Vă referiți deci şi la cei de o vârstă cu dumneavoastră, nu? şi la ei, şi la ei, sunt primii care uită trecutul, Zbîrcea; bunăstarea li se pare un bun gratuit, vreți să spuneți, nu? domnule Inochente, să vă explic puțin, dacă sunteți dispus... hei, Petrea, ascultă-l, stai în mine şi ascultă-l, n-are habar de *rock*, de *star-rock,* presimt tribunalul tău, fii atent, poate o să-ți retragi apelul cât mai ai timp, suntem doi printre arțari, tei şi castani, el şi eu, tu şi el, la naiba cu soarele ăsta deasupra noastră, luminează totul, prea poleieşte fără alegere, de-a valma să însemne unitate? prostii, Petrea, priveşte-l, mă gândesc la Flaubert: atunci în mintea lor se dezvoltă o putere vrednică de milă, aceea de a vedea prostia şi de a nu o mai tolera, Bouvard şi Pécuchet suntem noi sau Zbîrcea? e linişte în jurul nostru, nu, e tăcere, arțari şi tei, castanii noştri îi ascultă, furnicile-rugină, le-au obosit fălcile sau pesemne îşi ascut sutele de dinți tăioşi ca piranha, sau mai simt sângele nostru ca să ne lase

◄ ►

numai oasele albe plutind dezmembrate în fluviul gândurilor oricum, e o tăcere specifică discursurilor, hai să-l ascultăm, dar într-un fel anume, cuvintele să intre în noi fără să treacă prin ureche, sau, prin ea, însă fără să le auzim, un film mut, asta e! deci, vom gândi, el vede: khmerii roşii, se uită spre noi, ochii cenuşii, mari şi bulbucați, jungla Cambodgiei, noi păşim nevăzuți pe calea regală, fantasticul drum, nu cred că ai citit, Petrea, păcat, şi, dintr-o dată, dincolo de ruinele înspăimântător de frumoase, fascinația noastră despre oamenii aceia absolut egali, fără clase sociale, fără bani, trăind în colibe toate, absolut toate identice, cultivând orezul pentru o pânză pe trupurile scheletice, pentru un blid cu hrană, răsplătiți când şi când, hărnicia plătită cu o bucățică de carne, bărbații separați de femei, mame şi tați de copii care aparțin ideii-zeu-stat, copii care nu cunosc decât acest abstract nemilos cu trei capete, trei brațe, trei picioare, aşa şi-l închipuie băieții şi fetele care schingiuiesc, distrug recoltele părinților lor, fiindcă abstractul e bun cu ei şi le oferă joaca asta netrădătoare, nu, îi căleşte, îi învață cum să respecte lumea numai aşa dreaptă, îi infuzează, îi vaccinează cu credința în măreția khmerului roşu, îi transformă în rasă ce în timp îşi va câştiga ereditatea idee-zeu-stat, el vede, Petrea, ne poartă paşii prin viziunea lui, îşi agită brațele, înalt şi slab şi habotnic, Petrea, cred că amândoi, ba nu, eu-tu am obosit să-l vedem văzând, hai să-l ascultăm, domnule Inochente, modelul acela a fost exagerat şi lipsit de o reală bază teoretică, dar fiecare profesor de filosofie ar trebui să înțeleagă că elevii sunt oameni în curs de formare, iar rolul lui, al filosofului, al şcolii, este de a crea un model exemplar de viață, de conduită în viață, copilul trebuie mai întâi să creadă şi apoi să critice, să pretindă, astfel va ajunge un om adevărat şi va asigura bunul mers al societății înainte, al lumii noastre singura garantând egalitatea în drepturi, între clase; da..., Damian; eu întotdeauna îmi oblig elevii, înainte de a le preda chiar şi noțiunile elementare de filosofie, să cunoască şi să aplice, sunt şi diriginte, am posibilitatea să-i urmărească în viața de toate zilele în afara şcolii, codul etico-moral al lumii noastre, nu-i slăbesc o clipă, le alcătuiesc programe de învățare a comportamentului social adecvat unui muncitor integru, demn de laudă, în felul ăsta mă simt împăcat cu mine însumi, țin cursuri de reeducare a părinților, e drept, nu prea vin, dar îi oblig, altfel le sancționez odraslele, Petrea, eu nu mai pot să-l ascult, sunt istovit, şi tu? mă scuzați, domnule Zbîrcea, nu vă supărați, e extrem de interesant şi educativ ce-mi spuneți, original chiar, dar trebuie să mă prezint la consultație, dar vă propun să ne mai întâlnim şi să-mi explicați mai pe larg metoda dumneavoastră, Zbîrcea ridică din umeri a neputință, însă şi amabil, înțelegător, sănătatea psihică..., într-adevăr, domnule Inochente, ne marchează profund atitudinea asocială a semenilor noştri, împotriva ei lupt de atâția şi atâția ani, peste o oră am şi eu consultație, ar trebui să faceți mai multă mişcare, la bazin ați fost ultimul şi sunteți tânăr, aveți grijă, dar mi-a făcut plăcere conversația noastră, ne vom reîntâlni precis, se pare că sunteți un tânăr de încredere, la revedere, îi strânse mâna lui Damian şi plecă grăbit,

Damian îşi pipăi palma, păstra încă atingerea pielii uscate, a degetelor de spectru, privi retragerea îngrozită a frunzelor-rugină din fața paşilor acelui fel-de-om, el vede, Petrea, față de sărmani puterea vrednică de milă a lui Flaubert, Petrea, orbirea lui are vreun alt nume decât orbire? din vina cui?

Vreme de mai bine de o jumătate de oră, Damian se plimbă prin parc. Impunându-şi să nu gândească. Uneori oprindu-se; avea atunci ochii închişi şi mâna îi pipăia scoarța crăpată sau nu a copacilor. Le căuta astfel numele. Când nu reuşea îi reboteza: Damian sau Petrea, sau unul şi încă unul, altul, celălalt. Se concentra încercând să le păstreze identitatea în vârful degetelor. Apoi, ascultând fâşâitul frunzelor, iar îşi dorea fierbinte: moartea gândurilor. Se închipuia ucigaşul lor. Răzbunătorul lor. Strângea cu putere dosarul negru sub braț. Spre sfârşitul plimbării, şi-a aprins o țigară. Fumând s-a întrebat: ce să-i spun doctorului? Întrebarea a devenit ecoul nesfârşit. Atunci şi-a amintit: la nivel de floare mirosul de cacialma e inexistent la nivel de buze respirația de învins e zilnică la nivel neuronal imaginarea Universului e nu se ştie ce, şi s-a îndreptat spre ieşirea din parc.

Doctorul zâmbi lui Damian. Damian zâmbi doctorului. Acesta îl pofti să ia loc. Damian îşi descheie trenciul şi se aşează. Degajat:

bună ziua, domnule doctor, pot să fumez?

Dar vă rog, bună ziua,

v-au plăcut Bach-urile?

o, cum nu se poate mai mult, vă mulțumesc, domnule doctor…

domnule Inochente, cu dumneavoastră se întâmplă ceva dincolo de ce sunt eu obişnuit să observ la dumneavoastră, ar trebui ca acum să vă priviți puțin într-o oglindă…

domnule doctor…

domnule Inochente, poftiți scrumiera, eu cred că a sosit timpul să încetați a vă mai juca nonşalant cu propria dumneavoastră persoană şi să vă închipuiți că datoria mea constă doar în supravegherea părintească a năzbâtiilor dumneavoastră, sunteți un om matur, conştient de uşoara-i degringoladă psihică, iar datoria mea…

domnule doctor…

nu mă lăsați să mi-o îndeplinesc aşa cum ştiu eu că e mai bine pentru dumneavoastră şi pentru conştiința mea, au trecut zile bune de când n-ați mai fost pe aici, dar ce credeți dumneavoastră, că eu reprezint o instituție filantropică?

domnule doctor…

domnule doctor, domnule doctor: a fost vorba că îmi veți acorda încredere deplină…

dar…

dar n-ați ascultat nici unul dintre sfaturile pe care vi le-am dat la ultima noastră întâlnire.

nu…

nu mă contraziceți, am verificat! în afară de baia făcută împreună cu Zbîrcea, Caraiman şi Cruceriu, nimic, absolut nimic! nici măcar inofensivele plimbări pe care vi le-am recomandat, unde vă treziți, domnule Inochente?!

eu

aş putea să afirm că sunteți imoral, da, imoral! şi nu numai eu, oricare altul, nu credeți? ba, colac peste pupăză, sunt implicat şi eu, de mai bine de o lună sunteți în concediu legal, nu? ei, bine, complet ilegal, pentru cel care vă vede, vă ascultă, vă judecă fără să fie medic psihiatru, dar chiar şi pentru un specialist, domnule, se poate spune că jucați teatru şi nu sunteți un cabotin, ci un actor de clasă,

domnule doctor!

vă rog, nu ridicați glasul! fiți respectuos! s-ar putea să aveți neplăceri!

ei bine!

ei bine, domnule Inochente, pentru numele lui Dumnezeu, dar înțelegeți odată pentru totdeauna că, fără sinceritate şi încredere, invers, scuzați-mă, m-am enervat, aş vrea să vă văd în locul meu, deci fără încredere şi sinceritate nu pot să-mi îndeplinesc rolul de sanitar al credinței, pricepeți?!

al credinței?!

pardon, al psihicului, în sfârşit, vă rog ca o dată la două zile, de acum înainte, să treceți pe la mine, fie, nu neapărat pe la cabinet, dar să mă căutați, să ne întâlnim şi să stăm de vorbă despre dumneavoastră, până una-alta însă, vă rog, în decurs de maximum trei zile să vă faceți toate analizele trecute pe această fişă, singur, altfel internarea sau revenirea promptă la locul de muncă, ne-am înțeles?

le voi face, promit,

iar tonul acesta, mereu am impresia că încercați să vă bateți joc de mine, dar aveți noroc că sunt un om calm şi cu conştiința datoriei, însă nu uitați, această conştiință vă poate provoca mari necazuri,

domnule doctor, vă asigur

m-am săturat de asigurări, încep să vă suspectez de fraudă

domnule doctor! scuzați-mă, n-am vrut să ridic glasul, dacă până acum v-ați săturat de mine într-un anume fel, vă dau cuvântul meu de onoare că am capacitatea de a mă transforma şi în alt fel de mâncare, credeți-mă

domnule…

domnule doctor, dealtfel, pentru asta v-am vizitat astăzi, cum să vă spun, absența mea e datorată unei anume documentări, nu poți fi sincer fără un limbaj adecvat, rişti ca destăinuirea ta să se transforme în minciună premeditată sau pur şi simplu în vorbărie fără sens, în incoerență inutilă a gândurilor rostite, într-o spaimă neverosimilă, rişti să apari ca bolnav închipuit, nu?

adevărat, domnule Inochente, vedeți, luciditatea dumneavoastră naşte îndoiala mea, țineți minte când am discutat despre obsesia de tip patologic?

poate că da, acum, la revedere şi nu uitați, domnule doctor, de azi înainte să vă ascundeți exasperarea provocată de apariția mea, bună ziua!

În lumina moale a amiezii, cabinetul medical i să părea o jucărie ciudată, abia scoasă dintr-o cutie cu vată şi incapabilă, printr-un mecanism secret, să se

autoasambleze. Prin fereastra larg deschisă, o anume tăcere, zgomote în susur continuu schimbător şi, paradoxal, creând impresia de acelaşi, neschimbat, monoton cânt, se strecurau, alcătuind fugare imagini ale străzii, iar Clavdia le zâmbea trist, oarecum plictisită. Medicul fusese chemat de şeful clinicii. Clavdia rămăsese singura stăpână a acestui spațiu din alb, bleu şi galben-maroniu. Fuma foarte rar, dar acum simți nevoia apăsătoare să-şi aprindă o țigară. Scotoci în sertarul biroului şi găsi pachetul de „Marlboro" primit acum o săptămână de la un pacient. Scoase o țigară. Şi-o aprinse. Fumul pe nări. Îşi aminti chipul bătrânelului care-i oferise țigările. Figură de sihastru. Trup de satir. Privirea, îndoială spre teamă. Gândi: când apare zbaterea asta, şi mai ales după cincizeci de ani, puțini sunt cei care nu trec pragul încăperilor ăstora, nu neapărat ale psihiatrilor, ci ale medicilor, în general. Vru să ofteze, dar se stăpâni. Se ridică de pe scaun şi se apropie de fereastră. Tentată să privească afară. Se abținu. Începu să se plimbe prin cameră, cu paşi atât de înceți, atât de uşori, încât îşi închipui plutirea. Îşi dori zâmbetul. Apoi şi-l refuză. Trase din țigară. Cu putere. Aproape că o înecă tusea. Închise ochii. Inspiră adânc. Îşi reveni. Lângă birou se opri. Scutură țigara în scrumieră. Poate ar fi şi băut ceva tare. Vodcă, suc de roşii, puțin piper. Ca Damian. Iar Damian. De dimineață. Dis-de-dimineață. Ba nu, încă din cursul nopții, doar Damian. *Let it be*. Ca Damian. Ca Beatles-ii. Şi repetându-şi neobosită: e foarte important să mă stăpânesc întru totul. Întru totul. Față de oricine. Şi orice. Să poată față de el: să nu-şi trădeze teama. La un pas de spaimă. Damian care se ascunde. Din ce în ce mai bine. Foarte aproape de măştile pe care ea prea bine le cunoaşte. Măştile adunate în dosarul negru. Numai că acelea sunt deja identități în sine. Asimilatoarele identităților ascunse de ele. Stinse țigara. Luă de pe birou coala găsită pe jos, lângă noptiera lui Damian. Studie puțin scrisul mărunt literele uşor rotunjite, aşternute cu atenție, încordare, cu grabă greu stăpânită. Reciti:

„*Jurnal*

O zi

Am găsit în librărie *Ab urbe condita / Eseuri despre valoarea omului şi umanismului valorilor*, carte a lui Radu Enescu. E prima oară când întâlnesc acest nume. Nostim. Scriu asta de parcă aş fi un real cunoscător al lumii literelor. Şi totuşi, cred că propria-mi ironie mă salvează de mierea cabotinajului, nu, Damian?

Chiar numai deschisă la întâmplare, citită fragmentar, cartea frapează prin profunzimea şi tragicul mărturisirii. Enescu, unul dintre adevărații nebuni lucizi. Mi-ar plăcea să-l cunosc şi să-l ascult. Dar cred că un taciturn din necesitate filosofică şi din timiditate lirică. Aş cuteza să afirm, mi-e drag.

Am găsit:

„Eroii kafkieni, ca o maşină cu bara de direcție frântă, se deplasează, mai exact sunt deplasați, pe traiectorii arbitrare şi se împotmolesc în cele din urmă în vâscozitatea, fără ieşire, a unui etern cerc vicios. Or,

într-un cerc vicios direcția se devorează pe sine. După cum, emoțiile eroilor kafkieni, succesiunea lor de stări crepusculare sau onirice nu mai vânează nimic, sunt ca şarpele care îşi mănâncă propria coadă, cu o direcție care dispare până la evanescență. Dar lipsa de intenționalitate este proprie tocmai afectelor difuze, care se insinuează în noi, ne copleşesc, ne macină. Exemplară prin aceste afecte este angoase; şi nu e o întâmplare că sugerarea ei, crearea unei atmosfere de tiranică anxietate se înscrie drept mijloc eficient în recuzita artistică kafkiană. Angoasa însă e insigna existenței fără fundamente."

Scot citatul din contextul eseului. *Frank Kafka sau mistificarea negativă*, deşi n-ar trebui să procedez astfel. Mi-amintesc *Metamorfoza* şi *Colonia penitenciară*. Din prima, extrag convenția: toți suntem gândaci (de bucătărie? sunt extrem de rezistenți chiar şi în cazul dezastrului atomic), iar din a doua, țin minte precis cuvintele lui Kafka: vina e mai presus de orice îndoială, ca principiu fundamental de funcționare a unei lumi (a noastră?). Acum formulez - şi poate nu voi evita echivocul - condiția de martor obiectiv autoimplicat sau Kafka în desperarea de a se plasa pe linia cercului, aflată între înlăuntru şi în afară. Şi nu numai el. Poate, Radu Enescu, poate altul şi altul şi altul. Toți ca mine? Revin la cele două povestiri odată cu citatul ales, şi angoasa într-adevăr devine insigna unei existențe fără fundamente, a unei existențe reale. De fapt, dacă îmi caut argumente, e firesc să încerc, exasperant, să-mi precizez, să-mi definesc pentru ce. Sau ştiu deja, şi, fie nu am curajul să recunosc… Nu. Efortul meu de a trăi la temperaturi extrem de joase şi extrem de repede - supraconductibilitatea, inginerule! - îmi apare doar o eschivă penibilă de care încă nu sunt în stare să mă lepăd. Laşitate?

Carl Sagan, în episodul de aseară, afirma că scoarța cerebrală e într-un fel o eliberare. Aiurea!

Se pot imagina minutele dinaintea pedepsei capitale?" Clavdia puse coala pe birou. Îşi aprinse o altă țigară, observându-şi tremurul degetelor. O clipă, gândul vinovăției alături de imaginea dosarului negru. Apoi, fumul în piept. Şi din nou amețeala. Lăsată acum să-i pătrundă în carne. În suflet. Pe urmă, încet, chin premeditat, stăpânirea. Şi nu intra nici un pacient. Nici un pacient normal. Un simplu, doar un simplu nevrozat. Lumina moale de amiază. Încăperea, jucărie ciudată ieşită dintr-o cutie cu vată. Tăcerea prin deschizătura ferestrei. Şi ochii lui Damian. Ca ai ei. Orbiți de un întuneric, ca în altă lume. În care vezi altfel.

N-am reuşit încă să înțeleg, îi spuse doctorul Arpegiei, de ce pe holurile mai tuturor hotelurilor noastre miroase a bucătărie. Poftim, se opri pentru o clipă, aici, ceapă prăjită şi ochiuri arse, de parcă fiecare şi-ar pregăti în cameră! Porni mai departe în pas elastic pe mocheta verde, o fi acasă? Râse, brusc înveselit, „acasă", obişnuința…, nu, nu cred să-şi fi luat cheia cu el, în sfârşit, considerând că la recepție nu e…, gata, am ajuns, hai, Arpegia, să fim atenți şi amabili cu ciudatul nostru pacient, chiar ciudat? Ce zici? Arpegia îi zâmbi,

manechin din *Vogue*, îşi înclină capul într-o parte şi ridică din umeri, poate îi acorzi prea multă importanță, nu ştiu… Doctorul o învălui cu privirea, eşti prea femeie ca să realizezi ciudatul. Bătu la uşă. Aşteptă în tăcere. Toc, toc, toc-toc. Cheia răsucită în broască. Apăru Damian. Doctorul surâse, acasă, acasă? am venit ca muntele la domnul credincios Inochente, supărare? Damian o observă şi pe Arpegia, tuşi încruntat, apoi, brusc înseninat, cu glas uşor răguşit, bucuroşi de oaspeți, sărut mâna, bună seara, doctore, se răsuci puțin înspre cameră, Clavdia, avem oaspeți de vază! poftiți, poftiți, vă rog. Arpegia intră urmată de doctor. Damian închise uşa în urma lor.

În cameră, saxofonul lui Sonny Rollins improvizând pe tema singurătății ca lacrimă de copil trist. Cei patru mestecându-şi privirile. Fără să şi le dorească atinse unele de altele. Stând în fotoliu, Clavdia salută abia mişcându-şi buzele, nimeni nu auzi nimic, doar rânjetul ei, închipuit prin politețe zâmbet, fu investit cu bine ați venit, bună seara. Doctorul şi Arpegia îi răspunseră printr-un bună seara, surpriză nu tocmai plăcută şi curiozitate abia disimulată. Damian interveni imediat, luați loc, mă iertați, în afară de vodcă, nu am cu ce să vă servesc, dar cărui eveniment îi datoresc această vizită? Nici unuia, domnule Inochente, decât acestei oribile şi plicticoase zile de toamnă, la care se adaugă promisiunea mai veche de a cina împreună, nu? şi uite că s-a nimerit ca invitația să o pot face şi prietenei dumneavoastră, aşadar, nu accept nici o scuză, oricare ar fi ea, nu e nevoie de o ținută anume, uitați-vă la noi, vaai, am uitat, ha, ha, sunt cam repezit, iertare, n-am făcut prezentările între doamne, ne cunoaştem, din clinică, ha, ha, doctorul, deci, mai luați ceva pe dumneavoastră. „Oltcit”-ul meu ne aşteaptă jos, în fața hotelului, şi haideți să cinăm în oraş. Dar nu e prea departe şi prea târziu? Damian. Ah, nuu, fiți liniştit, domnule Inochente, o plimbare de vreo trei sferturi de oră cu viteza medie de optzeci-nouăzeci de kilometri pe oră, nu vă uitați aşa, şosea neaglomerată, şofer vechi, maşină nouă, rulează excelent, am luat-o din prima serie, practic franțuzească, conduce foarte bine, suspină Arpegia, şi ajungem numai bine în oraş; e abia şapte, veniți? Da, Clavdia. Tăcere. Apoi: venim, Damian.

Cum ne învăluie noaptea în cutia asta metalică şi cum simt acum că momentele de neputință sufletească se anunță întotdeauna printr-un refuz de a comunica lipsit de orice obiect, prin necesitatea de reintegrare a ființei mele primare în cotidianul cel mai banal cu putință, printr-o stare de revoltă socială împotriva oricărui sistem restrictiv, Damian îşi înăbuşi oftatul, Clavdia îi privi pieziş şi îşi strecură palma sub degetele lui crispate, el o mângâie uşor, domnule doctor, până acum n-am mai circulat într-un „Oltcit”, dar se pare că e o maşină excelentă, cel puțin fonic e izolată nemaipomenit, doctorul îi zâmbi recunoscător în retrovizoare, da, da, aşa e, sunt foarte mulțumit, dar, continuă Damian, am auzit păreri nu prea laudative la adresa acestei maşini, porcării, porcării, domnule Inochente, au impresia că e prea scumpă, ştiți, fabula cu vulpea şi strugurii, pe urmă, reacția clasică la nou, mm-da, aprobă Damian şi privi pe

geamul de lângă el, culoarea înnoptării, prapur de cenuşă albăstrită ridicat încet şi semitransparent în imensitatea lui de pe organele în goană nebună, întotdeauna încremenim în fantastic, se bucură Damian, copacii cu coame fluturânde, arborii cu trunchiuri mlădiate în salt după salt, dezlănțuirea dementă a sevei nu ne ajunge, nu ne înspăimântă, deşi noi am poposit în mişcare, hai, cuprindeți-ne, sfâşiați-ne, crengi ca vene şi tendoane dezrădăcinate, hai, se rugă în sine Damian, noi stăm, nu simțiți asta?! ne vrem înapoi în ce-am fost odată, hai!, se întoarse către doctor, nu dați drumul la casetofon? oo, ba da, da da, dar nu am *jazz*, pentru maşină îmi place *country*, ca americanii, chicoti Arpegia, fiți liniştit, dați-i drumul, râse Clavdia, doctorul porni casetofonul, Damian îl recunoscu pe Jonny Cash, *I walk the line*, răsunară cuvintele acestuia, Damian privi înspre pădure şi de data asta i se păru bandă continuă de un albastru atât de întunecat, încât maşina despica doar necreatul unui abis oceanic, Clavdia, şopti Damian şi o atinse cu umărul, ce se întâmplă cu mine? am senzația că sunt dedublat în mod curios, undeva, în afara mea e un Inochente mic şi al dracului, care mă priveşte, judecă şi mă judecă, îmi vin în minte nume de cărți, simt nevoia să fiu cu tot dinadinsul un tip deştept, la naiba! Damian, se rugă Clavdia, uite, murmură el, dacă de fiecare dată nu surprindem cu un alt eu lângă noi, adică suntem o multitudine de ființe, mai întotdeauna, cred, două dintre ele sunt chinuite într-un mod anume, una poate să facă, înțelegi? nu poate să creeze cultură fiindcă e cultură, înseamnă cultură, iar cealaltă e obligată a face cultură luptând astfel împotriva dependenței clare de cultură… de cele mai multe ori existăm aşa, într-un fel de simultaneitate… Clavdia îi strânse uşor degetele, ce spuneți, domnule Inochente? se interesă doctorul, nimic, domnule doctor, îi explicam Clavdiei că această plimbare este extrem de relaxantă, într-adevăr, îl aprobă ascuțit Arpegia, iar Damian închise ochii şi încleştă mâna Clavdiei până simți că îi amorțeşte brațul. Auzi geamătul acesteia. Încetă strânsoarea. Întredeschise ochii în pânza de lacrimi. Doctorul întoarse caseta. Un negru cânta strigat, *life is life!* La-la, la, la, la, îngână Arpegia.

Oh, Doamne, Damian uitându-se în cafeaua din fața lui, prinvindu-i pe Clavdia, pe Arpegia care o studia pe Clavdia, pe doctor care-şi sorbea vinul din pahar, oh, cercetând împrejurul lui, păpuşile îngălbenite de lumina zeamă de tutun scursă pe lambriurile brune, pe fețele de masă albe, pe verzile gâturi de lebădă ale sticlelor, împletită cu fumul în şuvițe al țigărilor, cu lălăiala sinistră a pianistului din colțul sălii, oh, Doamne, şi-l aminti pe Jacques Brel, *ne me quitte pas*, eşti patetic, cabotinule Damian, hohoti încet în gând şi cu toate astea zău, cele din jur…, părăsit într-o lume străină, noroc! îi răsună glasul, şi-l ascultă ca ecou stins, am fost trompetă de tablă pentru copii cretini, noroc! nu vă e teamă, domnule doctor, de un eventual control al miliției? nu, domnule Inochente, v-am dovedit, conduc excelent, poate că vocația mea e cea de pilot de curse automobilistice, dar v-ați ales-o pe cea de pilot de suflete, m-da, şi-apoi, statutul meu numit de dumneavoastră mai înainte, milițienii din zonă mă cunosc, iar un pahar-două nu

◄ ►

înseamnă nimic; bineînțeles, bineînțeles, Damian. Oferi un foc Arpegiei. Îşi aprinse şi el o țigară. Arpegia îl privi insinuant. Clavdia îşi bău paharul cu vin. Doctorul cercetă cele două femei. Îl interesa Clavdia. Damian trase din țigară. Brusc, bătu cu palma în masă. Ceilalți tresăriră. Doamnelor şi domnilor, stimați comeseni, să facem strigarea! Zâmbete. Între mirare şi plictiseală. Între enervare şi bun-simț. Convențional. Maniera manierată scrisă şi nescrisă. Damian sub formă de aparat fotografic, uman:

Damian:

propun un joc, cred eu, destul de interesant, incitant, jocul de-a psihiatrii, ei? ce ziceți?

Doctorul:

domnule Inochente, chiar dacă glumiți, zău, sunt sătul, haideți să discutăm altceva.

Arpegia:

dar, dragă, pare interesant ce propune domnul Inochente…

Doctorul:

Arpegia, te rog.

Arpegia:

uite, şi doamna pare a fi de acord.

Clavdia:

da şi nu, să vedem ce vrea de fapt Damian.

Damian:

doamnele şi dumneavoastră lucrați în psihiatrie, specialişti, deci; mai ales dumneavoastră, domnule doctor, iar eu sunt pacientul real, nevrozatul sau, poate mai mult, alt diagnostic, din păcate nu-l cunosc pe cel pe care mi l-ați dat, în sfârşit, nu aici doream să ajung, nu acesta e jocul meu, deşi, trebuie să mărturisesc, ideea mea din situația schițată mai înainte îşi trage obârşia…

Clavdia:

Damian, mai clar!

Doctorul:

are dreptate, doamnă.

Arpegia:

da,da.

Damian:

pe scurt: urmează să vă propun un caz despre care fiecare dintre cei de față, mă includ neapărat, *fair-play*, nu? o să-şi exprime părerea fără să utilizeze termeni de specialitate, aşadar, vorbind, apreciind ca într-o discuție prietenească la un pahar cu vin, de acord?

Doctorul:

care vă e scopul, domnule Damian?

Clavdia:

Damian!

Doctorul:

doamnă, mă îndoiesc că jocul e un act gratuit chiar şi în cazul copilului de câteva luni; nu am nevoie de o mărturisire completă, dar pentru că domnul Inochente tot s-a referit la o discuție ca între prieteni, e bine să ştim câte ceva şi despre scopul acestui joc, pe care eu deja îl bănuiesc interesant.

Arpegia:

va fi teribil de amuzant, prevăd.

Damian:

doamnelor şi domnilor, stimați comeseni, prieteni,

în jocurile înțelepte echivocul e o supapă pentru imaginație; să presupunem că nebunul are calitatea de a se căuta sufleteşte - nu vreau să pronunț cuvântul „psihiatru” -, şi eu, nu, nu deți, nu sunt nebun încă, îmi stabilesc diagnosticul, iar prin acest joc vreau să-l verific.

Doctorul:

e o idee; mă faceți curios.

Clavdia:

Damian…

Arpegia:

lăsați-l, doamnă, doar nu-i nebun, ah, scuzați-mă, domnule Inochente!

Damian:

nici o problemă, dar să revenim la joc şi să vă prezint cazul, nu?

Doctorul:

chiar dacă identitatea dintre dumneavoastră şi caz ar fi absolută, aflați că ați reuşit să mă captați.

Arpegia:

domnule Inochente, mi s-a stins țigara, şi a dumneavoastră, nu-mi dați un foc, vă rog?

Damian:

cu plăcere, poftiți; Clavdia, ce-i cu tine?

Clavdia:

a, nimic, dă-mi şi mie o țigară, te rog.

Damian:

poftim; cazul: un om, femeie sau bărbat, ca dumneavoastră, ca mine, suferă, aproape fără să-şi dea seama, o destructurare a identității sale, identitate cunoscută de el prea bine şi începe să realizeze la modul obsesiv că se restructurează pe coordonatele unei normalități care contravine flagrant normalității unanim acceptate; se analizează şi analizează cât poate mai atent, cât îi permit inteligența şi cultura, realitatea înconjurătoare… mă exprim destul de clar?

Doctorul:

continuați, domnule Inochente, continuați…, poftiți un foc, iar vi s-a stins țigara.

Damian:

mulțumesc, nu mai fumez acum; Clavdia?

Clavdia:

cum vrei…

Damian:

din punct de vedere anatomic, fiziologic, e perfect sănătos - se spune că marea majoritate a nebunilor sunt perfect sănătoşi în acceptul clasic al sănătății fizice -, subliniez însă, omul nu e nebun…

Doctorul:

atenție, domnule Inochente.

Damian:

bun…, în urma autoanalizei, descoperă o sumedenie de cauze care ar putea fi surse ale procesului său de transformare şi astfel realizează cu precizie că normal şi nenormal sunt într-o relație perfect reversibilă, scuzați-mă, ingineria, dar pe de altă parte devine obsedat de ideea opțiunii între a trăi în real sau în imaginar…, cam acesta e cazul, vă rog, aveți cuvântul, *les jeux sont faites!* mai adaug că scopul explicat îmi aparține mie şi numai mie, sper să fi fost destul de bine înțeles, cu alte cuvinte, fiecare are dreptul ca, gândind

acest caz, să-şi stabilească un țel propriu; de acord, domnule doctor?

doctorul:

da, da, desigur… ați fost extrem de coerent… desigur…

Clavdia:

Damian, prefer să consider cazul tău, cazul expus de tine, un caz literar.

Damian:

de ce? Opțiunea spre imaginar aparține numai artei?

Doctorul:

nu ştiu, m-ați mai întreabt odată când o obsesie devine patologică şi sunt tentat acum să corelez…

Damian:

nu, nu cred, domnule doctor, sau nu mai țin minte, dar, nu, nu cred…

Arpegia:

iertați-mă, fir-ar de țigară! Am ascultat foarte atentă, nu vreau să fiu acuzată că aş face conexiuni de tip sexual, însă aş considera cazul acesta, poate nu e exprimarea cea mai fericită, un caz de perversiune socială.

Doctorul:

nu e rău ce ai spus, dar e mai mult decât atât, de exemplu, sunt perversiuni inofensive; aceasta e primejdioasă, tendințele de agresare a ordinii sociale convenite deliberat de ceilalți sunt evidente, pentru că nu poți evada decât negând ordinea prestabilită; din fericire, însă, bănuiesc că acest caz se circumscrie alienaților detectabili foarte uşor şi astfel imediat internabili; omul nostru poate fi pur şi simplu un nervozat, dar şi psihopat maniaco-depresiv, precum la fel de bine paranoic; din păcate, datele de care dispune, sunt practic nule, prezentarea mea extrem de generală, astfel că ader convins la părerea amintită mai înainte, e vorba despre un caz care aparține beletristicii ca idee literară; ați citit recent vreun dicționar de idei literare, domnule Inochente;

Damian:

ascultându-vă, trebuie să recunosc că jocul pe care l-am imaginat *ad-hoc* nu e încă destul de bine pus la punct, dar contați pe mine, îl voi perfecta; v-am plictisit? iertați-mă, nu prea sunt om de lume, de chef; ce-ați zice să dansăm? au dat drumul la magnetofon, disco ăsta nu-mi displace.

Privi în jur cu ochi trişti, de câine bătrân. Se ridică de pe scaun. Întinse mâna spre Clavdia. Femeia îşi strivi țigara în scrumieră. O văzu cum respiră greu şi înghite o dată, de două ori, mărul lehamitei lui. Cum puteam altfel? îi şopti.

Damian îi privi pe rând: sfinții de zi cu zi, Caraiman, Zbîrcea şi Chimet, trei Doamne-zilnic şi toți trei, zâmbi, îi cercetă atent acolo, în răcoarea şi penumbra bisericii, parcă proiectați, născuți brusc şi maturi şi umili pe fundalul altarului modest, între cele câteva lumânări cu flacăra mică, unduită abia, de abia simțiți curenți de aer prin izul muced de ortodoxie laicizată. Cel mai aproape de altar, Chimet se ruga cu palmele împreunate în fața

pieptului, Caraiman îl ațintea dintr-o parte cu privirea având chipul destins, buza de jos îi tremura uşor, părea a se ruga şi el, iar Zbîrcea îi studia încordat pe amândoi stând drept, cu brațele întinse şi palmele lipite de coapse, din când în când umerii-i tresăreau, dar muşchii feței rămâneau împietriți şi, împreună cu fixitatea ochilor, alcătuiau o expresie de habotnic urmărind doi păgâni intrați în sfânta biserică. Damian se gândi că Zbîrcea căpătase această fizionomie de cum intraseră aici. Veniseră la Mănăstiri într-o lungă plimbare terapeutică, la sugestia lui Caraiman şi tot la propunerea lui s-au oprit să viziteze biserica. Zbîrcea consimțise cu greu să părăsească stațiunea, susținând că se afla încă sub efectul napotonului, poate din cauza asta are mutră de fanatic, îşi spuse Damian, până acum n-am încercat nici un tranchilizant, ar trebui să încerc măcar din curiozitate, sunt curios dacă tinerelul Caraiman ia meprobamat, rudotel sau alte chestii dintr-astea, a, da, rudotel mi-a recomandat şi mie doctorul, pe Chimet nu m-aşteptam să-l găsesc aici, luda în fața altarului… oare eu cum arăt? care din eu? se aşeză în strană, se uită în jur, descoperi icoana afumată, aşa? se concentră, treptat, Cristul coborât acolo de pe cruce, Isusul cu patru degete la piciorul drept şi cu mâini scurte de pitic, țăranca înmărmurită de spaimă care-l ținea de brațe fură înlocuiți de *Pieta* a lui Van Gogh, Damian îşi reaminti ce scria în album, această pânză a fost pictată în azilul de la Saint-Remy în momentul în care Vincent trece în revistă toate experiențele trecutului său, sunt nebunul obosit, cumplit de obosit, cu chip de lut, capul plecat pe umărul mângâiat de plete, cu barba roşcată, cerul, pământul şi femeia, trupu-mi şi straiele se zbuciumă în văluriri bruşte de galben, albastru, ocru şi verde, iar eu adorm în somn de piatră, simții cum i se umezesc ochii, scutură din cap şi se ridică din strană, cât de uşor am început să plâng, penibil, dar mi-e bine aşa, tânguindu-mă pe dinăuntru, oh, Doamne, acum şi aici pot, oh, Doamne, tresări, Caraiman îl bătea pe umăr, haideți, domnule inginer, haideți, e rece aici, v-a impresionat, nu-i aşa? e un lăcaş vechi de peste o sută de ani, se simte asta, se mai şi vede pe alocuri, păcat însă că restaurările au început să se cam facă alandala, cu oameni nepricepuți, ştiți şi dumneavoastră, văd că şi pe filosoful nostru l-a impresionat, dar nu mă aşteptam să dau aici peste negustorul ăsta afurisit, hi, hi, păcătosul! cere iertare, haideți. Ieşiră din biserică.

Pe drum, pe sub cerul…, Damian se înfioră, e zbuciumat, vălurit de albastru, verde şi sânge, de unde atâta sânge? din mai galben decât floarea lui, la Mănăstiri soare de Arles, îşi plecă tâmpla dreaptă spre umăr, Chimet îl observă, ce-ați pățit, domnu' inginer? ei, nimic, m-am uitat dintr-o parte la norul acela, da, da, vine furtună, zise Chimet, Doamne-ajută să nu fie potop ca toamna trecută, de ce, Doamne ajută? sec, Zbîrcea şi Damian presimți, se încordă, într-o străfulgerare îşi imagină *Pieta* sfâşiată: d'aia, domnu' dragă, pentru că nu vin toate din senin sau din cum spuneți dumneavoastră pe la radio, televizor - frontul atmosferic şi alte chestii din astea, Chimet; aiureli, aiureli, domnu'…, Zbîrcea, scuzați-mă, domnul Chimet, țăran cooperator şi mic

◄ ►

producător de, hi, hi, vinuri, ţuică, legume, şi domnul profesor de filosofie Zbîrcea Aurel, vesel, Caraiman; aşadar, repet, aiureli, domnule Chimet, Zbîrcea; ei, domnu' profesor, noi le ştim aşa cum le-am apucat, doar când avem neapărat nevoie mai învăţăm şi noul, destul de respectuos, Chimet; lasă, măi Chimet, noul la tine se cheamă preţul pieţii, nu? amuzat, Caraiman; domnule Caraiman, lasă omul să-şi exprime opinia, rece, Zbîrcea; bine, bine, ia mai zi, măi, despre Dumnezeu, mieros, Caraiman; nu râdeţi de mine, eu când mă rog Lui, mă rog fiindcă, deh, mai greşeşte omu' şi e înţelept să-şi ajute sufletu' încărcat, sincer, Chimet; domnule, Dumnezeu… nu ştiu cum să-ţi explic mai simplu dumitale, părinteşte, Zbîrcea; nu vă chinuiţi, domnule Zbîrcea, ăsta-i dat dracului, pricepe repede orice, numai să vrea, cred că are tratat de alianţă şi întrajutorare şi cu sfinţii şi cu diavolii, aşa cum e omeneşte, de fapt, ironic, Caraiman; domnule Chimet, Dumnezeu nu-i decât o idee născută din vremuri imemoriale, ideea de divinitate apărută la omul primitiv aflat în faţa unui cadavru uman, ideea de ceva nemilos şi puternic născută din cauza spaimei şi a umilirii că un semen al lui nu mai mişcă, înţelegeţi? aproape sentenţios, Zbîrcea; m-da, pricep, domnu' profesor, pricep, da' moartea-i altceva, te speria, da' te şi împacă, te sperie că-ţi laşi treburile neterminate şi te împacă d'aia, că sfârşeşti naibii cu viaţa asta, gânditor, Chimet; domnule profesor, personal, nu prea am constatat în ce fel ateismul e binefăcător la nivel de moralitate şi etică, mă refer la ce se numeşte frica de Dumnezeu, incitant, Caraiman; domnilor, îmi pare rău, dar refuzaţi să gândiţi dialectic, scuzaţi-mă, însă şi sectanţii pornesc de la astfel de judecăţi şi treptat ajung la aberaţii până când viaţa lor întreagă devine o aberaţie, adevăraţi nebuni, declarativ, Zbîrcea; domnu' profesor, eu nici măcar ortodox ca lumea nu mă pot numi, da', de crezut, tot cred, ca să am cui mă împărtăşi, în cine altul să am încredere, în dumneavoastră, să zicem? mirat, Chimet; domnule Chimet, din păcate, recunosc, în problema sufletului şi a păcii lui, până şi mari filosofi au dat greş adeseori, daa, în primul rând, prin a vorbi despre existenţa sufletului ca diferit de psihic şi rupt de creier ca materialitate, adică, înţelegi matale? nefiind ceva concret, aşa, să-l apuci cu mâna, extrem de binevoitor, Zbîrcea; ei, să fim serioşi, domnu' profesor, dacă-i p-aşa, de ce aveţi dumneavoastră, domnu' Caraiman, cel puţin de atâţia ani, da' eu nu-l cred, necazuri cu nervii de nu vă mai vindecaţi? c-am auzit că până şi canceru'… politicos, Chimet; mă, Chimet, măă! ia vezi-ţi de lungul nasului, râzând, Caraiman; lăsaţi-l, lăsaţi-l, profesoral, Zbîrcea; dar domnule profesor, poate că are dreptate, încântat, Caraiman; cu atât mai mult trebuie să înţeleagă, trebuie să pricepi, domnule Chimet, că, dacă ai dreptate e din cauza, şi e numai una dintre cauze, dar foarte, extrem de importantă, că şi unii medici gândesc ca dumneavoastră, ţi-aş vorbi despre aberaţia numită psihanaliză, creierul e fizică şi chimie plus educaţie, o educaţie strictă şi severă în spiritul muncii şi abnegaţiei faţă de o singură idee, cea de societate bazată pe egalitate, ordine şi disciplină, of, mi-e atât de greu să fie explicit faţă de dumneata, puţin exasperat,

Zbîrcea; pricep câte ceva, pricep, liniştitor, Chimet; vezi matale, eu dacă n-aş fi obligat să lupt mereu împotriva concepţilor astea burgheze, învechite, n-aş fi neurastenizat, adică uneori pus în situaţia să nu fac faţă înaltei îndatoriri morale şi etice cu care am fost investit de societate, aşadar, în salvarea conştiinţei mele, dacă m-aş ruga, cu ce m-ar ajuta Dumenezeu? mohorât şi aspru, Zbîrcea; nu fiţi tragic, domnule profesor, sunteţi un om exemplar, eu, cu nevroza mea, acum, la bătrâneţe, ce să mai spun, zâmbind şi dojenitor, Caraiman; iertaţi-mă, când vă e rău tare, cred că tot la El vă gândiţi, chiar fără să ştiţi, altfel, aţi înnebuni! precaut, Chimet; dar domnul Inochente a tăcut tot timpul, intrigat Zbîrcea; aşa e, aşa e, curios, Caraiman; eu mă gândeam la *Pieta* a lui Van Gogh, murmurând, Damian şi rostind înlăuntru, Dumnezeu e poate ideea unui mare nebun lucid, sau chiar Marele-nebun-lucid, sau cum se doarme în somn de piatră cu capul odihnind pe umărul din lut mângâiat de barba roşcată, în ultima meditaţie la Saint-Remy…, îl privi tulbure pe Chimet şi-i citi pe buze, în sclipirea ochilor mici, negri, nu cumpăraţi nişte vin rozaliu?

„Soarta mea a fost întotdeauna şi este identică realmente cu cea a Vittoriei Accorombona, poeta evocată de Ludwig Tieck. Până şi asemănarea fizică este absolut frapantă. Am aceeaşi ţinută mândră, nobilă, acelaşi păr de culoare închisă, cu reflexe roşietice în bătaia luminii, buclat pe ceafă şi pe umeri, buzele rubinii, nasul uşor coroiat, sprâncenele negre, delicat desenate, care-mi întăresc expresia privirii scânteietoare, marele Tizian, cum scria Tieck, cum ar afirma oricine m-ar întâlni, n-ar fi putut găsi un model mai graţios pentru cel mai frumos tablou al său. Sânii mei rotunzi, marmoreeni… exact ca ai ei. apoi, inteligenţa, luciditatea, cultura, poezia mea… Dar nu asta, nu asta, dragii mei bărbaţi, toţi care m-aţi iubit şi voi, cei care mă râvniţi, ştiu, ştiu, nu numai pentu înfăţişarea mea, ci şi pentru inteligenţa, cultura, poezia mea, nu asta vreau să înţelegeţi, adică faptul că mă numesc dintotdeauna, sunt, Vittoria Accorombona. Oricine ar nega că sunt Vittoria, însămânţează vorbe în vânt, fiindcă la simpla mea apariţie la mai puţin de un metru de voi, uitaţi totul; uneori, ba nu, adeseori, chiar mă dezgustaţi în postura voastră de lupi hămesiţi. Iar în clipa în care deschid gura şi rostesc, deveniţi jalnici. Dealtfel, ca şi femeia care mi-a purtat numele, am avut şi am obiecţii serioase împotriva căsătoriei. Şi pe lângă faptul că se întâmplă ca în unele întâlniri cu părinţii mei să nu mă recunoască (deşi la vârsta lor, doar patruzeci şi şapte de ani, n-ar trebui să aibă pierderi de memorie) şi să mă cheme cu numele de Maria pe care, sincer, nu ştiu de ce, nu pot să-l sufăr deloc, mai am cu ei şi discuţii extrem de enervante referitoare la aceste obiecţii ale mele. Până la urmă, descoperi în orice căsnicie că majoritatea argumentelor care ţi-au determinat fapta au fost forme camuflate ale egoismului tău de a supravieţui mai comod, prin existenţa partenerului ca sclav donat de societate cu liberul lui consimţământ, el la rându-i sperând în tine ca sclav ce-i va fi dăruit. Superbă cacialma, nu? dar dacă ar

fi numai părinții de convins, dar e întreaga lume infectată. Oare poeta lui Tieck a ştiut vreodată ce înseamnă: la cratiță? Ea a sfârşit prin a fi ducesă de Bracciano, eu, momentan, ca şi ea un timp, sunt exilată a acestui palat pe care refuz să-l numesc azil. Ce cuvânt barbar.

Nu mi-l pot închipui decât gândindu-mă la *Azilul de noapte*. Şi e o imagine degradantă. Poate doar condiția femeii obişnuite să-mi mai inspire această degradare. Dar eu sunt Vittoria Accorombona. Să revin însă la problema pe care v-o pusesem: soarta acelei nobile femei din secolul al şaisprezecelea este identică, identică realmente cu a mea. Mă întreb eu, cum de s-a întâmplat ca tocmai după ce toată după-amiaza aceea spălasem rufe fiindcă aveam apă caldă, seara, într-o seară oarecare, şi Vittoria în timpul primei căsătorii a avut nenumărate astfel de seri, să descopăr cartea lui Tieck, biografia romanțată care-mi demonstra că nu există trecut sau viitor din moment ce eu am trăit în timp ce trăiesc? Am murit fiind în viață? Doar pentru a evada din propria-mi existență de nobilă femeie obişnuită?”

Damian închise dosarul negru, luă stiloul şi notă pe coala aflată la-ndemâna lui:

„*Jurnal*

Altă zi

Textul pe care l-am citit adineauri e neterminat. sunt convins de asta. Nu pot să nu fac conexiunea cu *Tigrul de pluş*. Identitatea dintre cele două Marii e absolut evidentă. Atunci, care dintre cele două texte e mai veridic? În *Tigrul de pluş*, Maria la un pas de alienare. În textul de nebună, Maria ciudat alienată. Dar de ce să consider cele două mărturisiri sub semnul alienării?! Evadări în alt spațiu, mai întâi imaginar… şi apoi real? Se poate închipui textul de nebună în continuarea *Tigrului de pluş?*… Se poate. Cad sub incidența jocului propus de mine la cina cu doctorul? Când o să obosesc să-mi mai pun întrebări? Nu ştiu… Maria - Maria - Vittoria Accorombona. Damian - …?

Frapantă asemănarea dintre mine şi Maria ca opinie asupra căsătoriei.

Caraiman:

- trecut de cincizeci de ani (nu mai reții exact cât peste)
- mic de statură, dar bine legat, viguros chiar
- anatomo-fiziologic, sănătos
- fost funcționar, administrator al pieții, din câte am înțeles, deci trai bun
- familie, un copil, băiat la care ține, mai mult, se pare că îl admiră
- pensie de boală, cheltuie destul de mult, se îmbracă elegant (pesemne are şi ceva bănuți puşi deoparte)
- viciat în sensul *bon-vivant*-ului, doar atât
- inteligență mobilă, cunoaşte Biblia, recită haiku
- se pricepe la oameni şi îi place să-i cunoască
- curios, incisiv, diplomat
- simțul umorului
- apt oricând să poarte mască
- de mai mulți ani în stațiune

- se pare că respectă numai prescripţiile medicale care-i fac plăcere, plimbările, hidroterapia, hrana, somnul

- evită orice discuţie directă şi amplă despre nevroza lui

- mărturisire echivocă, ceva în genul … n-am nici pe dracu', sau Dumnezeu ştie, nu-mi dau seama…

Îl suspectez de fals, dar îl admir sincer pentru cum îşi joacă rolul de atâţia ani. Întrebarea este, o face cu concursul doctorului?

Întrebarea este, aş putea să-l imit? Ce fel de evadare ar fi asta?

Iar întrebări…"

Puse stiloul deoparte şi începu să-şi citească însemnările. După ce termină, se gândi că nu i-ar strica o cafea mare. Se îmbrăcă şi părăsi camera.

Doamna Cruceriu se apropie cu paşi neauziţi de masa lui Damian. Ajunse în spatele lui şi-l întrebă languros, aveţi un loc liber? Poftiţi, răspunse morocănos Damian, fără s-o privească. Abia când doamna Cruceriu se aşeză în faţa lui o recunoscu şi se ridică repede de pe scaun, o, scuzaţi-mă, sunt puţin obosit, n-am dormit bine astă-noapte, dar ce plăcere să vă întâlnesc, ce serviţi? sunteţi invitata mea, şi aşa trebuia să ne întâlnim, ei bine, cu ocazia asta îmi cer scuze şi pentru faptul că nu v-am putut vizita atunci, o problemă importantă, fiţi liniştit, domnule Inochente, fiţi liniştit, se mai întâmplă, doar oameni suntem, îl privi cu ochi înceţoşaţi, nările îi fremătară uşor, sprâncenele se înălţară imperceptibil, buzele se întredeschiseră, tăcere o secundă, două, trei, apoi, domnule Inochente, Inochente Damian, aveţi un nume frumos, nu mă refuzaţi, vă rog; în ce sens, doamnă? Damian, amuzat şi curios, gândind *Tigrul de pluş* - text de nebună - doamna Cruceriu - cine?, fiţi invitatul meu, Vică a plecat acasă să aranjeze prelungirea concediului medical pentru încă o săptămână; soţul, domnul Cruceriu? da şi sunt singură, tristă, fiţi invitatul meu astăzi, vă rog, îşi trase scaunul mai aproape de Damian, providenţa v-a adus chiar în barul hotelului meu, îl apucă pe Damian de braţ, se aplecă spre urechea lui, nu vă supăraţi, femeile sunt mai slabe din fire, acceptaţi, nu? buzele arse, mirosul înţepător de eter, e beată, îşi spuse Damian, bine, doamnă, dar, se uită la ceas, e ora zece, pe la unu trebuie să mă întâlnesc cu doctorul, ştiţi şi dumneavoastră, consultaţia e consultaţie, trebuie respectată, iar doamna Cruceriu, dintr-o dată gravă, aranjându-şi coafura cu vârfurile degetelor, umezindu-şi buzele cu vârful limbii, viaţa e un lung şir de ratări, domnule Inochente, mai beţi o cafea? da, şi o vodcă mare? Damian nu apucă să încuviinţeze sau nu, doamna Cruceriu făcu semn barmanului, o vodcă mare, un coniac mare, „Dunărea", apă minerală şi două cafele mari, deocamdată atât, mai târziu, dacă doriţi, domnule Inochente, am în cameră un vin excelent, a, nu, nu, să nu interpretaţi greşit, se va aglomera barul şi gata cu intimitatea, aşa, ca între prieteni…, zâmbi larg privindu-l ţintă, scoase un pachet de „Kent", serviţi, vă rog, sus, în cameră, în momente din acestea de singurătate, de tristeţe îşi îndreptă spatele, ochii îi luciră scurt, în clipe de strictеţe nobilă, ascult pe casetofon Julia Iglesias, am

◄ ►

o casetă întreagă cu el, Damian luă o ţigară, o aprind mai târziu, ştiţi, domnule Inochente, când viaţa e un lung şir de ratări ce este o odaliscă? înghiţi emoţionată, vag, doamnă, vag, atunci, ascultaţi-mă…, barmanul le aduse băuturile, în sănătatea dumneavoastră, doamnă, Damian ridicând paharul, la fel, domnule Inochente, ascultaţi-mă…, gustă din coniac, chipul i se crispă pentru un moment, apoi se destinse, odalisca într-o viaţă ca un lung şir de ratări…, spuneţi, spuneţi, îi surâse sigur pe el, doamna Cruceriu - cine?

„*Jurnal*

O zi

Personalităţi accentuate în viaţă şi literatură, cartea prof. Karl Leonhard, directorul clinicii de psihiatrie şi neurologie a Universităţii Humboldt din Berlin.

Lectură cu sentimentul profund al unei curiozităţi profesionale. Am descoperit-o în bibliotecă. A fost tradusă în ’72. Unul dintre anii de graţie pentru cultura română. Cazuistica prezentată de dr. Leonhard, atât prin materialul propriu, diverşi pacienţi (în prima parte a cărţii), cât şi prin exemplele datorate calităţii de mari psihologi a scriitorilor citaţi, în special Dostoievski şi Shakespeare (în a doua parte), m-a dus la concluzia firească pentru mine, dar cred că şi pentru atâţia alţii asemănători mie, că suntem o îmbinare ciudată a aproape tuturor firilor analizate, exemplificate de autor, firea demostrativă, hipertimică, distimică, exaltată, anxioasă, introvertită etc. Cu alte cuvinte, suntem tot atâtea personalităţi accentuate şi numai situaţii, conjuncturi sociale tipice şi repetabile determină evidenţierea uneia dintre ele.

Citez fără comentarii, considerând că fiecare pasaj ales îşi şi îmi conţine cât se poate de clar întrebarea, meditaţia şi eventual concluzia:

„Trăsăturile „accentuate” sunt mai puţin numeroase decât cele ce generează variaţii. Este vorba tocmai de acele însuşiri care prezintă tendinţa de a aluneca spre patologic…”.

„… acei oameni pe care îi numim „personalităţi”, cei care poartă propria lor amprentă. Omul care nu are nimic din ceea ce, într-o formă mult mai accentuată, este paranoic, anancast, isteric, hipomaniac sau subdepresiv etc. poate fi, fără îndoială, considerat un om mediu şi absolut normal, dar în nici un caz nu poate fi o personalitate pregnantă.”

„Mecanismul procesului de refulare poate fi foarte bine lămurit prin următorul citat din Nietzsche: „Am făcut lucrul acesta, spune memoria mea. Nu sunt eu în stare să fac una ca asta, spune orgoliul meu şi rămâne de neînduplecat. În cele din urmă - cedează memoria”.

„Drept personalităţi anormale ar trebui să calificăm numai pe acei oameni care se deosebesc într-o măsură atât de mare de medie, încât chiar în lipsa unor împrejurări exterioare nefavorabile au dificultăţi în a se adapta cerinţelor vieţii. Nu există încă o graniţă între oamenii obişnuiţi şi personalităţile accentuate.”

E necinstit să nu-mi declar poziţia faţă de cele reproduse aici ca fiind în afara unei sfere de interes care începe să mi se contureze, definească din ce în ce mai

precis. Apelez la formula prefațatorului cărții, neurologul academician Arthur Kreindler, „discontinuitatea continuă” şi mă declar o personalitate accentuată născută prin discontinuități (şir de revelații bruşte, conştientizate sau nu) continue (repetate, deci obsesive). Întrebarea este, când voi trece din accentuat în patologic sau, aşa cum înțelege dr. Leonhard, în anormal?

Încerc senzația fizică de rău şi sentimentul nenorocit de milă față de mine însumi.

În ce măsură accentuatul aparține nativului şi în ce măsură socialului?

E superbă, în laşitatea ei, senzația de uşurare pe care ți-o produce descoperirea gândurilor altora ca răspunsuri la propriile-ți frământări. Comoditatea specifică a miliarde de semeni. Şi s-a bătut, se bate monedă pe inteligența bipedului sinonimă cu creația. În această carte nu se vorbeşte despre sinucidere - calitate esențială a unei personalități accentuate. Vorbesc despre sinucidere ca act perfect asumat. Despre ratarea sau retragerea sau evadarea din social ca sinucide. Şi nu e neapărat nevoie de cadavru. Hoitul umblător e un scut impenetrabil. Conştiința cu trupul doar vehicul. Atât.

Mă observ, nu cu uimire, dar nici cu încântare, în procesul de transformare într-o ființă lucidă şi aptă să se exprime. Poate că săvârşesc un păcat pierzându-mi ingenuitatea şi confuzia tipică ei. Dar oare am avut-o vreodată?

Doamna Cruceriu:

- în jur de patruzeci de ani, poate chiar mai mult
- planturoasă, pentru destui bărbați atrăgătoare sexual
- anatomo-fiziologic sănătoasă, cel puțin aşa pare
- profesoară de desen tehnic - liceu industrial
- familie, fără copii şi îşi ignoră, disprețuitor, soțul
- narcisistă şi nimfomană, dar nu la modul exagerat
- gândeşte schematic, preconceput
- purtătoare abilă de mască, nu, nu abilă, constrânsă, învățată să poarte mască (profesia vizavi de viciu)
- obsesia nefondată a ratării pe toate planurile
- complexul,neaccentuat, al vinovăției celorlalți față de ea
- egofobia e boala ei psihică şi o interesează doar în măsura în care îi conferă o scuză şi un aer exotic
- respectă totuşi prescripțiile medicale, cred însă că din deformație profesională (vai şi amar de elevii ei)
- se consideră oricând recuperabilă printr-o „mare dragoste”

E o nevroză sadea, ca nenumărate altele. Sunt foarte curios însă care sunt observațiile medicului despre ea, care sunt motivele oficiale cărora îşi datoreşte prezența aici. Bănuiesc că nu cele reale. Femeia asta se află în stațiune ca bolnavă psihic şi îşi tratează nebunia satisfăcându-şi-o din plin. Bizareriile sunt banale şi cotidiene. În cazul ei, tot evadare…?

Jocul pe care l-am propus, nu Clavdiei şi Arpegiei (deşi Arpegia a fost surprinzătoare şi „perversiune socială”), ci doctorului, mi-a relevat clar deruta şi precauția față de mine. Nu mă aşteptam să rețină întrebarea mea de acum mai bine de două săptămâni,

de fapt nici nu mai reţin exact când, despre momentul în care o obsesie devine patologică. Oricum, sunt sigur, prin ideea cu jocul am reuşit să-i fixez atenţia profesională asupra mea. Nu ştiu încă precis dacă e bine sau nu să-l determin să devină doctorul - reprezentant tipic sanitar social, dar am certitudinea că în seara aceea am definit corect o parte… de ce să n-o numesc aşa? din obsesia mea. Mi-a părut rău de Clavdia, căci mi-e nespus de dragă. În toată nebunia sălăşuită în mine, Clavdia e singura prezenţă vie căreia pot să-i şoptesc: „Toamna asta / cât îmbătrânesc: / Ah, norii, păsările!"

Încotro, Damian Inochente?"

Damian schimbă caseta; dădu drumul casetofonului; îşi stinse ţigara, oftă abia auzit, se încruntă uşor şi reîncepu să copieze:

„*… bye, bye happiness, good-bye loneliness, I think I'm gonna die*…, mi-era foarte greu să ţin ochii deschişi, dar când am auzit muribundul cântându-mi aceste cuvinte, am avut senzaţia reală de trezire din moarte, mi s-a părut nefiresc ca el să se sfârşească, iar eu să fiu cel care veghează nepăsător. Ei bine, nepăsător, într-adevăr, fiindcă nimeni nu-mi va putea demonstra vreodată că are putinţa să participe sincer, insist, sincer la suferinţa (sau fericirea, de ce nu?, dacă tot e vorba de moarte) semenului său, fie el, semenul, cea mai apropiată, iubită fiinţă reală - un zeu niciodată nu moare cu adevărat, doar se petrece -, căci durerea sau bucuria celui de lângă tine, contemplat şi secondat de tine, e o manifestare numai a lui, dincolo de raţiunea lui şi a ta, dincolo de conştientul lui şi al tău, perceptibilă numai şi numai de trupul şi carnea sufletului său, acompaniamentul tău născându-se simplist şi fals, prin asociaţii deductive care de care mai neadevărate. Din punctul meu de vedere, tragedia în teatru exemplifică perfect afirmaţia de mai sus, imitaţia ei fiind de un cabotinism total şi, mai departe, radiat în rândurile spectatorilor. În fond, domnule doctor, dumneavoastră nu mimaţi înţelegerea faţă de mine şi de toţi ceilalţi bolnavi, erijându-vă în vindecător, când ştiţi prea bine că un asemenea rol ar trebui interzis din moment ce noi suntem incurabili, iar voi, vracii într-ale sufletului, habar n-aveţi ce-i nebunia?

- Domnule Hristu, îmi vorbeşte blând, dar provocator, doctorul, aţintindu-mă cu ochii lui rotunzi şi sticloşi ca de pasăre beată, de fapt, dumneavoastră îmi explicaţi ce aţi simţit la moartea prietenului …

- Da, perfect adevărat, observaţi, sunt obsedat de „perfect' şi de „adevăr", două cuvinte care exprimă clar confuzia noastră veşnică în ceea ce priveşte ţelul fiecăruia, sau, mai precis, necesitatea existenţei unui ţel, da, cam asta am simţit la moartea lui Anubis, întunecată şi draga mea corcitură care mi-a fost otrăvită, în ciuda faptului că i-am dat ca talisman numele zeului egiptean, îmbălsămătorul şi conducătorul celor morţi, cum scrie nu mai ştiu unde…, dar nu uitaţi, Anubis are trup de om! doctorul mă priveşte de parcă am înnebunit din nou, ca şi cum poţi face chestia asta aşa, ori de câte ori ţi se năzare, poţi, eventual, să evoluezi, niciodată nu regresezi când capeţi această putere…, nu mai continui,

mă enervează timpul din faţa mea şi îi zic, ce-ar fi să încetezi cu lătratul ăsta de javră râioasă?! dacă ai fi puţin iniţiat în a înţelege că eu, Anubis, te onorez cu prezenţa mea, auuu, hauuu!”

Casetofonul se decuplă cu zgomot sec. Damian încetă de copiat, închise dosarul negru şi dădu la o parte foaia acoperită de scris, cât de frumos am caligrafiat, ca un adevărat scrib,dar încercarea mea de a pătrunde astfel în universul lor nu aduce vreo modificare stării mele, hm, mai degrabă o să ajung şi eu să hauuu! şi începu să râdă strident, scârţâit de cretă pe tablă de sticlă, lovi măsuţa cu palma, continuă, haa! hi, hii! se opri brusc, tăcerea în urma ghilotinării; îşi aprinse o ţigară şi, după câteva fumuri, o strivi nervos în scrumieră. Luă câteva coli. Dusa mâna stângă la gură. Cu dreapta apucă stiloul. Muşcă arătătorul stâng şi notă:

„Jurnal

O zi

Nu ştiu şi nici nu accept că mi s-ar putea explica de ce fascinaţia duce la orbirea raţionalului, sau, poate mult mai exact, a percepţiei reale a realului. Cu alte cuvinte, vreau să definesc contactul, rezultatul contactului meu cu aceste texte culese de Clavdia. De exemplu, cel copiat mai înainte… mă fascinează sau nu? extraordinar! Nu mă aşteptam să-mi pun această întrebare. Efectiv nu mă aşteptam! Asta fiindcă, bănuiesc, a existat străfulgerarea: funcţionează ca orice alt fragment descoperit într-un roman, povestire sau text de factură filosofică? E vorba despre clasica regăsire a cititorului în personajul imaginat - mărturisesc acum că a imagina un personaj, după mine, nu e decât un act de reconstituire uşor modificată a personajului aflat în carne şi oase printre noi, cei din afara cărţii -, sau mai mult, mult mai mult decât atât? Isuse! O… Abia acum realizez, cât de curios îmi produc (mi se produc?) asociaţiile, de-abia în această clipă reconstitui, „reconstitui” furtul meu din alimentară. Mi se pare evident ca el să-mi apară, să-mi fi apărut, ei, da, chiar în acest fel? De ce nu? scrie nebunul, ca o senzaţie reală de trezire din moarte, un fel de *bye, bye, happiness*. Deci, înţelegerea incapacităţii firesc umane de a înţelege.

Refuzul să trăieşti într-un anume fel, manifestat prin dorinţa de automutilare. Chiar aşa? Laşitate? La el, ca şi la mine atunci, apariţia semineţei… Nu, mai clar! Buun… Să-i zic, ideea de refuz a propriei noastre existenţe aşa cum se desfăşoară ea în momentul când apare convingerea că nimic nu se mai poate schimba, nici înlăuntrul nostru, nici… De fapt, în afara noastră s-a schimbat vreodată ceva? Ce fac eu acum? Sunt papagalul literaturii?! Unde apare fisura prin care se trage concluzia că avem de-a face cu un nebun? În capacitatea lui de a substitui realităţii considerată normală, lumea lui repudiată ca anormală? Ne repezim să hohotim la declararea identităţii cutare - Anubis, Maria - Vittoria Accorombona, identitate stabilită numai de cutare, de Maria? Şi că hohotim, n-ar fi nimic, dar prin asta condamnăm. Nu oricum, ci cu dispreţ. Momentan, mi-e teamă să recunosc public revolta ce mi-o provoacă idioţenia acestui râs. Revolta mea însumi, cel care am

fost! Acuzăm, negăm cu spaimă profundă dreptul ce şi l-au câştigat cu preţul disprețului de pretutindeni - îngâmfare prusacă - de a trăi în spațiul şi lumea pe care şi-o imaginează neîntrerupt. Nu-i suprimăm doar pentru a ne dovedi nouă înşine că le suntem superiori prin milă şi grijă părintească. De fapt ne exprimăm nevoia, nu, refuzăm s-o numim şi înjosirea, de a ne recunoaşte aservirea la convenții scrise sau nescrise, necesare alcătuirii turmei. E voința ireductibilă la individ, a conştiinței colective, paleativul mediocrității. Gata, gata, am înțeles, cugetări de duzină, filosofie de crâşmă…! Dar, oameni buni, e jurnalul meu! Fiind al meu, de ce să-l cenzurez, de ce să vă imit modelele remodelate etern?!

Existența umană s-a justificat întotdeauna prin bilanțul final şi, între timp, prin bilanțuri intermediare. Din nefericire, la fel dintotdeauna, pozitivul sau negativul bilanțului s-a definit în conformitate cu normele normale de apreciere, pornind de la copii, casă, maşină şi până la, am lăsat o carte în urma mea, sau, nici măcar copii etc. Nebunul nu are noțiunea acceptată de pozitiv sau negativ, pentru el orice bilanț nu e decât o recapitulare, o cumulare înaintea unul alt salt. Nu e superb să mori în plin salt?

Dezamăgirile, tristețile şi durerile nebunului vin din neputința de a-şi îmbogăți mai mult decât poate această recapitulare. Gândindu-mă la bilanțul meu, nu pot să-l definesc momentan decât prin autobiografia făcută în fața doctorului: m-am născut; am ajuns un simplu inginer electronist; un om incapabil să mărturisească, domnilor, există în mine ceva anume, n-aş putea să vă explic acest „ceva anume”, dar am credința că în curând se va întâmpla şi asta!

Quidam!

Azi-dimineață i-am vorbit doctorului despre bilanț în contextul acesta, de justificare a propriei tale existențe. Răspunsul lui a fost povestea-cheie a vieții lui. Cum a devenit medic psihiatru. Punctul de declanşare al unui bilanț pozitiv, real, cel care, odată cu opțiunea, se desfăşoară în afara ta. Adică rezultatele profesionale. Chiar invizibile. Totul e răbdarea. Sfânta răbdare. Şi credința, la fel de sfântă, în oameni şi relațiile, normele stabilite de ei ca fiind izbăvitoare. Îl citez: „…şi astfel, având puterea şi inteligența pe care o aveți, domnule Inochente, momentul de alegere a unui drum drept în viață, a profesa, a munci până la capăt cu abnegație, fie ca medic, fie ca inginer, aservindu-vă conştient intereselor societății, înțelegând evoluția ei pozitivă neapărat şi prin aportul dumneavoastră până la sacrificiu, problema bilanțului dispare, acesta e făptuit încă din clipa opțiunii profesionale, bineînțeles, nu exclud toate celelalte complemente etico-morale… mai precis, e nevoia de asumare a inconştienței care să te elibereze de balastul acelor noduri, eu le numesc reziduuri imobilizatoare, paralizante şi, din păcate, asta e marea noastră problemă, a psihiatrilor, dacă noi permanent ne-am pune problema bilanțului am deveni proprii noştri pacienți, nu?” Sunt sincer când scriu: nu-mi închipuiam să memorez atât de bine cuvintele acestui vindecător al meu. Nu, nu-mi închipuiam…

◄ ►

Rezultă, din spusele lui, că eu sunt vinovat de impotența mea în a fi decis când mi-am ales această profesie, acest drum în viață. Există ceva adevăr în concluzia asta, dar mai există şi (fără să-mi reamintesc cum eu, dar şi sub influența cui, presiunea cui - sunt oare singurul?! - am ales) tot ce s-a întâmplat înainte şi după intrarea mea la facultate. Şi acest „tot” a decis dincolo de mine! Sunt tentat şi aştern pe foaie povestea lui „tot”. Mă întreb însă care ar fi pricopseala? O istorioară atât de bine cunoscută, încât, oricum aş meşteşugi-o, nu s-ar releva ea oare oricui, chiar şi mie, decât ca o platitudine tipică? Lamentația fără de care nu poate trăi aproape nici un ratat.

Revin atunci la acest „tot” ca la un univers extrem de bine definit şi în continuă expansiune, încerc să mă disting în interiorul lui, unitate extrem de precis conturată, dar în nici un caz izolată, în nici un caz, şi mă revolt: cine trebuie condamnat pentru ratarea mea, sau cel puțin sentimentul inevitabilei ratări? Când nu există răspunsul sau se manifestă refuzul „totului” să-ți răspundă, e posibilă şansa nebunului?

Arpegia a reuşit să-mi procure o pagină din însemnările doctorului despre mine. Transcriu câteva:

„Inochente, în devenire caz real?

Tendințe obsesiv-fobice sau paranoice?

Se pare că îşi provoacă lucid stările. Ce urmăreşte?

Sistem logic normal sau paralogic?

Convinge. Poate contamina (vezi Caraiman, Arpegia, chiar eu…)!

◄ ►

Internare? Aici scapă oricărui control tipic staţiunii.

Procedură clasică, suprimarea concediului medical?

Evident interesul lui (şi documentarea) referitor la bolile psihice.

De ce insistă asupra obsesiei?”

Ce urmăresc, domnule doctor? Poate nimic. Pur şi simplu, eu, da, eu voi avea, să zicem, şansa de a fi Inochente, în devenire un caz real, putem presupune şi asta, nu, domnule doctor? Tendinţe am… de tot felul.”

Damian vru să pună stiloul pe masă. Se gândi o clipă. Încremenit. Cu ochii întredeschişi. Se văzu. În oglinda aerului din cameră adunat moleculă cu moleculă şi opacizat în faţa lui. Se privi şi adăugă pe foaie:

„Îţi mulţumesc, Daniel Petrea, pentru:

Mă priveşte nebun

Nebunul lui Gericault,

A aflat că demult

Pozez în locul lui.”

Aşeză încet stiloul peste versuri. Cu gesturi lente, nesfârşite parcă, îşi aprinse o ţigară. Inspiră adânc şi expiră uşor fumul, din mine, albăstrui, şi peste tot mi se răsfiră sufletul.

Era păcat de ziua asta, ce toamnă, domnilor, ce toamnă! Cruceriu îşi întinse braţele în gest de cuprindere a copacilor desfrunziţi, a cerului senin, a soarelui, a ruginei şi aurului întinderii de frunze închinate pământului, a lui Damian şi Zbîrcea, care se opriseră şi-l priveau, unul cu bunăvoinţă şi curiozitate, celălalt surprins şi uşor disprețuitor, într-adevăr aţi avut o idee minunată, domnule Inochente, încântat, Cruceriu, plimbarea asta face cât toate calmantele din lume, e atât de poetică; ei, domnule Cruceriu, să nu exagerăm, şi medicul ne-o recomandă mereu, puţin iritat, Zbîrcea; orice aţi spune, eu mă felicit că am reuşit să mă întorc mai repede aici, pierdeam ziua asta splendidă, poate şi altele, curajos, Cruceriu; dar să mergem, îndemnând, Damian; cât mai rămâneţi în staţiune? Zbîrcea către ceilalţi doi; eu şi soţia încă vreo două săptămâni, am izbutit cu greu, doctorii ăştia…, oftând, Cruceriu; n-o să aveţi necazuri la şcoală? tăios, Zbîrcea; de ce? de ce? soţia se simte foarte rău, nici eu… nu avea dreptul? mirat şi cu jenă, Cruceriu; dumneavoastră…? Insinuant, Damian; întotdeauna am fost în perfectă legalitate şi, în toţi anii de când sunt bolnav, niciodată nu mi s-a recomandat un concediu medical sub patruzeci şi cinci de zile, aspru distant, Zbîrcea; să încetăm, să încetăm vă rog, împăciuitor, Cruceriu, priviţi mai bine copacii ăştia, sunt ca nişte versuri din Eminescu, prea trişti şi înţelepţi ca să nu ne ignore gâlceava, am la mine nişte biscuiţi de casă, îi am de la maică-mea, nu vreţi? gâlceavă…, am întrebat, doar atât, mohorât, Zbîrcea; scuzaţi-mă, domnule profesor, dar şi eu am întrebat, doar atât, amabil, Damian, domnul Cruceriu are vocaţie înspre poezie, îmbietor, Damian; iertaţi-mă, gândeam cu glas tare, încurcat, Cruceriu; plimbarea asta ar trebui să ne dispună în sens filosofic, sentenţios, Zbîrcea; sau să povestim câte ceva, ceva relaxant, vesel, cu simplitate, Cruceriu; ce-ar fi să încercaţi dumneavoastră primul? Interesat, Damian; eu? temător dintr-o dată, Cruceriu;

da, dumneavoastră, sunteți într-o dispoziție excelentă, răutăcios şi poruncitor, Zbîrcea; binee, sfios, Cruceriu şi, brusc hotărât, nu ştiu dacă povestindu-vă o să fie la fel de nostimă, însă întâmplarea asta merită s-o auziți: s-a petrecut cu mulți ani în urmă, pe vremea când predam pentru prima oară desenul tehnic la un liceu de mecanică agricolă, unde, de fapt, predau şi astăzi, era prima mea oră de predare şi înlocuiam un profesor bolnav, țin minte şi acum, eram grozav de emoționat, copiii, deja adolescenți în toată firea, clasa a unsprezecea, pe lângă asta mi se spusese că sunt cam indisciplinați şi eu nu am avut niciodată cine ştie ce talent pedagogic, am intrat în clasă, la început au fost surprinşi de apariția mea, apoi m-au mirosit imediat că eram novice şi puțin le-a mai păsat de mine, doi dintre ei s-au învoit în doi timpi şi trei mişcări, profitând de zăpăceala mea vizibilă, n-am mai făcut prezența ca să nu mă creadă elevii zbir şi am început să le predau, aveau oră de geometrie descriptivă, după ce le-am făcut pe tablă toate desenele şi m-am întors către ei, îmi amintesc că am fost de-a dreptul şocat, doar câțiva mă priveau, cu mare plictiseală şi ei, ceilalți îşi vedeau de treburile lor, practic, reacționaseră ca şi cum şi-ar fi spus între ei, lasă-l să-şi facă damblaua, m-am aşezat pe scaunul de la catedră şi, fără să scot un cuvânt, am început să mă gândesc cum să mi-i fac prieteni, pentru ca apoi să le pot preda liniştit şi să mă bucur de interes din partea lor; şi atunci mi-a venit o idee nostimă, am bătut puternic cu palma în catedră, zumzetul a încetat şi m-au privit cu atenție, le-am propus ca până la sfârşitul orei fiecare să scrie câte o poezie despre ce-i trăzneşte prin cap, apoi le voi citi, ei vor hotărî care dintre ele merită locul unui, doi şi trei, iar premianții sunt invitații mei, locuiam şi locuiesc la părinți, unde am casă, e pe un deal, cu grădină mare, ştiți, îmi place să grădinăresc, pot să vină şi ceilalți, dar pe cheltuiala lor, nu-mi puteam permite şi nici acum nu pot, credeți-mă, deşi aş fi vrut să-i invit pe toți, bineînțeles, entuziasmul a fost de nedescris şi elevii s-au pus pe făcut versuri… credeți-mă, şi eu mă simțeam la fel de fericit ca şi ei, uităm cam repede că şi noi am fost elevi, de atunci am devenit cei mai buni prieteni, m-au cerut diriginte… zâmbind nostalgic, Cruceriu; şi care e partea nostimă? acru, Zbîrcea; aa! înveselit, Cruceriu, după două săptămâni, fusesem mutat deja la o altă clasă, în cancelarie sunt chemat de profesorul lor, cel pe care-l înlocuisem, era împreună cu directorul, şi mă face în fața ăstuia albie de porci că i-am stricat elevii, că tot timpul în loc să fie atenți îi prinde citind literatură, unii fac poezii…, profesorul ăsta era nevastă-mea, hâm, nu-i nostim? vesel-amar, Cruceriu, şi tot el, încet, de la ea şi de la alții a trebuit să învăț că lucrurile nu merg chiar aşa; dar de fapt, în ce constă tulburarea dumneavoastră nervoasă, domnule Cruceriu? Damian; domnule Inochente… prea bine nu ştiu, zău, am momente în care mi-e teamă, tare teamă să ies printre oameni şi aş vrea să stau închis în casă pentru tot restul vieții, alteori nu-mi vine să scot un cuvânt, mi-e bine doar cu gândurile mele şi tac zile în şir, în sfârşit, nevastă-mea v-ar putea lămuri mai bine, după cum spune ea, ea m-a crescut, m-a educat, m-a făcut om de lume şi poate că aşa o fi, în

sfârşit… dar, domnule Cruceriu, dumneata nu te supăra, ai accente de infantilitate, mustrător, Zbîrcea, ce-ai căutat în învățământ, omule? şcoala e o adevărată matrice a societății şi din punctul ăsta de vedere nu se admit nici cele mai mici iresponsabilități! pe bună dreptate a fost revoltată soția dumitale, de ce n-ai rămas într-o uzină, ca inginer? nu, cu firea dumitale, nici acolo…, dar, totuşi, nu în învățământ, domnule, nu ți-ai ales bine profesia, aprins, Zbîrcea, eu încă de la prima mea oră am ştiut precis, cu maximă responsabilitate, ce am de făcut, de cum am intrat în clasă, copiii au încremenit ca nişte stane de piatră, după ce le-am făcut prezența, explicându-le că la orele mele nu admit absențe decât cu certificate medicale verificate de mine riguros, chiar mergând la medic, am înmânat câte un chestionar fiecăruia, prin care urma să-mi alcătuiesc fişa personală a elevului, când s-a născut, unde, cine-i sunt părinții, vârsta lor, contează mult vârsta la care îți faci copiii, unde lucrează, apartenența politică, întrebam şi de bunici, sunt anumite credințe care se transmit, apoi îi chestionam referitor la cunoştințele lor, le puneam întrebări despre preferințele lor în cele mai diverse domenii, păreri asupra binelui şi răului şi aşa mai departe, în final aveam o mică poveste pe care fiecare trebuia s-o judece, o întâmplare luată din faptele condamnabile expuse în ziare, astfel îmi alcătuiam un tablou al atitudinii lor etico-morale ca viitori membri ai acestei societăți şi, din păcate, întotdeauna tabloul ăsta arăta foarte rău, mereu a trebuit s-o pornesc practic de la zero, elevii într-o clasă sunt ca o turmă şi reacționează ca o turmă în care elementele de decizie, deci cei imitați, sunt reacționarii, falsele personalități, de asta trebuie procedat mai întâi printr-o strictă nivelare a caracterelor şi personalităților după un model pe care profesorul, cel corect şi demn reprezentant al societății, îl impune cu autoritate şi fără milă, intimitățile de genul celei ca a dumneavoastră sunt o adevărată pacoste, e drept că o muncă la nivelul ăsta de responsabilitate şi dusă de unul singur, foarte rar, foarte rar am întâlnit exemplul meu, te neurastenizează, uneori nu-ți mai controlezi nervii, au existat, recunosc, cu jenă, dar cer să fiu înțeles, gâfâind, Zbîrcea, au existat cazuri în care am plesnit elevul, cum ați proceda când elevul se ridică din bancă surâzător şi te întreabă, perfid, ne-ați spus că într-o astfel de societate nu există contradicții antagoniste, atunci, ce se întâmplă când contradicțiile ajung, aşa neantagoniste cum sunt, la o acumulare necontrolabilă? … l-am plesnit, domnule, l-am plesnit! aproape țipând, Zbîrcea, trebuia să-i fi văzut mutra după aceea, ei, ei, ce credeți? râdea cu toată gura, râdea măgarul! nu m-am lăsat până nu l-am mutat în altă clasă, dacă aş fi putut, l-aş fi exmatriculat… închipuiți-vă, părinții acestui specimen m-au reclamat la inspectorat, nenorociții, au crezut că pot lovi în mine, un adevărat monument de probitate profesională, cu dezgust, Zbîrcea, liniştiți-vă, liniştiți-vă, sec, Damian, şi uitându-se în jur, încercând să grăiască, să strige cuiva cu privirea, mi-e lehamite! însă Cruceriu şi Zbîrcea dispăruseră subit, colapsați de gravitatea propriului lor lăuntric, mi-e hău de mine! dar seninul îi reflectă privirea, copacii se înfăşuraseră în frunze murind

◄ ►

sub ruginiu şi în sicriele lor de aramă, nu reuşi să-şi vadă decât ochii, luciri verzui fulgerate de îndoială, cred că ar trebui să ne întoarcem, obosit, Damian; da, da, imediat e ora prânzului, înviorat, Cruceriu, aş bea o bere; haidem, bărbăteşte, Zbîrcea. În prag de înserare, după ce de la fereastră înfruntase din nou tăcerea, de nefiinţă, îşi spuse, a seninului, fumând alene, ascultând *blues*, Damian scrise:

„*Jurnal*
O altă zi

Acum un an am primit o felicitare de la un prieten plecat pe alte meleaguri. Pictura reprodusă îi aparţine lui Hiromiti Kamada. Habar n-am cine e. Imaginea în schimb m-a răscolit profund. Sufocat chiar. Un dreptunghi în picioare. Fondul, mov în degradeu. Fantastice nuanţe de liliachiu până la ivoriu. Amurg în zori. Ceva de genul Dali, dar mult mai rafinat, cel puţin ca meşteşug. De jos, din acest cer, din acest senin, purcede o cale, un covor în aceleaşi nuanţe, însă cu mai mult gri. Undeva, sub centrul imaginii şi spre stânga, covorul se văleşte, e mult îngustat, iar în dreptul unei cute stă în picioare, desculţ, în pantaloni albaştri, blugi, cămaşă albă, mâneci suflecate, pălărie mare, de pai, cu un toiag galben în mâna dreaptă, călătorul. Covorul, calea, nu se mai vede din cauza torsului puternic. Omul priveşte spre o planetă gri-albăstruie, alb înceţoşat în mijloc, halou îngust alb, aflată în faţa lui, puţin sub centrul tabloului şi în dreapta. E atâta singurătate. Şi calea nesfârşită.

Impresionantă precizia cu care mi-am adus aminte amănuntele.

Simbolul e evident.

Cruceriu şi Zbîrcea surprinşi în ipostaze care elimină de la sine încercarea mea de a le alcătui fişe. Sau mi-e lene? Sau…

Cruceriu ar merita totuşi. Zbîrcea mă zburleşte din cap până-n picioare. Cruceriu - Zbîrcea, ce alăturare ciudată astăzi…

Dar, de fapt, care e rostul acestor fişe ale mele? Să mă conving despre ce? Am scris „să mă conving”…

Notez din Brînzei, e vorba de finalul subcapitolului despre psihoza paralogică sistematizată, forma mixtă interpretativ-halucinatorie:

„Reflectând, în acest sens, la semnificaţia introductivă a cadenţelor catatonice din *Dansul* lui Edvard Munch, straniu şi greu ca însuşi desfiguratul *Ţipăt* după ajutor, prin variaţie concomitentă vom intui că valenţa noastră intimă la condiţia umană îşi va pierde simbolul, dacă din conţinutul socioterapiei, mediată de pildă prin dans, nu vom reţine decât doar penibila „zgâlţâire” a unor automate „dezabuzate”. Şi cu atât mai mult vom contribui la abandonarea *înstrăinatului*, dacă nu vom reuşi să captăm semnificaţia unui semnal demodulat prin boală care caută acordul integrator prin intermediul ergoterapiei de grup, unde răsplătirea echitabilă a efortului intenţional comportă sensul aspiraţiei la regăsirea demnităţii şi utilităţii obşteşti.

Asemenea valenţe nu-şi pierd semnificaţia caracteristic umană decât doar în întunericul ireductibil al

demențelor, sau prin nereflectarea lor în opacitatea ignoranței sau al vestigiilor retrograde despre boala şi bolnavul mintal.” Nu ştiu…”

În holul luminat cu neon, tocurile subțiri ale pantofilor Clavdiei răsunau cu zgomot de cauciuc lovit cu palma. În dreptul uşii cabinetului, o aştepta doctorul. Clavdia îl observă când, sărut mâna, domnişoară, îi luă mâna şi i-o sărută afectat, ieri m-am întâlnit cu şeful dumneavoastră, Cristea, m-a rugat să vă comunic, astăzi nu va putea veni, e în oraş, a sosit aparatura de import şi poate avem norocul să înlocuim câteva dintre hârburile de aici, dar ce s-a întâmplat? păreți cam obosită… am alergat puțin ca să nu ajung târziu, nu aveți nici un pacient, domnişoară, până la zece nici nu cred să apară vreunul, şi eu sunt în aceeaşi situație, iar Arpegia, asistenta mea, o cunoaşteți, da, o cunosc, e învoită până la prânz, fără să interpretați greşit invitația mea, n-ați vrea să bem o cafea împreună, la mine în cabinet? vă pot oferi şi o țigară bună, mulțumesc pentru amabilitate, domnule doctor, dar… domnişoară, vă rog, mai ales că pe lângă plăcerea de a nu-mi bea cafeaua singur, trebuie neapărat să şi stau de vorbă cu dumneavoastră într-o problemă mai delicată, anume? cred că bănuiți despre cine; acceptați? bine, domnule doctor, să-mi iau halatul şi să las un bilet în uşă pentru pacienți, îi rog să aştepte douăzeci de minute cel mult, bolnavii noştri sunt cam suspicioşi, bun, vă aştept în cabinet, ness sau cafea naturală? ness, merge mai repede cu preparatul, dar, cum vreți, atunci, vă aştept.

Ei, atât de mult v-au luat îmbrăcarea halatului şi scrierea biletului? zâmbi uşor ironic doctorul, luați loc, luați loc, Clavdia se aşează în fotoliul din fața biroului, iar doctorul împinse spre ea cafeaua aburindă încă, un „Kent”? Clavdia întinse mâna şi scoase din pachet o țigară, apoi o aprinse la focul oferit de doctor, puțină muzică? Bach, îmi place în mod deosebit, medicul porni casetofonul, domnişoară… nu ştiu cum să încep… oricum, arătați ciudat în dimineața asta, aveți un farmec deosebit, lăsați, domnule doctor, am impresia că mă tratați ca pe o pacientă sau că îmi faceți curte, e vorba despre Damian Inochente, nu? doctorul oftă uşurat, vă mulțumesc pentru ajutor, domnişoară, despre prietenul dumneavoastră este vorba, sper că n-am făcut vreo gafă, nu, nu, într-adevăr, e prietenul meu, chiar mai mult decât atât, înțeleg, înțeleg, tocmai din această cauză v-am solicitat, poftiți scrumiera, domnişoară, am impresia, subliniez, momentan am impresia, că domnul Inochente se află într-o stare psihică îngrijorătoare, evit să mă lansez în aprecieri de strictă specialitate, mai bine ar fi fost să vă arăt însemnările mele despre el, le-am căutat mai înainte dar nu ştiu cine mi-a umblat în hârtii, poate chiar eu, uneori sunt cam dezordonat, n-am găsit foile cu notițele despre dânsul, cred că i le-am dat Arpegiei să le dactilografieze, ştie să bată la maşină şi e păcat să nu profit, numai o clipă, să verific, se ridică din fotoliu şi, cu paşi repezi, trecu în camera alăturată. Clavdia îl urmări cu privirea. Trase adânc din țigară. Colțurile gurii îi zvâcniră uşor. Ochii i se aburiră. Se concentră încercând să se relaxeze.

Doctorul se întoarse ținând în mână câteva coli de

hârtie acoperite cu un scris mărunt, nervos. Se aşează în fotoliu. Clavdia stinse ţigara. Bău din cafea. Doctorul îşi gustă şi el ness-ul. Apoi îi întinse foile. Clavdia refuză cu un gest scurt al mâinii stângi, nu-i nevoie, atât cât mă pricep, cred că Damian e un psihastenic constituţional în formare, fin simţ de observaţie, o pregătire temeinică şi o experienţă… bravo, dar, dar, există un „dar”, domnişoară, domnule doctor, atenţie, eu mă refer, mai degrabă, îl cunosc deja destul de bine, îi sunt, îmi permit să spun, intimă, mă refer deci la un fond psihastenic constituţional care prin el însuşi nu are nimic patologic propriu-zis, îndrăznesc să afirm că fiecare dintre noi îl avem, mă mai serviţi cu o ţigară? vai de mine, poftiţi, Clavdia luă, doctorul i-o aprinse, fumul ascunse pentru o clipă privirea îngheţată a femeii, că acest fond a început să rodească mergând în anumite momente până la stări anxioase maxime, în concluzie, angoasante, iarăşi i se poate întâmpla fiecăruia, cu atât mai mult unui intelectual, mă refer mai ales la senzaţia de abandon social, însă iarăşi nu e vorba de patologic… domnişoară, pesemne că ţineţi foarte mult la dânsul, totuşi, ascultaţi-mă puţin şi pe mine, eu sunt medicul lui curant, doctorul râse amuzat, deşi se pare că dumneavoastră m-aţi putea înlocui cu succes, nu uitaţi „dar”-ul meu, vă ascult, domnule doctor, beţi din cafea, domnişoară, se răceşte, aşa, ei, bine, eu îl suspectez pe domnul Inochente ca fiind un nevrotic ocazional care se refugiază intenţionat în boală şi, în cazul ăsta, e un pericol social; şi rămâne la fel de periculos şi în celălalt caz, deoarece, se ştie prea bine, bolnavul paralogic prin definiţie e un ofensator sau perturbator social, personal, am decelat elemente caracteris… nu mai continuaţi, acuzaţi debut de paranoia? cam aşa ceva, domnişoară, însă poate să fie foarte bine şi ce aţi spus dumneavoastră şi nu am cum să fiu lămurit când domnul Inochente se sustrage deliberat, în privinţa asta sunt aproape sigur, deliberat unui contact riguros cu mine, vedeţi dumneavoastră, prin atitudinea lui, diagnosticul meu poate fi greşit şi eu îmi primejduiesc statutul, înţelegeţi? eu nu-l pot sili la sinceritate, în schimb dumneavoastră îl puteţi ajuta enorm, colaborând…, nu, domnule doctor, hotărât lucru, nu, fiecare medic poate greşi, mai ales un psihiatru, şi totuşi, trebuie să vă asumaţi diagnosticul şi vindecarea, vă aparţin; pe Damian eu îl iubesc, dar tot ce pot face este să vă spun că nebunia lui e mai înţeleaptă şi mai puţin, mult mai puţin periculoasă decât a celorlalţi pacienţi din această staţiune, pe care-i ajutăm să-şi menţină inviolabilitatea socială, viciile personale, domnişoară, vă rog! cam asta e tot ce pot face pentru liniştea dumneavoastră, domnule doctor. Clavdia îşi stinse ţigara, bău restul de cafea, degetele îi tremurau uşor, vă mulţumesc pentru consultaţie şi vă urez noroc în primul dumneavoastră caz adevărat, cafeaua şi ţigările - excelente, bună ziua!

Doctorul o privi cum iese. Îi observă mersul apăsat anume, realiză stăpânirea Clavdiei, îi admiră coapsele şi, o clipă îl invidie pe Damian.

În cabinet, Bach. Fugă.

… aşa că, domnule Inochente, dumneata mă asculţi sau îţi baţi joc de mine?

cu cea mai mare atenție, doctore, numai că astăzi am o stare ciudată, mi-e foarte cald şi mă simt, cum să spun… ciudat,

ce atenție, domnule, priveşte aici, uite, o vezi? uită-te bine, nu e invenția mea, e o scrisoare din partea întreprinderii în care lucrezi, mi se cere să confirm diagnosticul dumitale şi durata celor două concedii medicale, sunt întrebat când te vei reîntoarce, sau nu, la muncă, uite, citeşte şi dumneata!

idioții ăia întotdeauna m-au persecutat pentru că sunt mai bun decât ei, asta e!

domnule Inochente, eu nu cred că dumneata ai fost persecutat vreodată…

doctore, pot să dovedesc!

liniştiți-vă, liniştiți-vă, bine, v-au persecutat, dar până una-alta presupun, pentru a nu ştiu câta oară încerc, presupun că e cazul să lămurim situația relațiilor noastre, eu - ca medic care vrea să vă ajute, dumneavoastră - ca pacient ce refuză mâna întinsă, nu credeți că e cazul?

şi părinții mei m-au urât, de mic copil au tot încercat să mă alunge de acasă…

domnule Inochente, discutăm şi problema asta, dar altădată, acum aş vrea să vă întreb, de ce refuzați colaborarea cu mine, când…

doctore, eu n-am respins niciodată vreo colaborare, nu s-a admis, pricepeți? nu s-a admis vreodată să colaborez, sau nu li s-a permis oamenilor… valoroşi să comunice cu mine, ori nu mi-e permis să comunic cu ei, asta e, ce frumos e afară, îmi vine să cânt…

domnule Inochente, afară plouă! e mohorât şi e frig, iar dumneavoastră vă rog să încetați cu paşii ăştia de dans şi să vă aşezați înapoi, pe fotoliu, aşaa, foarte bine, nu încercați să evitați discuția cu atitudini contrafăcute…

doctore! doctore! şi dumneata îmi vrei răul?!

sta… stați, nu vă enervați, aprindeți-vă o țigară, poftiți un foc, scrumiera e lângă dumneavoastră, nu dați scrumul pe jos, scrumiera! în dreapta, pe colțul biroului, nu, nu acolo, în sfârşit, ați găsit-o, deci, domnule Inochente… vă e mai bine? să vă dau un calmant…

nu! mulțumesc, doctore, am spus mai înainte, nu ştiu ce am astăzi, mă simt extrem de obosit şi de deprimat, domnule, n-ați vrea să lăsăm discuția asta pe altă dată? am înțeles perfect ce vreți de la mine: să vă sugerez eu, chiar eu, diagnosticul căci altfel puteți fi suspectat că nu vă exercitați profesia de medic conform jurământului lui Hipocrat şi normelor etico-morale convenite, nu?

bravo, domnule Inochente, vedeți că se poate, vedeți? n-aş vrea să vă supăr, dar din informațiile mele nici măcar tratamentul pe care vi l-am propus nu-l respectați întocmai, şi e vorba de cele mai simple metode terapeutice… dumneavoastră sunteți doar puțin neurastenizat, efort intelectual prea intens, dar dacă veți continua în felul acesta, s-ar putea să fie nevoie de internare…

doctore, dacă trebuie, trebuie! poate că atunci vor înceta să mă mai urmărească, să mă învinuiască, să mă

alunge, ştiți, într-una din zile, am văzut în stațiune un tip care se ținea după mine, precis a fost trimis de cei de la întreprindere, şi e adevărat, vă mărturisesc acum, am o investiție, aici, în seiful ăsta, capul meu, da,da!

domnule Inochente, azi-noapte ați dormit un ceas-două? ați băut alcool şi ați luat vreun somnifer? sunteți foarte palid şi aveți pupilele dilatate, vă rog să vă întoarceți în camera dumneavoastră şi să luați pastilele astea, după care o să trageți un somn bun, vom sta de vorbă altă dată, nu m-ați prins! nici nedormit, nici băut, nici tranchilizat, vesel în schimb cum n-am mai fost niciodată, eu ştiu să mă apăr, altfel până acum aş fi fost o movilită de pământ cu cruce la căpătâi, dar vă mulțumesc pentru ajutor, să ştiți că vă bucurați de încrederea mea, iar eu sunt oricine, *fiat lux!* doctore!

Cu țigara în colțul gurii, Damian se ridică vioi din fotoliu, făcu o reverență şi ieşi din cabinet în pas săltat. Înainte de a închide uşa în urma lui, se răsuci brusc în prag, arătă cu bărbia înspre camera din fața lui şi întrebă răguşit, fără să-şi mişte țigara dintre buze, păpuşica pe unde umblă, a? Doctorul ridică din umeri, nu ştiu, clipi când Damian trânti uşa, pe urmă o înjură în gând pe Clavdia, tâmpita! s-a dus repede şi i-a dat raportul… mototoli scrisoarea întreprinderii, vru s-o arunce la coşul cu hârtii, dar se răzgândi, o netezi încet şi o puse sub cărțile de pe birou, s-ar putea să nu îi fi spus totuşi nimic, e prea experimentată ca să nu cunoască susceptibilitatea nebunilor de tipul ăsta… internarea?… nu ştiu, lua-l-ar dracu' pe Inochente… nu-l cred totuşi, recunosc însă, m-a luat pe neaşteptate… îl mai las un timp şi văd eu, e doar prima lui izbucnire, adevărat, după toate canoanele… paranoic? Luă o carte de pe birou, o răsfoi o vreme, într-un târziu se opri asupra unei pagini şi porni să citească atent.

Clavdia se întinse pe pat. Căscă. Damian continuă să se agite prin cameră, vorbind precipitat, cu întreruperi dese urmate de hotote ascuțite de râs. La un moment dat, Clavdia făcu un semn alene cu mâna în aer, opreşte-te, ehei, opreşte-te, cabotinule! da, ce-ai rămas aşa? ai fost un cabotin, încă unul idiot, mi-e milă de tine, afirmi deci că ți-ai bătut joc de doctor tu fiind perfect sănătos mintal? că din moment ce atâția se odihnesc-sustrag oricăror obligații sociale, tu de ce n-ai face-o, şi încă la modul exemplar de actorie? dar, dragul meu idiot de duzină, actor de mâna a douăsprezecea, fraierul tău m-a chemat ieri să-mi propună o colaborare prin care să descopere adevărul tău, iar prima lui observație a fost că eşti un fals nevrozat şi, implicit, un pericol social, e! nu mai hohoteşti? însă asta n-ar însemna nimic dacă mă gândesc că eu sunt considerată de tine mai proastă decât bietul doctor; Damian, dragule, ia caută-ți tu în jurnal ziua aia cu însemnarea lui Radu Enescu despre Kafka? Damian vru să se repeadă spre Clavdia, apoi spre noptiera în care-şi ținea jurnalul, scrâşni din dinți, îşi frământă mâinile, nu se urni din loc, privea fix, cu pupilele dilatate ca la vederea unei fantasme în miez de noapte, în cele din urmă îşi luă o țigară din pachetul aflat pe măsuță, o aprinse, fumă un timp şi vocea-i răsună spartă, bătrân astmatic urcând scările, unde e? cum ai găsit-o? de ce ți-ai permis? se

afla între paginile dosarului negru, acolo am găsit-o şi dosarul e al meu, rar şi apăsat Clavdia, după care, vino lângă mine, mă întreb dacă nu cumva ar trebui să te acuz de laşitate, hai, vino, lasă-mă să te mângâi, ce ai de gând? Damian începu să râdă. Moale. Cu spaima-căluş gâtuindu-l. Se aşează lângă Clavdia. Fără să se întindă. Gârbovit. Continuă să râdă. Şi secondându-l, râsul ei. Glasul lor în acelaşi țipăt frânt în hohote domoale.

Arpegia ciocăni, aşteptă câteva minute, apoi apăsă clanța. Uşa era deschisă. Intră. Damian? destul de tare ca să fie auzită clar. Damian? Intră păşind cu oarecare teamă. Îl văzu pe Damian dormind pe spate. Respira încet. profund. Chip destins. Încremenire de vegetal. Arpegia se întoarse. Până la uşă, pe vârfuri. O închise şi răsuci cheia în broască. Se dezbrăcă în hol. Zâmbind, dar concentrată. Apoi se duse în baie. Primenirea trupului cu duşul având presiune minimă. Fără zgomot. Apa fierbinte pişcându-l sânii, pântecul, pubisul. Arpegia surâzând tainic.

Tălpile goale neauzite pe mochetă. Se prelinse sub pătură alături de bărbat. Oftă încet, a plăcere. Buzele se lipiră de umărul lui. Mâinile ei căutară. Damian se trezi. Mai întâi speriat, neînțelegând. Arpegia îi găsi buzele. Cu vârful limbii. Cel sărutat simți, înțelese şi, calm:

ieşi, imediat te îmbraci şi dispari,

femeia îl îmbrățişă, cu mâinile, cu picioarele îl încolăci, iar Damian înlănțuit:

cară-te, mi-e silă, dispari, n-auzi?! Se smulse din brațele ei, sări din pat şi urlă: pleacăăă!

Arpegia se ghemui sub pătură.

Apucată de încheietura mâinii şi smulsă din aşternut. Pe podea, senzual - zdreanță, carne penibilă.

Damian lovind măsuța cu piciorul şi răsturnând-o, turbat la vederea lutului pe mochetă:

târfă, cine ți-a dat voie?

Arpegia năucită. Dar cu ochii începând să sticlească.

Damian, obscen:

nu vezi că asta e moartă, râme îți trebuie ție?

Arpegia în picioare, tremurând. De furie. Neputincioasă.

Damian cu miere în glas:

mai întâi omeneşte-mă cu mâncare şi băutură, apoi plăteşte-mă, am tarife şi tarife, după varietatea actului şi timpului pierdut, e clar?

Arpegia gâtuită de mânie:

porcule, porcule…

Damian:

te plesnesc.

Arpegia brusc înfricoşată:

ai înnebunit? Damian, ce-i cu tine? te vreau, eu…

Femeia plângând din ce în ce mai tare, cu sughițuri.

Bărbatul râzând satisfăcut şi, cu glas împăciuitor:

aşa poți să rămâi, treci în pat

„Stau pe un scaun, față în față cu doctorul. Mă gândesc la faptul că iar m-au silit să mă internez. Ştiu

bine că noua mea manifestare paranoică, aşa cum o acuză ei, este o manifestare de om obişnuit, silit, iarăşi „silit”, ca şi cum întreaga noastră viaţă ar fi alcătuită din verigi de „silit”, silit să se revolte. Pentru ce, nu mai contează, căci, din moment ce te revolţi, actul ăsta implică motivaţii superioare şi în afara celor care determină furia cotidiană, cel puţin eu aşa cred.

Stau pe scaun şi sunt Micul Prinţ, un trist şi uimit copil. Încerc să-i explic asta medicului, dar el face un semn plictisit cu mâna, îndemnându-mă să tac naibii odată. Îl ascult supus, căci din lunga-mi experienţă de paranoic am învăţat că adeseori, în astfel de cazuri, e foarte bine să te comporţi ca un om normal.

În sfârşit, ştiam eu că iar o să se întâmple aşa. Au apărut două dintre gorilele ospiciului. Medicul se ridică de pe scaunul lui şi are pentru moment măreţia dictatorului care abdică. Ne face semn să-l urmăm. Mă vor duce iar în faţa studenţilor, la cursul lor de psihiatrie. Le voi demonstra un caz tipic de paranoia.

În maşină îmi storc creierii să inventez ceva, un discurs ca un recurs la metoda nebunului. Plictisit, medicul mă bate pe umăr cu palma, încurajându-mă. Ştiu că dacă îi voi fi pe plac, poate o să miros din nou, cât de curând, aerul prea sărat al libertăţii.

Studenţii mă privesc, unii extrem de atenţi, majoritatea de parcă ar fi vrăjiţi, pe câţiva mă mir că nu-i aud behăind de satisfacţie; şi nu e prima oară când mă întâlnesc cu ei… deşi în fiecare an sunt alţii. Fiind îndeobşte sincer cu mine însumi, nu pot să nu remarc, de fapt: alţii-aceiaşi.

Au fost cu toţii anunţaţi că vor avea în faţă un nebun adevărat, dar mă ascultă ca pe un orator normal. Mă simt străin şi complet detaşat de această lume hrănită de când se ştie numai cu demonstraţii. Până şi cel mai mărunt act şi-l impun conştiinţei lor ca pe o demonstraţie absolut necesară a faptului că sunt vii. I-a înnebunit pe toţi. Occidentul cu raţionalismul lui şchiop, ciung şi chior. Steril şi cu prostată.

Le explic, şi acum sunt îmbrăcat doar în slip, în dreptul sexului am marcat cu cercuri concentrice unul dintre principalele plexuri yoghine, numai de n-aş intra în erecţie, le povestesc despre cât de greu se poate accepta că existenţa unui spaţiu şi timp, tainice în manifestarea lor benefică, iniţiatică şi desăvârşitoare de fiinţă, constituie practic accesul la realitatea psihică eliberată - realitatea unică.

Trag cu ochiul la medic. Pare puţin surprins. Tema asta n-am discutat-o încă între patru ochi. Dar nu se neliniştеşte vulpoiul bătrân. Ştie prea bine că nu-mi permit să sar calul. Îmi cunoaşte suficient de bine doza de laşitate. Uneori mă întreb ce se va întâmpla când mi-o voi fi consumat-o… Mi se va inocula o nouă doză, sunt sigur de asta.

Păcatul, le spun eu studenţilor şi mă urc cu picioarele pe catedră, păcatul ca încălcare a normelor convenţionalului de orice natură e unul dintre constituienţii fundamentali ai căii spre existenţa amintită. Păcatul acesta îl înţeleg dincolo de ce înţelegeţi voi prin iconoclast, teribilism, extravaganţă, exotism etc.

Mă încrunt, tac retoric, bat apoi din palme şi le

declar: Cei mai buni se nasc cu acest Păcat. Doar teoretizarea lui nu semnifică absolut nimic, în afara, fiți atenți, vă rog, în afara nu a temerii de consecințe de tot felul, mai ales pe linie socială, ci în afara spaimei viscerale de aceste consecințe. Ea se manifestă cu predilecție în cazul indivizilor dotați cu putere extremă de analiză şi sinteză.

Observ că unii studenți îşi notează câte ceva. Ca de obicei, au uitat complet că au în față un nebun.

Păcatul, îmi modulez vocea asemeni lui Călinescu, e identificat de unii dintre ei, marea majoritatea, cu spaima asta şi li se înfățişează ca o destructurare interioară, într-un necurmat proces, până la alcătuirea unui nou Eu. Şi vor începe să lupte cu disperare împotriva Păcatului prin legi scrise şi nescrise, prin ospicii şi ziduri îmbinate în fel şi chip. Sărmanii, îşi refuză Păcatul pentru că pe calea lui îşi vor recâştiga ingenuitatea ca spontaneitate tipic creatoare de bunuri spirituale, ori aşa ceva înseamnă arhetip, miroase a credință, iar ei sunt ființe raționale, nu gânditoare.

Zăresc figuri entuziasmate. Mi-e ciudă pe prostia lor. Mă întorc spre medic. Asta-i bună! Până şi el îşi notează. A înnebunit?!

Cobor de pe catedră şi încep să mă plimb pe podium. Îmi agit brațele ca să mă încălzesc. Fac două-trei sărituri. Altă dată nu mă mai dezbrac, risc să răcesc bine de tot.

E oare atât de greu de înțeles, le explic cu glas ascuțit, tragic, că marea masă e doar o mulțime de obiecte? E adevărat însă că până şi iluminatului îi e foarte greu să lupte împotriva stării de obiect.

Păcatul de care vă vorbesc coexistă cu atitudinea psihică de zi cu zi - artefactul sufletesc cotidian - astfel că anumite crize de destructurare interioară nu sunt deloc *rara avis*. Eu numesc aceste crize momente de cochetărie cu tine însuți. Laşitatea e evidentă…

Stau pe scaun… în fața medicului şi aştept gorilele să mergem la cursul de psihiatrie. Evident, studenților n-am să le spun nimic despre Păcat. Medicul mă cercetează posomorât. Precis că se gândeşte la tema pe care mi-o va impune s-o dezvolt acolo, în amfiteatru.”

Damian luă altă foaie şi scrise repede, încordat:

„*Jurnal*

O zi

Am copiat un text de nebun cules de Clavdia…

Sunt efectiv emoționat. M-a uluit. Omul ăsta nu e nebun! Nu are cum să fie. Sau chiar dacă este, manifestarea lui în acest text pune sub semnul întrebării tot ce se ştie până acum despre bolile psihice, despre paranoia în special. De fapt şi Brînzei remarcă, subliniază chiar, această stare de nesiguranță a psihiatriei.

Gândindu-mă la tot ce am citit despre paranoia, consider că trebuie să rămân, din definiția ei, numai cu acea parte pe care o notez aici: „Paranoia se poate asemăna cu un sistem de interpretare a lumii, a societății, a valorilor, din care individul deduce o situație de nerecunoaştere a propriei valori şi față de el se apără, enunțându-şi propria dreptate, cu o convingere

absolută.”

(*Dicționar de psihologie /* Paul Popescu-Neveanu.)

În contextul acestei atitudini declarate, a mea, nu e firesc oare să mă întreb, referindu-mă mai ales la artă, cu deosebire la literatură (analizele lui Karl Leonhardt), cât de amănunțit trebuie să-ți „descrii” realitatea înconjurătoare pentru a descoperi motivele întemeiate care să-ți justifice actul de autoalienare?

Nu, sunt confuz. Nu, mai bine spus, nedrept. Prin întrebarea de dinainte pun în discuție doar artistul. E adevărat că el este privilegiatul, născându-se pentru a se autoaliena, la nivele diferite, în funcție de talent, prin opera pe care o produce. Cred că am răspuns şi la întrebare. Dar nu pentru mine, un neprivilegiat. Nu pentru toți ceilalți ca mine, milioane de chinuiți născuți fără cuvânt, fără pensulă sau daltă, fără muzică…

Renunț la fişa Arpegiei.

Renunț la fişa doctorului.

Sunt absolut ineficiente şi, cel puțin acum, în stadiul în care am ajuns, inutile.

Pot să spun despre amândoi doar că au un punct în care se întâlnesc şi nu e nimic surprinzător în asta, e vorba de convergența tipică a indivizilor refractari la orice maladie spirituală, la orice agent capabil de tăietură sufletească. Tot în acest punct mai au o altă convergență tipică, anume conservarea cu orice preț a „speciei” refractarității. Numai priviți din acest unghi capătă o uşoară şi înşelătoare aură de anormalitate. Ponderea fiziologicului la el e fantastică. Nu-şi vor ignora niciodată trupul.

În schimb, nu renunț la fişa Inochente Damian. Am început să-mi sistematizez informațiile, să adun noi date şi, în curând, va fi gata! Atunci voi intra şi eu în rândul privilegiaților? Baftă, Damian!”

Oo, bună ziua, intrați, domnule Inochente, intrați!

bună ziua, domnule doctor,

vă aşteptam, şi eu şi domnul profesor Zbîrcea,

bună ziua, domnule Zbîrcea,

bună ziua,

ei, v-ați mai liniştit? am fost îngrijorat după ultima dumneavoastră vizită la mine, chiar i-am povestit domnului profesor cât de rău vă simțeați, cred că aveați şi febră, şi eu bănuiesc că am fost răcit bine, altfel nu-mi explic reacția mea, permiteți-mi să vă prezint scuzele mele, domnule Inochente, să fim serioşi, oricui i se poate întâmpla,

chiar şi domnului Zbîrcea,

de ce sunteți ironic, domnule Inochente?

am glumit, doctore, sper că domnul profesor nu s-a supărat, v-ați supărat?

nu, nu, glumele stupide nu mă ating, fiți liniştit,

domnule inginer, uitați, domnul Zbîrcea a acceptat propunerea mea de a rămâne aici după consultație, pentru a mă ajuta să vă conving de modul în care trebuie să vă considerați afecțiunea psihică, iar dumneavoastră nici n-ați intrat bine şi vă şi manifestați într-un mod jenant…

doctore, profesore, dar menirea voastră vă impune să aveți înțelepciunea de a nu băga în seamă asemenea

copilării, jocul e una dintre căile de vindecare şi educație, nu? aşadar, fiți senini!

domnule Inochente, dumneata provoci permanent, da… permanent, şi experiența mea profesională mă îndreptățeşte să afirm cu toată convingerea că genul inteligent de provocare, premeditat deci, constituie modalitatea de răzvrătire tipică incompatibilului cu orice societate, dar mai ales cu una democratică, sper că nu e totuşi cazul dumneavoastră,

hei, profesore, sunt trecut de mult de treizeci de ani şi aş putea să te întreb eu acum, în virtutea experienței mele, ce se întâmplă când se produce o acumulare peste limită a contradicțiilor neantagoniste specifice unui suflet prea bine educat? ei, dar nu vă jucați fălcile, întrebarea-mi şăgalnică nu exclude nicidecum faptul că dumneavoastră ați avut mai înainte dreptate. Nu, domnule doctor?

domnule Inochente, am crezut că v-ați potolit, însă eu nu-mi pierd răbdarea, nu convingeți pe nimeni în felul ăsta, pricepeți ce vreau să spun,

doctore, nu pricep de ce aveți nevoie de un ajutor într-o problemă care îmi şi ne aparține?

greşiți, greşiți, cazul unui bolnav psihic aparține întregii societăți, care a investit totul în el, considerându-l sănătos şi, ca atare, apt să producă, să răsplătească eforturile ei de a-l crea ca membru demn de investiția făcută, nu credeți că am dreptate?

domnul profesor de filosofie Zbîrcea Aurel este şi dânsul un astfel de caz?

exact, exact, domnule Inochente, sunt un astfel de caz, recunosc cu toată luciditatea şi am mândria de a şti că lupt pentru a mă reintegra firesc…

domnule profesor, dar eu, ca medic, pot susține oricând că sunteți reintegrat perfect, însă ce e lăudabil e că dumneavoastră aveți în continuare precauția să nu recidivați, aveți inteligența să apreciați neurastenia ca fiind ceea ce este, ce este, doctore?

lăsați-mă să-i răspund eu, domnule doctor, este şocul psihic pe care îl provoacă indivizi ca dumneata şi derivații lor, este imposibilitatea să lupți cum vrei împotriva tuturor atitudinilor vătămătoare unui ideal social care ne-ar face perfecți,

iar medical, aveți dreptate, domnule profesor, liniştiți-vă, iar medical, pe înțelesul oricui, e o slăbiciune iritabilă a sistemului nervos, apărută în urma unei epuizări în lupta de zi cu zi împotriva reflexului negativ al civilizației; lupta feroce cu viața, cum o numea încă din 1869 americanul Beard, e o nevroză astenică; şi reflexul negativ al civilizației se manifestă exemplar în indivizi = cauze ale neurasteniei altora, din punctul ăsta de vedere are dreptate domnul profesor; e adevărat, la noi, aceasta e cauza cea mai frecventă, fiindcă aici civilizația nu se poate manifesta decât benefic, natura acestei societăți impune asta, cred că sunteți de acord, domnule Inochente;

profesore, doctore, am impresia că am sărit calul, capul ce se pleacă sabia nu-l taie ferească Dumnezeu şi de mai rău ulciorul nu merge de multe ori la apă cine are parte-ş face sătulul nu crede flămândul cum e turcul şi pistolul prostul nu e prost destul până nu e şi fudul

tăcerea e de aur… cine moare de dimineață nu se mai scoală niciodată mila nebunului e visul înțeleptului…

opriți-vă, opriți-vă, domnule Inochente, turuiți ca o moară stricată, n-am înțeles aproape nimic din ce ne-ați spus, dumneavoastră, domnule Zbîrcea?

nici nu-l ascult, poate iar are febră, sau simulează,

domnule Inochente, zău, mă îngrijorați,

doctore, cu plecăşiune io voi spune la buna videre, *bye, bye,* profesore!

domnule Inochente, vă internez!

doctore, vreți să fug în lumea largă?! nu uitați că vă pot acuza de rea-voință, nu uitați că nu ați stabilit încă dacă simulez sau nu, ce spunea profesoraşul? vă asumați un diagnostic aşa, cu una-cu două? nu vi se pare că sunteți prea tânăr ca să riscați?

domnule!…

domnule!…

domnilor, voi reveni aici numai când eu şi vindecătorul vom fi singuri singurei, *bye, bye!*

Pe înnoptat, cum urlă lupii sufletului la luna disperării, gândi Damian şi notă în jurnal:

„Nu există tragedia sau demența autoizolării atâta timp cât nimeni nu-i poate contesta frumusețea protestului. Astăzi, deşi e *o zi*, din joc gratuit oare am născut: mila nebunului e visul înțeleptului? *Cui prodest?"*

Pauza de pe casetă. Apoi, Hendrix: *Manic depression*. Lumina veiozei. Se uită pe fereastră. Pe înnoptat, cum urlă lupii sufletului la luna disperării, Damian. Şi Inochente.

Caraiman nu reuşea încă să-şi revină. Îl auzea pe Damian ca vorbindu-i de la câțiva metri, în şoaptă şi repede, mult prea repede ca să fie auzit şi înțeles cum trebuie. Nu, nu era şocat, nici măcar mirat, era întristat, brusc şi peste măsură întristat că tânărul Inochente se considera în cel mai serios mod un bolnav adevărat. Nu înțelegea oare că singura boală psihică nu putea fi decât demența? Cum naiba să-l convingă despre existența nevrozei, paranoiei doar ca simple nume date unor sume de manifestări ale unor indivizi mai speciali, cum ar fi chiar el, Inochente Damian? Dar aşa speciali cum sunt, oamenii ăştia priviți mai atent nu au nici pe dracu'. Sănătoşi tun! Adevărata suferință? Să-l vezi pe ăla bolnav de cancer! Aia e! Ptiu, nu-mi mai tihneşte deloc berea asta! Auzi-l, auzi-l! Se hotărî:

domnule inginer, bateți câmpii!

Damian:

nu, nicidecum, dimpotrivă, sunt sincer convins că am dreptate, m-am studiat cu atenție, dealtfel şi doctorul…

Caraiman:

să-i bagi în aia mă-sii pe toți doctoraşii ăştia; nu ştiu nimic; îi duci cum vrei…

Damian:

lăsați, că nu-i chiar aşa; ştiu ce vreți să insinuați, că dumneavoastră, de atâția ani, jucați acelaşi teatru şi nici unul nu v-a detectat, descoperit, falsul; poate că au fost interesați să nu vă demaşte, să nu-mi spuneți…

Caraiman:

bine, bine, dar fără cointeresare, nici dacă eşti

realmente bolnav, nu reuşeşti, aşa că să lăsăm deoparte acest aspect;

domnule, altceva vreau eu să te fac să înțelegi…

Damian:

ce?

Caraiman:

nu te observ de azi, de ieri, dar ca dumneata să încerci să mă convingi că eşti în pragul paranoiei, nu ține! domnule, uite, dacă tot ți-ai băgat în cap prostiile astea, ascultă-mă puțin: întotdeauna, de-a lungul istoriei, s-a dovedit că fără carne de tun nu s-a putut trăi, ştii ce-i aia carne de tun, nu? buun, una dintre necesitățile cărnii de tun, pe măsură ce a evoluat şi ea ca gândire, accesul la informație, ce să-i faci? a fost să i se permită din când în când să aibă putința să se considere posedată de harul divin, muncită de el; şi ca necesitatea asta să-i fie satisfăcută, boului nu-i dai apă, nutreț? s-au avut în vedere calitățile celor din afara cărnii de tun şi, exagerându-le, le-au nimit aşa, în totalitatea lor, nebunie, sau, ca să existe varietate, nevroză, paranoia, schizofrenie etc., simple incognito-uri ale unor adevărate calități excepționale, marii artişti, domnule, şi… unde-am rămas? şi li s-au oferit ca boli psihice cărnii de tun, Zbîrcea, Cruceriu; pe adevărații nevrozați sau paranoici nu-i descoperi niciodată, nu există, o să-mi spui dumneata că Dostoievski era paranoic? dacă măcar o singură fracțiune de secundă s-ar fi considerat aşa, nu era decât o carne de tun, crede-mă!

Damian:

li s-au oferit? de către cine?

Caraiman:

asta-i bună! tot de către cei din afara cărnii de tun, divinitățile pământene, aşa le zic eu, dar…

Damian:

dumneata eşti unul din afară? de exemplu, un mare artist?

Caraiman:

dinafară include şi persoana mea, firesc, aşa mi se pare, adică e vorba, în afară de creatori, artişti, savanți, inventatori, de lucizi şi de demenți, sau irecuperabili, singurii care n-au treabă cu lumea noastră; să luăm acum cazul dumneavoastră: carne de tun nu sunteți, e un lucru evident; dement, nici atât; rămâne creatorul şi lucidul; eu nu am observat nici un fel de reacții care să trădeze creatorul, e drept, după cum văd eu creatorul, şi zic în concluzie, *mon cher*, vin şi zic, cum spunea nea' Iancu, hai, domnule inginer, noroc! sunteți un lucid. Lucizii se împart în pasivi, moderați şi activi; falsul de care mă acuzați e real şi aparține activului, cu alte cuvinte, profit, domnule, profit de apanajele care i se oferă cărnii de tun prin înşelarea cu sceptre de tipul nevroză şi altele, pricepeți, domnule inginer? într-un fel, ce fac eu e o luptă pentru conservarea celor din afară, căci noi, ne ducem de râpă, aia e!

Damian:

nu văd de ce v-aş contrazice, dar teoria asta poate fi considerată şi tipică paranoicului ca frustrat, persecutat… Caraiman îl privi pieziş. Este extraordinar omul ăsta! Ține cu tot dinadinsul să mă lase perplex. În sfârşit, treaba lui. Îmi pare rău că mi-am bătut gura de

pomană. Ridică halba şi, vesel: hai să bem, domnule inginer, vă mai gândiți şi dumneavoastră şi, până una-alta, credeți-mă, am încredere în dumneavoastră, sunteți totuşi un lucid, dea Domnul să fiți un creator; să vă spun un haiku: „Un răpăit de ploaie de vară / fiecare, cum îl taie capul,/ îşi apără capul.” Otsuyu îl cheamă pe autor, sună ciudat şi l-am reținut, să bem, domnule Inochente, eu zic să luăm şi o vodcă mică, aşa, ca pentru lucizi, ce ziceți?

Cu coada ochiului, îl cercetă pe Damian: omul ăsta se ascunde de mine ca de un spion; gustă din bere şi i se păru acră, păcat de el, îşi mai spuse, nu ştie că însingurarea e ca bătrânețea pe care-o simt dându-mi târcoale: „un fulger:/ țipătul unui bâtlan/zburând în beznă”.

Făcu un semn chelnerului care se apropiase:

câte o vodcă mică, te rog.

Clavdia se lipi de perete. Coala de hârtie din mână îi tremura uşor, velă în pala spaimei. Damian, în mijlocul camerei, sfâşia cu gesturi bruşte şi sacadante cearşaful. O privea țintă. Holbat. Vânăt. Încordat. Hrr, hrr, sfâşierea tăcerii. Odată cu cea a pânzei. Grămada de fâşii albe. Pansamente. Sângele incolor al sufletului. Spaima miroase. Acest fel de sudoare, gândi fulgerător Clavdia. Un pas, al doilea. Se ghemui. Nu mă lovi, te rog, îngăimă ea. Damian întinse mâna. Încet. Clavdia îşi încleştă fălcile. Închise ochii. Fu mângâiată. Pe creştet. Ca un copil. Deschise ochii. El zâmbi. Aiurea. În gât îi gâlgâi: râs de idiot. Brusc, încetă. Se destinse. Se destinse şi ea. Dintr-o dată, ba nu! l-am bănuit de la bun început şi, aproape țipând, de ce, Damian?! te implor, de ce?! El râse încet, ha-ha-ul, ssi-ul anacondei în jurul ei, ființa prin joc hipnotic, pradă. Clavdia, moale şi îndoliat şi amenințător şi calin şi iubind şi, a lehamite, Damian, Clavdia, nu trebuia să-mi smulgi foaia, zău, nu trebuia. Făcu o piruetă, din mişcare apucă paharul de pe măsuță şi-l izbi de perete şi, mai ales, nu trebuia s-o citeşti, sincer te compătimesc, femeia mea iubită şi prostuță, iar piruetă, cămaşa de pe fotoliu sfâşiată, altă rotire, fotoliul izbit cu piciorul şi răsturnat peste noptiera care se zdruncină, aruncând pe podea casetofonul, zăuu! aaaa! urletul, apoi prăbuşirea pe pat.

Linişte ca a unei camere de reanimare.

Clavdia, rar, atât de rar încât propriile-i cuvinte i se părură abia smulse din clisa gândurilor adormite de refuzul în a crede într-un astfel de Damian… sunt rândurile unui sinucigaş, înainte de crima propriu-zisă, nu cred că aveai de gând… te iubesc şi nu-mi permit, nu vreau, dar mult mai mult, sunt convinsă că e doar teatru, grotesc… de ce vrei să mă convingi şi pe mine?! Damian, te iubesc, se înfioară, simțind cât de simplu şi nefiresc de frumos se dăruise, Damian, cum vrei tu, dar nu ai dreptul… mototoli foaia de hârtie, şi-o aruncă înspre el în gest de revoltă neputincioasă. Furia Clavdiei întâmpinată de râsul lui, chițăit anume calculat. Se îndreptă spre el hotărâtă să-l plesnească. Damian se pietrifică brusc. Îl auzi, ecou de peşteră. Pleacă. Plecă. Înotând parcă prin aer de gheață. Când închise uşa în urma ei, realiză că nu poate să plângă. Şi se bucură.

Avu pe chip crucea speranței.

„Draga(ul) mea(u),

Rândurile astea nu sunt datate, timpul fiind pentru mine acum o întindere fără repere şi nu le adresez cuiva anume, ele existând deopotrivă pentru toate ființele de care mă despart. Aşa că fiecare dintre voi va primi una şi aceeaşi scrisoare. Aceasta.

Unu: vă iubesc şi vă respect la fel ca şi înainte.

Doi: mă despart de voi, nu înseamnă că dispar dintre cei vii.

Trei: hotărârea de a rupe relațiile cu voi este cât se poate de bine întemeiată din punctul meu de vedere şi consider irevocabil că argumentația mea nu are fisuri, prin urmare nu are rost să v-o expun.

Patru: sănătatea mea, sub toate aspectele, este mai presus de orice îndoială, sau, citându-l pe Kafka, principiul după care se iau hotărârile este următorul: vina e întotdeauna mai presus de orice îndoială.

Cinci: urmările întru salvarea sufletului meu sunt penibile şi inutile, ca şi orice fizionomie îndurerată în fața muribundului, deci nu începeți investigările căutând oraşul sau comuna sau satul din care v-a fost trimisă scrisoarea, de fiecare dată va fi altă adresă a expeditorului.

Închipuiți-vă,
vesel şi ferice,
Damian”

Împături şi ultima scrisoare-tip, o introduse în plic, îl lipi cu grijă, apoi caligrafie atent adresa destinatarului.

Îşi aprinse o țigară. Un timp fumă plimbându-şi privirea pe plicurile răsfirate pe măsuță. Zâmbi. Trist, dar şi cu o anume seninătate.

Îi telefonă Clavdiei:

sărut mâna, poți să vii pe la mine? vreau să te mângâi… te aştept. Închise telefonul. Alese o casetă. O puse în casetofon şi apăsă butonul de pornire. Ella Fitzgerald şi Duke Ellington, *I’m beginning to see the light*. Fredonă. Fals. Scrumul în vârful țigării.

Domnul Inochente, cum puteți să-mi propuneți aşa ceva? ați înnebunit? intrigat şi visător în acelaşi timp, Cruceriu; pentru numele lui Dumnezeu, dar nu vă propun decât să lăsați dracului totul şi să plecați în lumea largă în întâmpinarea destinului dumneavoastră, cel adevărat, nu ăsta de vită de povară pe lângă soția dumneavoastră, priviți-o numai cum se îndreaptă spre noi! fugiți cu mine! strigând, Damian; mai încet, mai încet, vă rog, poate aveți dreptate, odată, demult, aş fi făcut-o…, implorând şi visător, Cruceriu; sunteți un laş, un laş de duzină, printre dinți, Damian; vă rog, vă rog, sărut mâna, dragă, discutam cu domnul Inochente, mieros şi privind într-o parte, Cruceriu; ah, domnule Inochente, afectată, doamna Cruceriu, bine, Vică, bine; îl rugam să plece în lume, să evadeze, doamnă, Damian; ah, ce nostim, chicotind femeia.

„*Jurnal*

O zi

Prânz cu soții Cruceriu, Caraiman şi Inochente Damian.

I-am invitat şi pe Zbîrcea, dar n-a venit.

Le-am spus toate bancurile deocheate pe care le ştiam. În final am încercat „dansul păinişoarelor” al lui Chaplin. Nu mi-a reuşit deloc. Au râs totuşi în hohote. Caraiman cu lacrimi chiar. Ne-am cam cherchelit. Doamna Cruceriu nu se mai sfia să-mi facă propuneri tipice prostituatei, pardon, odaliscei, cum se consideră.

Permanent m-am filmat cu cea mai mare atenție: starea de clovn.

.

Pe stradă, trecând pe lângă Clavdia ca şi cum n-am văzut-o în viața mea. A alergat după mine, m-a prins de braț, de ce, Damian? de ce?! Pur şi simplu de parcă nu o mai cunoşteam. Într-un târziu a renunțat. Toată lumea se uita după noi. Eu le scoteam limba. Bine că am apucat să-i dau Clavdiei dosarul negru.

Ce înseamnă când un medic psihiatru are următoarea reflexie:

„Nu ştiu dacă un astfel de pacient poate fi atât de lucid încât să-şi ceară singur internarea.”

Peste o oră sunt curios ce reflexie va mai avea, poate una extrem de rapidă, finalizată prin strigătul: ajutoor!

Ciudățenia firii mele constă în incapacitatea mea de a purta măştile dorite de alții.

Ciudățenia firii mele constă în credința nestrămutată în evadare. (I-am propus lui Cruceriu să evadeze. Sărmanul pahiderm a fost copleşit de senzația zborului descris şi redat gravitației terestre de către „iubita” lui conştiință, odalisca Cruceriu; nu sunt atât de naiv să cred că dacă nu ar fi apărut ea l-aş fi convins.)

Ciudățenia firii mele constă în putința să-l consider pe Damian un imens imperiu împărțit în provincii, iar pe fiecare guvernator, Damian îl numeşte; astfel apar zonele ce nu pot avea contacte, relații, războaie între ele, numai în măsura în care li se acordă acest drept sau li se ordonă. Lumea devine în acest fel compatibilă cu însuşi-Damian. Lumea fiind imensul imperiu. Ciudățenia firii mele constă în faptul că am avut puterea să elimin din gândirea mea noțiunea de bine sau rău în accepția curentă, la fel cum Moartea nu mai funcționează pentru mine ca spaimă atavică. Ciudățenia firii mele constă în plăcerea de a bate câmpii. De ce uneori acvila, zbor viu şi necurmat în splendoare chiar şi în frângerea lui, are țipăt de bronz?”

”Data: o zi dintre primele
înlăuntrul meu şi
în afara voastră.

Clavdia,

pentru această primă epistolă am păstrat un plic şi hârtia lui albăstruie, din mapa pe care ți-am dăruit-o când m-am întors în stațiune.

Poate că mai păstrezi încă mapa. Are ca dedicație… În sfârşit, ce țin minte: „să-mi scrii sângerând fără tăietură, doar simplu gând despre neînțeleasa plăsmuire…” M-da. Patetic… Oricum, o anume premoniție, specifică pentru întâmplările care-ți schimbă decisiv cursul vieții.

Hai, zâmbeşte puțin. Aşa…

Paranoia e una dintre puținele posibilități reale de regăsire a visului ca univers alcătuit anume pentru tine. Ca orice adevărată cale - te străbate, parcurgând-o.

Clavdia, sunt aici, printre ei şi, odată cu primul text, la care, te rog, anexează aceste rânduri, sper să-mi capăt locul cuvenit în dosarul tău negru.

Fiind la început de drum, abia întrezăresc chipul lumii alese, iar structura ei, doar o intuiesc. Un lucru însă e cert: şi în acest caz, şi în această biruință - răbdarea este, va fi, esențială.

Te anunț că nu accept nici un dialog în legătură cu justețea ori injustețea actului meu. E o chestiune atât de intimă şi atât de delicată în complexitatea ei, încât nici măcar tu, ca parte a sufletului meu, nu ai cum s-o

înțelegi. Vei recurge la fel de fel de deducții sau reducții şi te vei înstrăina de mine. Tocmai tu… minune de… ce să-i faci, mi-am pierdut harul… poetic.

Nu. Clavdia, sunt un… paralogic şi nu voi perturba societatea, îmi voi cere doar dreptul, inalienabil, la un pic de zbor, deasupra munților şi văilor, oraşelor şi ruinelor voastre. E mult? E banal?

Clavdia mea, încearcă să mă ajuți şi convinge normalii de aici să fie îngăduitori cu mine în ceea ce priveşte muzica. Audițiile.

A început să-mi urle tăcerea în urechi. Mi-au confiscat casetofonul şi casetele. Confrații îmi spun mereu că le putem fura din magazia „castelului”.

Muzica e un univers între, deasupra şi împrejurul celorlalte universuri. Mi-e dor de blues*, mi-e dor de puțin* jazz*.*

Bizar… normalul nu poate înțelege că până la urmă doar muzica aparține deopotrivă tuturor lumilor.

Mă tot întreb şi încep să am credința că nebunia izbăvitoare nu poate fi alta decât aceea lipsită de cuvânt.

În lumea asta? În lumea asta…

Dar dincolo de ea?”

***

Ăi, iată-mă acum, aşa, gârbovit stând pe marginea patului alb, groaznic de alb.

Iată-mă stând şi privind la Biblie şi la volumul roşu din operele lui Nicolae Ceauşescu, aflate pe noptiera…

Îmi amintesc cuvintele unui bătrân evreu întâlnit aici:

…locul Lui Dumnezeu este lumea, dar lumea nu e locul Lui Dumnezeu.

Ştiu că dacă voi lăsa Biblia să se deschidă singură, se va desface la

„Rugăciunea Lui Iisus”, capitolul 17 al Evangheliei după Ioan.

Nu ştiu niciodată unde se va deschide volumul lui Ceauşescu.

Suntem douăzeci şi două de milioane de români şi sunt peste 4 milioane de membri de partid. Peste douăzeci la sută din populația țării.

Cum de s-a întâmplat astfel? Cum de se întâmplă astfel?

Sunt un laş sau sunt un nebun ? Ori amândouă?

Voi scrie. Măcar atât.

Şi mereu îmi voi aduce aminte cuvintele apostolilor:

Doamne, măreşte-ne Credința.

Boston, Iulie, 2004 – Leonard Oprea